

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ
ΣΧΟΛΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ
ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΠΜΣ Επιστήμες της Αγωγής: Ζητήματα Ιστορίας, Ιστορικής
Εκπαίδευσης και Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΗ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ ΤΟΥ
ΜΑΥΡΟΚΩΣΤΙΔΗ ΓΕΩΡΓΙΟΥ

ΤΙΤΛΟΣ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Παρουσίαση των εκπαιδευτικών αρχείων της προσωρινής κυβέρνησης
Βενιζέλου στη Θεσσαλονίκη 1916-1917

Επιβλέπων καθηγητής: Ηλιάδου-Τάχου Σοφία

Βαθμολογητές καθηγητές: Καραφύλλης Αθανάσιος, Μπέτσας Ιωάννης,

ΦΛΩΡΙΝΑ ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ

2023

ΦΥΛΛΟ ΕΞΕΤΑΣΗΣ

1. Επόπτης: _____

Βαθμός: _____

Υπογραφή:

Ημερομηνία:

2. Δεύτερος Βαθμολογητής: _____

Βαθμός: _____

Υπογραφή:

Ημερομηνία:

3. Τρίτος Βαθμολογητής: _____

Βαθμός: _____

Υπογραφή:

Ημερομηνία:

Γενικός Βαθμός: _____

Ο/η συγγραφέας Μαυροκωστίδης Γεώργιος βεβαιώνει ότι το περιεχόμενο του παρόντος έργου είναι αποτέλεσμα προσωπικής εργασίας και ότι έχει γίνει η κατάλληλη αναφορά στις εργασίες τρίτων, όπου κάτι τέτοιο ήταν απαραίτητο, σύμφωνα με τους κανόνες της ακαδημαϊκής δεοντολογίας.

Υπογραφή:

Ημερομηνία:

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Αισθάνομαι την ανάγκη να επισημάνω την απέραντη ευγνωμοσύνη μου και ευχαρίστηση στην καθηγήτρια μου κ. Σοφία Ηλιάδου –Τάχου, που μου έδωσε την ευκαιρία να ασχοληθώ με ένα τόσο ενδιαφέρον θέμα. Την ευχαριστώ επίσης που μου παρείχε την απαραίτητη ηθική και πνευματική υποστήριξη καθ'όλη την διάρκεια εκπόνησης της εργασίας μέχρι την τελική ολοκλήρωσή της. Ο λόγος επιλογής συνεργασίας μου με την κ. Σοφία Ηλιάδου- Τάχου δεν είναι άλλος παρά του εξαιρετικού τρόπου που διεξάγει τα μαθήματά της. Ο τρόπος αυτός μου κίνησε σε μεγάλο βαθμό το ενδιαφέρον μου και αποτέλεσε την αφορμή να αγαπήσω περισσότερο το μάθημα της ιστορίας και εν τέλει να θελήσω να ασχοληθώ με αυτό το θέμα.

Εν κατακλείδι, θα ήθελα να απευθύνω τις ευχαριστίες μου στα άλλα δύο μέλη της εξεταστικής επιτροπής κ. Καραφύλλη Αθανάσιου και κ. Μπέτσα Ιωάννη οι οποίοι δέχτηκαν να αξιολογήσουν την παρούσα διπλωματική εργασία

Στην οικογένειά μου.

Περιεχόμενα

ΠΕΡΙΛΗΨΗ	6
ΛΕΞΕΙΣ ΚΛΕΙΔΙΑ	7
ABSTRACT	7
KEY WORDS.....	7
ΣΚΟΠΟΣ – ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΑ ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ	8
ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ.....	8
ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ	9
Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΚΡΗΞΗ ΤΟΥ Α΄ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ.....	9
ΠΡΩΤΗ ΠΑΡΑΙΤΗΣΗ ΤΟΥ ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ ΚΑΙ ΟΙ ΕΚΛΟΓΕΣ ΤΟΥ ΜΑΙΟΥ 1915	10
Η ΔΕΥΤΕΡΗ ΠΑΡΑΙΤΗΣΗ ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ	11
ΠΑΡΑΔΟΣΗ ΤΟΥ ΡΟΥΠΕΛ, ΤΟΥ Δ΄ ΣΩΜΑΤΟΣ ΣΤΡΑΤΟΥ ΚΑΙ ΤΟ ΚΙΝΗΜΑ ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΜΥΝΑΣ.....	12
ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	14
ΝΟΕΜΒΡΙΑΝΑ	15
ΟΙ ΑΝΤΙΔΡΑΣΕΙΣ ΜΕΤΑ ΤΑ ΝΟΕΜΒΡΙΑΝΑ.....	16
Η ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΓΟΝΙΜΟΥ ΕΔΑΦΟΥΣ	18
Η ΑΠΟΠΟΜΠΗ ΤΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ	18
Η ΕΛΛΑΔΑ ΣΤΟΝ ΠΟΛΕΜΟ	20
ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ ΤΟΥ ΕΠΙΣΙΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΤΩΝ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ	21
Η ΓΛΩΣΣΟΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΤΟΥ 1917 ΚΑΙ Η ΤΥΧΗ ΤΗΣ.....	24
ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΩΝ ΝΕΩΝ ΧΩΡΩΝ	26
Η ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ ΑΠΕΝΑΝΤΙ ΣΤΑ ΞΕΝΟΦΩΝΑ ΑΤΟΜΑ.....	28
Η ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΗΣ ΠΡΟΣΩΡΙΝΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ	29
ΑΝΑΛΥΣΗ ΠΗΓΗΣ	31
ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ.....	33
ΑΡΙΘΜΟΣ ΣΧΟΛΕΙΩΝ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΟΖΑΝΗΣ, ΑΡΙΘΜΟΣ ΤΑΞΕΩΝ ΚΑΙ ΚΕΝΩΝ ΘΕΣΕΩΝ ΣΕ ΑΥΤΑ.	37
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΕΛΛΕΙΨΕΙΣ	37
ΑΝΑΛΗΨΕΙΣ ΚΑΘΗΚΟΝΤΩΝ	40
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ.....	40
ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΑΙΤΗΣΕΙΣ.....	45
ΣΕΡΒΙΚΗ ΠΡΟΠΑΓΑΝΔΑ ΣΤΗ ΦΛΩΡΙΝΑ	46
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΦΛΩΡΙΝΑΣ	47

ΣΧΕΔΙΑ ΔΙΑΤΑΓΜΑΤΩΝ (ΠΟΥ ΑΦΟΡΟΥΝ ΤΗΝ ΚΟΖΑΝΗ) ΤΩΝ ΟΠΟΙΩΝ Η ΙΣΧΥΣ ΕΛΗΞΕ.....	50
ΜΕΡΙΜΝΑ ΠΡΟΣΩΡΙΝΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ	50
ΚΑΤΑΒΟΛΕΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΩΝ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ.	51
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ- ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....	52
ΠΑΡΑΘΕΜΑΤΑ	59
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	158

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η παρούσα διπλωματική εργασία εκπονήθηκε στα πλαίσια του μεταπτυχιακού κύκλου σπουδών με τίτλο: «ΠΜΣ Επιστήμες της Αγωγής: Ζητήματα Ιστορίας, Ιστορικής Εκπαίδευσης και Εκπαιδευτικής Πολιτικής», του Παιδαγωγικού τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας. Η εργασία πραγματεύεται το ζήτημα της εκπαίδευσης κατά την περίοδο 1916-1917 στις υποδιοικήσεις της Κοζάνης και τις Φλώρινας. Το χρονικό αυτό πλαίσιο εντάσσεται στην εποχή του «Εθνικού Διχασμού», όπου η Ελλάδα είναι ιδεολογικά χωρισμένη στα δυο, με το ένα ιδεολογικό κέντρο να βρίσκεται στην πόλη της Θεσσαλονίκης, όπου από το 1916 κυριαρχεί η Προσωρινή Κυβέρνηση με αρχηγό της τον φιλελεύθερο Ελευθέριο Βενιζέλο, ενώ το άλλο στην Αθήνα του συντηρητικού και φιλογερμανού βασιλιά Κωσταντίνου. Η ανάλυση της εκπαιδευτικής και εκτενέστερα ακόμα της οικονομικής κατάστασης των περιοχών αυτών γίνεται με βάση το αρχείο των Γ.Α.Κ με τίτλο: «Προσωρινή Κυβέρνησις Θεσσαλονίκης. Αρχείο Ανώτατης Διευθύνσεως Εκπαιδεύσεως 1916-1917». Το αρχείο αυτό αποτελεί ένα πολύ χρήσιμο και αξιόπιστο εργαλείο και η μελέτη του οποίου μας καθοδηγεί για την εξαγωγή των συμπερασμάτων. Το πόνημα αυτό χωρίζεται σε δυο κύρια μέρη, το θεωρητικό και το ερευνητικό. Το θεωρητικό περιλαμβάνει το ιστορικό πλαίσιο, όπου περιγράφονται τα ελληνικά δρώμενα από την έκρηξη του Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου το 1914, έως και το καλοκαίρι του 1917 όπου η Ελλάδα μπαίνει στον πόλεμο στο πλευρό της Αντάντ. Μετά το πέρας της χρονικής αυτής περιόδου και πάντα μέσα στο ιστορικό πλαίσιο, πραγματοποιούνται αναφορές για το πρόβλημα του επισιτισμού και των μεταφορών, την γλωσσοεκπαιδευτική μεταρρύθμιση του 1917, το κοινωνικοπολιτισμικό πλαίσιο των Νέων Χωρών, την εκπαιδευτική πολιτική της Ελλάδας απέναντι στα ξενόφωνα άτομα και τέλος την οικονομική πολιτική της Προσωρινής Κυβέρνησης. Το ερευνητικό μέρος αποτελείται εξολοκλήρου από την ανάλυση του παραπάνω αρχείου. Επιχειρείται η παρουσίαση των κυριότερων εκπαιδευτικών και οικονομικών, προβλημάτων που μάστιζαν τις μελετώμενες υποδιοικήσεις την διετία αυτή. Αποτυπώνεται, επίσης, μέσω της ανάλυσης η δράση- αντιμετώπιση της Προσωρινής Κυβέρνησης ως προς τα ζητήματα αυτά.

ΛΕΞΕΙΣ ΚΛΕΙΔΙΑ

Εκπαίδευση, Προσωρινή Κυβέρνηση 1916-1917, Βενιζέλος, περιφέρεια Κοζάνης, περιφέρεια Φλώρινας.

ABSTRACT

This diploma thesis was prepared in the framework of the postgraduate course entitled: "MSc in Education Sciences: Issues of History, Historical Education and Educational Policy", of the Department of Primary Education of the University of Western Macedonia. The paper deals with the issue of education during the period 1916-1917 in the sub-districts of Kozani and Florina. This time frame is part of the era of the "National Division", where Greece is ideologically divided in two, with one ideological center located in the city of Thessaloniki, where since 1916 the Provisional Government led by the liberal Eleftherios Venizelos dominates, while the other in Athens of the conservative and pro-German King Constantine. The analysis of the educational and even more extensive economic situation of these areas is based on the archive of the G.A.K. entitled: "Provisional Government of Thessaloniki. Archive of the Higher Directorate of Education 1916-1917". This file is a very useful and reliable tool and the study of which guides us to draw conclusions. This work is divided into two main parts, the theoretical and the research. The theoretical includes the historical context, which describes Greek events from the outbreak of the First World War in 1914, until the summer of 1917 when Greece enters the war on the side of the Entente. After the end of this period of time and always within the historical context, references are made to the problem of food and transport, the language education reform of 1917, the sociocultural context of the New Countries, the educational policy of Greece towards foreign-speaking people and finally the economic policy of the Provisional Government. The research part consists entirely of the analysis of the above file. An attempt is made to present the main educational and financial problems that plagued the studied sub-administrations during this two-year period. The analysis also reflects the action- treatment of the Provisional Government in relation to these issues.

KEY WORDS

Education, Provisional Government 1916-1917, Venizelos, Kozani region, Florina region.

ΣΚΟΠΟΣ – ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΑ ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ

Οι πληροφορίες που εμπεριέχονται στο αξιοποιούμενο αυτό αρχείο είναι, από ιστορικής άποψης, ανεκτίμητης αξίας, διότι μας παρέχουν μια ολοκληρωμένη εικόνα των γεγονότων της εποχής αυτής. Κύριος σκοπός της παρούσας εργασίας αποτελεί η εμβάθυνση επί του θέματος με τον εντοπισμό, την ανάλυση και την παρουσίαση των εκπαιδευτικών και κατ'επέκταση οικονομικών δυσκολιών, καθώς και των τρόπων αντιμετώπισης αυτών από την Πλευρά της Προσωρινής Κυβέρνησης.

Ως ερευνητικά ερωτήματα θέτουμε τα εξής:

- Ποια ήταν τα κύρια προβλήματα που μάστιζαν τις εκπαιδευτικές περιφέρειες της Κοζάνης και τις Φλώρινας ;
- Ποια ήταν η στάση – αντιμετώπιση- δράσεις της Προσωρινής Κυβέρνησης απέναντι στα ζητήματα αυτά ;
- Κατέστη δυνατή κατά τα χρόνια αυτά η οριστική επίλυση των προβλημάτων;

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

Η εργασία αυτή υπόκειται σε ιστορική έρευνα και η μεθοδολογία που αξιοποιήθηκε ,για την διεξαγωγή του θεωρητικού μέρους αυτής, είναι αυτή της ιστορικής-ερμηνευτικής. Σκόπιμο σε αυτό το σημείο θα ήταν να αναφερθεί ο ορισμός της μεθόδου αυτής. Έτσι, βασιζόμενοι στους Cohen&Manion αυτή ορίζεται ως: *«ο συστηματικός και αντικειμενικός εντοπισμός, η εκτίμηση και σύνθεση μαρτυριών, προκειμένου να θεμελιωθούν γεγονότα και να συναχθούν συμπεράσματα σχετικά με συμβάντα του παρελθόντος»* (Cohen.L. & Manion.L. ,1994). Η μέθοδος αυτή αποτελεί αξιόπιστο τρόπο απεικόνισης του παρελθόντος σύμφωνα πάντα με την κριτική σκέψη και αποτίμηση του εκάστοτε ερευνητή, σε μια προσπάθεια συγκρότησης ενός ολοκληρωμένου πρίσματος της περιόδου που μελετάται, αποσκοπώντας στην περεταίρω κατανόησή της (Cohen&Manion,1997). Στόχος της ιστορικού περιεχομένου έρευνας είναι να καταστεί αντιληπτό το παρόν σύμφωνα με τα γεγονότα που εκτυλίχτηκαν στο παρελθόν, επιχειρώντας ακόμα και μια εκτίμηση για τα μελλοντικά γεγονότα (Παπαναστασίου&Παπαναστασίου, 2005)

Το σπουδαιότερο ,ίσως, στοιχείο που διαφοροποιεί την ιστορική από άλλου τύπου έρευνες είναι πως η πρώτη έχει ως βάση πληροφορίες που είναι ήδη διαθέσιμες. Οι πρωτογενείς αλλά και οι δευτερογενείς πηγές πληροφοριών συνιστούν αξιοποιήσιμο εργαλείο για αυτό τον τύπο έρευνας. Οι δευτερογενείς πηγές χρησιμοποιούνται κατά κύριο λόγο όταν δεν υπάρχουν διαθέσιμες πρωτογενείς προς αξιοποίηση πηγές, ενίοτε βέβαια χρησιμοποιούνται προς συμπλήρωση των πρωτογενών. Ο ερευνητής θα πρέπει μετά την συγκέντρωση του συνόλου των δεδομένων να προβεί στην αξιολόγησή του (εσωτερική και εξωτερική κριτική) (Cohen&Manion,1997).

Επιπρόσθετα, όσον αφορά την γενικότερη μελέτη του αρχειακού υλικού, την ερμηνεία του και την ανάλυση των δεδομένων του, αξιοποιήθηκε η ποιοτική ανάλυση περιεχομένου ως ερευνητική μέθοδος. Βασιζόμενοι στον Berelson η μέθοδος αυτή είναι *«μια τεχνική έρευνας που εφαρμόζεται για να επιτευχθεί η αντικειμενική, συστηματική και ποσοτική περιγραφή του εμφανούς περιεχομένου των επικοινωνιών με τελικό στόχο την ερμηνεία τους»*. Αξιοποιώντας τον τρόπο αυτόν της έρευνας γίνεται χρήση κατηγοριών οι οποίες βοηθούν στο να ταξινομηθούν τα παρεχόμενα δεδομένα. Η κατηγοριοποίηση είναι βοηθητική καθώς οδηγούμαστε στην κατάλληλη κάθε φορά επιλογή υλικού προς ανάλυση και κατ'έκταση σε μια πιο αξιόπιστη έρευνα. Ο γενικότερος στόχος καθώς και τα ερευνητικά ερωτήματα που θέτει ο ερευνητής είναι αυτά που καθορίζουν στον τρόπο τμηματοποίησης μιας γραπτής πηγής σε κατηγορίες (Βάμβουκας, 2007).Το εκάστοτε ερευνητικό ερώτημα που θέτει ο ερευνητής ακολουθεί την παραγωγική εξήγηση, δηλαδή ο διαχωρισμός του σε κατηγορίες και υποκατηγορίες, καθώς στόχος του (ερευνητή) είναι να φτάσει στην επαγωγική εξήγηση του περιεχομένου, δηλαδή την πλήρη διευκρίνιση του ερευνητικού ερωτήματος και την σαφή γνώση αυτού. (Μπονίδης,1998)

ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΚΡΗΞΗ ΤΟΥ Α΄ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ.

Με το ξέσπασμα του Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου το καλοκαίρι του 1914, προκλήθηκε σύγκρουση όχι μόνο σε διεθνές επίπεδο αλλά και στον Ελλαδικό χώρο. Η Ελλάδα

χωρίστηκε σε δύο ομάδες οπαδών με διαφορετικά ιδεολογικά κριτήρια που εξέφραζαν στην πρώτη περίπτωση μία φιλοβασιλική συντηρητική ιδεολογία με κύριο εκφραστή τον βασιλιά Κωνσταντίνο. Στην απέναντι μεριά, βρίσκεται ο Ελευθέριος Βενιζέλος υποστηρίζοντας και εκφράζοντας μία νέα εκσυγχρονιστική αντίληψη (Μαυρογορδάτος, 2015). Οι αντίθετες στάσεις και απόψεις τους επικεντρώνονταν κυρίως στα εδαφικά οφέλη της χώρας και σε μικρότερο βαθμό σχετικά με την ικανότητά της προς απόκρουση επιθετικής ενέργειας και συνεπώς με την ασφάλειά της (Λεονταρίτης, 2000).

Αναφορικά λοιπόν με την εξωτερική πολιτική των προαναφερθέντων ανδρών σημειώνεται ότι αυτή του βασιλιά διέπεται από συντηρητισμό και επιφυλακτικότητα στις διεθνείς σχέσεις, γεγονός που αιτιολογεί την επιμονή του για την διατήρηση της ουδετερότητας στοχεύοντας στην αποφυγή των εντάσεων με την περιοχή της Βουλγαρίας και της Τουρκίας. Αντίθετα, ως κύριο μέλημα της τακτικής του Βενιζέλου αποτελούσε η επιθυμία του για ενσωμάτωση των περιοχών που αποτελούνταν από ελληνόφωνους κατοίκους επεκτείνοντας έτσι τα γεωγραφικά ελληνικά σύνορα. Μαζί με όσα προαναφέρθηκαν, φάνηκε ότι τον απασχολούσε και η προστασία των αποκτηθέντων εδαφών από τους Βαλκανικούς Πολέμους γεγονός που οδήγησε στην έντονη θέλησή του για τη συμμετοχή της Ελλάδας στον πόλεμο στο πλευρό της Αντάντ όπως και εξελίχθηκε στην πορεία το 1917 (Βερέμης, 2006).

ΠΡΩΤΗ ΠΑΡΑΙΤΗΣΗ ΤΟΥ ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ ΚΑΙ ΟΙ ΕΚΛΟΓΕΣ ΤΟΥ ΜΑΙΟΥ 1915

Ήδη από τον Αύγουστο του 1914 ο τότε προθυπουργός Ελευθέριος Βενιζέλος καθιστά έκδηλη την πολιτική του κλίση και δυο φορές μέσα στον ίδιο μήνα καταθέτει, άνευ θετικής ανταπόκρισης βέβαια, το αίτημα προς τις δυνάμεις της Εγκάρδιας Συνεννόησης για να μπορέσει η Ελλάδα να συνταχθεί με την συμμαχία αποβάλλοντας έτσι την πολιτική ιδεολογία της ουδετερότητας. Την συγκεκριμένη εκείνη χρονική στιγμή οι δυνάμεις της Τριπλής Συνεννόησης δεν στάθηκαν υπέρ της προτάσεως αυτής του Βενιζέλου διότι πίστευαν ότι η πράξη αυτή θα οδηγούσε στην στρατιωτική συνεργασία δυο αντίπαλων χωρών των Βαλκανίων, αυτή της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας και αυτή της Βουλγαρίας με τις Κεντρικές δυνάμεις. Έπειτα από αυτό, πολύ πιθανό ήταν να εκκινήσει πολεμική σύγκρουση στα Βαλκάνια υποχρεώνοντας τις χώρες αυτές να αξιοποιήσουν σημαντικές για αυτές δυνάμεις στρατού από άλλα σημεία

όπου παρατάσσονταν στην πρώτη γραμμή. Μία ακόμα χώρα η οποία, για τους προαναφερθέντες λόγους, εξέφραζε την ίδια άποψη με αυτή των δυνάμεων της Αντάντ ήταν η Γερμανία. Η τελευταία ασκούσε έντονη πίεση στην Ελλάδα με σκοπό να αποδοκιμάσει τη συμφωνία της με την Σερβία η οποία υπογράφηκε και ίσχυε από τον Ιούνιο του 1913. Ως έκβαση της επικείμενης συμφωνίας χαρακτηρίστηκε η δέσμευση της Ελλάδας ως προς την παροχή στρατιωτικής βοήθειας προς την Σερβία, προλαμβάνοντας οποιαδήποτε ενδεχόμενη επίθεση από την μεριά της Βουλγαρίας (Κολιόπουλος, 2002).

Το γεγονός που ανάγκασε τις δυνάμεις της Τριπλής Συνεννόησης να τροποποιήσουν σημαντικά την αντιμετώπισή τους αναφορικά με τη Βουλγαρία και την Ελλάδα, ήταν η στρατιωτική συνεργασία της Οθωμανικής αυτοκρατορίας με τις Κεντρικές δυνάμεις. Έτσι λοιπόν οι δυνάμεις της Εγκάρδιας Συνεννόησης προετοίμασαν στρατιωτική επίθεση με δυνάμεις από κάθε μέλος-χώρα της συμμαχίας τον ανερχόμενο Φεβρουάριο του έτους 1915 απέναντι στην Οθωμανική Αυτοκρατορία στα Δαρδανέλια. Η υπόδειξη του υπουργού των Εξωτερικών της Αγγλίας, Γκέυ περί της οικειοθελούς παράδοσης από πλευράς Ελλάδας των προσφάτως ενσωματωμένων πόλεων της Δράμας, της Καβάλας και των Σερρών στη Βουλγαρία, με την παραχώρηση από τη μία της Βόρειας Ηπείρου και από την άλλη σημαντικών σημείων στα παράλια της Μικράς Ασίας, βρήκε θετικό τον Βενιζέλο και αντίθετο τον βασιλιά Κωνσταντίνο (Σφέτας, 2015). Η επιμονή αυτή του Κωσταντίνου περί της διατήρησης της ουδετερότητας αναγκάζει τον Βενιζέλο να εγκαταλείψει οικειοθελώς τα καθήκοντά του τον Φεβρουάριο του 1915. Ο νέος σχηματισμός κυβέρνησης με πρωθυπουργό τον Δημήτριο Γούναρη επωμίστηκε τα καθήκοντα ώθησης της χώρας σε εκλογικές διαδικασίες στις 13 Μαΐου του 1915. (Κολιόπουλος, 2002)

Η ΔΕΥΤΕΡΗ ΠΑΡΑΙΤΗΣΗ ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ

Στις εκλογές αυτές επικράτησε ο Βενιζέλος. Στις 21 Σεπτεμβρίου του έτους 1915 (περίοδος όπου η Βουλγαρία επισημοποίησε την συμμετοχή της στον πόλεμο ως συνεργάτιδα δύναμη με τις κεντρικές δυνάμεις και εκκίνησε επιστράτευση αποσκοπώντας να κινηθεί εχθρικά απέναντι στη Σερβία) (Γιανουλόπουλος, 2003) οι επιφορτιζόμενοι με αντιπολιτευτικά ιδεώδη βουλευτές, κλήθηκαν να αναγκάσουν τον Ελευθέριο Βενιζέλο να παραιτηθεί εκ νέου φέρνοντας στην βουλή το θέμα της Σερβίας. Ως προς το σκεπτικό αυτό ο Δημήτριος Ράλλης, ο Γεώργιος Θεοτόκης και ο Γούναρης

δημιούργησαν ένα κλίμα έντασης, το οποίο αποσκοπούσε στην ανάδειξη της εναντίωσης του ελληνικού κράτους ως προς την στρατιωτική επέμβαση αγγλικών και γαλλικών δυνάμεων στην πόλη της Θεσσαλονίκης. Ο αντιπολιτευτικός Γεώργιος Θεοτόκης λοιπόν, ο οποίος είχε λάβει σαφείς οδηγίες από το παλάτι σχετικά με τον τρόπο που θα έπρεπε να διεξαχθεί η συζήτηση αυτή, ξεκίνησε διάλογο στη βουλή αναφορικά με το ζήτημα της συνθήκης μεταξύ Ελλάδας και Σερβίας, υποχρεώνοντας τον Βενιζέλο να προβεί σε απτή ανακοίνωση σχετικά με όλες τις δράσεις στις οποίες ήθελε να προβεί. Τους θύμιζε επίσης ότι η μεγαλύτερη μερίδα των Ελλήνων στέκονται στο πλάι του υποστηρίζοντάς τον, γεγονός το οποίο κατέδειξαν οι εκλογές του Μαΐου, υπογραμμίζοντας ότι αποτελεί πράξη ύψιστης σημασίας η διατήρηση της «Συνθήκης του Βουκουρεστίου». Αποτέλεσμα της επίσημης αυτής συγκέντρωσης ήταν η ψήφος εμπιστοσύνης που αποκόμισε ο Βενιζέλος στη βουλή με αισθητή διαφορά των ψήφων υπέρ του (142), έναντι αυτών που ήταν κατά του (102). Από την ψηφοφορία απείχαν δεκατρείς. (Μαυρογορδάτος, 2015)

Το αποτέλεσμα αυτό ουδόλως χαροποίησε τον βασιλιά Κωνσταντίνο διότι έτσι καταφάνηκαν οι επιθυμίες για την ένοπλη σύρραξη μεταξύ Ελλάδας και Γερμανίας. Έτσι λοιπόν, ο ίδιος παρακίνησε τον Βενιζέλο να τον συναντήσει στο παλάτι με σκοπό να του ανακοινώσει την έντονη απαρέσκειά του. Ο Βενιζέλος όντας προθυπουργός, του εξήγησε πως σύμφωνα με τους νόμους του Συντάγματος δεν είχε κανένα νόμιμο δικαίωμα να εκφέρει αντίθετη άποψη, και επιχείρησε να βρει έναν πιο διαλλακτικό δρόμο πλεύσης ανάμεσά τους. Παρόλη την προσπάθεια του Βενιζέλου ο βασιλιάς διατήρησε μια περιφρονητική στάση απέναντί του, καταφέροντας έτσι τον στόχο του ο οποίος δεν ήταν άλλος από την εκ νέου παραίτηση του πρώτου. Ο Βενιζέλος τότε δεν υποστήριξε τις προθέσεις ορισμένων υποστηρικτών του ως προς μια εξέγερση, διότι πρώτων δεν διέθετε το ψυχικά αποθέματα και δεύτερον επειδή πίστευε ότι μια εμφύλια σύρραξη, ειδικά και σε μια περίοδο επιστράτευσης, θα μπορούσε να επιφέρει ολέθρια αποτελέσματα για την Ελλάδα, λειτουργώντας έτσι προς όφελος της Βουλγαρίας. (Μαυρογορδάτος, 2015)

Πρωτού υποβάλει όμως ο Ελευθέριος Βενιζέλος την οικειοθελή εγκατάλειψη των καθηκόντων του, ο ίδιος προέτρεψε με επίσημο ύφος το ξεμπαρκάρισμα δυνάμεων της Τριπλής Συνεννόησης στην πόλη της Θεσσαλονίκης με σκοπό την στρατιωτική συμπαράσταση προς την Σερβία. Η υπολογίσιμη στρατιωτική δύναμη που αποβιβάστηκε τότε (150.000 άνδρες) αποτέλεσε σημαντικό παράγοντα για την διαμόρφωση των μετέπειτα εξελίξεων (Μαυρογορδάτος, 2002). Η έκφραση της αντίθετης πολιτικής ιδεολογίας του Κωσταντίνου προς τον Βενιζέλο σημειώθηκε για ακόμα μια φορά όταν ,θέλοντας να πατάξει οριστικά τον τελευταίο, προχώρησε στη διενέργεια εν νέου εκλογικών διαδικασιών στις 6 Δεκεμβρίου 1915. Περίοδος που χαρακτηρίζεται από το γεγονός της γενικευμένης επιστράτευσης. Στις εκλογές αυτές η παράταξη του Βενιζέλου δεν έλαβε μέρος καθώς και τα 2/3 του συνόλου των βουλευτών. Τις εκλογές αυτές εν τέλει τις κερδίζει η κομματική παράταξη του Γούναρη (Μαυρογορδάτος, 2002). Στην πόλη της Αθήνας καθώς και σε άλλα μεγάλα αστικά κέντρα σημειώνονταν έντονα φαινόμενα βίας ανάμεσα στους υποστηρικτές των δυο αντιμαχόμενων μερών. (Δερτιλής,2015)

Τον επόμενο μήνα (Ιανουάριος του έτους 1916) οι στρατιωτικές δυνάμεις της Τριπλής Συνεννόησης, με σκοπό την διασφάλιση ενός ακίνδυνου γεωγραφικού σημείου για τις νικημένες Σερβικές στρατιωτικές δυνάμεις (η Σερβία βρισκόταν στο σύνολό της υπό τον ζυγό της Αυστροουγγαρίας) του βασιλιά και της τότε κυβέρνησης, κατέλαβαν το νησί της Κέρκυρας (Μαυρογορδάτος, 2002). Τον μήνα Μάιο του ίδιου έτους το οχυρό Ρούπελ παραχωρήθηκε ,άνευ πρότασης οποιασδήποτε αντίστασης, στη Βουλγαρία. Γεγονός το οποίο συνέβαλε καθοριστικά στην ανερχόμενη πορεία των γεγονότων. Η Τριπλή Συνεννόηση εξέλαβε το γεγονός αυτό ως ένα χαρακτηριστικό δείγμα πολέμιας συμπεριφοράς προχώρησε σε αρκετές ενέργειες. Μία από αυτές ήταν να θέσουν την νήσο Θάσο υπό την δική της στρατιωτική επικυριαρχία. Επίσης, γνωστοποίησε επίσημα νόμο στρατιωτικού περιεχομένου στην πόλη της Θεσσαλονίκης και τέλος θεσμοθέτησε ένα εμπάργκο ναυτικού περιεχομένου (όχι όμως ολοκληρωτικό) στην Παλιά Ελλάδα, ζητώντας επιτακτικά την έγκαιρη αφυπηρέτηση των στρατιωτικών δυνάμεων της Ελλάδας και την διεξαγωγή εκλογικών διαδικασιών υποχρεώνοντας εν τέλει τον τότε πρωθυπουργό Σκουλούδη να προβεί σε οικειοθελή εγκατάλειψη των καθηκόντων του (Λεονταρίτης,1978). Η έντονη εμπλοκή κάθε χώρας ξεχωριστά εκ των τριών που αποτελούσαν την Τριπλή Συνεννόηση στα δρόμενα που εκτυλίσσονταν εντός του ελλαδικού χώρου, ήταν έκδηλη. Οι δράσεις τους αυτές αιτιολογήθηκαν λόγω

του ότι δικαιωματικά μπορούσαν να επέμβουν όντας εγγυήτριες δυνάμεις για την Ελλάδα από τα πρώτα χρόνια του σχηματισμού της ως κράτους (Μαυρογορδάτος,2002). Η εμπλοκή και οι παρεμβάσεις αυτές βέβαια επηρέασαν αρνητικά την δημοτικότητα του Βενιζέλου διότι εκλήφθηκαν ως εξευτελιστικές προς το ελληνικό έθνος (Λεονταρίτης,1978).

Την παράδοση του οχυρού Ρούπελ ακολούθησε ένα άλλο σημαντικό γεγονός το οποίο συντάραξε τα ελληνικά δεδομένα. Τον Αύγουστο του 1916 το «Δ΄ Σώμα Στρατού» οδηγήθηκε αμαχητί-εθελοντικά στα χέρια των Γερμανών. Το σύνολο του Σώματος μετακινήθηκε προς την χώρα της Γερμανίας, με σκοπό την ταπείνωση της Ελλάδας σε διεθνές επίπεδο. Έτσι λοιπόν, στις 17 Αυγούστου του έτους 1916 κατέστη επισήμως γνωστό το «Κίνημα της Εθνικής Άμυνας», διοικητικό όργανο το οποίο διαμορφώθηκε από στρατιωτικά και πολιτικά μέλη (π.χ ο Κωσταντίνος Μαζαράκης, ο Αρυρόπουλος, ο Κατούπης κ.α.) υποστηρικτές του φιλελευθερικού ιδεώδους προερχόμενοι από την περιοχή της Μακεδονίας καθώς και από άλλα μέρη της Ελλάδας. (Χιονίδης,1994)

ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Ο Ελευθέριος Βενιζέλος ως και τον πρώτο καιρό του έτους 1916 έκανε εμφανή την απόφαση του να μη λάβει μέρος σε οποιαδήποτε ενδεχόμενη δραστηριότητα με αντιδυναστικό περιεχόμενο. Ο ίδιος όπως επίσης εξέφραζε την αποστροφή για την αλλαγή πολιτεύματος στον Ελλαδικό χώρο. Οι πρώτες νικηφόρες μάχες των δυνάμεων της Αντάντ στο Verdun, γέννησαν ελπίδες στον Βενιζέλο με αποτέλεσμα ο ίδιος να προβεί σε μια εκστρατεία με βίαιο περιεχόμενο εναντίων των αντιπάλων του. Εξομολογήθηκε ακόμα και στον εκπρόσωπο των Γάλλων Jean Guillemin τα σχέδια και τις διαθέσεις του. Ο ίδιος επιθυμούσε να κινηθεί προς την Θεσσαλονίκη συντονιστής μιας « Προσωρινής Κυβέρνησης» η οποία θα λειτουργούσε με σκοπό την εξάπλωση της ισχύς της, στη περιοχή της Μακεδονίας, της Ηπείρου και των νήσων που ανήκαν στο Αιγαίο πέλαγος. Απώτερο στόχο της, αποτελούσε η σύσταση στρατεύματος ταγμένου με το μέρος της Αντάντ. (Μουρέλος, 1982)

Παρά το γεγονός ότι ο Βενιζέλος γνώριζε το ανατρεπτικό στοιχείο από το οποίο θα διέπονταν η λεγόμενη απόπειρα, ο ίδιος δεν αποδέχονταν κανένα είδος αναφοράς προς το πρόσωπό του ως πολέμιο της Δυνεστείας. Αυτό που επιθυμούσε ήταν να καταφέρει

να αποτρέψει πάση θυσία κάθε ενδεχόμενο εκκίνησης εμφύλιας στρατιωτικής σύρραξης, με την παρουσία ήδη της Γερμανίας και της Βουλγαρίας στον ελλαδικό χώρο. Αυτό που με κάθε δυνατό μέσο περισσότερο επιδίωκε ήταν ο αποκλεισμός του ενδεχομένου ενός ξεσηκωμού στο νότιο τμήμα της Ελλαδικής περιοχής, ειδικότερα στην πόλη της Αθήνας διότι τα στρατεύματα παρευρίσκονταν εκεί υπό την επιτήρηση των υποστηρικτών του βασιλιά. Κατέστησε γνωστό επίσης ότι δεν επιδίωκε να υλοποιήσει το πλάνο του αυτό απουσία της συναίνεσης των Βρετανών και των Γάλλων. (Μουρέλος, 1982)

Το γεγονός της παράδοσης της Καβάλας την 11^η Σεπτεμβρίου του έτους 1916 ήταν αυτό που ξεχείλισε το ποτήρι για τον Βενιζέλο προβαίνοντας ο ίδιος προς την υλοποίηση του σχεδίου του. Τις επόμενες ημέρες απομακρύνεται από την Αθήνα και την 9^η Οκτωβρίου συγκροτήθηκε μια προσωρινή κυβέρνηση στη πόλη της Θεσσαλονίκης. Τον ίδιο μήνα ζητάει από τους πρόξενους της Τριπλής Συνεννόησης να προβούν στην αποδοχή της. Η θετική ανταπόκριση προς το αίτημα αυτό ήρθε την 20^η Οκτώβρη του έτους 1916, όταν οι αγγλογάλλοι σε συνάντηση κορυφής κατέληξαν στην οριστική αποδοχή της νέας αυτής κυβέρνησης που σχηματίστηκε στην Θεσσαλονίκη. Πέρα της αποδοχής, οι δυνάμεις αυτές προχώρησαν και σε μια ολοκληρωμένη παροχή οικονομικής βοήθειας (10 εκατομμύρια φράγκα προς την διατήρηση της κατάστασης του στρατού κτλ) και στην ακύρωση του εμπάργκο στους προσκείμενους στο κίνημα τόπους. (Μουρέλος, 1982)

NOEMBRIANA

Με σκοπό την αποσόβηση της εξάπλωσης της Προσωρινής Κυβέρνησης, ο βασιλιάς προέβη βιαστικά σε συναντήσεις με τους αντιπροσώπους της Τριπλής Συνεννόησης, καθώς επίσης και με τον γαλλικής προέλευσης πολιτικό Paul Benazet (Μαυρογορδάτος, 2015). Ο ίδιος, αποσκοπώντας -βεβαίως μέσα στο γενικότερο πνεύμα περί της διατήρησης της αποστασιοποιημένης από τον πόλεμο διάθεσης της Ελλάδας- στην εξασφάλιση του αξιώματός του, στην αποτροπή της παραδοχής της προσωρινής κυβέρνησης από την Αντάντ, προσέφερε σε αυτή σημαντικό πολεμικό υλικό (Μαυρογορδάτος, 2015).

Στρατεύματα της Προσωρινής Κυβέρνησης καθοδηγούμενα από τον Νικόλαο Πλαστήρα εισέβαλαν στην πόλη της Κατερίνης και την κατέλαβαν ολοκληρωτικά (Μαυρογορδάτος, 2015). Την κίνηση αυτή ο Κωσταντίνος την εξέλαβε ως μια κίνηση παραβίασης της προλεγόμενης συμφωνίας από το μέρος της Τριπλής Συνεννόησης. Εν τέλει, καθορίστηκε μια ζώνη που εκτείνονταν από την πόλη της Κορυτσάς ως το ν κόλπο του Θερμαϊκού, χωρίζοντας έτσι γεωγραφικά την Ελλάδα στη μέση (Μαυρογορδάτος, 2015). Την ζώνη αυτή απαγορεύονταν να την παραβιάσει καμία από τις δυο πλευρές. Έτσι λοιπόν θα μπορούσε να αποφευχθούν οι τυχόν νέες εντάσεις.

Αναφορικά και πάλι με την ίδια συμφωνία, ο αρχηγός του Πολεμικού Ναυτικού Fournet βασιζόμενος στο γενικότερο πνεύμα της, στις 16 Νοεμβρίου 1916 αιτήθηκε την παραχώρηση 10 κατώτερων διοικητικών μονάδων του πυροβολικού που βρίσκονταν σε ορεινό σημείο. Η απόκριση της πλευράς του βασιλιά δεν ήταν θετική. Το γεγονός αυτό τον οδήγησε, στις 1 Δεκεμβρίου, να ξεμπαρκάρει 2.500 στρατιώτες στην Αθήνα ως προβολή δύναμης που κατείχαν οι χώρες που εντάσσονταν στην Τριπλή Συνεννόηση. (Μαυρογορδάτος, 2015)

Η κίνηση αυτή προξένησε μεγάλη σύγχυση στους κόλπους του «Πανελλήνιου Συνδέσμου Εφέδρων» (Παπαϊωάννου, 2018) με ως επακόλουθο την σφοδρή ένοπλη σύγκρουσή τους με τους Γάλλους και τους Άγγλους με τις απώλειες των τελευταίων να ξεπερνούν στον αριθμό αυτές των πρώτων (Μουρέλος, 2007). Έτσι λοιπόν οι συμμαχικές δυνάμεις της Αντάντ αναγκάστηκαν να υποχωρήσουν επιβιβασμένοι εκ νέου στα σκάφη τους. Αυτά ήταν τα λεγόμενα «Νοεμβριανά». Το ακόλουθο χρονικό διάστημα ήταν πολύ δύσκολο για τους υποστηρικτές του Βενιζέλου που βρίσκονταν στην Αθήνα, καθώς οι καταδιώξεις εναντίον τους ενείχαν το στοιχείο της ωμότητας. Από τους κύριους στόχους των Επίστρατων δεν έλειψαν βέβαια και οι καταγόμενοι από την Μικρά Ασία πληθυσμοί. Οι κινητοποιήσεις εναντίον τους επέφεραν μεγάλο αριθμό νεκρών με την δικαιολογία ότι κατέφευγαν σε κατασκοπικές ενέργειες με σκοπό να ωφεληθεί η Τριπλή Συνεννόηση (Μαυρογορδάτος, 1996)

ΟΙ ΑΝΤΙΔΡΑΣΕΙΣ ΜΕΤΑ ΤΑ ΝΟΕΜΒΡΙΑΝΑ

Μετά το πέρας του συνταρακτικού αυτού γεγονότος, οι δυνάμεις της Τριπλής Συνεννόησης προχώρησαν την 25^η του Νοέμβρη 1916 στην επιβολή της πλήρης

απομόνωσης των ακτών της Ελλάδας. Οι συμμαχικές δυνάμεις πίστευαν ότι με αυτή τους την πράξη θα μπορούσαν να καταστείλουν τα φαινόμενα συμπαράστασης προς τον βασιλιά μέσω του λιμού που θα προκαλούσαν. Μέσα στο διάστημα των ακόλουθων μηνών, το γεγονός αυτό αποτέλεσε την αιτία των σημαντικών ελλείψεων και του μεγάλου αριθμού των νεκρών από την πείνα καθ'όλη την γεωγραφική έκταση της Παλαιάς Ελλάδας. Παρόλο που και το « κράτος της Θεσσαλονίκης» δεινοπαθούσε (κυρίως στην περιοχή της Μακεδονίας), ο Βενιζέλος επιβαρύνθηκε με τις κατηγορίες ως αποκλειστικός υπαίτιος για το γεγονός αυτό. (Μαυρογορδάτος, 2015)

Αν και όπως αναφέρθηκε προηγουμένως, οι φιλελεύθεροι στη Θεσσαλονίκη επηρεάστηκαν σε μεγάλο βαθμό από την τροπή αυτή των γεγονότων, ο αρχηγός τους, υπέδειξε ακαριαία τους Γάλλους μια ακολουθία υπερβολικών ενεργειών. Προτάσεις που βέβαια δεν αντιμετωπίστηκαν θετικά από τους Άγγλους, τους Ιταλούς και τους Ρώσους και έτσι δεν εφαρμόστηκαν. Το επόμενο διάστημα, οι δυνάμεις της Αντάντ προχώρησαν στην έκδοση τεσσάρων επίσημων κυβερνητικών εγγράφων με καίριες απαιτήσεις προς την πλευρά του βασιλιά. Σύμφωνα με το πρώτο στις 1 Δεκεμβρίου οι Δυνάμεις της Αντάντ κάνοντας χρήση του όρου τους «Προστάτιδες Δυνάμεις» ζήτησαν με απαιτητικό ύφος την συνάθροιση του συνόλου του στρατού του βασιλιά στην Πελοπόννησο. Λίγες μέρες μετά, στις 18 Δεκεμβρίου, απαίτησαν την αποτροπή κάθε είδους ενέργειας των Επιστρατών από τον Ισθμό της Κορίνθου. Επιπλέον, αξίωσαν την απαγόρευση της εκτός του νόμου οπλοφορίας, την άρση του μέτρου φυλάκισης που είχε επιβληθεί στους φιλελεύθερους πολιτικούς και την παροχή οικονομικής ενίσχυσης προς αυτούς που δεινοπάθησαν κατά την περίοδο των Νοεμβριανών. Η πραγματοποίηση των απαιτήσεων αυτών στο σύνολό τους θα οδηγούσε προς την ακύρωση του ασφυκτικού μέτρου του εμπάργκο. Το δεύτερο έγγραφο συνόδεψε μετά από μερικές ημέρες την 26^η του Δεκέμβρη και το τρίτο το οποίο, έφερε τις υπογραφές των Ιταλών. (Μαυρογορδάτος, 2015)

Παρά το γεγονός ότι ο βασιλιάς φαινόταν να αποδέχεται τα μέτρα και να υποχωρεί, ο ίδιος με την χρήση ορισμένων εναντιώσεων, επιχειρούσε να αποκομίσει ένα περιθώριο χρόνου με την ελπίδα μιας πολεμικής επιχείρησης από Βούλγαρους και Γερμανούς στο μέτωπο της Μακεδονίας, κάτι το οποίο δεν επιτεύχθηκε. Έτσι λοιπόν οι αντίπαλοι των φιλελευθέρων, μετά το τέταρτο και τελευταίο τελεσιγραφικό έγγραφο που έλαβαν στις 1 Ιανουαρίου 1917, αναγκάστηκαν να υποταχθούν την ίδια στιγμή και άνευ όρων. Αποτέλεσμα της υποχώρησης αυτής του βασιλιά ήταν να του δοθεί για ακόμα πέντε

μήνες η δυνατότητα ύπαρξης στον Ελλαδικό χώρο. Γεγονός που σίγουρα επιβάρυνε την Προσωρινή κυβέρνηση αλλά τους Έλληνες πολίτες. Η μοναδική εκ των τριών δυνάμεων της Αντάντ η οποία ήταν πλέον πεπεισμένη ότι θα έπρεπε ο βασιλιάς να εκθρονιστεί, ήταν η Γαλλία. (Μαυρογορδάτος, 2015)

Η ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΓΟΝΙΜΟΥ ΕΔΑΦΟΥΣ

Γόνιμο έδαφος για την εκθρόνιση του βασιλιά δημιουργήθηκε όταν συνέβησαν τρία ιστορικής σημασίας γεγονότα. Η Οκτωβριανή επανάσταση που ξέσπασε στη Ρωσία αποτέλεσε το πρώτο γεγονός διότι η πτώση του Τσάρου και η ανάδειξη των δημοκρατικών αξιών οδήγησαν στην ενίσχυση των Φιλελευθέρων και στην αποδυνάμωση των αντιπάλων τους. Το δεύτερο γεγονός λαμβάνει χώρα στη Γαλλία όπου ο διαλλακτικός προθυπουργός Briand αντικαθίσταται από τον Alexandre Ribot ο οποίος ήταν σαφώς πιο αδιάλλακτος από τον προκάτοχό του. Τρίτο και μάλλον σπουδαιότερο γεγονός αποτέλεσε η ανάμειξη της Αμερικής στον πόλεμο. (Λεονταρίτης, 2000)

Η απόφαση της Αμερικής να εμπλακεί τασσόμενη ως συμμαχική δύναμη με την Αντάντ (Απρίλιος 1917) επέφερε δυσάρεστες επιπτώσεις στους οπαδούς της ουδετερότητας. Η χώρα αυτή παρείχε σημαντική χρηματική και βιομηχανική ενίσχυση, τεράστιο όγκο πολεμικού υλικού καθώς και στρατιωτικού δυναμικού. (Χρηστοδουλίδης, 1997)

Η ΑΠΟΠΟΜΠΗ ΤΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ

Η πλειοψηφία των δυνάμεων της Αντάντ (Αγγλία, Ιταλία, Ρωσία) δεν ήταν σύμφωνοι με την έντονη ελεγκτική παρουσία της Γαλλίας στον Ελλαδικό χώρο. Έτσι λοιπόν, το επόμενο διάστημα επικρατεί μια έντονη αντιπαράθεση μεταξύ των δυνάμεων της Αντάντ σχετικά με το πολίτευμα που θα έπρεπε να επικρατήσει στην χώρα μας. (Λεονταρίτης, 2000)

Ο βασιλιάς της Ελλάδας επιχειρούσε με απελπισμένο τρόπο να διατηρήσει την θέση του υιοθετώντας βέβαια την στάση εκμετάλλευσης των εναντιώσεων ανάμεσα στις χώρες που εντάσσονταν στην Αντάντ. Ως αποτέλεσμα της στρατηγικής του αυτής, ο ίδιος προσπάθησε να πλησιάσει και να καλοπιάσει, ειδικά τους Άγγλους, προχωρώντας

σε μια αντικατάσταση (21 Απριλίου 1917) της ήδη υπάρχουσας κυβέρνησης με επικεφαλής τον Σπυρίδωνα Λάμπρου και τον σχηματισμό μιας νέας με επικεφαλής αυτή την φορά τον Αλέξανδρο Ζαΐμη. Επιπλέον, κατά το προηγούμενο διάστημα, επιτράπηκε ακόμα και η επανακυκλοφόρηση του Βενιζελικού Τύπου. Όλες αυτές οι ενέργειες όμως ήταν μάταιες καθώς δεν υπήρχε άλλο χρονικό περιθώριο για αλλαγές. (Μαυρογορδάτος, 2015)

Οι Άγγλοι ήταν αυτοί που συνεχώς επιχειρούσαν με την χρήση της πολιτικής τους να θέσουν ένα τέρμα στην εχθρότητα που επικρατούσε μεταξύ του Βενιζέλου και του βασιλιά φέρνοντάς τους κοντύτερα και αποκαθιστώντας έτσι μια αρμονική σχέση μεταξύ τους. Σε σύντομο χρονικό διάστημα όμως συνειδητοποίησαν ότι οι προσπάθειες αυτές δεν επέφεραν κανένα θετικό προς αυτούς αποτέλεσμα, καθώς ο Βενιζέλος δεν φαινόταν καθόλου πρόθυμος να συνεργαστεί προς αυτή την κατεύθυνση. (Leon, 1974)

Εν τέλει, οι συμμαχικές δυνάμεις πήραν την απόφαση να επέμβουν εκ βάθρων τερματίζοντας την αντιπαράθεση μεταξύ Βενιζέλου-Κωνσταντίνου. Προς αυτή την κατεύθυνση, οργανώθηκε τη 16^η Μαΐου 1917 μια διάσκεψη στην πόλη του Λονδίνου μεταξύ των Βρετανών και των Γάλλων με μοναδικό θέμα συζήτησης το ελληνικό καθεστώς. Στη συνάντηση αυτή, οι Γάλλοι αποτέλεσαν τον κύριο μοχλό πίεσης για την απομάκρυνση του βασιλιά από τον θρόνο. Η συνάντηση αυτή διήρκεσε δύο ημέρες, αποτέλεσμα της οποίας ήταν η κοινή άποψη για την αποτροπή ένοπλης σύρραξης με τους υποστηρικτές του βασιλιά. Κατέστη επίσης αποδεκτό από το σύνολο η παροχή «προκεχωρημένων θέσεων» στην περιοχή της Θεσσαλίας και η συμβολική αποστολή στρατιωτών από την πλευρά της Αγγλίας. Τέλος η Βρετανία αναγκάστηκε να υποχωρήσει παρέχοντας το δικαίωμα της αυτοβουλίας στους Γάλλους όσον αφορά τα στρατιωτικά και διπλωματικά θέματα της Ελλάδας. (Λεονταρίτης, 2000)

Την ευθύνη για την διευθέτηση του ζητήματος επωμίστηκε ο Γαλλικής καταγωγής, γερουσιαστής Charles Jonnart με δοθέντα τον τίτλο του «Ύπατου Αρμοστή». Ο ρόλος του προαναφερθέντος ήταν κυρίως διαμεσολαβητικός στην περίπτωση που η αντιπαράθεση έπαιρνε έντονη τροπή, αποφεύγοντας την σημείωση θυμάτων. (Berridge, 2007) Για να μπορέσει να σταθεί αντάξιος της ευθύνης που είχε αναλάβει, ο ίδιος διατήρησε επαφές με τον Βενιζέλο τον Sarrail και τον Ζαΐμη.

Εν τέλει, τη 29^η Μαΐου 1917, ο ύπατος αρμοστής απέστειλε στον Αλέξανδρο Ζαΐμη ένα τελεσίγραφο το οποίο απαιτούσε ο βασιλιάς να προβεί στην άμεση οικειοθελή

εγκατάλειψη των καθηκόντων του και την αντικατάσταση αυτού. Την θέση του Κωνσταντίνου θα έπρεπε να αναλάβει ένας από τους γιούς του πλην του διαδόχου του, διότι ο Γεώργιος Β΄ είχε υιοθετήσει την ίδια συμπάθεια προς τους Γερμανούς καθώς και τον ίδιο ιδιαίτερο τρόπο σκέψης με τον πατέρα του. Τη 2^α του Ιουνίου, ο βασιλιάς εν τέλει έφυγε από την Ελλάδα χωρίς όμως να υποβάλλει οικειοθελή εγκατάλειψη των καθηκόντων του. Ως αντιπρόσωπός του (αν και ορκίστηκε βασιλιάς) πίσω στην Ελλάδα ορίστηκε ο γιος του Αλέξανδρος ο οποίος γεννήθηκε δεύτερος στη σειρά. Η κίνηση αυτή του Κωνσταντίνου και του διαδόχου του ως προς τη μη ανοιχτή και με σαφήνεια οικειοθελή εγκατάλειψη των καθηκόντων τους, ήταν έμπνευση του Αλέξανδρου Ζαΐμη. Αφού λοιπόν εκπληρώθηκε η απαίτηση που συμπεριλαμβάνονταν στο τελεσίγραφο οι Γάλλοι προχώρησαν επιτόπου στη λύση του αποκλεισμού και στην αποβίβαση γαλλικών στρατευμάτων στο λιμάνι του Πειραιά. (Μαυρογορδάτος, 2015)

Η ΕΛΛΑΔΑ ΣΤΟΝ ΠΟΛΕΜΟ

Ο αρχηγός των φιλελευθέρων δεν ήθελε να αναλάβει άμεσα καθήκοντα εξουσίας. Αυτό που ήθελε ήταν, με διαμεσολαβητή τον Jonnart, να κατορθώσει να φτάσει σε μια συμφωνία με της πιο συμβιβαστικούς του ανταγωνιστές. Ήδη ο Jonnart είχε μεριμνήσει ώστε ο Βενιζέλος να «ελευθερωθεί» από την παρουσία των πιο σκληροπυρηνικών και ασυμβίβαστων ανταγωνιστών του. Αυτό που ήθελε να πετύχει ο Jonnart ήταν η επίτευξη μιας ομαλής και χωρίς προστριβές παραχώρηση της εξουσίας στον αρχηγό των φιλελευθέρων, με σκοπό να αποσυρθούν οι γαλλικές στρατιωτικές δυνάμεις που βρισκόταν στην περιοχή το συντομότερο δυνατό. Έτσι λοιπόν, υπό την προστασία του, διενεργήθηκαν ορισμένες συζητήσεις της οποίες λάμβαναν μέρος από τη μία εκπρόσωποι της κυβέρνησης Ζαΐμη και από την άλλη εκπρόσωποι της Προσωρινής Κυβέρνησης. (Μαυρογορδάτος, 2015)

Ο Βενιζέλος πίστευε ότι μια συμφωνία για τα παρακάτω τρία θεμελιώδη θέματα θα ήταν κομβικής σημασίας. Πιο αναλυτικά: « α) τη σύγκληση Εθνοσυνέλευσης μετά τον πόλεμο για τον περιορισμό της βασιλικής εξουσίας, β) την προσωρινή άρση της δικαστικής ισοβιότητας και μονιμότητας και γ) την αναβίωση της Βουλής που είχε εκλεγεί της 31 Μαΐου 1915.» (Μαυρογορδάτος, 2015) Το τελευταίο βρήκε τον Ζαΐμη κάθετα

αρνητικό με αποτέλεσμα να εγκαταλείψει οικειοθελώς τα καθήκοντά του τη 13^η του Ιούνη και να παραδώσει την πρωθυπουργία στον Βενιζέλο. (Μαυρογορδάτος, 2015)

Την επομένη της παραίτησης του Ζαΐμη ο Ελευθέριος Βενιζέλος της 14 Ιουνίου του έτους 1917 καταφτάνει στην Αθήνα, προστατευμένος από στρατιωτικές δυνάμεις της Αντάντ. Το αμέσως επόμενο χρονικό διάστημα πραγματοποιήθηκαν έντονες προσπάθειες εκκαθάρισης των υποστηρικτών του Κωνσταντίνου από της χώρους της εκκλησίας, των δημόσιων υπηρεσιών, αλλά κατά κύριο λόγο του στρατού (Λεονταρίτης, 2000). Τέτοιες ενέργειες δεν παρατηρήθηκαν μονάχα στην Αθήνα. Το φαινόμενο επεκτάθηκε και στην περιοχή της Μακεδονίας όπου οι «βουλγαρόπληκτοι» αιχμαλωτιζόνταν ώστε να εκτοπιστούν από τον Ελλαδικό χώρο (Κωστόπουλος, 2007).

Για να καταστούν λοιπόν νόμιμες η νεοσύστατη κυβέρνηση με επικεφαλής τον Βενιζέλο καθώς και η βασιλεία του δευτερότοκου γιου του Κωνσταντίνου, ο αρχηγός των φιλελευθέρων και οι συμμαχικές δυνάμεις της Αντάντ ομόφωνα πίστευαν ότι ο μοναδικός τρόπος ως της την διευθέτηση του ζητήματος ήταν η αναγέννηση της Βουλής όπου ο Βενιζέλος συγκέντρωσε της περισσότερες ψήφους υπέρ του τη 31^η του Μάη 1915 και διαλύθηκε με τρόπο αντίθετο της το σύνταγμα από τον τότε βασιλιά. Η επιτόπου εκ νέου διεξαγωγή εκλογών ήταν δύσκολο να επιτευχθεί διότι δεν το επέτρεπε η συνθήκη πολέμου στην οποία βρίσκονταν η Ελλάδα. Τελικά η Βουλή αυτή λειτούργησε εκ νέου τη 12^η του Ιούλη 1917 και ονομάστηκε «Βουλή των Λαζάρων».(Μαυρογορδάτος, 2015)

Πρωταρχικός σκοπός της νεοσύστατης κυβέρνησης ήταν να εμπλακεί στον πόλεμο ως συμμαχική με την Αντάντ δύναμη. Για την εκπλήρωση του σκοπού αυτού κινήθηκε της την οργάνωση μιας αξιόμαχης στρατιωτικής δύναμης ανασυγκροτημένη σύμφωνα με το γαλλικό υπόδειγμα (Παπαϊωάννου,2018) και αποφορτισμένη από την παρουσία κωνσταντικικών στοιχείων, έτσι ώστε η Ελλάδα να μπορέσει να προβεί σε διαπραγματεύσεις για της αξιώσεις της στο επερχόμενο «Συνέδριο της Ειρήνης» (Γιανουλόπουλος, 1999). Τον Ιούνιο του έτους 1917, η Ελλάδα στρέφεται επίσημα εναντίον της Γερμανίας και των λοιπών συμμαχικών με αυτήν δυνάμεων (Τούντα, 1996)

ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ ΤΟΥ ΕΠΙΣΙΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΤΩΝ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ

Αίτια προς πρόκλησης του προβλήματος αυτού αποτέλεσαν δύο βασικοί παράγοντες. Πρώτος ήταν η δυσχέρεια ως προς την αβίαστη διανομή δημητριακών και δεύτερος ο επιβαλλόμενος και έντονος κρατικός έλεγχος. Σημαντικές πρώτες ύλες για την διαβίωση των ανθρώπων προς για παράδειγμα το σιτάρι, η ζάχαρη και το ρύζι σημείωναν μεγάλα ποσοστά ανεπάρκειας. Το γεγονός αυτό οφείλονταν στην αυστηρή διαχείριση των μεταφορών μέσω θαλάσσης. Τα προλεγόμενα είχαν ως αποτέλεσμα την καθιέρωση δελτίου όσον αφορά τα τρόφιμα. Θεσμός που καθιερώθηκε τον Φεβρουάριο του 1917 και που οδήγησε σε συμπεριφορές επιδίωξης παράνομων κερδών. Την ίδια στιγμή τα ημερομίσθια σημείωναν μεγάλη αύξηση (Χεμικόγλου, 1994).

Με σκοπό την αντιμετώπιση του προβλήματος αυτού, επιχειρείται μια έντονη προσπάθεια διατήρησης προς τιμής των βασικών αγαθών (π.χ. το αλεύρι), αλλά βέβαια και με την μέριμνα για την αποκόμιση κέρδους με την τιμή αυτή. Η ενέργεια αυτή πραγματοποιήθηκε διότι ο λαός δεν θα μπορούσε να ανταπεξέλθει (λόγω προς τότε οικονομικής του αδυναμίας) στην επερχόμενη αύξηση προς τιμής των παραγόμενων προϊόντων. (Λιβάνιος, 2021)

Από την πρώτη κιόλας περίοδο όπου η Προσωρινή Κυβέρνηση αναλαμβάνει τα χρέη προς, σημαντικό μέλημά προς ήταν η διαχείριση του μεγάλου θέματος του επισιτισμού, καθώς και η αβίαστη παροχή τροφίμων προς χώρες που ήταν ενσωματωμένες σε αυτή. Ο φορέας ο οποίος ήταν επιφορτισμένος με τα χρέη προς παροχής των τροφίμων ήταν η Τράπεζα Αθηνών. Ενώ η Εθνική Τράπεζα αναλάμβανε τα καθήκοντα προς είσπραξης του χρηματικού αντίτιμου των αγαθών που θα εισήγαγε η παραπάνω από προς αντιπροσώπους προς εκάστοτε περιοχής. Λύση προς δεν βρέθηκε καθώς η Εθνική Τράπεζα αδυνατούσε να στείλει αγαθά πρώτης ανάγκης προς ο σίτος με αποτέλεσμα να διογκώνεται το ζήτημα αυτό στα νησιά. Οι ανεπιτυχής μετέπειτα προσπάθειες προς Προσωρινής Κυβέρνησης για την αντιμετώπιση του θέματος, ανάγκασαν την ίδια να προβεί στην εξεύρεση τρόπων μεταφοράς των αγαθών ακόμα και με μίσθωση ατμόπλοιων και ιστιοφόρων με προσωπικά προς έξοδα. Ενέργεια η οποία ενείχε δυσκολίες καθώς οι τόκοι για την μίσθωση των πλοίων αυτών ήταν δυσανάλογοι με αποτέλεσμα η Εθνική Τράπεζα να χρεώνεται την αγορά και την διανομή του σίτου στη νήσο Κρήτη. (Λιβάνιος, 2021)

Η εντονότερη επισιτιστική δυσχέρεια στις Νέες Χώρες σημειώθηκε τον Νοέμβριο του έτους 1916. Ειδικότερα σε Κρήτη και Λέσβο το ζήτημα είχε γιγαντωθεί καθώς, προς προηγούμενους δύο μήνες δεν κατέστη δυνατή η απαιτούμενη αποστολή αγαθών για την εξασφάλιση των απαραίτητων αναγκών. Αποτέλεσμα αυτού βεβαίως ήταν τα ελλείματα να βρίσκονται σε πολύ υψηλά επίπεδα. Έμποροι προς Κρήτης επιχείρησαν λοιπόν να εξετάσουν την περίπτωση αγοράς σίτου από την Αίγυπτο εφόσον το αντίτιμο θα την επέτρεπε. Η πράξη αυτή βέβαια απαιτούσε την αδειοδότηση από πλευράς Άγγλων έτσι ώστε να δοθεί το ελεύθερο στην Αίγυπτο να αποστείλει το αγαθό. Εν τέλει η Γαλλική πρεσβεία ήταν αυτή η οποία μπόρεσε να ανταποκριθεί υποσχόμενη πως θα αποστέλλονταν οι καθυστερούμενες ποσότητες αλευριού, ζάχαρης και σίτου. Σαφώς οι αποστολές αυτές θα ήταν ελεγχόμενες από προς συμμαχικές δυνάμεις. Προς, μέρος προς προς συμφωνίας ήταν η κοινή παραδοχή ότι θα γνωστοποιούνται η ύπαρξη των μισθωμένων ατμόπλοιων στο λιμάνι του Πειραιά, οι ποσότητες των αγαθών οι οποίες αποστέλλονται από την Αμερική με προορισμό την Ελλάδα, καθώς και τα πλοία τα οποία με προορισμό τον Πειραιά εκκινούν από το Γιβραλτάρ. Η Αγγλική πρεσβεία από πλευράς προς επιφορτίστηκε με το χρέος προς γνωστοποίησης των πληροφοριών αυτών στην επιτροπή προμηθειών. Οι σύμμαχοι προς δεν κατάφεραν να ανταποκριθούν προς δεσμεύσεις προς και το πρόβλημα πήρε ακόμα μεγαλύτερες διαστάσεις. (Λιβάνιος, 2021)

Το επισιτιστικό πρόβλημα δεν περιοριζόνταν μόνο στα νησιά Προσην εποχή εκείνη αλλά και προς περιοχές προς Δ. Μακεδονίας. Κύριο μέσο αποστολής τροφίμων προς προς περιοχές αυτές ήταν το τραίνο. Η κυβέρνηση μερίμνησε παρέχοντας δυο βαγόνια με σκοπό την πρόληψη για την αποφυγή προς έκτασης που είχε λάβει το πρόβλημα αυτό στα νησιά. Με σκοπό την δίκαιη κατανομή των προϊόντων βάσει του πληθυσμού και την αποφυγή προς επιδίωξης παράνομου κέρδους, ο Γάλλος πρόξενος ανέλαβε χρέη συγκρότησης επιτροπής η οποία θα εξειδικεύονταν σε αυτό. Επιπρόσθετα, με τον ίδιο σκοπό, συστήθηκαν και συνεταιρισμοί συνεργαζόμενοι με αυτόν. (Λιβάνιος, 2021)

Σημαντικό γεγονός που συνέβαλε με πρωταγωνιστικό τρόπο στην έξαρση του επισιτιστικού προβλήματος των περιοχών αυτών δεν ήταν άλλο από την απρόσκοπτη παύση των συγκοινωνιών ειδικότερα ως την Βέροια. Σημειώθηκαν βέβαια έντονες προσπάθειες με σκοπό να επιδιορθωθεί το πρόβλημα έστω και μερικώς ως την Φλώρινα ή το Σόροβιτς. Η μετακίνηση των αγαθών τα οποία τα προμηθεύονταν από

το εξωτερικό δεν απέδιδε οικονομικά κέρδη. Η παύση της συγκοινωνίας από την Κοζάνη ως την Βέροια, ανάγκασε προς Κοζανίτες εμπόρους, να ενεργήσουν ως προς την εύρεση άλλων μεταφορικών μέσων για την μεταφορά των προϊόντων τους σε Καστορία, Φλώρινα, Κοζάνη και Βέροια. Το μονοπώλιο αυτό βέβαια θα είχε και ως συνέπεια την αύξηση των περιπτώσεων επιδίωξης παράνομου κέρδους και προς εκμετάλλευσης. (Λιβάνιος, 2021)

Ένα ακόμα πρόβλημα που εμφανίστηκε προς περιοχές προς Δυτικής Μακεδονίας που εντάσσονταν στο γενικότερο ζήτημα του επισιτισμού ήταν αυτό προς έντονης έλλειψης κρέατος. Οι σύμμαχοι, τα καταστήματα ακόμα και οι ίδιοι οι κτηνοτρόφοι συνέβαλαν καθοριστικά στην εμφάνιση του προβλήματος αυτού. Οι συμμαχικές δυνάμεις κατανάλωναν μεγάλες ποσότητες. Οι κτηνοτρόφοι από την πλευρά προς αναγκαστικά προς παρείχαν προς ποσότητες αυτές. Βέβαια έλπιζαν στην αποκόμιση κερδών.(Λιβάνιος,2021)

Το έντονο αυτό πρόβλημα που μαστίζε τις Νέες Χώρες κινητοποίησε την Προσωρινή Κυβέρνηση ώστε να διευθετήσει το ζήτημα. Το μήνα Φεβρουάριο του έτους 1917, η ίδια επιχείρησε να συνάψει συμφωνία με την Ιονική Τράπεζα. Προαπαιτούμενο για την σύναψη της συμφωνίας αυτής ήταν η παράδοση σε αυτή του συνόλου των δημοτριακών, τα οποία βρίσκονταν υπό την ιδιοκτησία προς Εθνικής Τράπεζας. Έντονες ενέργειες σημειώθηκαν και με την αρωγή του Α. Ρωμάνου, με σκοπό η Προσωρινή Κυβέρνηση να έχει τη δυνατότητα να ενημερώνεται πρόωρα, από προς συμμάχους, σχετικά με το πότε ακριβώς θα έφταναν τα μισθωμένα πλοία, προς προς και για το χρηματικό ποσό που θα δινόταν στην Εθνική Τράπεζα. Επιτυγχάνοντας τα προηγούμενα θα μπορούσε από τη μία να ελέγχει την μεταφορά των φορτίων προς τα νησιά και από την άλλη να συζητήσει για μικρότερα χρηματικά ποσά ασφαλιστρων. (Λιβάνιος,2021)

Η ΓΛΩΣΣΟΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΤΟΥ 1917 ΚΑΙ Η ΤΥΧΗ ΤΗΣ

Τα καθήκοντα διαχείρισης του Υπουργείου Παιδείας την περίοδο αυτή ανέλαβαν με εντολή της προσωρινής κυβέρνησης Θεσσαλονίκης οι κύριοι Δελμούζος, Γληνός και Τριανταφυλλίδης. Η τοποθέτησή τους σε αυτή τη θέση ισχύος, τους ευνόησε ώστε να προβούν στη μεταρρύθμιση σχετικά με το γλωσσοεκπαιδευτικό κομμάτι. Αυτό,

βέβαια, το εγχείρημα ενείχε διενέξεις μεταξύ συντηρητικών και σοσιαλιστών δημοτικιστών αναφορικά με το είδος της δημοτικής που θα έπρεπε να αξιοποιηθεί και να επικρατήσει. Πιθανόν, επομένως, οι διενέξεις αυτές να αποτέλεσαν και τον λόγο για τον οποίο η δημοτική θεσμοθετήθηκε ως υποχρεωτική γλώσσα μόνο στις τέσσερις πρώτες τάξεις του δημοτικού (γεγονός το οποίο αποτέλεσε το πιο εκσυγχρονιστικό κομμάτι της μεταρρύθμισης αυτής). Αυτό είχε ως αποτέλεσμα οι σοσιαλιστές δημοτικιστές να αποκόπτονται ιδεολογικά από την βενιζελική πολιτική και να συντάσσονται με την πολιτική του Ψυχάρη. (Μαυροσκούφης,1987)

Συγκεκριμένα, η γλωσσοεκπαιδευτική αυτή μεταρρύθμιση επέφερε τις παρακάτω αλλαγές στο εκπαιδευτικό σύστημα, με την σταδιακή ένταξη της δημοτικής. Στις τέσσερις κατώτερες (πρώτες) τάξεις του δημοτικού χρησιμοποιείται με αποκλειστικότητα η δημοτική. Στις δύο επόμενες παρέχονταν η διδασκαλία με την συνδυαστική χρήση δημοτικής και καθαρεύουσας τονίζοντας όμως ότι η δεύτερη αξιοποιούνταν στις τάξεις αυτές αυστηρά και μόνο για την κατανόησή της (Τριανταφυλλίδης,1993).Σημαντικό, επίσης, για την διεκπεραίωση της διδασκαλίας στη δημοτική ήταν η ύπαρξη των κατάλληλων αναγνωστικών. Για το λόγο αυτό διεξάγει διαγωνισμός συγγραφής των αναγνωστικών αυτών. Ανάμεσα στα αναγνωστικά αυτά ήταν «*Τα Ψηλά Βουνά*» του συγγραφέα Ζαχαρία Παπαντωνίου και «*Το Αλφαβητάριο*» ή αλλιώς γνωστό σε όλους μας «*Αλφαβητάρι με τον Ήλιο*» συγγραφείς του οποίου ήταν οι Δελμούζος, Παπαντωνίου, Ανδρεάδης, Νιρβάνα και Τριανταφυλλίδης. Τα αναγνωστικά αυτά αντανάκλασαν τα δημοτικιστικά ιδεώδη, δηλαδή την αποκόλληση από το συντηρητικό παρελθόν και την προσκόλληση του σχολείου και της εκπαίδευσης στην εκσυγχρονισμένη ελληνική πραγματικότητα (Μπουζάκης,2011). Τα έξοδα για την εύρυθμη λειτουργία των σχολείων ανέβαλε η ελληνική κυβέρνηση (Μπουζάκης,1994).

Ως συνέχεια της μεταρρύθμισης 1913 περί των σχολικών συμβούλων, ανέλαβαν τα καθήκοντα των ανωτέρων εποπτών της εκπαίδευσης που παρέχονταν στο δημοτικό σχολείο οι Δελμούζος κι Τριανταφυλλίδης. Οι άνθρωποι αυτοί ορίστηκαν από την βενιζελική κυβέρνηση ως αποκλειστικοί υπεύθυνοι της πραγματοποίησης της γλωσσοεκπαιδευτικής μεταρρύθμισης. Την περίοδο αυτή ο Γληνός ήταν επιφορτισμένος με τα καθήκοντα του γενικού γραμματέα του Υπουργείου Παιδείας και του εκπαιδευτικού συμβούλου. Εν ολίγοις, το έργο της διεκπεραίωσης της

μεταρρύθμισης ανέλαβε να διατελέσει ο Εκπαιδευτικός Όμιλος. (Γούλη & Καυκούλα, 2004)

Με σκοπό την αναβάθμιση του μορφωτικού επιπέδου του εκπαιδευτικού δυναμικού, ως συνέχεια της μεταρρύθμισης του 1913, συστάθηκε η Παιδαγωγική Ακαδημία Αθηνών, η οποία παρείχε διετές προγράμματα μεταπτυχιακής φύσεως. (Δημακοπούλου, 2022)

Τονίζουμε το γεγονός ότι από την εκσυγχρονιστική αυτή μεταρρύθμιση δεν έλειψαν και οι αντιφρονούντες η πλειοψηφία των οποίων είχαν την πεποίθηση ότι τα αναγνωστικά προωθούσαν την κομμουνιστική ιδεολογία λόγω της έξαρσης της Οκτωβριανής επανάστασης στη τότε Σοβιετική Ένωση. Ενάντια λοιπόν στάθηκαν η Φιλοσοφική Σχολή Αθηνών, (Φραγκουδάκη, 2004) ακόμα και ορισμένοι δημοτικιστές όπως για παράδειγμα η Πηνελόπη Δέλτα και στην εκκίνηση της προσπάθειας των καινούργιων αναγνωστικών ο Τριανταφυλλίδης.(Δημακοπούλου, 2022)

Αργότερα, ο Ελευθέριος Βενιζέλος γνωρίζει την ήττα, οι Γληνός, Δελμούζος και Τριανταφυλλίδης εγκαταλείπουν οικειοθελώς τα καθήκοντά τους στο υπουργείο Παιδείας. Η νέα κυβέρνηση με Υπουργό Παιδείας τον Θ. Ζαΐμη ορίζει επιτροπή για την αναθεώρηση των εκπαιδευτικών θεμάτων. Αποτέλεσμα ήταν τα παραπάνω αναγνωστικά να αξιολογηθούν ως μη κατάλληλα, η απαγόρευση της χρήσης τους και η αξιοποίηση των πριν του 1917 εκπαιδευτικών εγχειριδίων. (Δημακοπούλου, 2022)

ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΩΝ ΝΕΩΝ ΧΩΡΩΝ

Τους νέες χώρες ανήκει και η περιοχή τους Δυτικής Μακεδονίας που εξετάζουμε (Φλώρινα, Κοζάνη). Σκοπός του Βενιζέλου ήταν η αφομοίωση των περιοχών αυτών στο ελληνικό κοινωνικό κι πολιτισμικό πλαίσιο, κάτι που αρχικά συνάντησε τους δυσκολίες. Τους μην ξεχνάμε ότι περιοχές που είχαν προσαρτηθεί στο Ελληνικό κράτος νωρίτερα δεν είχαν ακόμη αφομοιωθεί (Θεσσαλία- λόγω του αγροτικού ζητήματος των τσιφλικιών). Ακόμα μετά το 1913 η χώρα είχε διπλασιάσει τα εδάφη τους αλλά και τον πληθυσμό τους (Πιαδου-Ταχου, Κιρουροπούλου & Κουρεμένου, 2022) και έτσι ήταν δύσκολο να μπορέσουν να μπουν σε αφομοιωτική τροχιά στηριζόμενοι σε διοικητικές δομές τους παλαιάς Ελλάδας. Το σημαντικότερο βέβαια πρόβλημα ήταν η ανομοιογένεια των πληθυσμών αυτών και όχι μόνο η εθνική αλλά και η διοικητική, οικονομική και η δικαστική. (Μαυρογορδάτος, 2015)

Οι δημόσιοι υπάλληλοι επειδή εξυπηρετούσαν προσωπικά συμφέροντα κάλυψαν αυτές τους θέσεις στην Δυτική Μακεδονία παραμερίζοντας τους ντόπιους και μένοντας προσκολλημένοι στην τυπολατρία και την διοικητική νοοτροπία τους παλαιάς Ελλάδας. Τους, αντιμετώπιζαν αλαζονικά και περιφρονητικά τους ντόπιους πληθυσμούς και τους φορές μετέφεραν την διαφθορά και την αυθαιρεσία τους τους Νέες Χώρες. Οι παλαιοελλαδίτες απαξιώνουν τους κατοίκους των Νέων Χωρών (τους αποκαλούσαν τουρκόσπορους) αν και οι ελληνικοί πληθυσμοί της Δυτικής Μακεδονίας παρέμεναν προσκολλημένοι στον Βενιζελισμό, αφού ένιωθαν ότι και τους τους και εκείνοι ήταν τους αλύτρωτος που ελευθερώθηκε. Πολλά τους βενιζελικά στελέχη πρωταγωνίστησαν στην προσπάθεια ενσωμάτωσης και ένταξης των πληθυσμών αυτών στο ελληνικό κράτος και κυρίως στην εθνική ολοκλήρωση για τους Έλληνες των Νέων Χωρών. (Μαυρογορδάτος, 2015)

Η Δυτική Μακεδονία ήταν ένα μωσαϊκό εθνοτήτων όπου σλαβικοί και μουσουλμανικοί πολιτισμοί ελέγχουν την αγροτική γη, αρνούμενοι να αποχωρήσουν ή να αποκλεισθούν από τα πολιτικά τους δικαιώματα (κυρίως αντιβενιζελικοί) αφού ο Βενιζέλος τους απομάκρυνε από το έθνος καταγωγής τους. Το οξύμωρο ήταν ότι Τούρκοι, Σλάβοι και Εβραίοι ψήφιζαν τους αντιπάλους του Βενιζέλου που θεωρούσαν τον εαυτό τους ως εθνικόφρονες ενώ οι Έλληνες των περιοχών αυτών φάνηκαν να ψηφίζουν τον ελευθερωτή Βενιζέλο, Οι σλαβόφωνοι πληθυσμοί που υπήρχαν τους περιοχές αυτές, διατηρούσαν την γλώσσα τους (Βουλγαρική διάλεκτος ή αυτοτελής Σλαβική γλώσσα), αλλά και άλλα πολιτισμικά τους στοιχεία (διευρυμένη αγροτική οικογένεια, την πατριά). Ένα μέρος τους αποχώρησε ακολουθώντας τα Βουλγαρικά στρατεύματα αλλά και αργότερα (1919). Η αποχώρησή τους τους έδωσε γη τους Έλληνες κατοίκους των περιοχών που έστω και σε κάποιο βαθμό μπορούσαν να αντιμετωπίσουν την έλλειψη τροφής στα αμέσως επόμενα χρόνια. (Μαυρογορδάτος, 2015)

Τους φαίνεται και από το αρχειακό υλικό που παραθέτουμε, οι πληθυσμοί της Δυτικής Μακεδονίας ήταν στην διελκυστίνδα ανάμεσα στην Βουλγαρική προπαγάνδα και την εκκλησία και στην προσπάθεια του ελληνικού κράτους να τους αφομοιώσει πολιτισμικά και εθνικά μέσα από ένα εύθραυστο εκπαιδευτικό σύστημα που βασιζόταν στην δημοτική ελληνική γλώσσα και είχε σαν σκοπό την εθνική ολοκλήρωση τους περιοχής. Η προσπάθεια εμπέδωσης της ελληνικής τους ταυτότητας βρίσκει σαν προσφορότερο και συντομότερο άρμα την δημοτική γλώσσα. Έτσι, δάσκαλοι,

υποδιδάσκαλοι και βοηθοί άλλοτε με επιτυχία και άλλοτε με σπασμωδικές διοικητικές κινήσεις τους εξουσίας τους, κάνουν έναν αγώνα με αντίξοες συνθήκες ακόμα και επιβίωσης, προσφέροντας ανάλογα με τους δυνατοτήτες τους ή έστω και διωκόμενοι πολιτικά από τους εναλλαγές στην διοικητική τους εξουσία. (Μαυρογορδάτος, 2015)

Η ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ ΑΠΕΝΑΝΤΙ ΣΤΑ ΞΕΝΟΦΩΝΑ ΑΤΟΜΑ

Από το 1913, η ενσωμάτωση της Μακεδονίας στον ελλαδικό χώρο, οδήγησε σε διαπραγματεύσεις για «εξελληνισμό των ξενόφωνων πληθυσμών» όπως προαναφέρθηκε και στον τομέα της εκπαίδευσης αφού η ύπαρξή τους στο ελληνικό κράτος γινόταν όλο και περισσότερο αισθητή (Μαυροσκούφης & Μπέτσας, 2011). Όπως αναγράφεται νωρίτερα, η ύπαρξη γλωσσικής ετερογένειας δημιούργησε αντιπαραθέσεις ανάμεσα σε υποστηρικτές της δημοτικής γλώσσας ως γλώσσας εκμάθησης και ενστερνισμού και σε υποστηρικτές της καθαρεύουσας αντίστοιχα (Μαυροσκούφης & Μπέτσας, 2011) όπου έπειτα από διαμάχη μεταξύ Βενιζελικών και Αντιβενιζελικών οπαδών, επικράτησε και ορίστηκε επιτακτικώς η δημοτική γλώσσα (Μαυρογορδάτος, 2015) κατόπιν εκπαιδευτικής μεταρρύθμισης (Μαυροσκούφης & Μπέτσας, 2011).

Ο τρόπος με τον οποίο ασκήθηκε η εκπαιδευτική πολιτική από τις Βενιζελικές κυβερνήσεις του 1910 έως το 1932, χαρακτηρίστηκε πρωτοποριακός για τα τότε δεδομένα και επέφερε την μεταρρύθμιση που ήταν ιδιαίτερα αναγκαία για το κράτος, διαμορφώνοντας ένα για την εποχή της ένα σύστημα διπλής εκπαίδευσης που συνάδει στις κοινωνικές και οικονομικές ανάγκες. Ταυτόχρονα, προσέφερε δυνατότητες για ευκολότερη πρόσβαση στη μάθηση και στην εκπαίδευση σε όλους τους μαθητές ενώ οι δάσκαλοι καταρτίστηκαν και επιμορφώθηκαν επιτυχώς από τα Διδασκαλεία. Ένας ακόμη λόγος που συντέλεσε στην επαύξηση της φοίτησης περισσότερων μαθητών στα σχολεία, αφορά την καθιέρωση της δωρεάν και υποχρεωτικής εκπαίδευσης. (Βαρέμης, 2017)

Επιπρόσθετα, κατόρθωσε όχι μόνο την τροποποίηση του προγράμματος σπουδών στην εκάστοτε εκπαιδευτική βαθμίδα αλλά και την ίδρυση και λειτουργία σχολών και σχολείων στον ελλαδικό χώρο. Στο σημείο αυτό χρειάζεται να σημειωθεί ότι, τα κατορθώματα της βενιζελικής εκπαίδευσης στον τομέα της παιδείας, έλαβαν χώρα σε

περιόδους αντίξων συνθηκών για το κράτος οι οποίοι αναφέρονται και σε προηγούμενα χωρία της παρούσας εργασίας (συνεχείς πόλεμοι, αναλφαβητισμός πολυμορφία γλωσσών ιδιαίτερα σε νεοαποκτηθείσες περιοχές, αστάθειες στον τρόπο διακυβέρνησης). Ακόμη, με την προέκταση των ελληνικών γεωγραφικών συνόρων, η ανάγκη καθιέρωσης εκπαιδευτικού συστήματος στα νέα εδάφη χαρακτηριζόταν επιτακτική. (Βαρέμης, 2017)

Παρά τα αλλεπάλληλα εμπόδια που κλήθηκε να αντιμετωπίσει ο Ελευθέριος Βενιζέλος μετέτρεψε ένα δυσλειτουργικό εκπαιδευτικό σύστημα σε ένα δίκτυο σχολείων που παρέχουν εκπαίδευση, γνώση, ελπίδα και αναπτύσσουν καλούς πολίτες μέσω της επαγγελματικής κατάρτισης για κοινωνική και οικονομική ανάπτυξη. Φυσικά, για την επιτυχία και την υλοποίηση των εγχειρημάτων του πλαισιωνόταν από τον υπουργό Παιδείας του και στελέχη Παιδείας, όπως μέλη του εκπαιδευτικού Ομίλου που πρωτοστατούσαν στις μεταρρυθμίσεις, στο πλευρό του σε αυτό το δυσχερές έργο. Οι εκπαιδευτικές πολιτικές και διατάξεις του Ελευθέριου Βενιζέλου συνέβαλαν στην ανάπτυξη της χώρας, πολλές από τις οποίες ισχύουν ακόμη και στη σημερινή εποχή. (Βαρέμης, 2017)

Η ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΗΣ ΠΡΟΣΩΡΙΝΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ

Για τον αρχηγό των φιλελευθέρων η οικονομία αποτελούσε πρωταρχικό μέλημα. Με σκοπό λοιπόν την εξεύρεση οικονομικών αποθεμάτων προέβη σε έντονες προσπάθειες διασφάλισής τους, καθώς οι συμμαχικές δυνάμεις της Αντάντ ευρύτερα και ειδικότερα αυτές της Αγγλίας και της Γαλλίας δεν συνεπικούρησαν προς την εκπλήρωση αυτού του στόχου. (Πετρίδης και συν.,1994).

Θεσμοθετήθηκαν νόμοι σχετικά με την φορολογία, αναφορικά με τους οποίους δεν προσμετρούνταν οι αυξήσεις σε εκπρόθεσμους φόρους και σε πρόστιμα και προηγούμενων ετών, την εποχή που συγκαταλέγονταν στο εν Αθήναις κράτος (Πετρίδης και συν., 1994). Στη συνέχεια, αναφορικά με την έλλειψη τροφής πραγματοποιήθηκε απαγόρευση της ελεύθερης παροχής σιτηρών και σε επόμενο στάδιο καθιερώθηκε η προαπαιτούμενη παράδοσή τους στις κυβερνητικές δυνάμεις και η επιβολή αρνητικών επιπτώσεων για μη υπακοή του παρόντος διατάγματος. Με την ίδρυση της «Γενικής τράπεζας της Μακεδονίας και της Ηπείρου» ακολούθησαν το

παράδειγμα της και λειτούργησαν στην ίδια δομή και νησιωτικές περιοχές ιδρύοντας αντίστοιχες. Έπειτα ακολούθησε η λειτουργία και η επαναλειτουργία δύο σχολών (σχολή «πρακτικών γεωμέτρων» και Γεργική σχολή Θεσσαλονίκης) (Πετρίδης και συν., 1994). Θεμελιώδης μέτρο ήταν αυτό της αφαίρεσης της ιδιοκτησίας με την καταβολή όμως πλήρους αποζημίωσης. Το μέτρο αυτό ασκούνταν με προϋποθέσεις. Εφαρμόζονταν μόνο στην περίπτωση που κάποιος ιδιοκτήτης διέθετε πάνω από χίλια στρέμματα γης. Η χρήση του μέτρου αυτού εξυπηρετούσε ένα σκοπό, την παροχή δηλαδή κτημάτων και στους γηγενείς αλλά και στους πρόσφυγες που σε καθημερινή βάση έφταναν στη χώρα μας.

Με γνώμονα πάντα την ενίσχυση και αποκατάσταση της οικονομικής δυσχέρειας της εποχής, σημειώθηκε η επιθυμία και η προσπάθεια αποκόμισης χρηματικών ποσών από την ναυτιλία. Η Προσωρινή κυβέρνηση αποσκοπούσε στο να φορολογήσει τον κλάδο εισπράττοντας τους φόρους. Το εγχείρημα όμως αυτό συνάντησε δυσκολίες και επέφερε χρηματικές ζημίες στην Προσωρινή Κυβέρνηση. Αυτό διότι οι εφοπλιστές που στάθηκαν υπέρ του Βενιζέλου κατόρθωσαν να αποφύγουν την πληρωμή των φόρων αυτών. (Ζαχαρόπουλος, 1997) Ο Ελευθέριος Βενιζέλος όντας πολύ συμπαθής όχι μόνο από τους υποστηρικτές του στον Ελλαδικό χώρο αλλά και εκτός αυτού. Έτσι λοιπόν, πετύχαινε την αποκόμιση σπουδαίων οικονομικών ποσών από αυτούς προς την πραγματοποίηση των στόχων του. (Ζαχαρόπουλος, 1997)

Ανάμεσα στα πολλά προβλήματα που θα έπρεπε να καταπολεμήσει η Πρόσωρινή Κυβέρνηση, βρισκόταν και αυτό της φροντίδας των οικογενειών των στρατιωτών. Η Προσωρινή Κυβέρνηση μερίμνησε καθιερώνοντας την παροχή επιδόματος στις τριμελής οικογένειες. Το επίδομα αυτό ανέρχονταν στο ποσό της μίας δραχμής ημερησίως. Παρόμοια μέτρα οικονομικής ενίσχυσης προβλέπονταν επίσης και για διάφορες άλλες ομάδες ανθρώπων όπως για παράδειγμα οι πρόσφυγες. Το συνολικό χρηματικό ποσό που αξιοποιήθηκε προς την φροντίδα των προαναφερθέντων ανερχόταν στην τάξη των 5.006.849 δραχμών (Ζαχαρόπουλος, 1997).

Παρά το γεγονός ότι ο Ελευθέριος Βενιζέλος κατόρθωσε να υπογράψει συμφωνία με τις δυνάμεις της Αντάντ για την οικονομική ενδυνάμωση του στρατού, ο ίδιος αναγκάστηκε να προσφύγει στη λήψη δανείου και από το εσωτερικό. Το ποσό του δανείου που υπέγραψε ανέρχονταν στην τάξη των εικοσιπέντε εκατομμυρίων δραχμών. Η εξόφληση του δανείου αυτού θα πραγματοποιούνταν με την αξιοποίηση των

χρηματικών πόρων από τη καταβολή των δασμών των διαφόρων τελωνείων. Η Προσωρινή Κυβέρνηση με σκοπό να ωθήσει τους ομοεθνείς να αγοράσουν χρεόγραφα του δανείου, πήρε την απόφαση να προχωρήσει προς την τύπωση και κυκλοφορία τίτλων σε πολλά νομίσματα όπως αυτό της τότε Ελλάδας, της Αγγλίας καθώς και της Αμερικής. Η αποπληρωμή τους, στο ίδιο νόμισμα βέβαια με αυτό το οποίο εκδόθηκαν, θα πραγματοποιούνταν σε τράπεζες εκτός Ελλάδας. (Ζαχαρόπουλος, 1997)

Την εποχή εκείνη συνεχώς δημιουργούνταν νέες επιπλέον ανάγκες οι οποίες απαιτούσαν βέβαια και δαπάνες από την πλευρά της κυβέρνησης σε μια εποχή όπου τα έσοδα ήταν χαμηλά. Συνεπώς το ζήτημα αυτό το οποίο έπρεπε να διευθετήσει η Προσωρινή Κυβέρνηση είχε λάβει πολύ σοβαρές διαστάσεις. (Ζαχαρόπουλος, 1997) Ένα παράδειγμα των δαπανών αυτών ήταν αυτή προς χρηματική αποκατάσταση των περιοχών που εντάσσονταν στην Προσωρινή Κυβέρνηση όπου σημειώθηκαν σημαντικές ζημίες στις περιουσίες των κατοίκων εξαιτίας των συρράξεων, σε εσωτερικό επίπεδο, από αντάρτες ή από Βουλγαρικές, εχθρικού περιεχομένου, ενέργειες. (Ζαχαρόπουλος, 1997)

Επιπλέον, όσον αφορά τα οικονομικά, η Προσωρινή Κυβέρνηση επικεντρώθηκε σε σημαντικό βαθμό και στο ζήτημα των πληρωμών των δημοσίων υπαλλήλων. Αν και δεν μπορούσε να ανταποκριθεί με ολοκληρωτική επιτυχία προς την εξυπηρέτηση όλων των αναγκών τους από οικονομικής άποψης, επιχείρησε παρόλα αυτά να τους αποφορτίσει, όσο περισσότερο μπορούσε, από τις οικονομικού περιεχομένου δυσκολίες τους. (Ζαχαρόπουλος, 1997)

Τέλος, η Προσωρινή Κυβέρνηση μερίμνησε και για την ελάττωση των περιπτώσεων επίτευξης παράνομου κέρδους. Κατατοπιστικό παράδειγμα αποτελεί ο τρόπος διευθέτησης του ζητήματος της ανεπάρκειας χαρτιού. Αυτό που επικρατούσε μέχρι τότε ήταν η αξιοποίηση μόλις του μισού μέρους της σελίδας. Κατά διαταγή της Προσωρινής Κυβέρνησης αξιοποιούνταν πλέον όλο το μέρος της σελίδας. Έτσι θα ελαττώνονταν η τιμή της δαπάνης. Με το βλέμμα στραμμένο προς τον ίδιο στόχο τα χαρτόσημα αντικατέστησαν τα γραμματόσημα, καθώς επίσης πραγματοποιήθηκε πτώση της τιμής του καθημερινού φαγητού των στρατιωτών από δύομισι δραχμές σε μιάμιση. (Ζαχαρόπουλος, 1997)

ΑΝΑΛΥΣΗ ΠΗΓΗΣ

Το αρχείο που επιλέχτηκε για μελέτη είναι αυτό με τον τίτλο «Προσωρινή Κυβέρνησις Θεσσαλονίκης. Αρχείο Ανώτατης Διευθύνσεως Εκπαιδεύσεως 1916-1917». Λόγω του μεγάλου όγκου του αρχείου περιοριστήκαμε στην μελέτη και ανάλυση των κειμένων που αφορούν στις υποδιοικήσεις στις Κοζάνης και στις Φλώρινας την εποχή εκείνη. Πιο συγκεκριμένα οι φάκελοι που αξιοποιήθηκαν είναι δέκα στον αριθμό. Οι φάκελοι αυτοί είναι οι 8,9,16,17,27,28,36,37,37,39. Το αρχείο αυτό είναι διαθέσιμο στις ανάγνωση για το ευρύ κοινό στα Γενικά Αρχεία του Κράτους στις Αθήνας. Συνεπώς η πρόσβαση σε αυτό δεν συναντά ιδιαίτερες δυσκολίες. Η μοναδική δυσκολία που συνάντησα, όσον αφορά την πρόσβαση, ήταν ο κατά πολύ περιορισμένος αριθμός των ραντεβού με αποτέλεσμα να καθυστερεί η διαδικασία μελέτης και ανάλυσης του αρχείου. Η πηγή μου αυτή αποτελεί ένα αρχειακό υλικό του οποίου τα κείμενα είναι γραμμένα όλα στην καθαρεύουσα. Τα περισσότερα από αυτά τα κείμενα αποτελούν πρωτότυπα χειρόγραφα, καθώς λιγότερα είναι αυτά τα οποία παρουσιάζονται δακτυλογραφημένα. Εικάζεται ότι η παρουσία δακτυλογραφημένων αρχείων εμπίπτει στην πιθανότητα τα πρωτότυπα χειρόγραφα αρχεία να είχαν υποστεί ζημιές όπως σκισίματα κτλ και με σκοπό την διατήρησή στις στον χρόνο, έτσι ώστε οι αναγνώστες του σήμερα να μπορούν να διαβάσουν το περιεχόμενό τους, διενέργησαν κατά αυτόν τον τρόπο. Τέλος, ανάμεσα στα κείμενα υπάρχουν και αυτά στα οποία το ένα μέρος τους είναι χειρόγραφο και για την συμπλήρωση του νοήματος του υπόλοιπου έχουν υποστεί επεξεργασία δακτυλογράφησης. Ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι αυτό του αρχείου που εμπεριέχεται στον φάκελο 28 με αριθμό 79.

Όσον αφορά την ποιότητα των αρχείων παρατηρήθηκε ότι τα περισσότερα από αυτά ήταν ευανάγνωστα. Δεν έλειπαν βεβαίως και αυτά τα οποία ήταν δυσανάγνωστα, κυρίως λόγω του δυσδιάκριτου τρόπου γραφής. Επιπλέον μερικά από αρχεία ήταν σκισμένα και λερωμένα σε σημεία. Παρόλες βέβαια στις δυσκολίες το θετικό είναι ότι οι ελλείψεις μερικών λέξεων δεν αποτέλεσαν παράγοντα αλλοίωσης του νοήματος. Ένα ακόμα στοιχείο που παρατηρήθηκε είναι ότι οι σελίδες των αρχείων είναι αριθμημένες. Αυτό μας βοηθάει πολύ ώστε να μπορούμε γρήγορα και με ευκολία να ανατρέχουμε σε οποιαδήποτε σελίδα του αρχείου εμείς χρειαζόμαστε. Αν και οι σελίδες του αρχείου είναι αριθμημένες, αντιμετωπίσαμε ένα πρόβλημα ως προς την χρονική συνέχεια η οποία δεν τηρείται. Οι χρονολογίες μέσα στο αρχείο είναι μπερδεμένες και αυτό δεν μας βοηθάει, πρώτον και κύριον, στην πιο άμεση κατανόηση των πληροφοριών και δεύτερον στην πιο εύκολη εξαγωγή των συμπερασμάτων.

Τέλος, έπειτα από την ενδελεχή μελέτη του περιεχομένου του αρχείου και αποδελτιώνοντας τα βασικότερα σημεία αναφοράς καταλήξαμε στην τμηματοποίησή του στις παρακάτω έντεκα κατηγορίες:

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ

Στο σημείο αυτό η πηγή μας πληροφορεί σχετικά με τοποθετήσεις- διορισμούς- υποτροφίες- μεταθέσεις και αποσπάσεις που έλαβαν χώρα στις εκπαιδευτικές περιφέρειες Κοζάνης και Φλώρινας κατά τη διετία 1916-1917. Ένα παράδειγμα τοποθέτησης αντλούμε από την περίπτωση του Ιωάννη Ιωαννίδη διδάσκαλος Γυμναστικής στο Γυμνάσιο Κοζάνης τοποθετείται κατά εντολή της Προσωρινής Κυβερνήσεως στο Γυμνάσιο Τσοτυλίου (ΦΑΚΕΛΟΣ 8 ΣΕΛΙΔΑ 2). Όσον αφορά τους διορισμούς την εποχή εκείνη παράδειγμα αντλούμε από τον διορισμό του Ν. Ρούζιου το 1916 στο Ελληνικό σχολείο Σερβίων ως δευτεροβάθμιος ελληνοδιδάσκαλος (ΦΑΚΕΛΟΣ 8 ΣΕΛΙΔΑ 6). Αναφορικά με τις υποτροφίες, όπως μαθαίνουμε, ένας μαθητής διδασκαλείου εφόσον άριστευε στις εξετάσεις είχε το δικαίωμα μετά το πέρας των σπουδών του να διοριστεί ως εκπαιδευτικός σε δημόσια σχολεία. Παράδειγμα του παραπάνω αποτελεί ο Νικόλαος Πασαφιλλίπου, μαθητής της τρίτης τάξης του διδασκαλείου Κοζάνης. Στον μαθητή αυτόν δόθηκε το δικαίωμα, μετά το πέρας των σπουδών του, να υπηρετήσει ως αριστούχος σε δημόσια σχολεία για πέντε χρόνια. Βέβαια, η κυβέρνηση Θεσσαλονίκης όριζε ότι σε περίπτωση που κάποιος υπότροφος του κράτους δεν ήθελε να διδάξει ή δεν κατάφερνε να ολοκληρώσει την πενταετία του θα έπρεπε να επιστρέψει στο κράτος το χρηματικό ποσό το οποίο καταβλήθηκε για την συντήρηση αυτού (ΦΑΚΕΛΟΣ 8 ΣΕΛΙΔΑ 19). Σχετικά με τις μεταθέσεις την περίοδο αυτή αντλούμε παράδειγμα από την περίπτωση του κ. Τάνου. Ο τότε κυβερνητικός επίτροπος Κοζάνης Ηλιάκης, ανέλαβε την μετάθεση του Γυμνασιάρχη Φλώρινας Τάνου στη Βέροια, για λόγους που θα αναλύσουμε και παρακάτω(ΦΑΚΕΛΟΣ 28 ΣΕΛΙΔΑ 25). Μιλώντας για αποσπάσεις την περίοδο αυτή, όπως μαθαίνουμε, η Προσωρινή Κυβέρνηση είχε μεριμνήσει εκδίδοντας νόμο σύμφωνα με το οποίο ορίζονταν οι περιπτώσεις όπου επιτρέπονταν η απόσπαση εκπαιδευτικών. Παρόλα αυτά η κυβέρνηση της Θεσσαλονίκης παρείχε το δικαίωμα στους επιθεωρητές (μετά από την αιτιολογημένη αίτηση των ίδιων) των διαφόρων περιφερειών να λειτουργούν σχεδόν ανεξάρτητα κάνοντας εντονότερη ή ασθενέστερη χρήση του μέτρου των αποσπάσεων με σκοπό την εύρυθμη λειτουργία των περιφερειών. Στις περιπτώσεις

αυτές το Εκπαιδευτικό Συμβούλιο θα ήταν το αρμόδιο για να κρίνει τους λόγους των ενεργειών των εκάστοτε επιθεωρητών μεταφέροντας προς την Προσωρινή Κυβέρνηση την άποψή του (ΦΑΚΕΛΟΣ 16 ΣΕΛΙΔΑ 17,18).

Στα διοικητικά θέματα της εποχής εντάσσονται και οι πληροφορίες που μας παρέχει η πηγή μας σχετικά με προαγωγές και αιτήσεις για προαγωγή. Παράδειγμα αντλούμε από τον Ν. Μαλούτα ο οποίος μέχρι τις 7 Νοεμβρίου 1916 υπηρετούσε ως ελληνοδιδάσκαλος στο Γυμνάσιο Τσοτυλίου. Την ημερομηνία αυτή, όπως διαβάζουμε, προήχθη σε καθηγητής των Θρησκευτικών στο ίδιο Γυμνάσιο (ΦΑΚΕΛΟΣ 8 ΣΕΛΙΔΑ 4). Όσον αφορά τις αιτήσεις για προαγωγή, προαπαιτούμενο αποτελούσε η αποστολή των πτυχίων των αιτούντων. Παράδειγμα σε αυτή την περίπτωση αντλούμε από την Ζωή Ματσώνη διδασκάλισσας των Άνω Καϊλαρίων (ΦΑΚΕΛΟΣ 16 ΣΕΛΙΔΑ 16). Εν συνεχεία, ενδιαφέρον παρουσιάζει και η ένταση που δημιουργήθηκε κατά την διετία αυτή λόγω του ότι εμφανίστηκαν πολλά παράπονα από εκπαιδευτικούς της Μέσης και Δημοτικής Εκπαίδευσης. Αίτιο των παραπόνων αποτέλεσε το γεγονός ότι παρατηρήθηκαν ως προς τις μεταθέσεις τους πολλά αδικήματα από το Υπουργείο της Αθήνας. Η Προσωρινή Κυβέρνηση, γνωρίζοντας την κατάσταση, έσπευσε να διευθετήσει το ζήτημα τονίζοντας πρώτον ότι οι αιτήσεις αυτές θα έπρεπε να υποβάλλονται από τις διευθύνσεις των σχολείων. Δεύτερον εξηγεί πως οι αιτήσεις που χρειάζονταν να επανεξεταστούν, λόγω αδικήματος, εξετάζονταν δίκαια και με επιείκεια. Από την άλλη άμεσα απορριπτέες γινόταν οι αιτήσεις που ενείχαν το στοιχείο της αλλαγής των διατάξεων (ΦΑΚΕΛΟΣ 38 ΣΕΛΙΔΑ 39). Δεν λείπουν βέβαια και οι αιτήσεις για αποσπάσεις όπως αυτή του Νικόλαου Μαλούτα ο οποίος μετά την διάλυση του Γυμνασίου Τσοτυλείου (το αναλύουμε παρακάτω) αιτήθηκε για σοβαρούς οικογενειακούς λόγους να αποσπαστεί στο Γυμνάσιο Κοζάνης (ΦΑΚΕΛΟΣ 8 ΣΕΛΙΔΑ 10). Η απόρριψη της αίτησής του τον οδήγησε την επόμενη ακριβώς ημέρα να εγκαταλείψει οικειοθελώς τα καθήκοντά του (ΦΑΚΕΛΟΣ 8 ΣΕΛΙΔΑ 11). Άλλο παράδειγμα παραίτησης είναι αυτό της Βικτωρίας Ματζάρη η οποία μέχρι τις 25 Μαρτίου 1917 υπηρετούσε ως υποδιδασκάλισσα στην Καλλινίκη Φλώρινας (ΦΑΚΕΛΟΣ 17 ΣΕΛΙΔΑ 15).

Στη πηγή μας υπάρχουν επίσης αναφορές για παρατάσεις των εγγραφών καθώς επίσης για αιτήσεις παρατάσεων. Κύριος λόγος των αιτήσεων είναι ότι μετά το πέρας του χρονικού περιθωρίου των εγγραφών παρέμεναν μαθητές οι οποίοι δεν μπορούσαν να εγγραφούν. Ο λόγος ήταν η δύσκολη οικονομική κατάσταση των οικογενειών τους με

αποτέλεσμα να μην ήταν δυνατή η συγκέντρωση των απαραίτητων χρημάτων για να εξασφαλίσουν έγκαιρα τα δικαιώματα εγγραφής τους. Ένας επιπλέον λόγος των αιτήσεων παράτασης των εγγραφών ήταν η περίπτωση των προσφύγων από την πόλη της Φλώρινας την περίοδο αυτή. Οι μαθητές αυτοί, λόγω του συγκοινωνιακού προβλήματος που επικρατούσε από Φλώρινα προς Κοζάνη δεν μπόρεσαν να παραδώσουν τα πιστοποιητικά των σπουδών τους εγκαίρως (ΦΑΚΕΛΟΣ 8 ΣΕΛΙΔΑ 18).

Επιπρόσθετα, αξίζει να σημειωθεί η πληροφορία που μας παρέχει η πηγή μας σχετικά με τις εγγραφές και τις αποφοιτήσεις μαθητών από το Γυμνάσιο Κοζάνης κατά το σχολικό έτος 1917. Όπως πληροφορούμαστε, στο Γυμνάσιο αυτό συνολικός αριθμός εισακτέων ήταν 168. Από το σύνολο των μαθητών αυτών, μόλις οι 7 ήταν θηλυκού γένους. Εξίσου σημαντικό να τονιστεί είναι το γεγονός ότι από τον αριθμό αυτό μόλις 37 μαθητές κατάφεραν να αποφοιτήσουν. Σε αυτό συνέβαλε με πρωταγωνιστικό τρόπο η έλλειψη εκπαιδευτικών (θα το αναλύσουμε παρακάτω) και οι συζητήσεις της εποχής περί της διάλυσης του Γυμνασίου αυτού ή τάξεων αυτού. Πάνω στο ζήτημα αυτό επενέβη αποφασιστικά ο κυβερνητικός αντιπρόσωπος Κοζάνης και Φλώρινας κ. Ηλιάκης αποτρέποντας αμέσως την κατάσταση. Ο ίδιος, όπως ενημερωνόμαστε, στο πνεύμα μέριμνας έστειλε υπομνήματα προς την Προσωρινή Κυβέρνηση προτρέποντάς την να ενδιαφερθεί επί του θέματος και να ενεργήσει κατάλληλα συμπληρώνοντας τις κενές θέσεις. Πέρα από τα υπομνήματα αυτά ο Ηλιάκης μετέφερε προς την κυβέρνηση τις αιτήσεις των οικογενειών των απόφοιτων οι οποίοι παρακαλούσαν να μη διαλυθούν οι ανώτερες τάξεις του Γυμνασίου. Οι ενέργειες αυτές του Ηλιάκη επέφεραν αποτελέσματα. Σε απάντησή της η Προσωρινή Κυβέρνηση τόνισε ότι δεν σκόπευε προς την διάλυση των τάξεων του Γυμνασίου αυτού. Αντιθέτως κύρια σκέψη της ήταν η συμπλήρωση των εκπαιδευτικών αυτών κενών, πρόβλημα που όπως υπογράμμισε ήταν δύσκολο να διορθωθεί λόγω των καταστάσεων που επικρατούσαν.

Αναφορές από την πηγή που εμπίπτουν με την κατηγορία αυτή έχουν να κάνουν και με την διακοπή των μαθημάτων λόγω Χριστουγέννων και με διάφορες αιτήσεις για την απομάκρυνση ή μη των προϊσταμένων. Παράδειγμα αντλούμε από το κείμενο της Προσωρινής Κυβέρνησης προς τον Ηλιάκη στις 20/12/1916. Όπως διαβάζουμε, η απόφαση ήταν τα μαθήματα να διακοπούν από 24 Δεκεμβρίου ως τις 7 Ιανουαρίου καθώς επίσης η σύσταση προς τους διευθυντές των σχολείων της Μέσης και Δημοτικής

εκπαίδευσης να μη κινηθούν μακρύτερα από τις θέσεις τους διότι η επάνοδός τους θα ήταν δύσκολη. (ΦΑΚΕΛΟΣ 38 ΣΕΛΙΔΑ 10)

Ένα πολύ βασικό χαρακτηριστικό που διέπει ένα διοικητικό σύστημα είναι οι αναθέσεις αρμοδιοτήτων. Δεν θα μπορούσαν βέβαια να λείπουν αναφορές σχετικά με αυτό. Παράδειγμα αντλούμε από την περίπτωση του Γ. Άψην στον οποίο ανατέθηκε η διδασκαλία του μαθήματος της γυμναστικής στο διδασκαλείο Κοζάνης (ΦΑΚΕΛΟΣ 8 ΣΕΛΙΔΑ 3). Η διδασκαλία του ίδιου μαθήματος, καθώς και των τεχνικών, στα σχολεία της Μέσης εκπαίδευσης ανατέθηκε (προσωρινά) αργότερα στους πτυχιούχους των διδασκαλείων του Κράτους (ΦΑΚΕΛΟΣ 37 ΣΕΛΙΔΑ 111).

Οι απολύσεις την εξεταζόμενη περίοδο φαίνεται να είναι αρκετές. Κύριοι λόγοι των απολύσεων στις περισσότερες περιπτώσεις ήταν ότι οι εκάστοτε εκπαιδευτικοί είτε δεν εμφανίζονταν στα σχολεία προς ανάληψη της υπηρεσίας τους, είτε εγκατέλειπαν οικειοθελώς τα καθήκοντά τους. Επιγραμματικά αναφέρουμε δυο παραδείγματα. Πρώτο αυτό της Μαρίας Τζανή η οποία μέχρι τον Φεβρουάριο του 1917 ήταν δημοδιδασκάλισσα στο πλήρες μεικτό διαθέσιο δημοτικό σχολείο Κορυφής μετά το πέρας δυο μηνών από τον διορισμό της δεν εμφανίστηκε για να αναλάβει υπηρεσία. Δεύτερο αυτό του Ιωάννη Λιάπη ο οποίος μέχρι το Μάρτιο του 1917 ήταν υποδιδάσκαλος στο Βελίτσι Ανασελίτσης και εγκατέλειψε οικειοθελώς την θέση του από τον Σεπτέμβρη του προηγούμενου έτους (ΦΑΚΕΛΟΣ 16 ΣΕΛΙΔΕΣ 4,5).

Την εμφάνισή της ,στη πηγή μας, κάνει και μια αναφορά για μήνυση. Η μήνυση αυτή έλαβε χώρα τον Ιανουάριο του 1917 στην κοινότητα Κωνταντσίκου από τον Χρήστο Καπροσούτη κατά των αδελφών Καραγιάννη. Αίτιο αποτέλεσε το γεγονός ότι οι δεύτεροι ως ενοικιαστές του παντοπωλείου κάτωθι του σχολείου εκμεταλλευτήκαν τον χώρο αυτό ως γραφείο του Κοινοτικού Συμβουλίου. Κατόπιν ετεροχρονισμένης διαταγής οι καταγγελλείς συνελήφθησαν (ΦΑΚΕΛΟΣ 16 ΣΕΛΙΔΑ 22).

Σημαντικό επίσης να τονιστεί είναι η αναφορά που εμπεριέχεται στα αρχεία της πηγής μας σχετικά με τον τρόπο αντιμετώπισης των προβλημάτων υγείας των εκπαιδευτικών από πλευράς Προσωρινής Κυβέρνησης. Η ίδια μερίμνησε για την αίτηση του Θεοδώρου Αρκούδη, διδασκάλου Δελινού, κατοίκου Θεσσαλονίκης του οποίου η υγεία βρισκόταν σε κακή κατάσταση. Στάλθηκαν έτσι στην οικεία του δυο γιατροί, ο Άγγελος Καλλίδης και ο Ελευθέριος Αγγελής. Οι ίδιοι εξετάζοντάς τον ανακάλυψαν ότι έπασχε από νευρασθένεια λόγω ρευματοαρθρίτιδας των χεριών και των ποδιών.

Αποφάσισαν εν τέλει ότι για την αποκατάσταση της υγείας του θα έπρεπε να αναρρώσει για τουλάχιστον δυο μήνες (ΦΑΚΕΛΟΣ 27 ΣΕΛΙΔΑ 5).

ΑΡΙΘΜΟΣ ΣΧΟΛΕΙΩΝ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΟΖΑΝΗΣ, ΑΡΙΘΜΟΣ ΤΑΞΕΩΝ ΚΑΙ ΚΕΝΩΝ ΘΕΣΕΩΝ ΣΕ ΑΥΤΑ.

Στην εν λόγω κατηγορία περιλαμβάνονται τα παραπάνω στοιχεία των γυμνασίων της εκπαιδευτικής περιφέρειας Κοζάνης κατά το έτος 1917. Η περιφέρεια αυτή αποτελούνταν από έντεκα γυμνάσια και πιο συγκεκριμένα το Γυμνάσιο Κοζάνης, το Γυμνάσιο Σιάτιστας, το Γυμνασίου αλλά και του Ελληνικού σχολείου Τσοτυλίου, το Γυμνάσιο Φλώρινας καθώς και των Ημιγυμνασίων Γρεβενών, Ζουπανίου, Βελβενδού, Βλάστης, Κλείσούρας, Σερβίων και Βογατσικού. Πιο έντονο παρατηρείται το φαινόμενο των κενών θέσεων στα Γυμνάσια (Κοζάνης, Σιάτιστας, Φλώρινας) καθώς σύμφωνα με τις πληροφορίες που μας παρέχει το αρχαιακό υλικό, το φαινόμενο αυτό εξασθενεί στα Ημιγυμνάσια της περιοχής. Στον παρεχόμενο πίνακα παρατηρούμε ότι υπάρχουν περιπτώσεις σχολείων τα οποία δεν λειτούργησαν για τον λόγω του ότι ή οι εκπαιδευτικοί που προορίζονταν για αυτά, επιστρατεύτηκαν ή δεν ήταν σύμφωνοι προς την αποδοχή των θέσεων τους. Τα σχολεία αυτά ήταν το Ημιγυμνάσιο Βογατσικού και το Ημιγυμνάσιο Ζουπανίου. Διαβάζουμε επίσης και για αναστολές λειτουργίας των σχολείων λόγω του ότι το εκπαιδευτικό δυναμικό, πλην ελάχιστων εξαιρέσεων, μετά την έκρηξη του κινήματος κινήθηκαν προς την Παλαιά Ελλάδα, ενώ άλλοι εγκατέλειψαν οικειοθελώς τα καθήκοντά τους ή μετατέθηκαν. Στα σχολεία αυτά συγκαταλέγονται το Γυμνάσιο και το Ελληνικό σχολείο Τσοτυλίου και το Ημιγυμνάσιο Γρεβενών. Επιπλέον, παρατηρούνται ελλείψεις σε σχολεία εξαιτίας της σύλληψης ορισμένων εκπαιδευτικών όπως ο καθηγητής των θρησκευτικών Ι. Παπανικολάου στο Γυμνάσιο Σιάτιστας κι ο Αδ. Νικολαΐδης καθηγητής των τεχνικών στο Γυμνάσιο Φλώρινας. Ο πρώτος αλλά και ο δεύτερος βρισκόταν την περίοδο αυτή συλληφθέντες στην Θεσσαλονίκη από τις συμμαχικές δυνάμεις. Τον πρώτο τον συνέλαβαν, όπως πληροφορούμαστε διότι εξέφρασε έναν λόγο αντικαθεστωτικού περιεχομένου κατά την επέτειο της πτώσης των Ιωαννίνων. (ΦΑΚΕΛΟΣ 8 ΣΕΛΙΔΑ 13)

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΕΛΛΕΙΨΕΙΣ

Ένα σημαντικότατο χαρακτηριστικό της εκπαιδευτικής κατάστασης της διαίτης αυτής είναι αυτό της έλλειψης εκπαιδευτικού δυναμικού. Το 1916 στις εκπαιδευτικές περιφέρειες της Κοζάνης και της Φλώρινας έλαβε χώρα η διάλυση των Γυμνασίων Τσοτυλίου (Κοζάνης) και Φλώρινας. Στο γεγονός αυτό συνέβαλε καθοριστικά η έλλειψη εκπαιδευτικού προσωπικού. Όπως τονίζεται στο περιεχόμενο του αρχαιικού υλικού, θα έπρεπε να δοθεί η μέγιστη προσοχή σχετικά με την εκπαίδευση της Δ. Μακεδονίας για τον εξελληνισμό αυτής. Παρόλα αυτά, λόγω της διάλυσης αυτής η εκπαίδευση στις περιοχές αυτές δέχτηκε σημαντικό πλήγμα. Αναλυτικότερα, όπως μας πληροφορεί η πηγή, το Γυμνάσιο Τσοτυλίου διέκοψε την λειτουργία του καθώς ο κ. Τάνος (γυμνασιάρχης Φλωρίνης που είχε τοποθετηθεί εκεί από τον Γενικό Επιθεωρητή Στεφανάκη) κατά εντολή της Ανώτατης Διοίκησης εγκαταλείπει το εν λόγω γυμνάσιο με προορισμό την Φλώρινα. (ΦΑΚΕΛΟΣ 8 ΣΕΛΙΔΑ 20). Η αποχώρηση του Ευάγγελου Τάνου καθώς και του καθηγητή των μαθηματικών Μάρτιου προκάλεσε την εντύπωση στους μαθητές του Γυμνασίου ότι θα παραμείνουν χωρίς καθηγητές και έτσι το εγκατέλειψαν όλοι (ΦΑΚΕΛΟΣ 8 ΣΕΛΙΔΑ 23). Αναφορικά με τη διακοπή της λειτουργίας του Γυμνασίου Φλώρινας, πληροφορούμαστε ότι η έλλειψη εκπαιδευτικών δεν αποτέλεσε τον μοναδικό παράγοντα προς την διακοπή της λειτουργίας του αλλά και η εκ νέου άνοδος στη πόλη της Φλώρινας του επιτελείου του στρατού που μάχονταν στο Μοναστήρι. (ΦΑΚΕΛΟΣ 8 ΣΕΛΙΔΑ 20)

Η αξιοποιούμενη πηγή μας πληροφορεί επίσης για τις ενέργειες και τις προτάσεις του κυβερνητικού επιτρόπου Κοζάνης-Φλωρίνης για την αντιμετώπιση του ζητήματος αυτού προτού βεβαίως τα Γυμνάσια αυτά οδηγηθούν σε διάλυση. Όπως διαβάζουμε, ο Γενικός επιθεωρητής των εκπαιδευτικών περιφερειών Κοζάνης και Φλώρινας κ. Στεφανάκης αντίθετος ιδεολογικά προς το Εθνικό Κίνημα εγκατέλειψε την περιοχή και κινήθηκε προς την Αθήνα. Προς την ίδια κατεύθυνση κινήθηκε και ο Επιθεωρητής της Δημοτικής εκπαίδευσης Κοζάνης. Έτσι λοιπόν, ο κ. Στεφανάκης ανέλαβε να διευθετήσει το θέμα προχωρώντας στην προσωρινή ανάθεση των θέσεων αυτών στον κ. Θ. Νάτσεναν, ενός καθηγητή των μαθηματικών. Η πράξη αυτή συντελέστηκε και με σκοπό την αποφυγή καθυστέρησης όσον αφορά τις πληρωμές των μισθών καθώς και άλλων απαραίτητων εξόδων. Σημαντικότερα, όπως αναφέρετε, οι εν λόγω μεταθέσεις και τοποθετήσεις έλαβαν χώρα προτού ο κ. Στεφανάκης αναλάβει τα καθήκοντα του κυβερνητικού επιτρόπου, με σκοπό να αποφευχθεί η διακοπή της λειτουργίας των Γυμνασίων Τσοτυλίου και Φλώρινας. Μία ακόμα ενέργεια του κ. Στεφανάκη

μεριμνώντας για την συνέχιση της λειτουργίας του Γυμνασίου Τσοτυλίου ήταν να στείλει τηλεγράφημα προς τον Νομάρχη της Φλώρινας έτσι ώστε να μετακινηθεί ο καθηγητής Κοκκίνης προς το Τσοτύλι. Τέλος, πρότεινε την διάλυση του Διδασκαλείου Κοζάνης και την αποστολή των μαθητών αυτού στο Διδασκαλείο της Θεσσαλονίκης. Ο ίδιος ισχυρίστηκε πως η πραγματοποίηση της προσωρινής πρότασης αυτής θα μπορούσε να αποτελέσει απόδειξη της μέριμνας από την πλευρά της Προσωρινής Κυβέρνησης της Θεσσαλονίκης. (ΦΑΚΕΛΟΣ 8 ΣΕΛΙΔΕΣ 41-42)

Επιπρόσθετα, γίνεται ακόμα λόγος σχετικά με την αντιμετώπιση της Προσωρινής Κυβέρνησης ως προς το ζήτημα της έλλειψης διδακτικού προσωπικού. Γίνονται εμφανέστατες οι προθέσεις της Προσωρινής Κυβέρνησης, καθώς, κύριο μέλημά της, όπως χαρακτηριστικά διαβάζουμε, ήταν η ριζική αναδιάρθρωση και η αναδιοργάνωση του Γυμνασίου Τσοτυλίου με σκοπό να μπορέσει να συνεχίσει το ευεργετικό προς το έθνος έργο του. (ΦΑΚΕΛΟΣ 8 ΣΕΛΙΔΑ 29)

Όσον αφορά τις ενέργειες και τις προθέσεις μέριμνας της Προσωρινής Κυβέρνησης προς το Γυμνάσιο Φλώρινας, διαβάζουμε ότι την απασχολούσε έντονα το θέμα αλλά μέχρι τον Φεβρουάριο του 1917 αδυνατούσε να ανταποκριθεί στο αίτημα για την ενίσχυση του διδακτικού προσωπικού του εν λόγω Γυμνασίου. Πρότεινε ακόμα και μειώσεις των ορών διεξαγωγής των μαθημάτων με σκοπό οι υπάρχοντες εκπαιδευτικοί να είναι αρκετοί για όλες τις τάξεις. Το παραπάνω προτάθηκε ως προς την αποφυγή παραπόνων μέχρι την εύρεση προσοντούχου προσωπικού. (ΦΑΚΕΛΟΣ 9 ΣΕΛΙΔΑ 34) Στη συνέχεια (20/3/1917) διαβάζουμε ότι γίνεται δεκτή η πρόταση περί της ανάληψης της εξάωρης ανά εβδομάδα διδασκαλίας των Γαλλικών από τον διερμηνέα της Νομαρχίας Θεσσαλονίκης Κόκκινο Μαραζάκη. Η ενέργεια αυτή θα αποτελούσε καίρια λύση καθώς στο Γυμνάσιο αυτό δεν διδάσκονταν καθόλου το μάθημα των Γαλλικών. Αναφορικά με τις υψηλότερες τάξεις του Γυμνασίου, λόγω του ότι προσοντούχοι καθηγητές βρισκόταν σε έλλειψη, επιτράπηκε στον καθηγητή αυτόν να διδάσκει τρεις ώρες την εβδομάδα με μισθό προερχόμενο από ειδικό κονδύλι της Νομαρχίας Θεσσαλονίκης, όπως επίσης και από τον Δήμο της Φλώρινας. (ΦΑΚΕΛΟΣ 9 ΣΕΛΙΔΑ 43)

Η έλλειψη και Επιθεωρητών συνέβαλε και αυτή με τη σειρά της προς την κινητοποίηση της Προσωρινής Κυβέρνησης. Τον Φεβρουάριο του 1917 παρατηρούμε λόγω του ότι ο Επιθεωρητής των Δημοτικών σχολείων Γρεβενών καθώς και ο αναπληρωτής του

εγκατέλειψαν τα καθήκοντά τους οι εκπαιδευτικές περιφέρειες της Ανασελίτσας και των Γρεβενών συγχωνεύθηκαν και θεωρούνταν, βραχυπρόθεσμα βέβαια, ως μια εκπαιδευτική περιφέρεια διοικούμενη από το εποπτικό συμβούλιο της Θεσσαλονίκης. (ΦΑΚΕΛΟΣ 27 ΣΕΛΙΔΑ 8)

Όπως μαθαίνουμε, την εποχή εκείνη (1917) στην Κοζάνη η φοίτηση των μαθητών δεν συναντούσε εμπόδια. Παρόλα αυτά υπήρχαν ορισμένες δυσλειτουργίες οι οποίες επηρέασαν αρνητικά τους μαθητές ως προς την πνευματική αλλά και την ηθική τους καλλιέργεια. Όσον αφορά την πνευματική καλλιέργεια, αυτή επηρεάστηκε έντονα από την διακοπή των συγκοινωνιακών γραμμών με την Αθήνα, καθώς και από διάφορες άλλες ελλείψεις που προκάλεσε το γεγονός αυτό, όπως ελλείψεις σε βιβλία, φωτιστικές ύλες κατά την περίοδο του χειμώνα ακόμα και σε φαγητό. Από την άλλη πλευρά, η επίδραση που άσκησαν οι ελλείψεις διδακτικού προσωπικού στους μαθητές, στους ίδιους τους εκπαιδευτικούς αλλά και στην κοινωνία σημειώνονταν έντονη. Εκκινώντας από τους μαθητές, η έλλειψη αυτή τους επηρέασε, όπως τόνιζαν οι προϊστάμενες αρχές, αρνητικά ως προς το ήθος τους. Αυτό διότι οι πολλοί μαθητές εθεάθησαν να προχωρούν κατά ομάδες την κεντρική οδό και μάλιστα αργά την νύχτα, μια ώρα που θα έπρεπε να βρίσκονται στο σπίτι τους. Μέρμινα προς τον διορισμό παιδονόμου φαίνεται να άσκησε ο Νομάρχης της Κοζάνης ο οποίος συμπεριέλαβε στον προϋπολογισμό του Δήμου ειδικό κονδύλι για την επίτευξη του σκοπού. Έτσι διορίστηκε στη κεντρική σχολή των αρρένων ο Δ. Κοεμτζής. (ΦΑΚΕΛΟΣ 8 ΣΕΛΙΔΕΣ 48-49)

ΑΝΑΛΗΨΕΙΣ ΚΑΘΗΚΟΝΤΩΝ

Στο σημείο αυτό, γίνεται αναφορά στο γεγονός ότι στις 9 Φεβρουαρίου του έτους 1917 όλοι οι εκπαιδευτικοί παρουσιάστηκαν στο Γυμνάσιο της Κοζάνης και ανέλαβαν εκ νέου τα καθήκοντά τους. (ΦΑΚΕΛΟΣ 8 ΣΕΛΙΔΑ 46)

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ

Για οικονομικά θέματα γίνεται εκτενής λόγος στο αρχειακό υλικό παρέχοντάς τους την ευκαιρία να καταλάβουμε πολλά για την οικονομική κατάσταση τους εποχής τους περιοχές τους Μακεδονίας ειδικότερα τους σε Κοζάνη και Φλώρινα. Εκκινώντας από

το 1916, παρατηρείται μια μεστή περιγραφή τους οικονομικής κατάστασης στην πόλη τους Φλώρινας. Πιο συγκεκριμένα, σε κείμενο τους την Γενική Διεύθυνση τους Δημόσιας Εκπαιδύσεως γίνεται λόγος για την έντονη οικονομική δυσχέρεια των εκπαιδευτικών τους πόλης σε μια εποχή όπου σημειώνονταν έντονη έλλειψη σε απαραίτητα αγαθά. Το φαινόμενο προκλήθηκε, τους διαβάζουμε, από την ξαφνική και πρωτοφανή για τα ελληνικά δεδομένα αύξηση τους τιμής τους. Για την καλύτερη εμπέδωση τους κατάστασης στο κείμενο αυτό επιχειρείται και μια σύγκριση της τιμής που αποδόθηκε στο αλεύρι (1.75 δραχμ) με τον ευτελή μισθό που παρέχονταν τους εκπαιδευτικούς όλων των φύλλων. (ΦΑΚΕΛΟΣ 9 ΣΕΛΙΔΑ 20)

Η κατάσταση αυτή βέβαια δεν περιορίζονταν μόνο στην πόλη της Φλώρινας αλλά επεκτείνονταν και σε τους τους Μακεδονίας τους αυτή τους Θεσσαλονίκης. Σε κείμενο από την Θεσσαλονίκη τους τον Νομάρχη Φλώρινας αναφέρεται ότι και εκεί επικρατούσε η ίδια ακριβώς κατάσταση. Στο παρόν κείμενο υπογραμμίζεται η αδυναμία τους Προσωρινής Κυβέρνησης να προβεί σε λύσεις την προκειμένη περίοδο ως τους την βελτίωση των πραγμάτων, καθώς και η δέσμευσή της να πράξει τα ανάλογα σε περίπτωση που τους δοθεί η ευκαιρία. (ΦΑΚΕΛΟΣ 9 ΣΕΛΙΔΑ 19)

Η οικονομική δυσπραγία της εποχής οδήγησε επίσης και σε καθυστερήσεις στην καταβολή των μισθών και προσαυξήσεων τους τους εκπαιδευτικούς. Όπως χαρακτηριστικά διαβάζουμε σε κείμενο του κυβερνητικού επιτρόπου Κοζάνης-Φλώρινας τους την Ανώτατη Διεύθυνση των Οικονομικών (1916), πολλοί δημοδιδάσκαλοι της περιφέρειας κατέθεσαν προς το Εκκλησιαστικό Υπουργείο Αθηνών καταστάσεις προσαυξήσεως μισθών από την διετία 1914-1915, για την πληρωμή των οποίων δεν είχε ακόμα εκδοθεί το οποιοδήποτε ένταλμα (ΦΑΚΕΛΟΣ 27 ΣΕΛΙΔΑ 2). Η κατάσταση αυτή βέβαια προξενούσε αντιδράσεις από διάφορους εκπαιδευτικούς. Η Προσωρινή Κυβέρνηση με τη σειρά τους προσπαθούσε να κρατήσει τις ισορροπίες. Όπως διαβάζουμε σε κείμενό της προς τον Νομάρχη Φλώρινας υπογραμμίζεται η παράκλησή της προς την συμμόρφωση των εκπαιδευτικών του Γυμνασίου Φλώρινας και του ημιγυμνασίου Κλεισσούρας με την διαδικασία καταβολής των καθυστερούμενων μισθών (ΦΑΚΕΛΟΣ 28 ΣΕΛΙΔΑ 72). Ως προς την αποφυγή μελλοντικών δυσκολιών σχετικά με την καταβολή των καθυστερούμενων μισθών η Προσωρινή Κυβέρνηση παροτρύνει τον κυβερνητικό επίτροπο Κοζάνης-Φλώρινας να μεριμνήσει για την άμεση καταβολή των απαραίτητων δικαιολογητικών (ΦΑΚΕΛΟΣ 27 ΣΕΛΙΔΑ 1). Η κατάσταση αυτή φαίνεται να επεκτείνεται και σε ότι

είχε να κάνει με την πληρωμή των δασκάλων που υπηρετούσαν σε ξενόφωνες κοινότητες κατά την διάρκεια του καλοκαιριού. Όπως πληροφορούμαστε από το αρχειακό υλικό, κατά το έτος 1915 δεν σημειώθηκε σημάδι μέριμνας όσον αφορά την αναγραφή πίστωσης στον προϋπολογισμό της δαπάνης που αφορούσε τους δασκάλους τους. Ωστόσο κατά το μελετώμενο έτος (1916) φαίνεται να αλλάζει η κατάσταση, καθώς όπως μαθαίνουμε, η Προσωρινή Κυβέρνηση προθυμοποιείται να συμπεριλάβει τους δαπάνες αυτές αλλά στον προϋπολογισμό του επόμενου έτους (1917) ζητώντας τον αριθμό των εκπαιδευτικών αυτών καθώς και το απαιτούμενο ποσό τους πληρωμή αυτών.

Έντονο στοιχείο στο αρχειακό υλικό είναι οι διάφορες αιτήσεις. Ανάμεσα σε αυτές του έτους 1916 βρίσκεται και αυτή τους Προσωρινής Κυβέρνησης προς τον γενικό επιθεωρητή Κοζάνης ζητώντας του τα ποσά που έχει δαπανήσει κάθε σχολείο της Μέσης και Δημοτικής εκπαίδευσης προς πληρωμή του διδακτικού προσωπικού, την εξασφάλισης καύσιμης ύλης, για διάφορες επισκευές κτλ. (ΣΕΛΙΔΑ 24,58 ΦΑΚΕΛΟΣ 38). Μια ακόμα είναι αυτή της Προσωρινής Κυβέρνησης τους τους Γενικούς Επιθεωρητές, όπου ζητείται (με σκοπό την σύνταξη του προϋπολογισμού της απαραίτητης για το επόμενο έτος (1917) δαπάνης για την Μέση εκπαίδευση) η όσον το δυνατόν συντομότερη συμπλήρωση των απαιτούμενων στοιχείων του αποσταλμένου πίνακα. (ΦΑΚΕΛΟΣ 38 ΣΕΛΙΔΑ 30)

Στοιχείο οικονομικής μέριμνας από πλευράς Προσωρινής Κυβέρνησης την χρονιά αυτή συναντάμε στην πίστωση του ποσού τους τάξης των 6.300 δραχμών τους συντήρηση των μαθητών του Διδασκαλείου Κοζάνης οι οποίοι (λόγω του ότι αυτό διέκοψε την λειτουργία του)στάλθηκαν ως υπότροφοι του κράτους στο διδασκαλείο Θεσσαλονίκης. (ΦΑΚΕΛΟΣ 37 ΣΕΛΙΔΑ 58)

Προχωρώντας στο έτος 1917, το αρχειακό υλικό μας παρέχει στοιχεία που αφορούν αιτήσεις για καταβολή καθυστερούμενων μηνιαίων μισθών. Μια τέτοια αίτηση είναι αυτή του Θεόδωρου Αρκούδη, πρόσφυγα δασκάλου του Δελινού(ΦΑΚΕΛΟΣ 27 ΣΕΛΙΔΕΣ 3-4)

Η καταβολή των καθυστερούμενων μισθών γινόταν μόνο στην περίπτωση που ο εκάστοτε δικαιούχος κατείχε τα απαραίτητα νόμιμα δικαιολογητικά καθώς επίσης και την υπεύθυνη βεβαίωση ότι ο ίδιος δεν εισέπραξε από κανένα κρατικό ταμείο τα ζητούμενα ποσά. Σε περίπτωση που ο δικαιούχος δεν μπορούσε να τυπώσει αντίγραφα

των δικαιολογητικών θα μπορούσε να καταβάλει τα πρωτότυπα. (ΦΑΚΕΛΟΣ 28 ΣΕΛΙΔΑ 74)

Όσον αφορά τον μισθό των καθηγητών των θρησκευτικών, από όσα διαβάζουμε σε κείμενο τους Προσωρινής Κυβέρνησης προς τον κυβερνητικό επίτροπο Κοζάνης στις 17/11/16, τους θα καταβάλλονταν από τον ερχόμενο Σεπτέμβρη και μετά από τα ταμεία του Κράτους. (ΦΑΚΕΛΟΣ 27 ΣΕΛΙΔΑ 52)

Ένα ακόμα σημάδι τους οικονομικής δυσκολίας τους εποχής είναι αυτό επιθεωρητή Δημοτικών σχολείων Ανασελίτσης. Όπως είδαμε και προηγουμένως η εκπαιδευτική περιφέρεια Ανασελίτσης και Γρεβενών θεωρούνταν πλέον ως μια. Την ευθύνη για την διοίκηση τους εκπαιδευτικής περιφέρειας Γρεβενών επωμίστηκε ο επιθεωρητής των Δημοτικών σχολείων Ανασελίτσης. Ο ίδιος για να μπορέσει να φέρει εις πέρας το δύσκολο τούτο έργο αιτήθηκε μια πρόσθετη αποζημίωση η οποία λόγω τους οικονομικής κατάστασης δεν μπόρεσε να του παραχωρηθεί. (ΦΑΚΕΛΟΣ 27 ΣΕΛΙΔΑ 6)

Σημάδι οικονομικής μέριμνας από πλευράς Προσωρινής Κυβέρνησης συναντάμε και στην περίπτωση των προσφύγων μαθητών καθώς και των μαθητών που ήταν εγγεγραμμένοι στο Γυμνάσιο Φλώρινας. Πιο συγκεκριμένα, τους πληροφορούμαστε, αποφασίστηκε η απαλλαγή καταβολής των νόμιμων εκπαιδευτικών τελών τους μαθητές τους με μόνη προϋπόθεση, στην περίπτωση των προσφύγων, να διαθέτουν τα προσφυγικά τους βιβλιάρια. (ΦΑΚΕΛΟΣ 37 ΣΕΛΙΔΑ 11,15)

Κατά το έτος 1917, παρατηρείται ένα έντονο φαινόμενο αύξησης των μισθών των εκπαιδευτικών στις περιφέρειες Κοζάνης και Φλώρινας. Κύριος λόγος για την αύξηση των μισθών ήταν η συμπλήρωση μιας πενταετίας ή και δυο στην υπηρεσία. Ο μισθός των δημοδιδάσκαλων-δημοδιδασκαλισσών αυξάνονταν κατά δέκα δραχμές τον μήνα ενώ των υποδιδάσκαλων-υποδιδασκαλισσών αυξάνονταν κατά πέντε δραχμές. Επιπλέον, όπως μαθαίνουμε, μετά την συμπλήρωση δυο πενταετιών στην υπηρεσία ο μισθός υποδιδάσκαλων-υποδιδασκαλισσών αυξάνονταν κατά 10 δραχμές μηνιαίως. Οι δημοδιδάσκαλοι, από την άλλη πλευρά, μετά το πέρας των δυο πενταετιών δέχονταν αύξηση στον μισθό τους κατά είκοσι δραχμές μηνιαίως. (ΦΑΚΕΛΟΣ 27 ΣΕΛΙΔΕΣ 23-51, 53-54) (ΦΑΚΕΛΟΣ 28 ΣΕΛΙΔΕΣ 7-9, 11)

Ένα ακόμη στοιχείο που αφορά την κατηγορία αυτή είναι η υποβολή καταστάσεων από τον πρώην Γυμνασιάρχη Φλώρινας Ευάγγελου Τάνου σχετικά με τα ποσά που

δαπάνησε για την εξασφάλιση των απαραίτητων υλικών για την εκπαίδευση των μαθητών, καθώς και για την θέρμανση των σχολείων. Η Προσωρινή Κυβέρνηση καλεί τον Νομόρχη Φλώρινας να εξετάσει αν οι παραπάνω δαπάνες πραγματοποιήθηκαν. (ΦΑΚΕΛΟΣ 28 ΣΕΛΙΔΑ 73)

Παρόλη την οικονομική δυσχέρεια που χαρακτήριζε την Προσωρινή Κυβέρνηση η ίδια δεν σταμάτησε να προσπαθεί να καλύψει όσον το δυνατό περισσότερες οικονομικές ανάγκες μπορούσε. Έτσι λοιπόν, όπως μας πληροφορεί η πηγή μας, η Κυβέρνηση Θεσσαλονίκης μερίμνησε για τους εκπαιδευτικούς της Φλώρινας που δίδασκαν επιπλέον ώρες αυξάνοντας τον μηνιαίο μισθό τους. Η αύξηση αυτή, ήταν απόλυτα εξαρτημένη, βέβαια, από τον αριθμό των επιπλέον ωρών διδασκαλίας. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αυτό του Βασιλείου Κοκκίνη και του Γερμανού Χρηστίδη. Ο πρώτος δέχτηκε αύξηση 33^{ων} δραχμών διότι στο εβδομαδιαίο πλαίσιο δίδασκε τέσσερις επιπλέον ώρες ενώ ο δεύτερος δέχτηκε δεκατέσσερις δραχμές αύξηση καθώς δίδασκε δύο επιπλέον ώρες εβδομαδιαίως. (ΦΑΚΕΛΟΣ 28 ΣΕΛΙΔΕΣ 78-79)

Όπως πληροφορούμαστε, η εκκλησιαστική κοινότητα τους περιφέρειας Φλώρινας κατά τα έτη 1910-1911 και 1911-1912 δεν προέβη καθόλου σε δαπάνη τους συντήρηση των σχολείων τους. Αυτό διότι συντηρούνταν εξ ολοκλήρου από το υπουργείο των εξωτερικών. Βέβαια δεν θα μπορούσαν να λείπουν και οι αναφορές για ελλείψεις πόρων κοινοτικών και εκκλησιαστικών (ΦΑΚΕΛΟΣ 36 ΣΕΛΙΔΑ 3). Την εν λόγω χρονιά σημειώνεται αίτηση καταβολής των ίδιων στοιχείων από την πλευρά τώρα της εκκλησιαστικής κοινότητας τους περιφέρειας Κοζάνης. Αναφορικά με τα δύο πρώτα ζητούμενα (καταβολή ποσού που δαπάνησε η κοινότητα τους την συντήρηση σχολείων κατά τα έτη 1910-1911 και 1911-1912, καθώς και την προέλευση των πόρων αυτών) δεν έχουμε πληροφορίες, καθώς υπήρξε η ενημέρωση από την Ανώτατη Διεύθυνση της Δημόσιας Εκπαίδευσης ότι οι απαιτούμενες πληροφορίες είχαν συγκεντρωθεί από τον επιθεωρητή της δημοτικής εκπαίδευσης Ανασελίτσης ο οποίος θα τους τις έστειλε. Αναφορικά με το τρίτο και τελευταίο ζητούμενο (καταβολή ποσών που κατέβαλαν οι ταμίες των σχολικών εφοριών στα δημόσια ταμεία από τον Αύγουστο του έτους 1914 μέχρι και τότε) υπήρξε η ενημέρωση ότι οι τόκοι των κατατιθέμενων κληροδοτημάτων στην Εθνική τράπεζα κρατήθηκαν από την Αθήνα, καθώς και ότι πολύ μικρά ποσά κατατέθηκαν από τους ταμίες Κοζάνης, Πτολεμαΐδας, Γρεβενών και Ανασελίτσης. (ΦΑΚΕΛΟΣ 36 ΣΕΛΙΔΕΣ 48,50)

Επιπρόσθετα, η πηγή μας πληροφορεί και για την συντήρηση των σχολείων σε τουρκοκρατούμενες περιοχές. Πιο αναλυτικά διαβάζουμε ότι οι εκκλησιαστικές κοινότητες της περιφέρειας Φλώρινας την εποχή εκείνη κατάφεραν να συντηρούν τα σχολεία με την χρήση διαφόρων επιδομάτων που λάμβαναν από την Ελληνική κυβέρνηση και από τους ελάχιστους εράνους των κατοίκων, αφού δεν υπήρχε σχολική και εκκλησιαστική περιουσία τους την κάλυψη τους ανάγκης τους. Επιπλέον, όπως ενημερωνόμαστε, κατά το πρώτο σχολικό έτος 1913-1914 οι κοινότητες επιχείρησαν μια προσπάθεια να συνεισφέρουν και αυτές με τη σειρά τους με την καταβολή μικρών βέβαια ποσών. Ανάμεσα σε αυτές βρισκόταν και η κοινότητα της Φλώρινας. Όσον αφορά τις υπόλοιπες κοινότητες δεν παρέχονται καθόλου πληροφορίες καθώς οι χωρικοί βρίσκονταν σε πολύ δύσκολη κατάσταση και έτσι τα σχολεία παρέμειναν κλειστά κατά το έτος αυτό. (ΦΑΚΕΛΟΣ 36 ΣΕΛΙΔΑ 51)

Το ίδιο έτος, όπως πληροφορούμαστε, η Προσωρινή Κυβέρνηση μερίμνησε και για τους μαθητές των διδασκαλείων οι οποίοι απολύθηκαν από αυτά και υπηρέτησαν από το 1914 και μετά στην Μακεδονία. Αναλυτικότερα, για την ομάδα αυτή των μαθητών, προβλέπονταν ένα επίδομα βασισμένο στον βαθμό του απολυτηρίου τους. Ο μαθητής με βαθμό απολυτηρίου «Άριστα» λάμβανε το ποσό των 30 δραχμών ενώ ο μαθητής με βαθμό απολυτηρίου «Λίαν Καλώς» λάμβανε το ποσό των 20 δραχμών μηνιαίως. (ΣΕΛΙΔΑ 142 ΦΑΚΕΛΟΣ 37)

ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΑΙΤΗΣΕΙΣ

Ανάμεσα στις αιτήσεις που περιλαμβάνονται σε αυτή την κατηγορία βρίσκονται αυτές του Ιεροδιδασκάλου του Γυμνασίου Φλώρινας Γερμανού Χρηστίδου. Ο ίδιος αιτείται την αναγνώρισή του ως καθηγητής σε αυτό το Γυμνάσιο (ΦΑΚΕΛΟΣ 9 ΣΕΛΙΔΕΣ 23-24-25). Μία ακόμα αίτηση που συγκαταλέγεται σε αυτή την κατηγορία είναι αυτή της Προσωρινής Κυβέρνησης το Νοέμβριο του 1916 προς τον κυβερνητικό επίτροπο Κοζάνης-Φλώρινας ζητώντας από αυτόν να προτρέψει τον Γενικό επιθεωρητή Κοζάνης να συντομεύσει την υποβολή των ζητούμενων πληροφοριών των εγκυκλίων με αριθμό 41 και 78 (ΦΑΚΕΛΟΣ 38 ΣΕΛΙΔΑ 7). Επιπρόσθετα, τον ίδιο μήνα του ίδιου έτους η Προσωρινή Κυβέρνηση αιτήθηκε προς τον Κυβερνητικό επίτροπο Κοζάνης την κατανομή των νομοθετικών διαταγμάτων που αφορούσαν την εκπαίδευση

στα διάφορα εκπαιδευτήρια της πόλης (ΦΑΚΕΛΟΣ 38 ΣΕΛΙΔΑ 8). Όσον αφορά την περιοχή της Φλώρινας η Προσωρινή Κυβέρνηση το Φεβρουάριο του 1917 αιτείται προς τον Νομόρχη της πόλης να γνωμοδοτήσει για το αν είναι αναγκαία η επιθεώρηση στα σχολεία, καθώς επίσης για το χρονικό διάστημα το οποίο δύναται, σύμφωνα με τις έντονες συγκυρίες που επικρατούσαν, να συνεχιστεί (ΦΑΚΕΛΟΣ 27 ΣΕΛΙΔΕΣ 17,28). Με σκοπό η Προσωρινή Κυβέρνηση να περισυλλέξει στοιχεία έτσι ώστε να έχει μια πλήρης εικόνα της εκπαιδευτικής κατάστασης για να δρα πιο άμεσα αιτείται στους Γενικούς Επιθεωρητές να συγκεντρώσουν τα προσωπικά και εκπαιδευτικά στοιχεία των εκπαιδευτικών της Μέσης εκπαίδευσης. Τα ζητούμενα στοιχεία ήταν: 1) το ονοματεπώνυμο αυτών 2) το είδος, ο βαθμός και το έτος λήψεως του πτυχίου τους 3) η έδρα και το είδος του Σχολείου που ο καθένας εργάζεται 4) τον κανονικό και τον αυξημένο μισθό τους 5) τον χρονικό διάστημα που εργάζονται 6) το έτος της γεννήσεώς τους 7) τον δήμο που είναι εγγεγραμμένοι και 8) τον αριθμό του μητρώου αρρένων τους (ΦΑΚΕΛΟΣ 38 ΣΕΛΙΔΑ 31).

Τέλος, στην κατηγορία αυτή συμπεριλαμβάνονται και δύο τελευταίες αιτήσεις. Η μία σημειώνεται στις 28/4/1917 και η άλλη στις 10/5/1917. Η πρώτη, από την Προσωρινή Κυβέρνηση προς τον κυβερνητικό αντιπρόσωπο Κοζάνης αφορά την παράκληση να γνωστοποιήσουν οι γενικοί επιθεωρητές στους διευθυντές των σχολείων αρρένων Μέσης εκπαίδευσης ότι θα πρέπει να τακτοποιήσουν τις απαραίτητες σχολικές εργασίες μέχρι τη λήξη του σχολικού έτους στις 31 Μαΐου (ΦΑΚΕΛΟΣ 38 ΣΕΛΙΔΑ 13). Η δεύτερη αφορά τα δημοτικά σχολεία αυτή τη φορά και γίνεται έκκληση προς τον κυβερνητικό αντιπρόσωπο Κοζάνης να διευθετήσουν την κατάσταση έτσι ώστε να καταστεί γνωστό μέσω του επιθεωρητή των δημοτικών σχολείων ότι οι εξετάσεις των μαθητών, καθώς και οι υπόλοιπες προς υλοποίηση σχολικές εργασίες όλων των δημοτικών σχολείων θα έπρεπε να έχουν ολοκληρωθεί πριν το πέρας της 20^{ης} Μαΐου. (ΦΑΚΕΛΟΣ 38 ΣΕΛΙΔΑ 15)

ΣΕΡΒΙΚΗ ΠΡΟΠΑΓΑΝΔΑ ΣΤΗ ΦΛΩΡΙΝΑ

Σε αυτό το σημείο, το αρχειακό της υλικό μας παρέχει μια κατατοπιστική πληροφόρηση σχετικά με την Σερβική προπαγάνδα στην υποδιοίκηση Φλώρινας. Αναλυτικότερα, σε κείμενο προς τον Ελευθέριο Βενιζέλο στις 21 Απριλίου 1917

αναφέρεται ότι κατόπιν έρευνας ο επιθεωρητής σχημάτισε την άποψη ότι η προπαγάνδα οφείλονταν στην πρωτοβουλία μερικών θερμοκέφαλων Σέρβων αξιωματικών- υπαξιωματικών και όχι σε μια οργανωμένη και συνολική ενέργεια. Στη συνέχεια γίνεται λόγος για τα χωριά της Φλώρινας (Ζέλενιτς, Τσερόβο κ.α.) στα οποία οι Σέρβοι αν και αξιοποιούν την προπαγάνδα εναντίον των χωρικών λέγοντάς τους ότι μετά τον πόλεμο η Μακεδονία θα πέσει στα χέρια τους, οι ίδιοι συμπεριφέρονταν καλά της χωρικούς αφού τους περιποιούνταν και αφού πλήρωναν οτιδήποτε αγόραζαν ή επέτασσαν. Από την άλλη πλευρά, όπως διαβάζουμε, υπήρχαν και χωριά όπως η Καπουτσίστη στα οποία δεν ασκήθηκε καθόλου η προπαγάνδα. Τέλος, αναφέρονται τα χωριά (Νεοκάζι, Λέσκοβατς κ.α.) στα οποία το φαινόμενο της σερβικής προπαγάνδας υπήρξε εντονότερο. Ακολουθεί η ανάλυση της περίπτωσης των χωριών Νεοκάζι και Λέσκοβατς. Στο πρώτο, όπως μας πληροφορεί η πηγή μας, σημειώθηκε απόπειρα συναγωγής των μαθητών για να τους διδάξει Σέρβος δάσκαλος την δική του γλώσσα. Το εγχείρημα αυτό βέβαια δεν διήρκησε πολλές ημέρες, καθώς επενέβη ο Βοεβόδας Μίσιτς. Όσον αφορά το δεύτερο χωρίο μαθαίνουμε ότι στρατιώτες Σερβικής καταγωγής έκοψαν μεγάλο όγκο καρποφόρων δέντρων διότι, όπως είπαν και στους χωρικούς, ήταν ελληνικά. Ακόμα πιο έντονες ενέργειες σημειώθηκαν όταν οι Σέρβοι πήραν από της χωρικούς τα ζώα τους, τα σπίτια τους και τους ανάγκαζαν με τη χρήση βίας να πηγαίνουν της Κυριακές στην εκκλησία όπου λειτουργούσαν ομοεθνείς τους ιερείς. Τα γεγονότα αυτά οδήγησαν τους χωρικούς στην επιθυμία απαλλαγής τους από αυτούς όχι μόνο εξ αιτίας των προαναφερθέντων αλλά και για λόγους οικογενειακούς. Όπως διαβάζουμε, στα χωριά Ζέλενιτς, Πατέλι κτλ. οι χωρικοί σταμάτησαν να στέλνουν τα παιδιά τους στα σχολεία. (ΦΑΚΕΛΟΣ 17 ΣΕΛΙΔΕΣ 25-26)

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΦΛΩΡΙΝΑΣ

Σε έκθεση προς την Ανώτατη Διοίκηση των Θρησκευμάτων και της Παιδείας τον Φεβρουάριο του 1917 γίνεται μία μεστή παρουσίαση της εκπαιδευτικής κατάστασης της εκπαιδευτικής περιφέρειας Φλώρινας. Εκκινώντας γίνεται για ακόμα μια φορά φανερό η έλλειψη εκπαιδευτικών την εποχή εκείνη διότι, όπως πληροφορούμαστε, κατά το έτος 1916 από τις 83 κοινότητες που συγκροτούσαν την περιφέρεια Φλώρινας οι 66 λειτούργησαν. Από τον Οκτώβρη- Νοέμβρη 1917, όταν οι δυνάμεις της

Βουλγαρίας και της Γερμανίας, η εκπαίδευση δεν αποκαταστάθηκε παρά μόνο σε έναν πολύ μικρό βαθμό.

Όπως περιγράφεται στη συνέχεια, η αποχώρηση κατά τμήματα του συμμαχικού στρατού δημιούργησε την ευκαιρία στον επιθεωρητή να αποστείλει εκπαιδευτικό προσωπικό προκειμένου να αποκαταστήσει τη λειτουργία σχολείων σε είκοσι κοινότητες. Η συνεχόμενη εκ νέου διέλευση στρατιωτικής δύναμης Σέρβων από τα χωριά αυτά συνέβαλε προς την οριστική ακύρωση της κανονικής λειτουργίας των σχολείων η οποία κιόλας διακόπηκε λόγω του ότι οι στρατιωτικές δυνάμεις αυτές χρησιμοποίησαν τα διδακτήρια ως στρατιωτικά νοσοκομεία.

Εξαιτίας λοιπόν της εμπόλεμης κατάστασης και της ασταμάτητης παρουσίας στρατιωτικών δυνάμεων σε 27 χωριά δεν ήταν εφικτή η λειτουργία των σχολείων διότι αποφεύχθηκε να αποσταλεί εκπαιδευτικό προσωπικό εκεί με απώτερο σκοπό την αποφυγή διαπληκτισμών τόσο από την πλευρά των κατοίκων του χωριού που δεν θα δύναται να παραχωρήσουν σπίτι στους δασκάλους, όσο και από την πλευρά του σερβικού στρατού που όπως είδαμε χρησιμοποιούσαν τα διδακτήρια με άλλο σκοπό. Σε 21 κοινότητες, όπως μαθαίνουμε δεν κατέστη δυνατή η λειτουργία των σχολείων κατά το έτος 1917. Σε μία συνολική αποτίμηση στην εκπαιδευτική περιφέρεια της Φλώρινας την χρονιά αυτή λειτουργούσαν κανονικά μόλις 20 σχολεία. Ακόμη 16 ήταν αυτά τα οποία λειτούργησαν ανομοιόμορφα και διέκοψαν έτσι την λειτουργία τους. Επιπλέον, 27 είναι τα σχολεία τα οποία μέχρι το 1917 δεν λειτούργησαν καθόλου. Τέλος τον αριθμό των σχολείων της περιοχής τα οποία έπονταν να μη λειτουργήσουν λόγω της ελλείψεως εκπαιδευτικού προσωπικού καθώς και λόγω σημαντικών λόγων που επέβαλε ο πόλεμος. Τα σχολεία αυτής της περίπτωσης ήταν 21 στον αριθμό. Χαρακτηριστικό παράδειγμα της επίπτωσης των εντάσεων αυτών στην εκπαίδευση αντλούμε από αυτό του Αντ. Παπαναούμ. Ο ίδιος, όπως μαθαίνουμε, αναγκάστηκε μετά την κατάληψη των χωριών των Πρεσπών από τους Αλβανούς και παραμένοντας ο μοναδικός εκπαιδευτικός στην Γρασδάνη, να εγκαταλείψει την θέση του και να μετακινηθεί προς την Βιγλίστη. Υπήρχαν βέβαια και χωριά τα οποία βρισκόταν υπό τον ζυγό των Βουλγάρων όπως για παράδειγμα αυτό του Σουλίου. Στις Πρέσπες πάλι πίσω ελάχιστα ήταν τα σχολεία που λειτουργούσαν με πολύ κιόλας δυσκολία ενώ 13 ήταν αυτά τα οποία στο παρελθόν λειτουργούσαν αλλά όχι κατά το έτος 1917. Στη συνέχεια, γίνεται μια αναλυτική περιγραφή και πάλι για την δυσχερή εκπαιδευτική κατάσταση που επικρατούσε στην περιοχή της πεδινής Φλώρινας με την ασφυκτική

παρουσία των Σέρβων στο έδαφος αυτό. Ένα παράδειγμα το οποίο μας καταδεικνύει τα προλεγόμενα είναι αυτό της πράξης των Σέρβων κατά το ταμείο της εκκλησίας Βοσταράνης. Οι ίδιοι πέρα του ότι επέβαλαν στον ιερέα να λειτουργεί στη Σέρβικη γλώσσα, οι ίδιοι ανάγκασαν τον ίδιο να τους παραδώσει χίλιες δραχμές από το ταμείο. Το χρηματικό αυτό ποσό προορίζονταν για την αγορά σχολικών βιβλίων για τους μαθητές. Η κοινότητα αυτή δεν μπορούσε να παρέχει στους μαθητές το πρέπον διδακτήριο και έτσι αναγκάζονταν να συγκεντρώνονται για μάθημα στο προαύλιο της εκκλησίας του χωριού. Μέρος που χωροταξικά δεν ευνοούσε το εγχείρημα. Το φαινόμενο αυτό βέβαια, όπως πληροφορούμαστε, επεκτάθηκε και σε άλλα χωριά τα οποία βρισκόταν υπό τον ζυγό των Σέρβων όπως αυτό της Κλαδοράπης και του Μουρίου. Στο πρώτο χωριό απεστάλη νηπιαγωγός η οποία αμέσως μετά την άφιξή της, της ζητήθηκε να συναντήσει τον Σερβικής καταγωγής φρούραρχο ο οποίος θέλησε να μάθει το όνομα του επιθεωρητή που την έστειλε. Επιπλέον, της πρότεινε να φύγει από το χωριό με την αιτιολογία ότι δεν ήταν εφικτό να λειτουργήσει σχολείο καθώς, όπως είδαμε και παραπάνω, το διδακτήριο του χωριού βρισκόταν υπό τον πλήρη έλεγχο και διαχείριση των Σέρβων. Όσον αφορά το δεύτερο χωριό τώρα, εκεί εγκαταστάθηκαν, όπως μαθαίνουμε, χίλιοι Σέρβοι στρατιώτες, κατέλαβαν το διδακτήριο και ανάγκασαν με άσχημο τρόπο τις μόλις τρεις τολμηρές διδασκάλισσες οι οποίες παρέμεναν άνεργες στο χωριό παρά της κατάστασης. Έτσι, αυτές αναγκάστηκαν να αποχωρήσουν και να κατευθυνθούν προς Φλώρινα. Από την άλλη πλευρά, τα χωριά της περιοχής που βρίσκονταν υπό τους Γάλλους δεν αντιμετώπισαν καθόλου αυτή την κατάσταση, καθώς οι Γάλλοι επέτρεπαν στους δασκάλους να ασκούν τα καθήκοντά τους.

Σύμφωνα πάντα με το αρχειακό μας υλικό, τα εκπαιδευτικά κενά στην εκπαιδευτική περιφέρεια Φλώρινας, λόγω παραιτήσεων και αποχωρήσεων προς την Παλαιά Ελλάδα κτλ., ήταν 62. Για την συμπλήρωση των κενών θέσεων ήτα απαραίτητο να βρεθούν 21 δημοδιδάσκαλοι και 23 υποδιδάσκαλοι ανεξαρτήτως φύλου, καθώς και 18 Νηπιαγωγοί. Ο αριθμός αυτός του προσωπικού προορίζονταν για την πλήρωση 18 θέσεων οι οποίες ήταν εντελών κενές, καθώς και για την συμπλήρωση των σχολείων 27 κοινοτήτων όπου το εκπαιδευτικό προσωπικό δεν ήταν αρκετό. Στον πίνακα που μας παρέχει η πηγή μας, σημειώνονται ακόμα 14 Κοινότητες όπου λόγω της έλλειψης εκπαιδευτικού δυναμικού δεν δύναται να λειτουργήσουν εκεί σχολεία. Παρόλα αυτά, όπως διαβάζουμε, στις 7 από αυτές είχε σταλεί διδακτικό προσωπικό με σκοπό τον εξελληνισμό των αλλόφωνων.(ΦΑΚΕΛΟΣ 17 ΣΕΛΙΔΕΣ 29-30-31)

ΣΧΕΔΙΑ ΔΙΑΤΑΓΜΑΤΩΝ (ΠΟΥ ΑΦΟΡΟΥΝ ΤΗΝ ΚΟΖΑΝΗ) ΤΩΝ ΟΠΟΙΩΝ Η ΙΣΧΥΣ ΕΛΗΞΕ

Όπως μας πληροφορεί η πηγή μας, το πρώτο διάταγμα είναι αυτό με αριθμό 494, με ημερομηνία ανακοίνωσης 11/11/1916 και αριθμού φύλλου 37. Το διάταγμα αυτό αφορά την αναστολή λειτουργίας του Διδασκαλείου αρρένων Κοζάνης. Δεύτερο διάταγμα είναι αυτό με την ίδια ημερομηνία ανακοίνωσης τον ίδιο αριθμό φύλλου αλλά με αριθμό (495). Το διάταγμα αυτό αφορά την έγκριση έκτακτης πίστωσης 6300 δραχμές για παροχή τροφίμων στους υπότροφους μαθητές Κοζάνης. Αλλάζοντας χρονιά έχουμε το τρίτο διάταγμα με αριθμό 1891, ημερομηνία ανακοίνωσης 28/3/1917 και αριθμό φύλλου Α'66. Το εν λόγω διάταγμα αφορά την επίβλεψη των υποτρόφων μαθητών του Διδασκαλείου Κοζάνης που στάλθηκαν στην Θεσσαλονίκη. Το τέταρτο και τελευταίο διάταγμα αφορά την προσωρινή τοποθέτηση εκπαιδευτικών του διδασκαλείου Κοζάνης. Ο αριθμός του εν λόγω διατάγματος είναι 2385, με ημερομηνία ανακοίνωσης 14/5/1917 και αριθμό φύλλου 93. (ΦΑΚΕΛΟΣ 37 ΣΕΛΙΔΕΣ 1-2)

ΜΕΡΙΜΝΑ ΠΡΟΣΩΡΙΝΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ

Ως πρώτο σημάδι μέριμνας από πλευράς Προσωρινής Κυβέρνησης, που παρατηρείται στην πηγή ίδιος, είναι το ενδιαφέρον της για την υγεία των μαθητών. Η ίδια παροτρύνει τους Γενικούς Επιθεωρητές των Δημοτικών σχολείων να αναλάβουν την ευθύνη της διάδοσης της νέας τότε πρότασης σχολικής υγιεινής του Θ. Νικολαΐδη (σχολικού γιατρού ίδιος Η' εκπαιδευτικής Περιφέρειας) τόσο στους εκπαιδευτικούς όσο και στις οικογένειες των μαθητών. Σκοπός ήταν κυρίως, γονείς και δάσκαλοι να αποκτήσουν γνώσεις σχετικά με την παθολογία και την σχολική υγιεινή, ώστε να αποφευχθούν οι περιπτώσεις όπου η μητέρα ή και ο εκπαιδευτικός υιοθετούσαν εύκολες πρακτικές μεθόδους επέμβασης. Όσον αφορά τα ελληνικά σχολεία και τις κατώτερες τάξεις των Γυμνασίων η Προσωρινή Κυβέρνηση παρότρυνε τους γενικούς επιθεωρητές να διαδώσουν στους μαθητές το βιβλιάριο του Ν. Α. Πανά στο οποίο αναλύονταν οι καταστρεπτικές συνέπειες που επέφεραν τα αλκοολούχα ποτά και το τσιγάρο στην υγεία των ίδιων. (ΦΑΚΕΛΟΣ 38 ΣΕΛΙΔΑ 46)

Ένα ακόμη εμφανές, από την πηγή ίδιος, σημάδι μέριμνας είναι αυτό σχετικά με την ηθική και θρησκευτική διάπλαση Χριστιανών πολιτών. Η Προσωρινή Κυβέρνηση σε κείμενό της, στις 25/4/1917 παροτρύνει τους γενικούς επιθεωρητές των σχολείων, καθώς και τους επιθεωρητές της δημοτικής εκπαίδευσης να ενεργήσουν κατάλληλα προτρέποντας με τη σειρά τους, τους εκπαιδευτικούς της δημοτικής και μέσης εκπαίδευσης να πραγματοποιήσουν χρηματική εγγραφή (8 δραχμ) και συνδρομή στο εκκλησιαστικό περιοδικό «Γρηγόριος ο Παλαμάς» (ΦΑΚΕΛΟΣ 38 ΣΕΛΙΔΑ 51).

Δεν θα μπορούσε βέβαια να λείπει και η μέριμνα από πλευράς της Προσωρινής Κυβέρνησης για την εκπαίδευση των μαθητών. Σε κείμενό της, όπως διαβάζουμε, στις 17/6/1917 προς τον γενικό επιθεωρητή Κοζάνης, υπογραμμίζει την κατανομή των λόγων και των άρθρων του Εμ. Ρέπουλη στις τέσσερις τάξεις των Γυμνασίων άνευ χρέωσης. Τα άρθρα και οι λόγοι αυτοί θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν ως αναγνωστικά.

Τέλος, υπογραμμίζουμε και ένα ακόμα σημάδι μέριμνας της Προσωρινής Κυβέρνησης αυτή την φορά προς την συνέχιση της λειτουργίας των σχολείων, δείχνοντας την σημασία που είχαν αυτές οι μονάδες για αυτήν. Πιο αναλυτικά σε κείμενο της Προσωρινής Κυβέρνησης προς τους διευθυντές των σχολείων της Μέσης εκπαίδευσης (14/12/1916) τονίζεται η επιθυμία του Βενιζέλου οι εκπαιδευτικοί να ενεργήσουν αποκλειστικά προς την εξήγηση στους μαθητές του έργου που έχει επωμιστεί ο ίδιος, καθώς και η επιθυμία του να λειτουργήσουν κανονικά τα σχολεία την επόμενη ημέρα (15/12/1917) (ΣΕΛΙΔΑ 68 ΦΑΚΕΛΟΣ 38).

ΚΑΤΑΒΟΛΕΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΩΝ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ.

Εκκινούμε με την καταβολή πίνακα του επιθεωρητή των δημοτικών σχολείων Ανασελίτσης, Παναγιώτη Α. Μπατσόντα. Στον πίνακα αυτό, όπως βλέπουμε, κατατίθενται τα προσωπικά του στοιχεία όπως: το ονοματεπώνυμό του και το έτος γέννησής του, καθώς και τα επαγγελματικά του στοιχεία όπως: τα πιστοποιητικά σπουδών του, ο χρόνος διορισμού του, η εκπαιδευτική περιφέρεια που υπηρετεί, η έδρα της εκπαιδευτικής αυτής περιφέρειας, ο μισθός που αποκομίζει, ο Δήμος που είναι εγγεγραμμένος ως δημότης, ο αριθμός του μητρώου αρρένων και τέλος αν είναι μόνιμος ή προσωρινός επιθεωρητής. (ΦΑΚΕΛΟΣ 39 ΣΕΛΙΔΕΣ 12-13)

Τέλος, παρατηρούμε μια ακόμα καταβολή πίνακα προσωπικών και επαγγελματικών στοιχείων επιθεωρητή. Αυτή τη φορά του Κων. Ιωαννίδη επιθεωρητή της εκπαιδευτικής περιφέρειας Φλώρινας. Ο ίδιος, όπως παρατηρούμε στο αρχειακό μας υλικό, καταθέτει τα στοιχεία του στα ίδια ζητούμενα με τον προηγούμενο. (ΦΑΚΕΛΟΣ 39 ΣΕΛΙΔΑ 16)

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ- ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Στο σημείο αυτό, έπειτα από την ενδελεχή μελέτη του αρχείου και την προσπάθεια κατάταξης των πληροφοριών που μας παρέχει σε μια χρονολογική σειρά, επιχειρείται η κατάθεση των συμπερασμάτων μιας προσπάθειας σύγκρισης των δυο ετών όσον αφορά την εκπαίδευση και την οικονομία της, στις εκπαιδευτικές περιφέρειες Κοζάνης και Φλώρινας. Επιχειρείται επίσης η σύγκριση της αντιμετώπισης της Προσωρινής Κυβέρνησης προς της δυο αυτές περιφέρειες κατά τη διετία 1916-1917.

Τα προβλήματα που είχε να αντιμετωπίσει η Προσωρινή Κυβέρνηση το έτος 1916 ήταν κατά κύριο λόγο, η έλλειψη διδακτικού προσωπικού και οικονομικών πόρων. Αρκετά από τα εκπαιδευτικά κενά αυτά, δημιουργήθηκαν λόγω της έκρηξης του κινήματος της Εθνικής Άμυνας κατά το έτος αυτό όπου οι αντιφρονούντες εκπαιδευτικοί - επιθεωρητές εγκατέλειπαν τις θέσεις τους κινούμενοι προς Αθήνα. Δύο ακόμα εξίσου σημαντικά προβλήματα ήταν αυτά της διακοπής της συγκοινωνίας με την Αθήνα και της διαχείρισης των προσφύγων. Όσον αφορά την έλλειψη εκπαιδευτικού προσωπικού στα Δημοτικά και Γυμνάσια και των δυο μελετώμενων περιφερειών, αν και η Προσωρινή Κυβέρνηση μερίμνησε με διάταγμα προς την πλήρωση των κενών θέσεων, φαίνεται ότι δεν κατάφερε να λύσει το πρόβλημα αφού το Γυμνάσιο Τσοτυλίου, το Γυμνάσιο Φλώρινας καθώς και το διδασκαλείο αρρένων Κοζάνης διέκοψαν την λειτουργία τους εξαιτίας του έντονου αυτού φαινομένου. Τα γεγονότα αυτά έπληξαν στο πλάνο του Ελευθερίου Βενιζέλου ως προς τον εξελληνισμό της Δυτικής Μακεδονίας το έτος 1916.

Οι περισσότερες τοποθετήσεις- διορισμοί, μετά την αναστολή της λειτουργίας του διδασκαλείου Κοζάνης και του Γυμνασίου Τσοτυλίου, παρατηρήθηκαν στην περιφέρεια Κοζάνης. Λιγότεροι ήταν αυτοί που μετατέθηκαν στο γυμνάσιο Φλώρινας. Δίνεται έτσι η εντύπωση ότι η κυβέρνηση μεριμνά περισσότερο για την περιφέρεια Κοζάνης. Αντιθέτως οι περισσότερες απολύσεις σημειώθηκαν στην περιφέρεια

Φλώρινας. Μόνο για τους μαθητές του διδασκαλείου παρατηρήθηκε ουσιαστική προσοχή και οικονομική ενίσχυση από πλευράς της Κυβέρνησης προσλαμβάνοντάς τους ως υπότροφους του Κράτους στο διδασκαλείο της Θεσσαλονίκη και παρέχοντάς τους μηνιαίο επίδομα.

Παρά τις δυσκολίες που είχε να αντιμετωπίσει το Γυμνάσιο Κοζάνης κατά τα δύο αυτά χρόνια η εξασφάλιση της λειτουργίας του έως και το τέλος του 1917 επιτεύχθηκε χάρη στις πρωτοβουλίες του Ι. Γ. Ηλιάκη και στις ενέργειες του γενικού επιθεωρητή Στεφανάκη και του νομάρχη Κοζάνης. Σημαντικός επίσης παράγοντας, ήταν παρουσία των Γάλλων στην περιοχή της Κοζάνης και τα δυο χρόνια αποτρέποντας κάθε πιθανότητα επίταξης του σχολείου αυτού. Παρά τα έντονα προβλήματα που έπλητταν την δημοτική εκπαίδευση και στις δυο περιφέρειες φαίνεται να μην κίνησαν το ενδιαφέρον την Προσωρινής Κυβέρνησης, καθώς οι αναφορές για δημοτικά σχολεία είναι ελάχιστες. Αυτό πολύ πιθανό να οφείλεται στην αδυναμία εκπλήρωσης των μέτρων που περιλαμβάνονταν στο προαναφερόμενο διάταγμα για την δημοτική εκπαίδευση.

Η δύσκολη οικονομική κατάσταση που χαρακτήριζε την Προσωρινή Κυβέρνηση την χρονιά αυτή λειτούργησε πολύ αρνητικά για τους εκπαιδευτικούς και των δυο εκπαιδευτικών περιφερειών και ειδικότερα για αυτούς της Φλώρινας. Αποτέλεσμα της οικονομικής δυσχέρειας ήταν η εμφάνιση του φαινομένου των καθυστερούμενων μισθών και διαφόρων άλλων δικαιωμάτων των εκπαιδευτικών όπως αυξήσεις μισθών κτλ.. Για αυτό λοιπόν η Προσωρινή Κυβέρνηση εξέδωσε διάταγμα σύμφωνα με το οποίο θα ρυθμιζόνταν οι καθυστερούμενες πληρωμές. Βέβαια το μέτρο αυτό δεν φαίνεται να έλυσε το πρόβλημα. Αν και τα οικονομικά προβλήματα που αντιμετώπιζαν οι εκπαιδευτικοί της Φλώρινας φαίνεται να ήταν κατά πολύ πιο έντονα από αυτά των συναδέλφων τους στην Κοζάνη (χαμηλοί μισθοί, απότομη αύξηση των τιμών στα βασικά αγαθά και έλλειψη αυτών), η Προσωρινή Κυβέρνηση αδυνατούσε να παρέχει την οποιαδήποτε οικονομική ενίσχυση προς αυτούς. Το ζήτημα αυτό ήταν αποτέλεσμα της διακοπής της συγκοινωνίας με την Αθήνα.

Αν και σημειώθηκε προσπάθεια από πλευράς Προσωρινής Κυβέρνησης για τον εξελληνισμό της Δυτικής Μακεδονίας, παρατηρήθηκε κάτι αξιοσημείωτο. Πιο συγκεκριμένα, αποστέλλονταν εκπαιδευτικοί σε δημοτικά σχολεία ξενόφωνων κοινοτήτων κατά τους καλοκαιρινούς μήνες. Η εφαρμογή του μέτρου αυτού,

παρατηρήθηκε μόνο στην περιφέρεια Κοζάνης και μόνο κατά το έτος 1916. Οι εκπαιδευτικοί αυτοί αντιμετώπισαν πολλά προβλήματα όπως ο χαμηλός μισθός τους (πληρώνονταν το μισό από τον κανονικό μισθό τους) και η έντονη καθυστέρηση όσων αφορά την πληρωμή τους. Μέχρι και το τέλος του έτους 1917 δεν είχαν λάβει τους μισθούς τους. Το μόνο θετικό προς αυτούς ήταν η παροχή ενός μικρού ποσού για την μετακίνησή τους. Αυτό προξενεί εντύπωση αφού για να πετύχει το στόχο της η Προσωρινή Κυβέρνηση θα έπρεπε να δοθεί μεγαλύτερη προσοχή προς αυτούς. Η αδυναμία της Προσωρινής Κυβέρνησης να αποστείλει εκπαιδευτικούς στη Φλώρινα (παρά το γεγονός ότι η περιφέρεια αυτή είχε τις περισσότερες ανάγκες για την εφαρμογή του μέτρου αυτού λόγω του ότι το μεγαλύτερο κομμάτι της αποτελούνταν από ξενόφωνους πληθυσμούς) πολύ πιθανό να οφείλεται στην εμπόλεμη κατάσταση που επικρατούσε εκεί με την παρουσία των Γερμανοβούλγαρων στην περιοχή και μετέπειτα Αλβανών και Σέρβων.

Παρόλα αυτά δόθηκε μεγαλύτερη προσοχή στους μαθητές Γυμνασίου και των δυο εκπαιδευτικών περιφερειών. Σημειώθηκαν μεγάλες χρονικά παρατάσεις εγγραφών για να μπορούν οι πρόσφυγες μαθητές που αντιμετώπιζαν οικονομικές και συγκοινωνιακές δυσκολίες να μετέχουν στην εκπαίδευση. Επιπλέον σημειώθηκε και έντονη μέριμνα από πλευράς Προσωρινής Κυβέρνησης απαλλάσσοντας από τα έξοδα εγγραφής τους πρόσφυγες μαθητές και των δυο εκπαιδευτικών περιφερειών καθώς και όλους τους μαθητές του Γυμνασίου Φλώρινας αναλαμβάνοντας η ίδια τα έξοδα αυτά. Τέλος, προσπάθεια οικονομικής βοήθειας προς τους μαθητές παρατηρείται στην περίπτωση όπου η Προσωρινή Κυβέρνηση επέτρεψε την εισαγωγή βιβλίων χωρίς βιβλιόσημο. Σημαντικό σημάδι μέριμνας προς τους εκπαιδευτικούς και των δυο περιφερειών παρατηρήθηκε με το μέτρο της Προσωρινής Κυβέρνησης σύμφωνα με το οποίο οι ίδιοι απαλλάσσονταν από τα στρατιωτικά τους καθήκοντα.

Η Προσωρινή Κυβέρνηση ζητάει την ακριβή συμπλήρωση και αποστολή πίνακα στον οποίο θα συμπεριλαμβάνονταν όλα τα απαραίτητα στοιχεία για τη Μέση εκπαίδευση (προσωπικά και επαγγελματικά στοιχεία των εκπαιδευτικών) έτσι ώστε να μπορέσει να εντάξει το απαιτούμενο χρηματικό ποσό- δαπάνη στον προϋπολογισμό του έτους 1917. Αυτό μας δείχνει για ακόμα μια φορά το εντονότερο ενδιαφέρον της προσωρινής κυβέρνησης για την μέση εκπαίδευση παρά για τη Δημοτική την χρονιά αυτή.

Συνεχίζοντας, κατά το έτος 1917 φαίνεται ότι το πρόβλημα της έλλειψης των εκπαιδευτικών δεν έχει εκλείψει, καθώς η Προσωρινή Κυβέρνηση αδυνατούσε να αντιμετωπίσει το έντονο αυτό φαινόμενο. Η επιστράτευση, οι παραιτήσεις και το κίνημα της Εθνικής Άμυνας που ξέσπασε το 1916 συνέχιζαν να συμβάλλουν σε σημαντικό βαθμό στη διατήρηση της κατάστασης αυτής ως και το τέλος του έτους 1917, επηρεάζοντας έτσι αρνητικά την εκπαίδευση και των δυο περιφερειών. Ένα ακόμα ζήτημα το οποίο δεν κατάφερε να λύσει η προσωρινή Κυβέρνηση ήταν αυτό της διακοπής της συγκοινωνίας με την Αθήνα. Τα τεράστια προβλήματα που προκαλούσε το γεγονός αυτό στους μαθητές παρέμειναν μέχρι το τέλος της χρονιάς. Για τα γυμνάσια της Κοζάνης που παρέμειναν κλειστά το έτος αυτό εξαιτίας των παραπάνω παραγόντων η Προσωρινή Κυβέρνηση δεν κατέβαλε καμία προσπάθεια ως προς την επαναλειτουργία τους. Τα σχολεία με πλήρη το προσωπικό τους ήταν πολύ λιγότερα. Κυρίως τα σχολεία αυτά ήταν τα ημιγυμνάσια της περιοχής, αλλά αυτό είναι και φυσιολογικό αν σκεφτεί κανείς ότι αυτά διέθεταν αρκετά λιγότερες τάξεις από τα γυμνάσια.

Το φαινόμενο αυτό συνέχιζε βέβαια να επηρεάζει, ίσως εντονότερα, και το γυμνάσιο Φλώρινας. Από τη στιγμή που το σχολείο αυτό διέκοψε την λειτουργία του (όπως είδαμε στο προηγούμενο έτος) και για τους επόμενους έξι μήνες δεν σημειώθηκε κανένα σημάδι μέριμνας από την Προσωρινή Κυβέρνηση. Οι απεγνωσμένες αιτήσεις τελειόφοιτων μαθητών για την αποστολή προσωπικού έτσι ώστε να εξασφαλιστεί η λειτουργία του σχολείου για αυτό το έτος δεν βρίσκουν κανένα αντίκρισμα. Η προσωρινή Κυβέρνηση αδυνατεί να στείλει προσωπικό και δίνει προσωρινές-πρόχειρες προτάσεις όπως η περικοπή του ωρολογίου προγράμματος μαθημάτων έτσι ώστε οι ελάχιστοι διαθέσιμοι εκπαιδευτικοί είναι αρκετοί για όλες τις τάξεις. Το αρχειακό μας υλικό δεν μας πληροφορεί για τον αν και πότε επαναλειτούργησε το Γυμνάσιο Φλώρινας. Μπορούμε βέβαια να εικάσουμε ότι αυτό συνέβη αφού βλέπουμε ότι μήνες μετά την αίτηση των μαθητών η προσωρινή κυβέρνηση στέλνει από την Θεσσαλονίκη έναν διερμηνέα για διδασκαλία του μαθήματος των Γαλλικών και αυξάνει τους μισθούς των εκπαιδευτικών που εργάζονταν παραπάνω ώρες την εβδομάδα. Το ποσό που δίνονταν ήταν άμεσα εξαρτημένο από τις επιπλέον ώρες που δούλευε ο καθένας. Για όλα τα υπόλοιπα σχολεία της Φλώρινας φαίνεται ότι η Προσωρινή Κυβέρνηση δεν μερίμνησε και αυτό πολύ πιθανό να οφείλεται στην κατάσταση που επικρατούσε στην περιοχή (Σερβική προπαγάνδα, παρουσία Αλβανών

στις Πρέσπες και αρπαγή δασκάλων από τους Βούλγαρους). Λόγω της κατάστασης αυτής, η κυβέρνηση ενέργησε ως προς την αποστολή εκπαιδευτικών που αδυνατούσαν να παραμείνουν στην Φλώρινα σε άλλα μέρη όπως η Κοζάνη. Το μέτρο αυτό, βέβαια, φαίνεται να μη χρησιμοποιήθηκε και πολύ.

Οι μόνιμοι διδάσκαλοι που κατατάσσονταν στον στρατό, άφηναν πίσω τους κενά τα οποία κάλυπταν προσωρινοί του ίδιου βαθμού. Παρατηρήθηκε όμως το φαινόμενο της απόλυσης των προσωρινών όταν οι μόνιμοι απολύονταν από το στρατό. Δεν διαθέτουμε στοιχεία που να μας πληροφορούν αν οι αναπληρωτές εκπαιδευτικοί αυτοί αποστέλλονταν σε κάποιο άλλο σχολείο της εκάστοτε περιφέρειας προς κάλυψη άλλων κενών θέσεων. Μετά από μήνες βέβαια η Προσωρινή Κυβέρνηση ανακαλεί, λέγοντας πως δεν θα απολύονται όσοι προσωρινοί αναπληρωτές διδάσκουν. Συμπέρασμα από αυτό είναι ότι οι ενέργειες της κυβέρνησης δεν ήταν σταθερές και σίγουρες και ότι η ίδια στηρίζονταν πολύ σε προσωρινές λύσεις αφού δεν μπορούσε να αντιμετωπίσει εξολοκλήρου τα ζητήματα της εποχής.

Όπως γνωρίζουμε, σκοπός της Προσωρινής Κυβέρνησης ήταν, στην περίπτωσή μας, ο εξελληνισμός της Δυτικής Μακεδονίας, αλλά και η κατάπιξη του έντονου φαινομένου της προπαγάνδας που εμφανίστηκε το έτος αυτό. Για την επιτυχία του σκοπού της Προσωρινής Κυβέρνησης και την τόνωση του εθνικού φρονήματος απαραίτητο ήταν η ευρύτερη εφαρμογή του μέτρου των αποσπάσεων. Αν και η Προσωρινή Κυβέρνηση έδωσε το δικαίωμα στον γενικό επιθεωρητή να προβαίνει, σύμφωνα με την κρίση του, σε μεταθέσεις παρατηρούμε μια ασθενής χρήση του μέτρου. Τέλος, η κυβέρνηση Θεσσαλονίκης προνόησε για την ηθική αλλά και θρησκευτική διάπλαση των εκπαιδευτικών όλων των βαθμίδων και των δυο περιφερειών σε μια προσπάθεια ενδυνάμωσής τους όπως συνεχίσουν το δύσκολο έργο τους παρά τις δυσκολίες που επέφερε η παρουσία των Αλβανών, Βουλγάρων και Σέρβων στην περιοχή. Όσον αφορά τους μαθητές, η Προσωρινή Κυβέρνηση το έτος αυτό μερίμνησε για την υγεία αυτών που φοιτούσαν στα ελληνικά σχολεία καθώς και στις κατώτερες τάξεις του Γυμνασίου. Η διασφάλιση της σωματικής ακεραιότητας των νέων εξυπηρετούσε βέβαια ένα σκοπό αυτόν της εξασφάλισης της παρουσίας του ελληνικού στοιχείου στην Δυτική Μακεδονία σε μια προσπάθεια καταπολέμησης της προπαγάνδας και τη συνέχιση της προσπάθειας ως προς τον εξελληνισμό της. Όσον αφορά τους μαθητές, η Προσωρινή Κυβέρνηση έδωσε μεγάλη προσοχή για την τέλεση εορτών κατά τις

οποίες τα μαθήματα διακόπτονταν. Οι γιορτές αποσκοπούσαν στην τόνωση εθνικού φρονήματος και ψυχολογίας μαθητών.

Όσον αφορά την δημοτική εκπαίδευση αξιολογούμε να αναφέρουμε είναι ότι κατά το έτος αυτό διορίστηκε επιθεωρητής των δημοτικών σχολείων στην Φλώρινα. Αυτό είναι πολύ σημαντικό, διότι η απουσία αυτού του ρόλου στην περιφέρεια αυτή αποτέλεσε έναν από τους βασικότερους παράγοντες του μαρασμού της δημοτικής εκπαίδευσης το προηγούμενο έτος. Επιπλέον παρατηρείται ότι οι παραπάνω απολύσεις που σημειώθηκαν αυτό το έτος αφορούν πρωτοβάθμιους εκπαιδευτικούς της περιφέρειας Κοζάνης. Όλες οι αναφερόμενες παραιτήσεις αφορούν την περιφέρεια Φλώρινας και αυτό είναι πολύ φυσιολογικό αν αναλογιστεί κανείς την κατάσταση που επικρατούσε εκεί. Αν και επιχειρείται σε πολύ μικρό βαθμό η πλήρωση των κενών με διάφορες αποσπάσεις λείπει η πληροφόρηση για το αν βρέθηκε αντικαταστάτης να καλύψει τα κενά που δημιούργησαν οι απολύσεις των εκπαιδευτικών, καθώς επίσης δεν γνωρίζουμε αν βρέθηκε κάποιος άλλος εκπαιδευτικός να διδάξει στην προηγούμενη θέση των αποσπασθέντων. Έτσι, μας δημιουργείται η εντύπωση της διαιώνισης του προβλήματος της έλλειψης εκπαιδευτικού προσωπικού. Στο σημείο αυτό αξίζει να αναφέρουμε ότι στην περιοχή της Κοζάνης παρατηρήθηκαν και ελλείψεις επιθεωρητών δημοτικών σχολείων, λόγω της έξαρσης του κινήματος της εθνικής άμυνας. Η Προσωρινή Κυβέρνηση για ακόμα μια φορά περνάει σε προσωρινές λύσεις ενώνοντας θεωρητικά δυο περιοχές και αναθέτοντας σε έναν επιθεωρητή την επίβλεψη και των δυο περιοχών. Η αδυναμία της κυβέρνησης Θεσσαλονίκης να του παρέχει πρόσθετη αποζημίωση τον οδηγεί να αρνηθεί την αρμοδιότητα που του ανατέθηκε. Τέλος, από ότι φαίνεται, η κυβέρνηση του Ελευθερίου Βενιζέλου ενδιαφέρθηκε περισσότερο για την συντήρηση των δημοτικών σχολείων παρά για τη πλήρωση των δημιουργούμενων κενών, δίνοντας εντολή στους αρμόδιους επιθεωρητές να μεριμνήσουν για το βάψιμο των σχολείων με έξοδα βέβαια των σχολικών επιτροπών. Όσον αφορά τη Μέση εκπαίδευση ζητήθηκε καταβολή πίνακα με το απαιτούμενο ποσό για επισκευές καθαρισμό και βάψιμο των σχολείων. Δεν φαίνεται όμως ότι τα ποσά αυτά καταβλήθηκαν από κάποιον και αν όντως έγιναν αυτές οι εργασίες.

Συνεχίζοντας, κατά το έτος 1917 παρατηρείται μια έντονη διαφορά στην οικονομία της εκπαίδευσης από αυτή του έτους 1916. Χαρακτηριστικό ήταν η αύξηση του μηνιαίου μισθού των εκπαιδευτικών της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης, κάτι το οποίο δεν είδαμε να συμβαίνει κατά το προηγούμενο έτος αφού η πρωτοβάθμια εκπαίδευση ήταν σχεδόν

παραμελημένη . Η οικονομική αυτή ενίσχυση αφορούσε κυρίως τους εκπαιδευτικούς της περιφέρειας Κοζάνης. Για ακόμα μια φορά η εκπαίδευση στην περιοχή της Φλώρινας δεν βρίσκεται στο επίκεντρο της προσοχής της Προσωρινής Κυβέρνησης. Επιπλέον, μηνιαία αύξηση μισθού σημειώθηκε και για όσους από το 1914 και έπειτα αποφοίτησαν από τα διδασκαλεία και δίδαξαν ή συνέχιζαν να διδάσκουν στην Μακεδονία. Το ποσό της αύξησης καθορίζονταν ανάλογα βέβαια το βαθμό πτυχίου τους. Όλα τα παραπάνω θεωρούνται ανεξήγητα αν αναλογιστούμε την πριν από λίγους μήνες οικονομική κατάσταση της Προσωρινής Κυβέρνησης. Θα ήταν εύλογο λοιπόν να αναρωτηθεί κάποιος το πώς αυτή βρήκε τους οικονομικούς πόρους να υποστηρίξει τόσους εκπαιδευτικούς. Αυτό που εικάζουμε είναι ότι η κυβέρνηση του Ελευθερίου Βενιζέλου εξασφάλισε αυτό το χρηματικό ποσό από τους Γάλλους οι οποίοι είχαν έντονη παρουσία στην εκπαιδευτική περιφέρεια Κοζάνης και ίσως για αυτό το λόγο οι περισσότερες αυξήσεις στους μισθούς των εκπαιδευτικών να παρατηρήθηκαν εκεί.

Στο πλαίσιο της οικονομικής μέριμνας εντάσσεται η διαταγή της Προσωρινής Κυβέρνησης για καταβολή του μισθού του Φεβρουαρίου Τον Φεβρουάριο της χρονιάς αυτής παρατηρήθηκε και ένα μεγάλο κώλυμα ως προς την έκδοση χρηματικών ενταλμάτων λόγω του ότι δεν είχε ακόμη ολοκληρωθεί ο προϋπολογισμός. Η Προσωρινή Κυβέρνηση μεριμνώντας για τις πληρωμές των εκπαιδευτικών και των δυο περιφερειών, διέταξε τους ταμίες να καταβάλουν τον μισθό του μηνός αυτού από τους προϊσταμένους των διαφόρων υπηρεσιών. Επιπλέον, για την εξοικονόμηση των εκπαιδευτικών εξόδων η Προσωρινή Κυβέρνηση διέταξε την χρήση ημιφύλλων.

Τέλος, παρά την οικονομική ενίσχυση των εκπαιδευτικών της περιφέρειας Κοζάνης , υπήρχαν ακόμη εκπαιδευτικοί στην περιοχή που αντιμετώπιζαν προβλήματα. Οι νέοι δάσκαλοι της περιφέρειας Ανασελίτσης θα έπρεπε να πληρώνονταν για το έργο τους και το διάστημα από την ημέρα ανάληψης των καθηκόντων τους μέχρι και την ορκωμοσία τους από το εποπτικό συμβούλιο. Αυτό γινόταν διότι λόγω του ταχυδρομικού προβλήματος επιβραδύνονταν οι απαιτούμενες διαδικασίες που θα έπρεπε να γίνουν μέχρι την ορκωμοσία τους. Παρόλα αυτά, ούτε οι κοινότητες της Ανασελίτσας αλλά ούτε και η Ανώτατη Διεύθυνση κατάφεραν να δώσουν το χρηματικό ποσό που απαιτούνταν. Όπως ισχυρίζονταν οι κοινότητες, η αδυναμία αυτή οφείλονταν στο ότι τα ταμεία ήταν άδεια. Από την άλλη πλευρά η Ανώτατη Διεύθυνση υποστήριξε ότι τα έξοδα για τις δαπάνες αυτές δεν είχαν συνυπολογιστεί στον προϋπολογισμό του

έτους 1917 αφού τόσο καιρό η ευθύνη για την καταβολή των χρηματικών αυτών ποσών βάρυνε κάποιον άλλον.

ΠΑΡΑΘΕΜΑΤΑ

- Εν Θεσσαλονίκη τη 4 Ιανουαρίου 1916

Προς τον κ. Νομάρχη Φλωρίνης

Συνημμένως πέμπομεν υμίν τας δια των υπ' αριθ. 684 και 934 αναφορών υμών υποβληθείσας ημίν καταστάσεις μισθοδοσίας του προσωπικού των Γυμνασίου Φλωρίνης και ημιγυμνασίου Κλεισσούρας με την παράκλησιν να συστήσετε τοις δικαιούχοις όπως συμμορφωθώσι με το κανονίζον τον τρόπον της πληρωμής καθυστερουμένων αποδοχών 3 άρθρον του υπ' αριθ. 403 Διατάγματος της Πρ. Κυβερνήσεως.

- Βασίλειον της Ελλάδος

Ο επιθεωρητής των δημοτ. σχολείων Κοζάνης.

Προς τον διευθυντήν του Α' πλήρους δημοτικού σχολείου αρρένων Κοζάνης κ. Αστέριον Ζήκον

Προς τον διευθυντήν του Α^{ου} πλήρους δημοτικού σχολείου αρρένων Κοζάνης κ. Αστέριον Ζήκον.

Γνωρίζομεν υμίν ότι δια της υπ' αριθ. λΑ' και από 23^{ης} Μαΐου ε.ε. πράξεως του επί της δημοτικής εκπαιδεύσεως Κοζάνης τοπικού εποπτικού Συμβουλίου απεσπασθήτε ως διευθυντής εις το εν Περιβολίω δημοτικόν σχολείον των αρρένων από 15^{ης} Ιουνίου έως 15^{ης} Σεπτεμβρίου ε.ε. επί επιμισθίω ίσω τω ημίσει του μηνιαίου μισθού υμών συμπεριλαμβανομένων των προαυξήσεων και του εικοσάδραχμου επιδόματος. Προσέτι θα δοθώσιν υμίν ως οδοιπορική μεταβάσεως και επανόδου εφάπαξ δραχ. Πεντήκοντα.

Όθεν παρακαλείσθε όπως μεταβήτε εις την νέαν θέσιν υμών γνωρίζοντες ημίν εγκαίρως την τε ημέραν της αναχωρήσεως και την της αναλύψεως των καθηκόντων σας. Εν Κοζάνη τη 24^η Μαΐου 1916 Ο επιθεωρητής των δημοτ. Σχολείων Κοζάνης Κ. Σαμαράκης.

- 7/10/1916

Τηλεγράφημα

Γενικούς Επιθεωρητάς Σχολείων

Χανία, Μυτιλήνην, Κοζάνην

Ανακοινούμενοι Υμίν, ότι Προσωρινή Εθνική Κυβέρνησις ανέθηκέ Μου Ανωτάτην Διεύθυνσιν Θρησκευμάτων και Παιδείας παρακαλούμεν γνωρίσητε τούτο προϊσταμένοις υπηρεσιών εν Υμετέρα δικαιοδοσία.

- 8/10/1916

Γενικού Επιθεωρητού Σχολείων Κοζάνης, Χανία, Μυτιλήνην

Γνωρίσατε ημίν αμέσως τίνες λητουργών μέσης Εκπαιδεύσεως απουσιάζουσι θέσεών των, τίνα Σχολεία αργούν και αν υπηρετούν εν υμετέρας περιφερείας οπωσδήποτε υπεράριθμοι καθηγηταί και ελληνοδιδάσκαλοι προς απόσπασιν αυτών εις πολλά κενά έχουσαν Χ. Εκπαιδευτικήν Περιφέρειαν.

- 8/10/1916

Γενικού Επιθεωρητού Κοζάνην, Χανία, Μυτιλήνην

Εγγραφαί μαθητών παρατείνονται μέχρις 21 Οκτωβρίου ε.ε. Τέκνα προσφύγων παραγγέλλεσθε εγγράφητε δωρεάν και αν στερούνται πιστοποιητικών σπουδών επί τη βάσει υπευθύνων δηλώσεων αυτών η γονέων των.

- Εν Θεσσαλονίκη 10/10/1916

Προς τους κ.κ. Γενικούς Επιθεωρητάς Θεσσαλονίκης, Κρήτης, Κοζάνης και Αιγαίου

Παρακαλήσθε όπως τάχιστα υποβάλητε ημίν πίνακα, εν ω να εμφανίζονται αι δαπάναι εκάστου Σχολείου τας τε μέσης και τας δημοτικής εκπαιδεύσεως, αφ' ου συγκεντρώσητε πάσαν σχολικήν και εξηκριβωμένην πληροφορίαν δια' των διευθύνσεων των Σχολείων της Μέσης εκπαιδεύσεως και των κ. επιθεωρητών των δημοτικών Σχολείων της καθ' υμάς εκπαιδευτικής περιφερείας. Εν τοις υποβληθησομένοις πίναξιν υμών δέον να σημειώνται ιδιαίτερος τα νυν δαπανώμενα ποσά ή προβλεπόμενα ότι θα δαπανηθώσι, πληρουμένων τυχόν κενών θέσεων,

α) προς μισθοδοσίαν του διδακτικού και υπηρετικού προσωπικού

β) προς μίσθωσιν των τυχόν μη δημοσίων διδακτηρίων και

γ) δια πάσαν άλλην ανάγκην ως δια γραφικά διευθύνσεων, δια καύσιμην ύλην, δί'επισκευάς.

- Εν Θεσσαλονίκη τη 12 Οκτωβρίου 1916

Προς τον Κον Σύμβουλον επί της δημοσίας Εκπαιδεύσεως

Ενταύθα

Λαμβάνομεν την τιμήν να γνωρίσωμεν υμίν ότι δια την εγγραφήν των κεκτημένων προσφυγικών βιβλιαρίων προσφυγοπαίδων εις τας γυμνασιακάς τάξεις ζητείται παρά των Διευθύνσεων των Γυμνασίων 15/δραχμον δικαίωμα το οποίον λόγω ανέχειας των εγγραφομένων καταβάλλει η ημετέρα υπηρεσία.

Παρακαλούμεν, όθεν όπως ευαρεστούμενοι προσκαλέσητε σχετικόν διάταγμα, εξαιρετούν δ' ου τω της καταβολής του δικαιώματος τούτου οι κεκτημένοι βιβλιάρια προσφυγόπαιδες, αφού άλλωστε η δαπάνη αυτή καταβάλλεται παρ' αυτού τούτου του Δημοσίου.

- 14/10/1916

Αντιπροσώπους Κυβερνήσεως Χανία, Σάμου, Μυτιλήνην, Χίου.

Γενικού Επιθεωρητήν Κοζάνης.

Παρακαλούμεν γνωρίσητε Εκπαιδευτικαίς Αρχαίς Περιφέρειας υμών ότι επιτρέπεται εισαγωγή διδακτικών βιβλίων άνευ βιβλιοσήμου αλλά πάντως εγκεκριμένων αφέτη.

- Θεσσαλονίκη τη 17^η Οκτωβρίου 1916

Προτάσει του ημετέρου επί της Δημοσίας Εκπαιδεύσεως Συμβούλου αποφασίσομεν και διατάσσομεν

Άρθρον 1^ο

Απαλλάσσονται της καταβολής των νενομισνένων εκπαιδευτικών τελών α) οι εκ των προσφύγων μαθητών κεκτημένοι προσφυγικά βιβλιάρια και β) πάντες οι εγγραφησόμενοι εις το Γυμνάσιον Φλωρίνης μαθηταί

Άρθρον 2^ο

Η ισχύς του παρόντος διατάγματος άρχεται από της δημοσιεύσεως αυτού εν τη εφημερίδη της Κυβερνήσεως

Εἰς τὸν αὐτὸν σύμβουλον ἀνατίθεται ἡ δημοσίευσίς καὶ ἐκτέλεσις τοῦ παρόντος διατάγματος.

- Ἐν Θεσσαλονίκῃ τῇ 17 Ὀκτωβρίου 1916

Ἐκθεσις πρὸς τὴν Προσωρινὴν Κυβέρνησιν

Συνημμένως ὡδε υποβάλλοντες ὑμῖν πρὸς κύρωσιν τὸ παρὸν διάταγμα, ἀφορῶν εἰς πλήρωσιν τῶν κενῶν θέσεων ἐν τῇ μέσῃ καὶ δημοτικῇ ἐκπαιδεύσει λαμβάνομεν τὴν τιμὴν νὰ ἀναφέρωμεν ὑμῖν τὰ ἐξῆς

Α) ἀποβλέψαντες εἰς τὴν προθυμίαν πολλῶν λητουργῶν τῆς ἐκπαιδεύσεως, ἐβρισκομένων ἐκτὸς τοῦ Κράτους ἡμῶν, πρὸς ἐπάνοδον εἰς τὰς θέσεις τῶν, πρὸς δε ἀναλογιζόμενοι τὴν ἐντεύθεν προερχομένην ζημίαν εἰς τὴν ομαλὴν λειτουργίαν τῶν Σχολείων, ἀφ' οὗ ἐν τῇ Μέσῃ Ἐκπαιδεύσει τῆς Γενικῆς Επιθεωρήσεως Θεσσαλονίκης ἐδημιουργήθησαν διὰ τὸν εἰρημένον λόγον 30 κεναὶ θέσεις καὶ 24 ἐν τοῖς σχολείοις τῆς Μέσης Ἐκπαιδεύσεως τῆς Γενικῆς Επιθεωρήσεως Κοζάνης, λαβάνομεν τὴν τιμὴν νὰ προτεῖνομεν διὰ τοῦ πρώτου ἀρθροῦ τοῦ Διατάγματος τὴν ἀπόλυσιν ἐκ τούτων παντός, ὅστις δὲν ἠθέληεν νὰ ἐπανέλθῃ ἐκτὸς εἴκοσιν ἡμερῶν εἰς τὴν θέσιν τοῦ, εὐελπιστοῦντες, ὅτι θα ἀναγκασθῶσιν ἡ λητουργοὶ αὐτοὶ τῆς Ἐκπαιδεύσεως νὰ καθορίσωσιν ἐν σπουδῇ τὴν θέσιν τῶν, ὥστε νὰ καταστή ἡμῖν δυνατὴ ἡ ἐξακρίβωσις τῶν κενῶν θέσεων καὶ ἡ ἐκ τῶν ἐνόνητων θεραπεία τοῦ κακοῦ.

Β) ἔχοντες ὑπ' ὄψει ὅτι πολλοὶ λητουργοὶ τῆς Ἐκπαιδεύσεως παρά τὴν καλὴν αὐτῶν θέλησιν καὶ προθυμίαν ἀδυνατοῦσι δι' ἀνυπερβλήτους ἐπὶ τοῦ παρόντος δυσχερείας νὰ μεταβῶσιν εἰς τὰς θέσεις τῶν, εἴτε ἐντὸς τῶν ὁρίων τοῦ Ἡμετέρου Κράτους ἐβρισκομένους, οἱ οἱ διορισμένοι ἐν τοῖς Σχολείοις Φλωρίνης ἢ ἐν συνοικισμοῖς οὐχὶ πόρρω τῶν πολεμικῶν ἐπιχειρήσεων κειμένοις, εἴτε ἐν ταῖς Βουλγαροκρατουμέναις Ἑλληνικαῖς χώραις, ἢ οἱ διορισμένοι ἐν Σέρραις, Δράμα, Σιδηροκάστρῳ κ.τ.λ. λαμβάνομεν τὴν τιμὴν νὰ προτεῖνομεν διὰ τοῦ δευτέρου καὶ τρίτου ἀρθροῦ τοῦ παρόντος Διατάγματος, ὅπως οὗτοι τοποθετῶνται ἐν κεναῖς θέσεσιν ἐτέρων ἐκπαιδευτικῶν περιφερειῶν, μέχρις οὗ ἠθέλε καταστή αὐτοῖς δυνατὴ ἢ εἰς τὰς οριστικὰς αὐτῶν θέσεις μετάβασις

Γ) μετὰ πόνου πολλοῦ ἀντιληφθέντες, ὅτι σοβαρῶς χολαίνει ἐν Μακεδονίᾳ ἡ δημοτικὴ Ἐκπαίδευσίς ἐνεκα τῶν πολλῶν χασμάτων καὶ κενῶν οφειλομένων

1] εις τον απότομον πολλαπλασιασμόν των Ελληνικών Σχολείων, αντικαταστησάντων τα πρότερον λητουργούντα Βουλγαρικά τοιαύτα, ιδία εν ταις περιφερείας Γιαννιτσών, Κιλκίς, Λαγκαδά, Εδέσσης, Φλωρίνης και Καστοριάς

2] εις την ατονίαν και τον μαρασμόν των εν Θεσσαλονίκη και Κοζάνη λητουργούντων διδασκαλείων, προκληθέντα εκ της υπό του Υπουργείου των Εξωτερικών διαταχθείσης άμα τη εκπαιδευτική αφομοιώσει κατ' Αύγουστον 1914 καταργήσεως των οικοτροφείων και υποτροφιών, δι' ων δελεαζόμενοι εστρατολογούντο ως τρόφιμοι ορφανά ιδία τέκνα γονέων δολοφονηθέντων υπό των Βουλγάρων δια τα εθνικά των φρονήματα

3) εις τον μετα τίνος σπουδή συνταχθέντα Νόμον περί αφομοιώσεως των Σχολείων των Νέων Χωρών, δι' ου ο Νομοθέτης αποβλέψας μάλλον εις την τοποθέτησιν διδασκάλων κεκτημένων οπωσδήποτε προπόνησιν τινά δι' ον κλήρον εξελέξαντο η εις το δυνατόν της εν τω παρόντι εξευρέσεως τοιούτων, αφ' ου η μη προβλεπόμενη πεντακοσίων και πλέον προσφύγων διδασκάλων διασπορά εις τας απωτάτας γωνίας της Μακεδονίας ουδαμώς επήρκεσιν εις τας εκάστοτε αναφαινομένας πραγματικάς ανάγκας απέκλεισε του δικαιώματος του προσωρινώς τουλάχιστον διορίζεσθαι τους στρερουμένους ωρισμένων προσόντων και

4) εις την ομολογουμένως επελθούσαν πλήρη ανατροπήν των όρων του βίου και την εντεύθεν ανακύψασαν ανεπάρκειαν του γλίσχρου μισθού προς καταπάλαισιν των προβαλλομένων οικονομικών δυσχερειών, ων αποτέλε είνε η υπό των θαρραλεωτέρων και μάλλον ζωντανών διδασκάλων εγκατάλειψις του επαγγέλματός των και τροπή εις επικερδέστερα και ανετώτερα ασχολήματα, μετά θλίψεως, λέγομεν, παρατηρήσαντες την ήκιστα ενθαρρυντικήν κατάστασιν της εν Μακεδονία Δημοτικής Εκπαιδεύσεως, λαμβάνομεν την τιμήν να εισηγηθώμεν δια του τετάρτου και πέμπτου άρθρου του υποβαλλομένου Διατάγματος 1) προσωρινήν τοποθέτησιν δημοδιδασκαλισσών εν ανάγκη δε και υποδιδασκάλων και υποδιδασκαλισσών εις τας κενάς θέσεις πλήρων δημοτικών Σχολείων εν ελλείψει δημοδιδασκάλων 2) τον διορισμόν Νηπιαγωγών επί τω μισθώ του βαθμού των εν ελλείψει υποδιδασκάλων εις τας κενάς θέσεις των κοινών Δημοτικών Σχολείων των εν ξενοφώνοις συνοικισμοίς ιδρυμένων, με την πεποίθησιν, ότι η ειδική των Νηπιαγωγών μόρφωσις εξασφαλίζει υπεροχήν τούτων εν συγκρίσει προς τους υποδιδασκάλους και 3) την παροχήν του δικαιώματος του διδασκάλου εις κεκτημένους μεν τα υπό του Νόμου 402 οριζόμενα προσόντα, αλλά στερουμένοις διετή

προϋπηρεσίαν απαντεί ο εν λόγω Νόμος και δ) λαμβάνοντες υπ' όψιν ότι κατά τας συγκεντρωθείσας μέχρι τούδε εν τη καθ' Ημάς Διευθύνσει πληροφορίας πέντε εκπαιδευτικά περιφέρειαι του Κιλκίς, των Γενιτσών, της Εδέσσης, της Φλωρίνης και της Καστοριάς, στερούνται των οικείων Επιθεωρητών των Δημοτικών Σχολείων και επιθυμούντες να εξομαλύνωμεν τον εκ της απουσίας τούτων επιγενομένον σάλον, επιταθέντα έτι μάλλον εκ της πολιτικής καταστάσεως, καθ' όσον κατά το πλείστον εκ ξενοφώνων συνοικισμών αποτελούνται αι ειρημέναι πέντε περιφέρειαι, δι, ο και μείζονος χρήζουσιν εποπτείας και ζωηροτέρου του ενδιαφέροντος Ημών, προαγόμεθα να προτείνωμεν δια του 6^{ου} άρθρου του παρόντος Διατάγματος, όπως επιτρέπεται προσωρινή ανάθεσις των καθηκόντων του επιθεωρητού των Δημοτικών Σχολείων μετά πρότασιν του Εκπαιδευτικού Συμβουλίου εις πτυχιούχους των Διδασκαλείων με πλήρεις τας αποδοχάς των μονίμων τοιούτων.

Δια των μέτρων τούτων, υπό της των πραγμάτων ανάγκης ενδεικνυομένων και καθαρώς προσωρινόν χαρακτήρα φερόντων απέχομεν πόρρω του να απεκδεχόμεθα λύσιν ενός των σπουδαιοτάτων εν ταις νέαις χωραίς και δη εν Μακεδονία προβλημάτων, οιον το εκπαιδευτικόν, εξηρημένην εκ της συμβολής πολλών ετέρων συντελεστών και ι πρωτίστως χρόνου και χρήματος, αλλ' απλώς μετά τινος ελπίδος αποβλέπομεν εις προσωρινήν και οιονεί εμπειρικήν θεραπείαν του μεγαλοαυξηθέντος κακού πλήττοντος καιρίως πολύτιμα Ημών εν τη Χώρα Εθνικά συμφέροντα.

- Τηλεγράφημα

Γενικού Επιθεωρητός Κρήτης, Κοζάνης, Αιγαίου

Γνωρίσατε υφισταμένοις υμών ότι αποφάσει Κυβερνήσεως απαλλογούνται στρατολογίας προσωρινός λειτουργοί εκπαίδευσης.

- 17/10/1916

Προς τους κ.κ. Γενικούς Επιθεωρητάς Θεσσαλονίκης, Κοζάνης, Χανίων και Μυτιλήνης

Γνωρίζοντες υμίν, ότι το Υπουργείον των Στρατιωτικών απαλάσσοντα ίνα μη συμπεριλάβει εις την κατ' αυτάς διενεργουμένη στρατολογία τους διδασκάλους των διαφόρων σχολείων, παρακαλούμεν, όπως ανακοινούμενοι την απόφαση ταύτην ταις υφ' υμάς εκπαιδευτικαίς αρχαίς υποβάλητε ημίν ταχέως πίνακα ονομαστικόν ταύτων των υπό την δικαιοδοσίαν υμών λειτουργών της εκπαιδεύσεως των γεννηθέντων από

του 1877 ως εντεύθεν, εν ω να εμφανίζονται ο βαθμός της υπηρεσίας, ο τόπος της καταγωγής, η έδραν του εν ω υπηρετούσι σχολείον και τέλος ο χρόνος του διορισμού εκάστων τούτων.

- Εν Θεσσαλονίκη τη 19 Οκτωβρίου 1916

Προτάσει του Ημετέρου επί της Δημοσίας Εκπαιδεύσεως Συμβούλου αποφασίσομεν και διατάσσομεν

Άρθρον 1ον

Πάντες οι λητουργοί της Δημοτικής και Μέσης Εκπαιδεύσεως οι οποίοι προσελθόντες εις τας θέσεις των προς ανάληψιν των καθηκόντων των οφείλουσι να επανέλθωσιν εις αυτάς εντός είκοσιν ημερών

Άρθρον 2^{ον}

Εις όσους των λητουργών της Εκπαιδεύσεως εντός του Κράτους ευρισκομένων δεν είναι δυνατή η εις τας θέσεις αυτών μετάβασις ή επάνοδος ένεκα αναμφισβητήτου ανωτέρας βίας, επιτρέπεται, όπως προσερχόμενοι εις την πλησιεστέραν επιθεώρησιν των σχολείων αιτώνται προσωρινήν τοποθέτησιν αυτών, εις κενάς θέσεις προσέλευσις ο τοποθετών προσωρινώς επιθεωρητής οφείλει πάραυτα να ανακοινώται την τοποθέτησιν τω επιθεωρητή, εις ου την δικαιοδοσίαν υπάγεται ο τοποθετούμενος προς αποφυγήν απολύσεως αυτού δυνάμει του 1 άρθρου του παρόντος Διατάγματος

Άρθρον 3^{ον}

Επιτρέπεται η δι'αποφάσεως του επί της Δημοσίας Εκπαιδεύσεως Συμβούλου μετά πρότασιν των οικείων επιθεωρητών προσωρινή τοποθέτησις εις αναλόγους κενάς διδασκαλικάς θέσεις των εκ κατελιημένων Ελληνικών χωρών προσφύγων λητουργών της δημοτικής και μέσης Εκπαιδεύσεως, μέχρις ου καταστή δυνατή η εις τας τακτικάς αυτών θέσεις μετάβασις.

Άρθρον 4^{ον}

Επιτρέπεται να πληρώνται προσωρινώς κεναί θέσεις πλήρων δημοτ. Σχολείων αρρένων, εν ελλείψει δημοδιδασκάλων διά δημοδιδασκαλισσών, εν ελλείψει δε και τούτων και δι' υποδιδασκαλισσών, ωσαύτων εν ελλείψει υποδιδασκάλων επιτρέπεται ο διορισμός νηπιαγωγόν επί τω μισθώ του βαθμού των εν κοινοίς δημοτ. Σχολείοις ξενοφώνων συνοικισμών

Άρθρον 5^ο

Εις πλήρωσιν των κενών ή των δημιουργούμενων νέων θέσεων πλήρων ή κοινών δημοτικών σχολείων αμφοτέρων των φυλών δύνανται να διορισθώσι προσωρινός εν ελλείψει άλλων κεκτημένων τα νόμιμα προσόντα πάντες οι υπό του νόμου 402 αναγνωρισθέντες ως δημοδιδάσκαλοι τριτοβάθμιοι και υποδιδάσκαλοι δευτεροβάθμιοι και τριτοβάθμιοι και άνευ διετούς προϋπηρεσίας.

Οι δια του 4^{ου} και 5^{ου} άρθρου προσωρινώς διοριζόμενοι δεν δύνανται να παραμένωσιν εν ταις θέσεσιν αυτών, εφ' όσον έτερος κεκτημένος τα νόμιμα προσόντα ήθελε ζητήσει αυτάς.

Άρθρον 6^ο

Επιτρέπεται η προσωρινή ανάθεσις των καθηκόντων των επιθεωρητών δημοτικών σχολείων μετά πρότασιν του Εκπαιδευτικού Συμβουλίου εις πτυχιούχους των διδασκαλείων με πλήρεις αποδοχάς των μονίμων τοιούτων προς πλήρωσιν δημιουργηθέντων ή τυχόν δημιουργηθησομένων κενών.

Άρθρον 7^ο

Η ισχύς του παρόντος άρχεται από της ημέρας της δημοσιεύσεως αυτού εν τη Εφημερίδι της Κυβερνήσεως.

Εις αυτόν Σύμβουλον ανατίθεται η δημοσίευσις και εκτέλεσις του παρόντος Διατάγματος.

- Εν Σιατίστη τη 20 Οκτωβρίου 1916

Προς τον Κύριον Ι. Ηλιάκην Κυβερνητικόν επίτροπον της Δυτικής Μακεδονίας.

Εν τη περιφερεία ημών υπάρχουσι πλέον των 15 κενάί θέσεις υποδιδασκάλων.

Επειδή δε η συμπλήρωσις των κενών τούτων θέσεων είνε αδύνατη λόγω ελλείψεως προσοντούχων υποδιδασκάλων και επειδή εξ άλλου πολλάς δυσκολίας συναντώμεν εις τον διορισμόν προσωρινών, καθ' όσον άπασαι σχεδόν αι σχολικαί εφορείαί δυστροπούσι να διορίσωσι και να αμείβωσιν αυταί συμφώνως τη υπ' αριθ. 38796 της 12^{ης} Δεκεμβρίου 1914 διαταγή του Σεβαστού Υπουργείου δικαιολογούμεναι ότι τα ταμεία αυτών λόγω της κρισίμου καταστάσεως είνε εντελώς κενά, ίνα μή και κατά το αρξάμενον σχολ. Έτος αργήσωσιν υπέρ τα 15 σχολεία της περιφερείας ημών

λαμβάνομεν την τιμήν να παρακαλέσωμεν υμάς, όπως ευαρεστούμενοι ενεργήσητε παρά τω Σεβαστώ Υπουργείω της Παιδείας και ληφθή νομοθετικώς το μέτρον δυνάμενον να θεραπεύση προσωρινώς τουλάχιστον την παρατηρούμενην έλλειψιν υποδιδασκάλων και μη στερηθώσι και τα τέκνα των κατοίκων μικρών κοινοτήτων του επιουσίου πνευματικού άρτου της δημοτικής εκπαιδύσεως.

Κατά την γνώμην ημών το μέτρον να διορίζονται προσωρινώς υποδιδάσκαλοι εκ των προυπηρητησάντων επί του πρώτου καθεστώτος αλλ' εστερημένων των προσόντων σπουδής ή κεκτημένων προσόντα σπουδής αλλ' εστερημένων τοιούτων προγενεστέρας υπηρεσίας θα ήτο σωστικώτατον, αν εφηρμόζετο επί μίαν τουλάχιστον πενταετίαν.

Νομίζομεν δε ότι, όπως στα του νόμου 524 περί διορισμού εκτάκτων και μη προσοντούχων υπαλλήλων εις τας Νομαρχίας και υποδιοικήσης των Νέων Χωρών και δι' άλλων παρομοίων νόμων εθεραπεύθησαν αι ανάγκαι διαφόρων υπηρεσιών κατά μείζονα λόγον ενδείκνυται δι' ομοίου προσωρινού μέτρου η θεραπεία της παρατηρουμένης έλλειψης υποδιδασκάλων ήτοι στα τον διορισμόν προσωρινώς υποδιδασκάλων εκ των προυπηρητησάντων τοιούτων, οίτινες ν' αντικαθίστανται δια μονίμων, όταν παρουσιάζονται τοιούτοι.

Μετά τιμής Ο Επιθεωρητής των δημοτ. Σχολείων Ανασελίτσης.

- Εν Φλωρίνη τη 20^η Οκτωβρίου 1916

Προς την Γενικήν Διεύθυνσιν της Δημοσίας Εκπαιδύσεως

Έχω την τιμήν να αναφέρω ότι η θέσις του διδασκαλικού κόσμου της Περιφέρειας μου ως εκ της πρωτοφανούς ακριβείας της ζωής οφειλομένης εις την έλλειψιν τροφίμων απέβη δραματική. Δια να μορφώση η Γενική Διεύθυνσις της Παιδείας σαφή ιδεάν της καταστάσεως θεωρώ σκόπιμον ν' αναφέρω ότι εν Νεβέσκη π.χ. πωλείται το άλευρον προς δραχ.1 και 75 λεπτά κατ' οκάν ανάλογαι αι τιμαί και των λοιπών τροφίμων εν τω Νομώ. Υπό τοιαύτας τας συνθήκας βιοπαλαίει ο διδασκαλικός κόσμος σκεπτόμενος μάλλον πως θα ζήση ή πως θα διδάξη. Είναι δε γνωστόν ότι οι μισθοί των διδασκάλων τυγχάνουσιν απολύτως ανεπαρκής ίνα αντιμετωπίσωσι την ακρίβειαν του βίου. Ούτω ο δευτεροβάθμιος δημοδιδάσκαλος λαμβάνει μισθόν 104, 20 δρχ κατά μήνα, ο πρωτοβάθμιος 126, 40, η πρωτοβάθμιος υποδιδασκάλισσα 67,20, η δευτεροβάθμιος υποδιδασκάλισσα 58, 15 κατά μήνα. Είδομεν εν Νεβέσκη τον Λουκάν Γούναρην τριτοβάθμιου υποδιδάσκαλου μετά 5 τέκνων λαμβάνοντα μισθόν μηνιαίως 49 δρχ

καθ'ην εποχὴν ὡς προανέφερον τὸ ἀλεύρον ἐν τῇ κωμοπόλει ἐκεῖνη τιμᾶται 1,75 κατ'οκάν.

- Αντικείμενον Αἰτήσεως περὶ παρατάσεως τῶν ἐγγραφῶν

Ὁ Γυμνασιάρχης Κοζάνης. Ἐν Κοζάνῃ τῇ 24 Ὀκτωβρίου 1916

Πρὸς τὴν σεβαστὴν Ἀνώτατην Διεύθυνσιν Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων (τμήμα Μέσης Παιδείας).

Κύριε Σύμβουλε εὐσεβάστως ἀναφέρω ὅτι ληξάσης τῆ παρελθούσης Παρασκευῆ (21 Ὀκτωβρίου) τῇ πρὸς ἐγγραφῆν τῶν μαθητῶν δοθείσης παρατάσεως ὑπολείπονται ἄποροι μαθηταὶ περὶ τοὺς τριάκοντα, οἵτινες δὲν προέλαβον νὰ ἐγγραφῶσι, διότι ἔνεκα τῆς μαστιζούσης τῆς οἰκογενείας αὐτῶν πενίας δὲν ἠδυνήθησαν ἐνωρὶς νὰ ἐξοικονομήσωσι τὰ δικαιώματα τῆς ἐγγραφῆς ἀλλὰ καὶ ἐκ Φλωρίνης εἰς' ἑτι προέρχονται πρόσφυγες μαθηταὶ, πρὸς δὲ ὑπάρχουσι καὶ μαθηταὶ, οἵτινες ἔνεκα τῆς δυσκόλου συγκοινωνίας δὲν ἠδυνήθησαν νὰ προσαγάγωσιν εἰσέτι τὰ πιστοποιητικὰ τῶν σπουδῶν, ἀπλῶς δὲ ἐδήλωσαν ὅτι ἐπιθυμοῦσι νὰ ἐγγραφῶσιν. Ἐνεκα τῶν ἀνωτέρω λόγων εὐσεβάστως παρακαλῶ ὑμᾶς, κ. Σύμβουλε, ὅπως παρεστηθῆτε νὰ διατάξητε, ὅπως παραταθῶσιν τὶς ολίγαι εἰσέτι ἡμέρας αἱ ἐγγραφαὶ καὶ δυνηθῶσιν οὕτω νὰ ἐγγραφῶσι καὶ οἱ εἰρημένοι μαθηταὶ καὶ ἀποφύγωσι ζημίαν ἐνός σχολικοῦ ἔτους.

- Ἐν Θεσσαλονίκῃ τῇ 29 Ὀκτωβρίου 1916

Πρὸς τὸν κ. Νικολάου Πασαφιλίππου μαθητὴν τῆς Γ' τάξεως τοῦ διδασκαλείου Κοζάνης

Ἐνταῦθα

Γνωρίζομεν ὑμῖν, ὅτι δια τοῦ υπ' αριθ. 929 διατάγματος τῆς Προσωρινῆς Κυβερνήσεως τῇ 21^η τοῦ Δεκεμβρίου ἐκδοθέντος καὶ τῇ 26^η τοῦ αὐτοῦ καταχωρισθέντος ἐν τῷ υπ' αριθμ. 51 (τεύχει Β') φύλλο τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως διωρίσθητε ἐπὶ τῇ κεκανονισμένη ὑποτροφίᾳ ὑπότροφος τοῦ Κράτους συμφώνως πρὸς τὸ Β'. Ἐδάφιον τοῦ 14 ἀρθροῦ τοῦ 381 Νόμου, ἀφ' ἧς ἡμέρας ἐνεγράφητε εἰς τὸ Διδασκαλεῖον κατὰ τὸ τρέχον σχολικόν ἔτος ὡς πρωτεύσας κατὰ τὰς ἐνωπίους ἐξετάσεις τοῦ παρελθόντος σχολ. ἔτους ὑποχρεούσθε δὲ συνοδᾶ τῷ στ. ἑδαφίῳ τοῦ αὐτοῦ ἀρθροῦ καὶ Νόμου διοριζόμενος βραδύτερον μετὰ τὸ τέλος τῶν σπουδῶν σας νὰ υπηρετήσητε ἐν

δημοσίοις Σχολείοις επί πενταετίαν άλλως οφείλετε να αποδώσητε τα προς συντήρησιν υμών δαπανηθέντα υπό του κράτους.

- Εν Κοζάνη τη 29 Οκτωβρίου 1916

Ο Κυβερνητικός Επίτροπος Κοζάνης- Φλωρίνης

Προς την Ανωτέραν Διεύθυνσιν της Δημοσίας Εκπαιδύσεως

Κύριε Σύμβουλε.

Απουσιάζοντος διαταγή της προσωρινής κυβερνήσεως εις Κρήτην του Γενικού Επιθεωρητού της Εκπαιδευτικής Περιφέρειας των Νομών Κοζάνης και Φλωρίνης κ. Στεφανάκη, αναχωρήσαντος δ' εις Αθήνας ως μη προσχωρήσαντος εις το Εθνικόν ημών Κίνημα, του Επιθεωρητού της Δημοτικής Εκπαιδύσεως Κοζάνης, ανέθηκα δι' εγγράφου διαταγής μου τα καθήκοντα αμφοτέρων των θέσεων τούτων εις τον καθηγητήν των μαθηματικών κ. Θ. Νάτσιναν ένα τω διακεκριμένω καθηγητών λόγω ίδια χαρακτήρος καταγόμενον δε εκ' Σιατίστης. Η ως άνω ανάθεσις των υπηρεσιών τούτων προσωρινώς μέχρι ου ρυθμισθώσι τα των θέσεων τούτων αφορμήν είχε ίδια την θεώρησιν των ενταλμάτων των διδασκάλων εκ μέρους υπευθύνου προσώπου, δια να μη καθυστερείται η πληρωμή των μισθοδοσιών και των άλλων αναγκαίων εξόδων.

Ο κ. Θ. Νάτσενας ανάλαβον τα ανατεθέντα αυτώ καθήκοντα μου απηύθυνε το εσώκλειστον τω αριθμόν 1228/ 641 έγγραφον του, τον οποίον συνιστώ την μελέτην. Δέον να σημειωθή, ότι αι εν τω εγγράφω τούτω αναφερόμεναι τοποθετήσεις και μεταθέσεις εγένοντο προ της εγκαταστάσεως μου ως Κυβερνητικού Επιτρόπου, δια να μη παύσουν λειτουργούντα τα Γυμνάσια Κοζάνης και Τσοτυλίου και δια να εργάζονται οι προσχωρήσαντες καθηγηταί του Γυμνασίου Φλωρίνης. Μόνον τον καθηγητήν Δ. Μάρκου εκάλεσα άμα τη εγκαταστάσει μου, τη αιτήσσει της διαλυθείσης ήδη Επιτροπής της Εθνικής Αμύνης Τσοτυλίου, ήτις τον εκάλεσε ως αρχή επαναστατική και της οποίας την κατ' ευθείαν πρόσκλησιν ημών διά του να φθάση εις τον σκοπόν της. Πληροφορηθείς εν τούτοις, ότι μένει εισέτι εις Φλώριναν ο καθηγητής Κοκκίνης, πέμπτω σήμερον τηλεγράφημα προς τον Νομόρχην Φλωρίνης, όπως αποστάλη τούτον ενταύθα ίνα συνεχισθεί απροσκόπτως κατά το δυνατόν η λειτουργία του εδώ Γυμνασίου.

Ιδία συνιστώ θερμώς την μελέτην της υποβαλλομένης προτάσεως περί διαλύσεως του εδώ Διδασκαλείου και της εισαγωγής των μαθητών εις το Διδασκαλείον Θεσσαλονίκης.

Η κατά τούτον τρόπον προσωρινή λύσις του ζητήματος τούτου σπουδαίως θα εξυπηρετεί το γόητρον του ημετέρου καθεστώτος διότι θα απεδείκνυε την μέριμναν της προσωρινής κυβερνήσεως του Μακεδονικού λαού.

- Εν Θεσσαλονίκη τη 31 Οκτωβρίου 1916

Προς τον κ. Ευάγγελον Τάνον Γυμνασιάρχην Φλωρίνης

Γνωρίζομεν υμίν ότι δι' ημετέρας αποφάσεως τη 25 του Οκτωβρίου μηνός εκδοθείσης και τη 27 του αυτού καταχωρηθείσης εν τω υπ' αριθμόν 10 φύλλω της Εφημερίδος της Κυβερνήσεως ετοποθετήθητε προσωρινώς εις το εν Τσοτυλίω Γυμνάσιον επί τω αιώτῳ βαθμῷ και μισθῷ.

Ὅθεν παρακαλείσθε να μεταβήτε εις την θέσιν υμῶν και αναλάβητε τα καθήκοντά σας.

- Εν Θεσσαλονίκη τη 31 Οκτωβρίου 1916

Προς τον κ. Ιωάννην Ιωαννίδην Διδάσκαλον Γυμναστικής εν τῷ Γυμνασίῳ Κοζάνης.

Γνωρίζομεν υμίν ότι δι' ημετέρας αποφάσεως τη 25^η του Οκτωβρίου μηνός εκδοθείσης και τη 27 του αυτού καταχωρηθείσης εν τῷ υπ' αριθ. 10 φύλλῳ της εφημερίδος της Κυβερνήσεως ετοποθετήθητε εις το εν Τσοτυλίῳ Γυμνάσιον επί τῷ αιώτῳ βαθμῷ και μισθῷ.

Ὅθεν να μεταβήτε εις την νέαν υμῶν θέσιν και αναλάβητε τα καθήκοντά σας.

- Εν Θεσσαλονίκη την 31 Οκτωβρίου 1916

Προς τον κ. Γ. Ἄσπην διδάσκαλον Γυμναστικής εν τῷ Διδασκαλείῳ Κοζάνης

Γνωρίζομεν υμίν ότι δι' ημετέρας αποφάσεως τη 25^η του Οκτωβρίου μηνός εκδοθείσης και τη 27 του αυτού καταχωρηθείσης εν τῷ υπ' αριθ. 10 φύλλῳ της Εφημερίδος της Κυβερνήσεως ανατίθεται υμίν και η διδασκαλία του αυτού μαθήματος εν τῷ αιώτῳ Γυμνασίῳ.

Όθεν παρακαλείσθε να μεταβήτε εις την νέαν υμών θέσιν και αναλάβητε τα καθήκοντά σας.

- 3/11/1916

Κυβερνητικόν Επίτροπον Κοζάνην

Παρακαλούμεν αναστείλτε ενεργείας υμών σχετικά με εκπαιδευτικά ταχυδρομικώς γράφομεν υμίν εν εκτάσει. Καθηγητής Κοκκίνης ανάγκη μείνη Φλώριναν.

- Παρακαλώ διαταχθή καθηγητή ελληνικών [...] εν τω Γυμν. Φλωρίνης μεταβή θέσιν του τάχιστα.

Νομάρχης Φλωρίνης Θ. Καλεύρας.

- Θεσσαλονίκη τη 3/11/1916

Νομάρχην Φλώριναν

Παρακαλώ μείνη αυτός καθηγητής Κοκκίνης

- 4/11/1916

Προς τον Κυβερνητικόν Επίτροπον Κοζάνης- Φλωρίνης

Έχοντας υπ' όψει το υπ' αριθ. 281 και ημερομ. 29 Οκτωβρίου ε.ε. εγγράφου υμών λαμβάνομεν την τιμήν να γνωρίσωμεν υμών τα εξής:

Άμα τη οργανώσει της καθ' Ημάς Ανωτάτης Διευθύνσεως εκρίθη σκόπιμον να ιδρυθή ενταύθα ανώτατον Εκπαιδευτικόν Συμβούλιον, ου η ίδρυση Εδημοσιεύθη εν τω 20 φύλλω της Εφημερίδος της Κυβερνήσεως τη 18^η Οκτωβρίου. Εις το Συμβούλιον τούτο κατά πρώτον απαρτηθέν εκ των τριών τμηματάρχων της καθ' Ημάς Διευθύνσεως, νυν προσετέθησαν δύο έτερα μέλη, οι γενικοί επειθεωρηταί των σχολείων Κρήτης και Αιγαίου, και κατ' αυτούς αναμένονται και τίνα μέλη του εν Αθήναις Εκπαιδευτικού Συμβουλίου προσχωρήσαντα εις το κίνημα. Επειδή το Συμβούλιον τούτο δια νόμου κέκτηται τα αυτά καθήκοντα και δικαιώματα τω εν Αθήναις, άτινα αναγράφει ο Νόμος 567, πάσα παρέμβασις του Κυβερνητικού Επιτρόπου εις τα της Εκπαιδεύσεως παρέκλεισι, καθ' όσον τaráττει είον μάλλον τα ικανά ανωμάλως έχοντα και [...] δυσθεράπευτου αντί βελτιώσεως των κακώς εχόντων προκαλεί

Κατά ταύτα δέον

- 1) Καθήκοντα γενικού Επιθεωρητού και επιθεωρητού των δημοτικών σχολείων Κοζάνης, να αναλήψη ο γυμνασιάρχου κ. Γ. Μικρού, ανατεθέντα αυτό υφ'ημών κατόπιν υποδείξεως του Γενικού επιθεωρητή κ. Στεφανάκι δια τηλεγραφήματα υπ'Αριθ. 88 και ημερομ. 17 Οκτωβρίου ε.ε.
- 2) Το εν Φλωρίνη εκ μεταθέσεως ή διορισμού τοποθετήθέν προσωπικό να παραμείνη εν τη πόλει ταύτη δια λόγους υπερτάτης εθνικής ανάγκης δι'ο [...] εν Τσοτυλίω προσωρινώς τοποθετηθείς γυμνασιάρχαι κ. Τάνου και ο κ. Δ.Μάρκου εκ Βογατσικού να μεταβώσιν εις Φλώριναν τάχιστα, και ο κ. Κοκκίνης να παραμείνη εντός θέσει του, ως ήδη ετηλεγραφήσαμεν τω Κ. Νομάρχα Φλωρίνης

Τα περί διδασκαλείου μελετήσαντες μετά της προσηκούσης προσοχής να λάβωμεν σύντονα μέτρα προς ταχείαν και οριστικήν διευθέτησιν.

- 4/11/1916

Κυβερνητικόν Επίτροπον Κοζάνην

Παρακαλούμεν ευαριστούμενοι διατάξτε κ. Τάνου γυμνασιάρχην εν Τσοτυλίω και Μάρκου ελληνοδιδάσκαλου εν Βογατσικώ μεταβώσι τάχιστα Φλώριναν.

- Εν Θεσσαλονίκη τη 7 Νοεμβρίου 1916

Ἐκθεσις προς την Προσωρινήν Κυβέρνησιν

Ἐχοντες υπ'όψει πρότασιν του παρά τη Ημετέρα Ἀνωτάτη Διευθύνσει Εκπαιδευτικῶ Συμβουλίου, στηριζομένην εις την ἔλλειψιν διδακτικῶ προσωπικῶ εν τῶ Διδασκαλείῳ Ἀρρένων Κοζάνης, και πεποιθόντες ὅτι ἀδύνατος ἡ λητουργία του εν λόγω σχολείου δια τον λόγον τουτον, ἀφ'ου και κατά τα δυο παρελθόντα ἔτη ελλειπέστατα τούτο ελειτούργησεν, ἄτε στερούμενον

Α) ικανῶ διδακτικῶ προσωπικῶ κατά τε τον αριθμόν και την μόρφωσιν

Β) σχολικῶ κτηρίου επαρκῶς δια τας ἀνάγκας του Διδασκαλείου και του προσηρητημένου αὐτῶ Προτύπου και

Γ) των ἀπαραιτῶν διδακτικῶν ὀργάνων προς αισθητοποίησιν της διδασκαλίας και παρασκευῆν διδασκάλων επαξίως μελλόντων να αναλάβωσι το ανατεθησόμενον

αυτοίς υψηλόν λειτούργημα, προαγόμεθα να προτείνωμεν την επί εν έτος αναστολήν της λειτουργίας του ειρημένου Διαδακαλείου και την πρόσληψιν των εν αυτώ εγγραφέντων μαθητών εις το ενταύθα Διδασκαλείον Αρρένων, ατονούν και κινδυνεύον να διαλυθή δι' ελλείψιν μαθητών, μόλις ανερχομένων κατά το νυν σχολικόν έτος εις 35

Αλλ' επειδή η εξ' ιδίων συντήρησις των εκ Κοζάνης προσληφθησομένων μαθητών αποβαίνει αδύνατος, αφ' ου, ως γνωστόν, ούτοι στρατολογούνται εκ των απορωτάτων οικογενειών, ο δε βίος ενταύθα κατέστη προβληματικός δια την τιμήν να συστήσω θερμός, όπως χορηγηθή αυτοίς επικούρημα εξηκοντάδραχμον κατά μήνα επί εννέα μηνάς δηλ. από της 15^{ης} Νοεμβρίου μέχρι της 15 Αυγούστου 1917, δεδομένου ότι η δαπάνη αυτή δια 35 μαθητάς θα ανέλθη εις δραχμάς 18.900 τ.ε. εις το τρίτον μόλις των δαπανωμένων προς συντήρησιν Διδασκαλείου και προτύπου με πλήρες το διδακτικόν προσωπικόν, ως καθίσταται κατάδηλον εκ του συνημένου πίνακος.

Εις τους άνωθι εκτιθεμένους λόγους αποβλέποντες και εις την ανάγκην, όπως παρασκευάσωμεν και πολλούς και καλούς διδασκάλους, οιών χρήζει η Μακεδονία υπέρ παν άλλο τμήμα της Ελλάδος, προαγόμεθα να παρακαλέσωμεν Υμάς, όπως ευαρεστούμενοι κυρώσητε δια της υπογραφής Υμών το υποβαλλόμενον ώδε σχετικόν Νομοθετικόν Διάταγμα.

- Εν Θεσσαλονίκη τη 7/11/1916

Προς τον κ. Ν. Μαλούταν αίχρι τούδε Ελληνοδιδασκάλου εν τω Γυμνάσιω Τσοτυλίω

Γνωρίζομεν υμίν ότι δια του υπ' Αριθμ. 304 Διατάγματος του προσωρινού Κυβερνήτη 28^η του Οκτωβρίου εκδοθείσης και τη 4^η του Νοεμβρίου μηνός καταχωρισθέντος εν τω υπ' αριθ 15^ο φύλλω της Εφημερίδος της Κυβερνήσεως προήχθητε εις Καθηγητού των Ιερών εν τω αυτώ Γυμνασίω.

Όθεν παρακαλείσθε να μεταβήτε εις την θέσιν υμών και αναλάβητε τα καθήκοντά σας.

- Θεσσαλονίκη τη 9 Νοεμβρίου 1916

Ηλιάκην Κυβερνητικόν Επιτρόπον Κοζάνην

Επειδή αδύνατον προϊστάμενος γυμνασιαρχεύων Κ. Μικρού είναι υφιστάμενος Νάτσικα, αναπληρούντος γενικόν Επιθεωρητήν, δέον Κ. Μικρού αναπληρώση Στεφανάκιν εξ άπαντος τούτο απαντεί υπηρεσιακή ιεραρχία και καθεστώτες Νόμου.

- Θεσσαλονίκη τη 9 Νοεμβρίου 1916

Προς τους Κυρίους Αντιπροσώπους της Κυβερνήσεως εν Σάμω, Χίο και Μυτιλήνη

Προς τον Κύριον Κυβερνητικόν Επίτροπον Κοζάνης- Φλωρίνης

Συννημένως ώδε διαβιβάζοντες υμίν αντίγραφα των υπ' αριθ. 41 και 78 πεμφθεισών εγκυκλίων Ημών διαταγήν προς τον κ. Γενικού Επιθεωρ. Των σχολείων Θεσσαλονίκης, Κρήτης, Αιγαίου, και Κοζάνης, λαμβάνομεν την τιμήν να παρακαλέσωμεν υμάς όπως ευαρεστούμενη συστήσητι τους εν λόγω κ. Γενικάς Επιθεωρητάς να εσπεύσω την υποβολήν των δια των ειρημένων εγκυκλίων αιτηθείστων πληροφοριών.

- Εν Κοζάνη τη 10^η Νοεμβρίου 1916

Ο Κυβερνητικός Επίτροπος Κοζάνης και Φλωρίνης

Προς την Ανώτατην Διεύθυνσιν της Δημοσίας Εκπαιδεύσεως

Εις απάντησιν του υπ' αριθ. 308 της 2 Νοεμβρίου ε. ε. υμετέρων εγγράφου λαμβάνω την τιμήν να γνωρίσω υμίν ότι κατά τα τέλη του μηνός Οκτωβρίου ε. ε. ανέθηκα τα καθήκοντα του Γενικού Επιθεωρητού ως και του Επιθεωρητού των Δημοτικών σχολείων Κοζάνης εις τον καθηγητήν κ. Θ. Νάτσεναν.

Έπραξα τούτο διότι απαραίτητως και επείγουσα ανάγκη να θεωρηθώσιν αι καταστάσεις των διδασκάλων, οι οποίοι επλεύρισον το γραφείον μου. Ανέθηκα δε εις τον κ. Νάτσεναν τα καθήκοντα αμφοτέρων των επιθεωρήσεων άνευ επιμίσθωσιν προς εξοικονώμησιν της παρουσιασθείσης ανάγκης δια τους εξής λόγους:

1. Διότι ήτο αδύνατον εις τον Γυμνασιαρχέοντα κ. Μικρού να αναλάβη και τα βάρη των επιθεωρήσεων, η εις αυτήν δ' ανάθεσις και των βαρών τούτων θα προσέθετεν άλλας δυσχερείας εις τας υφισταμένας ήδει δια την λειτουργίαν των Γυμνασίων.
2. Διότι ο Κ. Νάτσεναν είνε εις εκ των επιφανεστέρων ανδρών του Νομού Κοζάνης ενθουσιώδης ιεροφάντης της ιδεολογίας ημών πλήρης από το πυρ, το οποίον πρέπει να έχη ο Γενικός Επιθεωρητής ιδία εν τη Δυτική Μακεδονία, όπου η διάδοσις των ελληνικών γραμμάτων σχετίζεται προς τον εξελληνισμόν αυτήν την Δυτικής Μακεδονίας, την οποίαν κατ' ουδέν σχεδόν προήγαγεν εθνικών η μέχρι σήμερον αμέλεια του κράτους των Αθηνών.

3. Διότι κατά νόμον καθήκοντα Επιθεωρητού της Δημοτικής Εκπαιδευσεως εκπληροί ο νεώτερος των καθηγητών. Δεδομένον δε' όντος, ότι ο κ. Νάτσενας έχει υπηρεσίαν 18 ετών, πάντες δε οι άλλοι άνω των 20 ετών, κατά νόμο αυτού έπρεπε να εκπληροί τα καθήκοντά του Επιθεωρητού των Δημοτικών Σχολείων Κοζάνης.
4. Διότι ο κ. Νάτσενας έχει διετή υπηρεσίαν ως Γυμνασιάρχης και επομένως όλα τα νόμιμα προσόντα να αναλάβη και οριστικώς ακόμη, οψέποτε εκενούτο η θέσις του Γενικού Επιθεωρητού.

Οι λόγοι αυτοί με έπεισαν όπως προτιμήσω τον κ. Νάτσεναν παντός άλλου και αναθέσω εις αυτόν την επιθεώρησιν προς εξοικονόμησιν των περιστάσεων μέχρις τα ζητήματα ταύτα, ερρυθμίζοντο αρμοδίως. Όσον αφορά τον Γυμνασιάρχην κ. Τάνου και τον καθηγητήν Δ. Μάρκου πληροφορώ υμάς ότι τον μεν πρωτού απέσπασαν εις Τσοτύλιον ο Γεν. Επιθεωρητής κ. Στεφανάκης ότι εβομβαρδίζετο ακόμη η Φλώρινα και άμα τη εκρήξει του εθνικού ημών κινήματος, τον δε' δεύτερον απέσπασα προσωρινώς, εφ' όσον δεν ελειτουργει το Γυμνάσιον Φλωρίνης. Αναγνωρίζω εν τούτης την εθνικήν σημασίαν της λειτουργίας του Γυμνασίου τούτου κατόπιν υμετέρου τηλεγραφήματος ειδοποιήσα αμέσως τους ειρημένους καθηγητάς, όπως μεταβώσιν εις τας θέσεις των, ακόμη δε δεν έχω πληροφορίας αν μετέβησαν εις αυτάς.

Ως προς το ζήτημα της αποστολής των μαθητών του διδασκαλείου εις Θεσσαλονίκην ήτο απαραίτητον επίσης να γένει τούτο το ταχύτερον δια λόγους συντομότητος και πολιτικού ακόμη συμφέροντος. Μετά την απομάκρυνσιν εκ Κοζάνης πάντων των καθηγητών του Διδασκαλείου ήτο πλέον εξηκριβωμένον, ότι ήτο πλέον αδύνατον να λειτουργήση το Διδασκαλείον. Άλλωστε και αν κατορθούτο να λειτουργήση δεν θα ήτο δυνατόν να προσέλθουν έτεροι μαθηταί. Εξ' άλλου οι μαθηταί περιερχόμενοι τας οδούς Κοζάνης προεκάλλουν τον οίκτον των κατοίκων προς μείωσιν του ημετέρου καθεστώτος, του οποίου το γόητρον εγγυάται και την επιτυχίαν. Η απώλεια δε' του χρόνου των μαθητών περιερχομένων τώδε η [...] ήτο αληθής εθνική ζημία δεδομένης της ελλείψεως διδασκάλων των εν Μακεδονία. Πληροφορηθείς δε, ότι απελπισθέντες οι μαθηταί μετὰς υποσχέσεις μου ήσαν έτοιμοι να απέλθουν εις τα ίδια, όπως μεταδώσουν την δυσθυμίαν και την απογοήτευσίν και δεδομένου όντος ότι οι λόγοι σπουδαιότατοι επέβαλον την εκ Κοζάνης απομάκρυνσίν μου διά Φλώριναν, ηναγκάσθην πρίν περιμένω απάντησιν εις το σχετικόν έγγραφόν μου και το

τηλεγράφημα μου να ρυθμίσω το ζήτημα της αποστολής των μαθητών και δια τούτο απεστάλησαν ούτοι εις Θεσσαλονίκην πριν λάβω την απάντησιν υμών.

Εκθέτων υμίν, κ. Σύμβουλε, το πνεύμα, το οποίον με ώθησεν εις το να σπεύσω εις τα δύο ταύτα σπουδαιότατα ζητήματα πιστεύω να ευνοηθώ, ότι η ενέργειά μου ου μόνον δεν παρέλειπε, αλλά και υπεβάλλετο, όπως διευκολυνθή το έργον υμών, το τόσον δυσχερέν, θα πράξωμεν δε το πάν, όπως παράσχωμεν εις την καθ' υμάς Διεύθυνσιν όλην μας την συνδρομήν, διότι η εργασία αυτήν εν τη Δυτική Μακεδονία είνε αληθώς κολοσσιαία και η σημασία της εκτάκτως εθνική.

- 10/11/1916

Ηλιάκην κυβερνητικού επιτρόπου Κοζάνης και Φλωρίνης

Παρακαλούμεν πληροφορήσατέ μας επί παρέμινεν εις θέση του επιθεωρητής δημοτ. Σχολείων Φλωρίνης.

- Εν Θεσσαλονίκη τη 11 Νοεμβρίου 1916

προτάσει της Ημετέρου επί της Δημοσίας Εκπαιδύσεως Συμβούλου εκτελούντος τη υπ' αριθ. 7 πράξυν της Β' συνεδρίας του εκπαιδευτικού συμβουλίου α) προάγομεν τον εν Σερβίει ελληνοδιδάσκαλον Δ. Ασημί εις σχολάρχην Βελβενδού καινης ούσης της θέσεως και β) διορίζομεν τον κ. Ν. Ρούζον τελειόφοιτον της φιλολογίας δευτεροβάθμιον ελληνοδιδάσκαλον εν τω ελληνικώ σχολείω Σερβίων .

- Εν Θεσσαλονίκη τη 14 Νοεμβρίου 1916

Προτάσει του επί της Δημοσίας Εκπαιδύσεως Συμβούλου ημών απεφασίσαμεν και διατάσσομεν

Άρθρον 1^{ον}

Αδυνάτου καθισταμένης κατά το αρξάμενον σχολικών έτος λητουργίας του διδασκαλείου αρρένων Κοζάνης δι' ελλείψιν διδακτικού προσωπικού αναστέλλομεν δι' εν έτος την λητουργίαν τούτου και προσλαμβάνομεν τους τροφίμους αυτού ως υποτρόφους του κράτους εις το εν Θεσσαλονίκη διδασκαλείον αρρένων

Άρθρον 2^{ον}

Τοις προσλαμβανομένοις υποτρόφοις μαθηταίς χορηγούμεν εξήκοντα δραχμάς κατά μήνα προκαταβολικώς ως τροφεία και ορίζομεν όπως ταύτα καταβάλλονται μέχρι πέρατος του σχολικού έτους 1916- 1917 εκ του Β΄ ταμείου πληρωμών Θεσσαλονίκης της σχετικής εντολής εκδιδομένης υπό της Ανωτάτης Διευθύνσεως της Δημοσίας Εκπαιδύσεως επί αποδείξεως των υποτρόφων απαλλάσσοντα τελών χαρτοσημων.

Εις τον Αυτόν Ημετέρον Σύμβουλον ανατίθεμεν την δημοσίευσιν και εκτέλεσιν του παρόντος διατάγματος.

- Αίτησις Γερμανού Χρηστίδου καθηγητού των ιερών εν τω Γυμνασίω Φλωρίνης.

Εν Φλωρίνη τη 14 Νοεμβρίου 1916

Κύριε Νομάρχα

Λαμβάνω την τιμήν να αναφέρω υμίν ότι από διετίας διδάσκον τα ιερά εν τω Γυμνασίω Φλωρίνης τη συστάσει του ενταύθα Μητροπολίτου προήχθη εις καθηγητήν των ιερών εν τω αυτώ Γυμνασίω περί τα μέσα Σεπτεμβρίου κατά την διαβεβαίωσιν του αυτού Μητροπολίτου εδημοσιεύθη και η προαγωγή μου και εις το φύλλον της Κυβερνήσεως Αθηνών.

Επειδή όμως το έγγραφον της κοινοποιήσεως ένεκα της διακοπής της ταχυδρομικής συγκοινωνίας, δεν ήλθε και δεν είναι δυνατόν να έλθη παρακαλώ όπως ευδοκήσησε να αναγνωρισθή η προαγωγή μου από της ανωτέρω ημερομηνίας του φύλλου της Κυβερνήσεως.

- Εν Τσοτυλιω τη 16^η Νοεμβρίου 1916

Προς τον Κύριον Νομάρχην Κοζάνην

Εις Κοζάνην

Λαμβάνω την τιμήν να αναφέρω υμών τα εξής.

Μετά την λυπηράν κατάστασιν, εις νυν περιήλθε το Γυμνάσιον ημών, ένεκεν της ανακλήσεως υπό της προϊσταμένης αυτού Αρχής του Γυμνασιάρχου κ. Ευαγγέλου Τάνου, όστις Γυμνασιάρχης Φλωρίνης ων, είχεν αποσπασθή εις το Γυμνάσιον ημών,

ως και του καθηγητού των μαθηματικών κ. Μάρκου, οι μαθηταί νομίσαντες ότι τούτο θα μείνη άνευ προσωπικού πλέον απήλθεν πάντες.

Και ήδη καθήκον μου απαραίτητον θεωρώ όπως κατεστήσιν υμών γνωστόν ότι το Γυμνάσιον ημών δε λειτουργεί πλέον και ότι τούτο προξενεί αλγεινήν εντύπωση εις τους κατοίκους της τε κωμοπόλεως ημών και των πέριξ τούτων.

- 17/11/1916

Προς τον κ. Δ. Ασιμήν άχρι τούδε Ελληνοδιδασκάλου εν Σερβίοις

Γνωρίζομεν υμών ότι δια του υπ' αριθμόν 491 Διατάγματος της Προσωρινής Κυβερνήσεως τη 11^η του Νοεμβρίου μηνός εκδοθέντος κατά τη 16 του αυτού μηνός καταχωρησθέντος εν τω υπ' Αριθμ. 23 φύλλω της Εφημερίδος της Κυβερνήσεως προήχθητε εις Σχολάρχην Βελβεντού.

Όθεν παρακαλείσθε να μεταβείτε εν τη θέσιν υμών και αναλάβετε τα καθήκοντά σας.

- 17/11/1916

Νομάρχην Φλώριναν

Ελληνοδιδάσκαλος Ρίζος παρακαλούμεν παραμείνη αυτός μέχρι προσεχούς ελεύσεως αντικαταστάτου

- 17/11/16

Κυβερνητικόν Επίτροπον Κοζάνης

Παρακαλούμεν γνωρίσητε εκπαιδευτικαίς Αρχαίς ότι καθηγηταίς Ιερών μισθοδοσίαν καταβληθήσονται από Σεπτεμβρίου και εξής από ταμίων Κράτους

- 17/11/1916

Προς τον Ν. Ρούζιον.

Γνωρίζομεν υμών ότι δια του υπ Αριθμ. 491 Διατάγματος της Προσωρινής Κυβερνήσεως τη 11^η του Νοεμβρίου μηνός εκδοθέντος και τη 16^η του αυτού μηνός καταχωρησθέντος εν τω υπ' αριθμ. 23 φύλλω της Εφημερίδος της Κυβερνήσεως διορίσθητε δευτεροβάθμιος Ελληνοδιδάσκαλος εν τω εν τω Ελληνικώ Σχολείω Σερβίων. Όθεν παρακαλείσθε να μεταβείτε εν τη θέσιν υμών και αναλάβητε τα

καθηκοντά σας, αφ'ού ομόσητε του της υπηρεσίας όρκον ενώπιον της αρμοδίας διοικητικής Αρχής.

- Γυμνασιάρχην Κοζάνην 17/11/1916

Παρατείνομεν προθεσίαν εγγραφών και εξετάσεων μαθητών μέχρις 27 Νοεμβρίου.

- Εν Θεσσαλονίκη τη 18 Νοεμβρίου 1916

Προς τον Κύριον Κυβερνητικόν Επίτροπον Κοζάνης- Φλωρίνης.

Έχοντας υπ' όψει το υπ' αριθ. 504 και ημερόμ. 10 Νοεμβρίου ε.ε εγγράφου υμών και την αναφοράν του γυμνασιαρχέοντος κ. Γ. Μικρού, ην ευαρεστήθητε και διαπέμψητε ημίν μετά του υπ' αριθ. 533 επισημειώματός σας λαμβάνομεν την τιμήν αφ' εϋ ημίν να εκφράσομεν υμίν τας θερμοτάτους ημών ευχαριστίας έως τη προθυμία μεθ' ή, ευαρεστείθε να κρατήτε ημών ενήμερους της εν τη περιφερεία υμών καταστάσεως της εκπαιδεύσεως, αφ' Λέρου δια να ανακοινώσωμεν Υμίν τα εξής:

Α) Ει και συμφωνούμεν τη Υμετέρα γνώμη και συστήθεσι περί του πατριωτισμού και των άλλων προσόντων του κ. Νάτσινα, λυπόμεθα αδυνατούντες να αναγνωρίσωμεν αυτόν ως γενικού επιθεωρητήν, αφ' ου εισηγήσει του κ. Γ. Στεφανάκη αναθέσαμεν τα καθήκοντα του Γυμνασιάρχου τω κ. Γ. Μικρού, όστις δεν θα ήτο δυνατόν προϊστάμενος των του κ. Νάτσινα ως καθηγητού να διατελή και υφιστάμενος αυτού ως γενικού επιθεωρητού πρόκειται περί υπηρεσιακής ιεραρχίας, ην δέον να μη παραβλέψωμεν παρά την προσωρινότητα, ην πάντα ταύτα έχουσιν οϋχ ήττον ο κ. Νάτσινας νόμω είτε ενδεδειγμένος προς αναπλήρωσιν του επιθεωρητού των δημοτικών Σχολείων μέχρις αναλήψεως των καθηκόντων αυτού υπό του νεωστί διορισθέντος τοιούτου.

Γ) Δικαιόμενος υπό του πόθεν όπως [...] μηχανή λειτουργήση το Γυμνάσιον Φλωρίνης, μεριμνούμεν περί εξοικονομούντος προσωπικού προς το παρόν διετάξαμεν τον κ. Ρίζον να παραμείνη εν ει μέχρις εξευρέσεως αντικαταστάτου του, προς δί'ετοποθετήσαμεν μονίμως τον κ. Μάρκου, μεταθέσαντος αυτού εκ Βογατσικού.

- Εν Θεσσαλονίκη τη 18 Νοεμβρίου 1916

Έκθεση προς την προσωρινήν Κυβέρνηση

Συνημμένως ώδε υποβάλλοντες Υμίν στη κύρωση το Νομοθετικό τούτο Διάταγμα, λαμβάνομεν την τιμήν να αναφέρομεν Υμών ότι προβαίνομεν εις απόλυσην του

καθηγητού κ. Κ. Μερκουρίου και του ελληνοδιδασκάλου Α. Παπακυρίτση, καθ'όσον ο μόν πρώτος μετατεθείς κατ'Αύγουστον εκ Φλώριναν ηρνήθη να μεταβή έκεινε τας ημάς δε'προτρέποντες αυτόν να αναλάβη τα νέα αυτού καθήκοντα εν Φλωρίνη δια λόγους εθνικούς ετόλμην μέθαι δράσεως να ηρνηθεί μετά θράσους ότι δεν αναγνωρίζει το νέον καθεστώς [...]

- Εν Θεσσαλονίκη τη 19/11/1916

Προς τον κ. Ι. Ασβεστάν

Γνωρίζομεν υμίν ότι δια της υπ. Αρ. 630 ημετέρας αποφάσεως εκδοθήσης τη 15 Νοεμβρίου ε.ε. και τη 18 του αυτού καταχωρισθείσης εν τω υπ'αρ. 24 φύλλω της Εφημερίδος της Κυβερνήσεως διωρίσθητε προσωρινώς επιθεωρητής των Δημοτικών Σχολείων εν τη εκπαιδευτική περιφέρεια Κοζάνης.

Όθεν παρακαλείσθε να μεταβήτε εις την θέσιν υμών και αναλάβητε τα καθήκοντά σας, αφ'ου ομόσητε τον νενομωμένον όρκον της υπηρεσίας ενώπιον του κ. Γενικού Επιθεωρητού των σχολείων Κοζάνης.

- Θεσσαλονίκη τη 20/11/1916

Προς τους κ. Αντιπροσώπους της Προσωρινής Κυβερνήσεως Χανία, Χίου, Σάμου, Μυτιλήνην.

Προς τον κ. Κυβερνητικόν Επίτροπον εις Κοζάνην

Συνημένως ώδε πέμποντα Υμίν (άνω) αντίτυπα των νομοθετικών διαταγμάτων αφορούντων εις την Εκπαίδευσιν και εκδοθέντων μέχρι της 29^{ης} Οκτωβρίου ε.ε. λαμβάνομεν την τιμήν να παρακαλέσωμεν Υμάς όπως ευαρεστούμενοι διατάξητε την κατανομήν τούτων εις τα εκπαιδευτήρια της καθ'Υμάς δικαιοδοσίας των.

- Εν Κοζάνη τη 21 Νοεμβρίου 1916

Προς την Σεβαστήν Ανωτάτην Διεύθυνσιν της Παιδείας και των Θρησκευμάτων (τμήμα Μέσης Παιδείας)

Κύριε Σύμβουλε

Ευσεβάστως διαβιβάζω αίτησιν του εν τω Τσοτυλείω Γυμνάσιω ελληνοδιδασκάλου Νικόλ. Μαλούτα ελθόντος ενταύθα εν και της διαλύσεως τουδε ελληνικού σχολείου και του Γυμνασίου Τσοτυλίου και παρακαλούντος όπως αποσπασθή εις το Γυμνάσιον Κοζάνης, όπερ όντως έχει μεγίστην ανάγκην προσωπικού και παρακαλώ όπως η Σεβαστή Ανωτάτη Διεύθυνσις της Παιδείας, λαμβάνουσα υπ' όψιν τας εξαιρετικάς περιστάσεις επιτρέψη τούτο και ει δυνατόν τηλεγραφικώς διάταξη την απόσπασιν αυτού. Ευπειθέστατος ο Γενικός Επιθεωρητής της 11 Εκπαιδευτικής Περιφέρειας.

- Εν Κοζάνη τη 23^η Νοεμβρίου 1916

Προς τον κ. Κυβερνητικόν Επίτροπον Κοζάνης- Φλωρίνης.

Λαμβάνω την τιμήν να υποβάλω υμίν συνημμένως την εις την υπηρεσίαν ημών υποβληθείσαν υπ' αριθ. 840 ε. ε. αναφοράν του δημάρχου του Δήμου Τσοτυλίου αφορώσαν την κατάστασιν του εκεί λειτουργούντος Γυμνασίου και παρακαλώ, όπως επ' αυτής ενεργήσητε ότι ηθέλετε εγκρίνει.

- Γυμνάσιον εν Φλωρίνη τη 24 Νοεμβρίου 1916

Προς τον Κύριον Νομάρχη Φλωρίνης

Λαμβάνω την τιμήν ν' αναφέρω εις το κύριον Νομάρχην ότι ελλείπουσιν εν τω καθ' ημάς Γυμνασίω τέσσαρες καθηγηταί, εξ ων δύο φιλόλογοι, εις των φυσικών και εις των Γαλλικών και ημών των Γαλλικών θέσις δύναται να πληρωθεί εάν αποσπασθή στα του κ. Κυβερνητικού Επιτρόπου ο καθηγητής του διαλυέντος Γυμνασίου Τσοτυλίου κ. Ν. Παύλου αι τίνα φιλόλογων δ' όμως και του φυσικού θέσεις επειδή δεν είναι δυνατόν να πληρωθώσι κατά παρόμοιον τρόπον, ως ετείθεται τις εκ των κενών τα οποία υπάρχουσιν εις πάντα ανεξαιρέτως τα Γυμνάσια της Δυτικής Μακεδονίας, οι δε κείμενοι νόμοι επειδή ανώτατον όριον ωρών διδασκαλίας επιβάλλουσιν εις μεν του γυμνασιάρχην 15 κάθε εβδομάδα ώρας, τους καθηγητάς 24 και τους ελληνοδιδασκάλους 30, δια τούτο συνορώ ότι ούτω βαινούτων των πραγμάτων κατά το τέλος του σχολικού έτους προβληματώδης θα καταστή η προαγωγή και απόλυσις των μαθητών, θα καταπίτη δ' άμα αντί να αυξάνη το γόητρον του εις αγαθαίς ελπίσιν ιδρυθέντος καθ' ημάς Γυμνασίου, εν τω αισίω κατά το πρώτον έτος εγένετο εργασία μόνον επί 4 μήνας κατά ο πέρυσι δεύτερον επί εξ, κατά δε το ενεστώς πάλιν επί εξ μήνας. Τα πράγματα είναι δυνατόν να διορθωθώσι σχετικώς, εάν υμείς, αφού η μετά της προΐσταμένης εκπαιδευτικής αρχής επί του σημείου τούτου συννεόησις ένεκα της

γενικής καταστάσεως δυσκόλως και βραδέως γίνεται, αναλάβητε να εξεύρητε επιτοπίως μέσον δι' ου θα διδαχθώσι πάντα τα μαθήματα τα εν τω εν ισχύ προγράμματι και επί ώρας καθ' εβδομάδα τόσας όσαι εν αυτού αναγράφονται.

- Εν Θεσσαλονίκη τη 24^η Νοεμβρίου 1916

Προτάσει του Ημετέρου επί της Δημοσίας Εκπαιδεύσεως κ. Συμβούλου εγκρίνοντος την υπ' αριθ. 13 πράξιν της Α' Συνεδρίας και τας υπ' αριθ. 5,7 και 9 της Γ.' Συνεδρίας του Εκπαιδευτικού Συμβουλίου απεφασίσαμεν και διατάσσομεν.

Μετατίθεμεν τον Ελληνοδιδάσκαλον Δημ. Μάρκου εκ του ημιγυμνασίου Βογατσικού εις το Γυμνάσιον Φλωρίνης κενής ούσης της θέσεως

- Εν Θεσσαλονίκη τη 24 Νοεμβρίου 1916

Προτάσει του Ημετέρου Συμβούλου της Δημοσίας Εκπαιδεύσεως εγκρίνοντος τας υπ' αρ. 4 και 6 πράξεις της Δ'. Συνεδρίας του Εκπαιδευτικού Συμβουλίου κατά τας κειμένας διατάξεις απολύομεν της υπηρεσίας τον καθηγητήν του εν Φλωρίνη Γυμνασίου Κ. Μερκουρίου ως αρνηθέντα να μεταβή εις την θέσιν του.

- Εν Φλωρίνη τη 25 Νοεμβρίου 1916

Υποβολή αιτήσεως ιεροδιδασκάλου κ. Γερμανού Χρηστίδου περί αναγνώρισεως αυτού ως καθηγητού παρά τω Γυμνασίω Φλωρίνης

Προς τον κ. Κυβερνητικόν Επίτροπον Κοζάνης και Φλωρίνης

Εις Κοζάνην λαμβάνω την τιμήν να υποβάλλω συνημμένως ώδε την από 14 τρέχοντος μηνός αίτησιν του Ιεροδιδασκάλου του Γυμνασίου Φλωρίνης κ. Γερμανού Χρηστίδου, αιτουμένου την αναγνώρισιν αυτού ως καθηγητού παρά τω αυτώ Γυμνασίω και να παρακαλέσω υμάς όπως ευαρεστούμενος ενεργήσητε ό,τι εγκρίνετε επί του προκειμένου.

- Εν Θεσσαλονίκη τη 28/11/1916

Προς τας Διευθύνσεις των Σχολείων της δημοτικής και μέσης Εκπαιδεύσεως

Έχοντες υπ' όψει ότι οι πλείστοι Υμών δεν παρέστητε μετά του διδακτικού προσωπικού των καθ' Υμών Σχολείων εν τω χθεί τελεσθέντω μνημοσύνω υπέρ αναπαύσεως των ψυχών των εν τη παλαιά Ελλάδαδι αγρίως σφαγέντων αδελφών Ημών, εκφράζομεν Υμίν την βαθείαν Ημών λύπην εις τη παραλείψει ταύτη στοιχειώδους

καθήκοντος, συ η υπόδηξη εκρίθη υφ' Ημών περιττή, καθόσον είχομεν την πεποίθησιν ότι το αδίκως και δολοφονικώς χυθέν εν Αθήναις ίδιο αίμα και ανήκουστη κρεουργία των μαρτυρικών θυμάτων επλήγωσαν την ψυχήν και την αγανάκτησιν εξήγηραν πρωτίστως Υμών, επαγγελομένων να διδάσκητε την ελευθερίαν της σκέψεως και την ισότητα των πολιτών, απαραίτητα χαρακτηριστικά ευνομουμένης πολιτείας.

Εντεύθεν ορμώμενοι παραγγέλομεν όπως τω λοιπώ δεικνύητε προθυμίαν μείζονα και διαφέρον εν παρομοίαι τελεταίς, εφ' όσον αυτά τέλονται εν εορτάς και Κυριακάς, και δεν πρόκειται να παρακωλύηται η λειτουργία των σχολείων.

- Εν Θεσσαλονίκη τη 29/11/1916

Προς τον κ. Νομάρχη Φλωρίνης

Έχοντας υπ' όψει το υπ' Αριθ. Πρωτ. 115 έγγραφον υμών, εν ω διεκτραγωδεΐται οικτρά από οικονομικής απόψεως κατάσταση του, εν τη περιφερεία υμών, διδακτικού προσωπικού λόγω της υπερτιμήσεως των απαιτητών αναγκαίων τροφίμων, γνωρίζομεν υμίν ότι ατυχεί η Κυβέρνηση αδυνατεί έως του παρόντος να βελτιώσι των υπαλλήλων, επιφυλαττομένη όπως εν πρώτη ευκαιρία πράξη ό,τι εστί δυνατόν.

- Εν Κοζάνη τη 30^η Νοεμβρίου 1916

Βασίλειον της Ελλάδος ο Κυβερνητικός Επίτροπος Κοζάνης και Φλωρίνης

Προς την Ανώτατην Διεύθυνσιν της Δημοσίας Εκπαιδεύσεως

Εις Θεσσαλονίκην

Λαμβάνω την ημών να διαβιβάσω συνημμένως τω δε ου αφοράν του Νομάρχου Κοζάνης περί της καταστάσεως του Γυμνασίου Τσοτυλίου, με την παράκλησιν, όπως λάβητε γνώσιν ταύτης ως ενεργήσητε τα καθ' υμάς.

Μετά πολλής ημών

Ο Κυβερνητικός Επίτροπος

- Εν Κοζάνη τη 30^η Νοεμβρίου 1916

Βασίλειον της Ελλάδος ο Κυβερνητικός Επίτροπος Κοζάνης και Φλωρίνης

Προς την Ανωτάτην Διεύθυνσιν Δημοσίας Εκπαιδεύσεως

Λαμβάνω την τιμήν να διαβιβάσω την συνημμένη αναφοράν του Ιεροδιδασκάλου Γερμανού Χρηστίδου, αιτούντος, όπως αναγνωρισθή ως καθηγητής παρά τω Γυμνασίω Φλωρίνης και παράκλησην όπως ενεργήσητε ότι ηθέλετε εγκρίνει. Ο Κυβερνητικός Επίτροπος

- Εν Φλωρίνη τη 1^η Δεκεμβρίου 1916

Προς τον κ. Κυβερνητικόν Επίτροπον Κοζάνης και Φλωρίνης

Μετατιθεμένου εντεύθεν του Γυμνασιάρχου Φλωρίνης κ. Τάνου εις Βέροιαν συνεπείαν της υπ' αριθ. 100 ε.ε. τηλεγραφικής διαταγής του Υπουργείου της Παιδείας, λαμβάνω την τιμήν να παρακαλέσω υμάς, όπως ευαρεστούμενοι, ενεργήσητε δέοντα περί ταχείας αφίξεως αντικαταστάτου του ως και περί αποσπάσεως του εν Τσοτυλίω Γυμνάσιον καθηγητού των Γαλλικών Μ. Πάντου εις τω ενταύθα Γυμνάσιον και καθόσον η απόφασις εντεύθεν του εν λόγω Γυμνασιάρχου αφ' ενός και η έλλειψις τεσσάρων εισέτι καθηγητών αφ' ετέρου καθιστάν προβληματικήν την λειτουργίαν

- 1/12/1916

Ηλιάκην Κυβερνητικόν Επίτροπον Κοζάνην

Διά σοβαρούς λόγους, ους προφορικώς θα εκθέσω μεν υμίν, αδύνατως παραμονή Τάνου Γυμνασιάρχου εν Φλωρίνη, διαταχθέντος μεταβή Βέροιαν.

- Περί λειτουργίας Γυμνασίου Κοζάνης

Εν Χανίση τη 2 Δεκεμβρίου 1916

Προς την Σεβ. Ανωτάτην Διεύθυνσιν της Εκπαιδεύσεως

Κύριε Σύμβουλε.

Ευσεβάστως γνωμοδοτώ όπως προνοήσητε περί τοποθετήσεως του Προσωπικού του Τσοτυλείου Γυμνασίου, διότι κ' έμαθον εις Κοζάνην του ρηθέντος εις εκπαιδευτηρίου η λειτουργία δι' έλλειψιν μαθητών διεκόπη.

- 5/12/1916

Προς Κυβερνητικόν Επίτροπον Κοζάνην

Εις απαίτησιν του υπ' αριθ. 727 εγγράφου Υμών λαμβάνομεν την τιμήν να πέμψωμεν Υμίν αντίγραφον του εις τον κ. Δήμαρχου Τσοτυλίου πεμφθέντος υφ' Ημών εγγράφον.

- Εν Θεσσαλονίκη τη 5 Δεκεμβρίου 1916

Κατά τους κειμένους Νόμους και προτάσει του Ημετέρου επί της Δημοσίας Εκπαιδύσεως Συμβούλου αποφασίζομεν και διατάσσομεν.

- 1) Διορίζεται τριτοβάθμιος Ελληνοδιδάσκαλος εν τω Γυμνασίω Φλωρίνης ο Δημήτριος Μάρκου έχων τα απαιτούμενα προσόντα αρχομένης της μισθοδοσίας του από της ημέρας της αναλήψεως των καθηκόντων του.
- 2) Μετατίθενται οι εξής καθηγηταί του διαλυθέντος γυμνασίου Τσοτυλίου εις μέν το Γυμνάσιον Βεροίας 1) ο Νικόλαος Πάντος της Γαλλικής και 2) Νικόλαος Μαλούτας των Ιερών, εις δε το Γυμνάσιον Φλωρίνης ο Αρ. Ιωαννίδης της γυμναστικής
- 3) Μετατίθενται ο Αθ. Ρίζος εκ του εν Φλωρίνη Γυμνασίου εις το εν Εδέσση ημιγυμνάσιον.

- Εν Κοζάνη τη 6 Δεκεμβρίου 1916

Βασίλειον της Ελλάδος

Ο Κυβερνητικός Επίτροπος Κοζάνης και Φλωρίνης

Προς την Ανωτάτην εώς της Δημοσίας Εκπαιδύσεως Διεύθυνσιν

Εις Θεσσαλονίκην

Υποβληθεισών ημίν αιτήσεων δημοδιδασκάλων, όπως πληρώσωμεν εις αυτούς τα καθυστερούμενα αυτοίς εκ προσαυξήσεων παρελθουσών χρήσεων, αποστέλλομεν προς την Ανωτάτην Διεύθυνσιν των Οικονομικών το κάτωθι έγγραφον

- Εν Κοζάνη τη 6 Δεκεμβρίου 1916

Προς την Ανωτάτην επί των Οικονομικών Διεύθυνσιν

Λαμβάνω την τιμήν να γνωρίσω υμών, ότι πολλοί δημοδιδάσκαλοι της υφ' ημάς περιφερείας υπέβαλον προς το Υπουργείον Εκκλησιαστικόν Αθηνών καταστάσεις

προσαυξήσεων μισθοδοσίας αυτών χρητότως ετών 1914 – 1915, επί των οποίων δεν εξεδόθησαν εισέτι τα προς πληρωμήν εντάλματα

Κατόπιν της καθυστερήσεως ταύτης, τινές δημοδιδάσκαλοι υπέβαλον υμίν αντίγραφα των τοιούτων καταστάσεων αυτών μετά των δικαιολογητικών ζητούντες την ενέργειαν των περαιτέρω.

Επειδή όμως τα υπ'αρ. 288 από 27^{ης} Οκτωβρίου ε.ε. ή 403 από 7 Νοεμβρίου ε.ε. Διατάγματα της Προσωρινής Κυβερνήσεως διακανονίζουν πληρωμές καθυστερουμένων μισθών τη λοιπών δικαιωμάτων τρέχοντος μόνον ήτοις, αναφέρω υμίν τα κατωτέρω τη παρακαλώ, όπως ευαρεστήθαιτε ή γνωρίσειτε υμίν, τη δέον να ενεργηθή διά την απόληξιν καθυστερουμένων δικαιωμάτων παρελθουσών χρήσεων 1914 και 1915 των περι ου πρόκειται δημοδιδασκάλων

Μετά πολλής τιμής Ι.Γ. Ηλιάκης

Παρακαλούμεν, όπως εν κοινή συνεννοήσει μετά της Ανωτάτης έως των Οικονομικών Διευθύνσεως δόσητι εις ημάς τα αναγκαίας οδηγίας περί του τρόπου, καθ'ον ερρυθμίσθαι το ζήτημα τούτο ίνα ακολουθήσομεν το εφαρμοσθέν σύστημα.

Μετά πολλής τιμής Ο Κυβερνητικός αντιπρόσωπος.

- Εν Θεσσαλονίκη τη 8/12/1916

Προς τους κ. Γενικούς Επιθεωρητάς των Σχολείων

Προκειμένου να προβώμεν εις την σύνταξιν του προϋπολογισμού της απαιτουμένης κατά το έτος 1917 δαπάνης δια την Μέσην εκπαίδευσιν παραγγέλλομεν όπως συμπληρώσητε μετά πάσις δυνατής ακριβείας τον συνημμένως ώδε αποστελλόμενον σχετικόν πίνακα και αποστείλητε ημών τούτον το βραδύτερον μέχρι της 21 ισταμένου μηνός μετά των αναγκαίων σχετικών παρατηρήσεων.

- Θεσσαλονίκη τη 8/12/1916

Προς τους κ.κ Γενικούς Επιθεωρητάς των Σχολείων

Παρακαλήσθε όπως εντός του μηνός Δεκεμβρίου ε.ε.υποβάλητε Ημίν πίνακα εμφανίοντα 1) το όνομα και επώνυμον των εν τη εκπαιδευτική υμών περιφερεία λειτουργών της Μέσης εκπαιδεύσεως 2) το είδος τον βαθμόν και το έτος λήψεως του πτυχίου αυτών 3) τον βαθμόν υφ'ου υπηρετεί έκαστος αυτών 4) την έδραν και το

είδος του Σχολείου, εν ω υπηρετεί 5) τον κανονικόν και τον ηυξημένον αυτών μισθόν 6) τον χρόνον της υπηρεσίας αυτών 7) το έτος της γεννήσεως 8) τον δήμον, εν ω τυγχάνουσι εγγεγραμμένοι και 9) τον αύξοντα αριθμόν του μητρώου αρρένων.

- Εν Θεσσαλονίκη τη 10/12/1916

Προς τον κ. Νομάρχην Κοζάνης

Απαντώντες εις την υπ' αριθ. 6227 ε.ε. υμετέραν αναφοράν γνωρίζομεν υμίν, ότι μη υπαρχούσης σχετικής πιστώσεως αναγεγραμμένη εν τω προϋπολογισμώ του 1915 δια την δαπάνη προς απόσπαση διδασκάλων ειδικής δια ξενοφώνους κοινότητας κατά τα χρόνια των διακοπών θα συμπεριλάβομεν αύτη εν τω προϋπολογισμώ του επομένου έτους. Προς τούτο παρακαλούμεν υμάς, όπως αναφέρατε ημών

α) το απαιτούμενον ποσόν προς πληρωμή των απεσπασθέντων εις Βλαχόφωνα χωρία διδασκάλω και

β) τον αριθμόν αυτών

- Εν Θεσσαλονίκη τη 10^η Δεκεμβρίου 1916

Προς τον κ. Δημήτριον Μάρκου Φλώριναν

Γνωρίζομεν υμίν ότι δια του υπ' αριθ. 741 Διατάγματος της Προσωρινής Κυβερνήσεως τη 5 του Δεκεμβρίου μηνός εκδοθέντος και τη 9^η του αυτού μηνός καταχωρισθέντος εν τω υπ' αριθ. 37 φύλλω της Εφημερίδος της Κυβερνήσεως. Διωρίσθητε τριτοβάθμιος ελληνοδιδάσκαλος εν τω Γυμνασίω Φλωρίνης αρχομένης της μισθοδοσίας σας από την ημέρας της αναλήψεως των καθηκόντων σας.

Όθεν παρακαλείσθε να μεταβήτε εις την θέσιν σας και λάβητε τα καθήκοντά σας αφ' ου δώσητε τον νενομισμένον όρκον ενώπειον της αρμόδιας Διοικητικής Αρχής.

- Εν Θεσσαλονίκη τη 10 Δεκεμβρίου 1916

Δια του επιθεωρητού Κοζάνης

Προς τον κ. Αρ. Ιωαννίδην άχρι τούδε διδάσκαλου της γυμναστικής εις το Γυμνάσιον Τσοτυλίου

Γνωρίζομεν υμίν ότι δια του υπ' αριθμ. 741 Διατάγματος της Προσωρινής Κυβερνήσεως τη 5^η του Δεκεμβρίου μηνός εκδοθέντος και τη 9^η του αυτού μηνός καταχωρισθέντος εν τω υπ' αριθμ. 37 φύλλω της Εφημερίδος της Κυβερνήσεως μετετέθητε εις το Γυμνάσιον Φλώρινης.

Όθεν παρακαλείσθε να μεταβήτε εις την θέσιν σας και αναλάβητε τα καθήκοντά σας.

- Εν Θεσσαλονίκη τη 10 Δεκεμβρίου 1916

Νομάρχην Φλώριναν

Διοικητήν Βέροιαν

Παρακαλούμεν γνωρίσητε Ευαγγέλω Τάνω γυμνασιάρχη ότι απολύεται της υπηρεσίας και ημίν ανακοινωσιν παρόντος τηλεγραφήματος.

- Εν Θεσσαλονίκη τη 12 Δεκεμβρίου 1916

Προς τας Διευθύνσεις των Σχολείων της μέσης και δημοτικής Εκπαιδεύσεως

Ενταύθα

Επί τη επετείω ονομαστική εορτή του κυρίου Προέδρου της Κυβερνήσεως κατά την 15^{ην} ισταμένου μηνός παραγγέλλομεν όπως τα Σχολεία αργήσωσιν προς ένδειξιν τιμής και σεβασμού προς τον μέγαν άνδρα, αφ' ου τη προτεραία της εορτής εξηγηθήτοις μαθηταίς υπό των διδασκόντων ο λόγος της αργίας και έργον όπερ ανέβαλε να φέρη εις πέρας η μεγαλοφυία, η θέλησις και η φιλοπατρία του μεγάλου της Κρήτης τέκνου.

- Εν Θεσσαλονίκη τη 13 Δεκεμβρίου 1916

Προς τους Σεβασμιωτάτους Μητροπολίτας και Επισκόπους, Προέδρους των Σχολικών Εφορειών των Εκκλησιαστικών Περιφερειών Αυτών

Λαμβάνομεν την τιμήν να παρακαλέσωμεν Υμάς όπως εντός 20 ημερών από της λήψεως του παρόντος Ημών εγγράφου υποβάλτε Ημίν υπευθύνως πίνακα συντεταγμένου επί τη βάσει των επισήμων βιβλίων των κοινοτήτων και εμφανίοντα.

- 1) Το ποσόν, όπερ εδαπανά εκάστη Κοινότης της εκκλησιαστικής υμών περιφερείας προς συντήρησιν των Σχολείων της κατά τα σχολικά έτη 1910-1911 και 1911-1912

2) Πόθεν ακριβώς προήρχοντο οι πόροι ούτοις τ.ε. εκ κινητής η ακινήτου περιουσίας, εξ εράνων κ.τ.λ. και

3) Τα ποσά, άπερ κατεβλήθησαν εις τα Δημόσια ταμεία υπό των ταμιών των Σχολικών Εφορειών συνωδά τω 8^ο Άρθρω του σχετικού νόμου 402 από της σχολικής αφομοιώσεως, τ.ε. από του Αυγούστου 1914 μέχρι τούδε.

Ο ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΟΥ ΑΦΟΡΑ ΤΗΝ ΦΛΩΡΙΝΑ

Μητροπόλεις και Επισκοπαί	Ημερομηνία Εγκυκλίου 1 ^η υπ' αριθ. 1285	Ημερομηνία Εγκυκλίου 2 ^η υπ' αριθ. 855	Ημερομηνία Καθώς εστάλη απάντησις	Ποσά σχολικών δαπανών κατά τα έτη 1910-1911 και 1911-1912	Προυλεύσεις σχολικών πόρων Κληροδοτήματα Διάφορα Επιδόματα Υπουργ. Εξωτ. Ενοικ. Κτημάτων, έρανοι, λαχεία, Νομαί, εισφ.Συνολ. των ταμείων	Διάθεσις σχολ. πόρων νύν
Φλωρίνης	13/12/1916	4/2/1917	24 ^η Φεβρουαρίου 1917	-	Συντηρούντο άπαντα υπό του Υπουργ. Εξωτερικών	Έλλειψις πόρων κοινοτικών και εκκλησ.

- 13/12/1916

Γενικού Επιθεωρητός Σχολείων Κοζάνης, Μυτιλήνην, Χανία, Σύρου

Γνωρίσατε προϊσταμένοις Σχολείων περιφέρειας υμίν παράτασιν προθεσμίας δι' εγγραφάς και εξετάσεις μέχρι 21 Δεκεμβρίου.

- Εν Θεσσαλονίκη τη 14 Δεκεμβρίου 1916

Προς τας Διευθυντάς των Σχολείων της μέσης Εκπαιδεύσεως

Γνωρίζοντες Υμίν ότι και εκφραστήσαν επιθυμίαν του Κ. Προέδρου δέον εξ άπαντες να λειτουργήσωσιν αύριον τα Σχολεία, παρακαλούμεν Υμάς να περιορισθείτε σήμερα εις εξήγησιν τοις μαθηταίς του έργου, όπερ ανέλαβεν ο Αρχηγός των Φιλελευθέρων μετά των περί Αυτών επιλέκτων της πατρίδι τέκνων, αύριον δι' συνεχίσητε το έργον Υμών -εν της σχολείοις-.

- Εν Φλωρίνη τη 14 Δεκεμβρίου 1916

Προς τον Κύριον Νομάρχη Φλωρίνης ενταύθα

Κύριε Νομάρχα, Άπαντεν τες εις το υπ' αριθ. 241 υμέτερον έγγραφον, λαμβάνω την τιμήν ν' αναφέρω υμίν, ότι η Νηπιαγωγός Σοροβιτσίου Αμαλία Ατονίδου ουδέποτε σχεδόν κατά το παρελθόν σχολικόν έτος εδίδαξε, άτε διανύσασα το πλείστον του χρόνου εν ασθενεία και αδιαθεσία επί δίμηνον δε και εν απουσία μακράν της θέσεως αυτής και δη άνευ κανονικής παρά του Σεβαστού Υπουργείου αδείας.

Η Επιθεώρησις πρό της προσγενομένης ούτω εις τα νήπια της μεγάλης και σημαινούσης ταύτης Κοινότητος ζημίας απέσπασεν εκ του σχολείου Πάτελι την Νηπιαγωγού Άνναν Βαπορίδου διδάξασαν περί τα τέλη του σχολ. έτους τελεσφόρως τα νήπια Σοροβιτσίου.

Δια το επισφαλές όθεν της υγείας της Νηπιαγωγού ταύτης, ανεπαρκούς θεωρουμένως προς εργασίαν, η επιθεώρησις επεφυλάσεται να προβή εις την απόλυσιν ταύτης εν καιρώ τω δέοντι.

Εις την απόφασιν ημών ταύτην ενισχύθημεν και παρά των αρμοδίων της Κοινότητος Σοροβιτσίου, οίτινες διέβλεπον αστοργίαν προς τα νήπια της Κοινότητος από μέρους της επιθεωρήσεως επιδεικνυούσης ασύγγνιστον ανοχήν προς την Νηπιαγωγόν ταύτην. Αλλά και ο κ. Γεν. Επιθεωρητής πεισθείς εξ ιδίας αντιλήψεως περί της ανεπαρκείας της Αμαλίας Ατονίδου, συνέστησεν ημίν προφορικός και εγγράφως την απομάκρυνσιν ταύτης εις Σοροβιτσίου.

Διά της υποβολής όμως παρά ταύτης κανονικής παραιτήσεως απηλλάγη η Επιθεώρησις σκληρού και επιβαλλομένου καθηκόντος χάριν της εκπαιδεύσεως.

Συνεπώς από της 1^{ης} Σεπτεμβρίου λογίζεται αυτή παρητημένη, δυναμένη εντούτοις να διορισθή εν οποιαδήποτε άλλη περιφερεία. Κατά διαβεβαίωσιν του κ. Γεν. επιθεωρητού φέρεται διωρισμένη εν τω χωρίω της εκπαιδευτικής περιφερείας

Καστοριάς όπου δύναται μεταβαίνουσα ν'αναλάβη καθήκοντα εν τη περιφέρεια Φλωρίνης είνε αδύνατον ν'αναδιορισθή σήμερον καθόσον η υπηρεσία δεν έχει λόγους να είνε ευχαριστημένη εις της εργασία αυτής.

- Εν Θεσσαλονίκη τη 14/12/1916

Νομάρχην Κοζάνης

Γνωρίζοντες, υμίν, ότι τω αριθ. ΛΗ' συνέδριον Εποπτικού Συμβουλίου Κοζάνης υπήρξε [...ΕΧΕΙ ΣΚΙΣΤΕΙ] , συνεπώς δε πάσαι αι ει αυτώ ληφθείσαι αποφάσεις αίωροι, παρακαλώμεν, ίνα μη προβήτε εις εν τέλεσιν των ει αυτή προτάσεων [...ΤΟ ΙΔΙΟ] διορισμών διδασκάλων, εάν δε'προέβητε ν'ακυρώσητε αυτούς.

- Τηλεγράφημα εκ Κοζάνης 17/12/1916

Κυβερνητικόν επίτροπον Κοζάνης. Ηλιάκην

Διαλυθέντος Τσοτυλείου γυμνασίου υπέβαλον υπουργείου αίτησιν αποσπάσεως μέχρι διακανονισμού ζητήματος παρακαλώ διαταχθή ενταύθα ταμία ενεργήση πληρωμών μισθού Νοεμβρίου και λοιπών μηνών.

Μαλούτας Ελληνοδιδάσκαλος

- Εν Θεσσαλονίκη τη 19 Δεκεμβρίου 1916

Εγκύκλιος

Προς τους κ.κ. Γενικούς Επιθεωρητάς, Γυμνασιάρχας, Διευθύντριας ανωτέρων Παρθεναγωγείων, Σχολάρχας και Διευθυντάς Ημιγυμνασίων.

Γνωρίζοντες υμίν ότι των επικειμένων εορτών επιτρέπομεν υμίν και τω υφ'υμάς διδακτικώ προσωπικώ να απομακρυνθήτε των θέσεών σας από της 24 Δεκεμβρίου ε.ε. μέχρι της 7 Ιανουαρίου επiónτος έτους, παραγγέλομεν ίνα περικόψητε τον μισθόν των τυχόν άνευ αδείας εγκαταλειψόντων τα εαυτών καθήκοντα προ της παραμονής των Χριστουγέννων ή μελλόντων να επαναλάβωσι ταύτα βραδύτερον της 8 Ιανουαρίου προς δε αναφέρητε ημίν την απουσίαν των.

- 20/12/1916

Γενικού Επιθεωρητού Σχολείων Χανιά, Μυτιλήνην, Κοζάνην

Συνιστώμεν όπως κατά διακοπάς μαθημάτων λόγω των επικειμένων εορτών από 24 Δεκεμβρίου μέχρις 7 Ιανουαρίου μη απομακρυνθώσι λητουργών μέσης και δημοτικής εκπαιδεύσεως θέσεών των, επειδή επάνοδος αυτών εις ταύταις έσται δυσχερεστάτη δι' εξαιρετικώς ανώμαλον κατάστασιν, Ταύτη γνωρίσατε προϊσταμένοις Σχολείων και επιθεωρητάς δημοτικών Σχολείων.

- 20/12/1916

Αντιπροσώπους Κυβερνήσεως Χανιά, Μυτιλήνην, Σάμου, Χίου

Κυβερνητικού Επιτρόπου Κοζάνην

Νομάρχην Κυκλάδων Σύρου

Παρακαλούμεν όπως ευαρεστούμενοι γνωρίσητε δια Γενικών Επιθεωρητών προϊσταμένοις Σχολείων Δημοτικής και μέσης Εκπαιδεύσεως ότι διακόπτονται μαθήματα από 24 Δεκεμβρίου μέχρις 7 Ιανουαρίου, συνιστώντες αυτοίς να μη απομακρυνθώσι θέσεών των, επειδή επάνοδος αυτών εις ταύτας δυσχερεστάτη κατάστασιν.

- Εν Θεσσαλονίκη τη 21 Δεκεμβρίου 1916

Εγκύκλιος

Προς τους κ. Γενικούς Επιθεωρητάς, Γυμνασιάρχας, Διευθυντάς διδασκαλείων, Διευθυντριάς Ανωτέρων Παρθεναγωγείων, Σχολάρχας και Διευθυντάς Ημιγυμνασίων

Γνωρίζοντες υμίν ότι λόγω των επικειμένων εορτών επιτρέπωμεν να διακοπώσι τα μαθήματα από της 24^{ης} Δεκεμβρίου ε.ε. μέχρι και της 7^{ης} Ιανουαρίου 1917, ουχί άσκοπον κρίνομεν να συστήσωμεν υμίν και τω καθ' υμάς διδακτικό προσωπικό να μη απομακρυνθήτε των θέσεών σας, όση η εν καιρώ επάνοδος υμών εις, ταύτας δεν θα [...] ένεκα της έλλιπούς συγκοινωνίας και των εξαιρετικών συνθηκών αφ'ας νυν διατελούμεν. Προς τούτοις παραγγέλλομεν όπως τη 8 Ιανουαρίου γνωρίσητε ημίν διευθύνσεις τίνες των εν τη καθ' υμάς Σχολή διδασκόντων. Δεν προσήλθη προς επανάληψιν των καθηκόντων.

- Εν Θεσσαλονίκη τη 22 Δεκεμβρίου 1916

Προς το κ. Κυβερνητικόν Επίτροπον Κοζάνης και Φλωρίνης

Εις Κοζάνην

Εις απάντησιν του υπ. Αριθ. 951 από 6^η Δεκεμβρίου ε. έτους εγγράφου υμών γνωρίζομεν υμίν, ότι τα Διατάγματα 228 της 27^{ης} Οκτωβρίου ε. έτους και 403 της 7^{ης} Δεκεμβρίου ε.ε. της Πρ. Κυβερνήσεως κανονίζουσι εκκρεμείς πληρωτάς καθυστερουμένων μισθών υπό του τρέχοντος 1916 έτους άπασαι δε αι των παρελθουσών χρήσεων απαιτήσεις, εις δόσι δεν παρεγράφησαν και συντρέχουν των εις τον προυπολογισμόν νόμιμοι λόγοι θα αναγραφώσι άξα της υποβολής απάντων των δικαιολογητικών εν [...]Ανωτάτη διευθύνσει, εν της καταρτιζομένω προυπολογισμώ του 1917 έτους, παρακαλούμεν όθεν όπως γνωρίσητε την ενδιαφερομένη ταύτα τη συστήσητε τα αυτά να υποβάλωσι τα δικαιολογητικά των το ταχύτερον προς αποφυγήν δυσχεριών και ενοχλήσεων ακάρπων εις το μέλλον.

- 22/12/1916

Προς τον κ. Μαλούταν καθηγητήν του εν Τσοτυλίω Γυμνασίου. (δια του Γεν. επιθεώρ. Κοζάνης)

Γνωρίζομεν υμίν ότι δια του υπ' αριθ. 851 Διατάγματος της Προσωρινής Κυβερνήσεως τη 16 του Δεκεμβρίου μηνός εκδοθέντος δια τη 21 του αυτού μηνός καταχωρισθέντος εν τω υπ' αριθ. 47 φύλλω της Εφημερίδος της Κυβερνήσεως γίνεται δεκτή η υπό της υπηρεσίας υμών παραίτησις.

- Εν Θεσσαλονίκη 24^η Δεκεμβρίου 1916.

Η Επιτροπή της Εθνικής Αμύνης προς τον κ. Ιωάννην Χαδέλην. Γεν. Επιθεωρητού της Μέσης Εκπαιδεύσεως

Ενταύθα

Ανακοινούμεν υμίν ότι δυνάμει της υπ' αριθ. 91 αποφάσεως της Επιτροπής της Εθνικής Αμύνης η εγγραφή των μαθητών, υιών προσφύγων τα οικεία μαθητολόγια, θα γίνηται, άνευ της προσαγωγής του οικείου πιστοποιητικού, δια τους μη έχοντας τοιαύτον, και δι' άπαντες δωρεάν.

- Εν Θεσσαλονίκη την 27 Δεκεμβρίου 1916

Προς τους κ. Γενικούς Επιθεωρητάς, Γυμνασιάρχας, Επιθεωρητάς των Δημοτικών Σχολείων και λοιπαίς Σχολικαί Αρχαί

Συνιστώντες θερμώς Υμίν τον κ. Πλάτωνα Ροδοκανάκιν κράτιστου λόγιου, συγγραφέα επιστημονικών εργασιών, αναφερομένων ιδία εις τον Βυζαντινόν Πολιτισμόν, και Τμηματάρχαν παρά τη καθ'Ημάς Ανωτάτη Διευθύνσει, σκόπιμον κρίνομεν να καταστήσωμεν Υμίν γνωστόν ότι επιχειρουμένη υπ'αυτόν περιοδεία αποβλέπει της εξαιρετικώς σοβαράν εθνικήν υπηρεσίαν. Επειδή δι'χρήζει ούτος της ηθικής συνδρομής πάντων του εν Μακεδονία διανοουμένων, παρακαλούμεν Υμάς όπως χορηγήσητε αυτώ μετά ζήλου πάσαν πληροφορίαν και πάντα τα δυνατά μέσα, δι'ων θα προήγετο η ανατεθείσα εντολή τούτω και δι εφέρετο εις πέρας το έργον του.

- Εν Θεσσαλονίκη τη 28 Δεκεμβρίου 1916

Περί Προσωρινής αναθέσεως της διδασκαλίας της Γυμναστικής και των τεχνικών μαθημάτων εν τοις Σχολείοις της Μέσης Εκπαιδεύσεως εις διδασκάλους πτυχιούχους των διδασκαλείων του Κράτους.

Προτάσει του ημετέρου επί της Δημοσίας Εκπαιδεύσεως Συμβούλου έχοντες υπ'όψει την υπό το στοιχείον Α'. της Θ'. συνεδρίας πράξιν του Εκπαιδευτικού Συμβουλίου αποφασίζομεν και διατάσσομεν.

Άρθρον μόνον

Μέχρις ότου μορφωθή αριθμός Γυμναστών και διδασκάλων της καλλιγραφίας και Ιχνογραφίας δια των συνωδά προς τους Νόμους ΒΧΚΑ της 10 Ιουλίου 1899 περί Γυμναστικής κ.τ.λ. και 572 της 31 Δεκεμβρίου 1914 «Περί ιδρύσεως Διδασκαλείου τεχνικής Εκπαιδεύσεως» λητουργουσών σχολών, όπως επαρκέσωσι δια τας ανάγκας των σχολείων της Μέσης Εκπαιδεύσεως, δύναται να ανατεθή η διδασκαλία της Γυμναστικής, Καλλιγραφίας και Ιχνογραφίας και εις δημοδιδασκάλους πτυχιούχους των Διδασκαλείων έχοντας ιδιαιτέραν επίδοσιν εις τα μαθήματα ταύτα και υποδεικνυομένους μετά γνωμοδοτήσεως υπό των οικείων επιθεωρητών των Δημοτικών Σχολείων, επί μηνιαίω επιμισθίω, Δραχ. 40 διά μίαν καθ'εκάστην ώραν διδασκαλίας.

Η ισχύς του παρόντος διατάγματος άρχεται από της δημοσιεύσεως αυτού εν τη Εφημερίδι της Κυβερνήσεως.

Εις τον αυτόν Ημετέρον Σύμβουλον ανατίθεμεν τη δημοσίευσιν και εκτέλεσιν του παρόντος Διατάγματος.

- Εν Φλωρίνη τη 28 Δεκεμβρίου 1916

Προς την Σεβαστήν Ανωτάτην Διεύθυνσιν της Εκπαιδεύσεως εν Θεσσαλονίκη

Κύριε Σύμβουλε

Συμμορφούμενος προς την εν τω υπ' αριθ. 1316 υμετέρω εγγράφω διαταγήν υμών περί της εν Σοροβιτσίου Νηπιαγωγού Αμαλίας Ατονίδου, λαμβάνω την τιμήν ν' αναφέρω υμίν, ότι η νηπιαγωγός αυτή λόγω της σοβαρώς κλονισθείσης υγείας αυτής υπέβαλε δια της επιθεωρήσεως των Δημ. Σχολείων Φλωρίνης προς το εν Αθήναις Σεβαστόν Υπουργείον παραίτησιν κατά μήνα Ιούλιον ε.ε. από της εν Σοροβιτσίου θέσεως.

Αγνοεί όμως η επιθεώρησις, εάν τω όντως ισχυρίζεται ανεκάλεσε δια τινος ειρηνοδίκου την παραίτησίν αυτής η νηπιαγωγός Αμαλ. Ατονίδου, ως επίσης αγνοεί, εάν εγένετο, η μή αποδεκτή παρά του Σεβαστού Υπουργείου η παραίτησις αυτή λόγω της διακοπής ολοσχερώς από του Αυγούστου ε.ε. της ταχυδρομικής και τηλεγραφικής επικοινωνίας Φλωρίνης μετά των Αθηνών.

Επειδή όμως η Νηπιαγωγός Αμαλ. Ατονίδου ουδόλως σχεδόν κατά το παρελθόν έτος εδίδαξε λόγω των συχνών ένεκα της ασθένειας αυτής απουσιών, η επιθεώρησις υπακούσα εις αυστηράν του κ. Γεν. Επιθεωρητού της 11^{ης} Εκπαιδευτικής περιφερείας απαίτησιν περί αντικαταστάσεώς της νηπιαγωγού ταύτης, ήτις κατά την εν τω εγγράφω φράσιν του κ. Γεν. Επιθεωρητού την ατονίαν επέφερεν εν τω νηπιαγωγείω Σοροβιτσίου, δεν ηδύνατο πλέον ν' αναγνωρίση ταύτην ως Νηπιαγωγόν Σοροβιτσίου μετά την αποβληθείσαν αρμοδίως παραίτησιν αυτής τοσούτω μάλλον καθ' όσον ο αυτός κ. Γεν. Επιθεωρητής κατά την τελευταίαν αυτού ενταύθα, εβεβαίωσε, ότι η νηπιαγωγός Αμαλ. Ατονίδου εφέρετο διωρισμένη εν των κοινότητων της εκεί περιφερείας Καστοριάς όπου ώφειλε μεταβαίνουσα ν' αναλάβη υπηρεσίαν.

Του ζητήματος τούτου κατόπιν αιτήσεως της νηπιαγωγού ταύτης επελήφθη και η Νομαρχία Φλωρίνης Υποβάλλω συνημμένως ώδε αντίγραφον του εγγράφου της Επιθεωρήσεως εις απάντησιν του ερωτήματος της Νομαρχίας.

Προσθέτω εν τούτοις ενταύθα ότι τη συστάσει του κ. Νομαρχούντος εδόθη τη αναφερομένη Νηπιαγωγώο μισθός του μηνός Σεπτεμβρίου.

Περί της πληρωμής, η μη των μισθών διά τους επομένους μήνας ανέμενεν η Επιθεώρησις διαταγήν παρά της Σεβαστής Αν. Διευθύνσεως της Εκπαιδεύσεως, προς ην υπέθετεν, ότι παρέπμψεν η Νομαρχία το σχετικόν φάκελον.

Ἢδη κατόπιν της ανακινήσεως της υποθέσεως ταύτης παρά της ίδιας Νηπιαγωγού, παρακαλώ υμάς, όπως ευαρεστούμενοι οδηγήσητέ με, εάν οφείλω να εξακολουθώ θεωρώ τας μισθοδοτικές καταστάσεις της παρητημένης νηπιαγωγού ταύτης καθώς και εάν οφείλω να διατηρήσω ταύτην εν τω αυτή εν Σοροβιτσιώ θέσει παρά τας διαμαρτυρίας των κατοίκων της μεγάλης και επικαίρου ταύτης Κοινότητος.

- Εν Θεσσαλονίκη τη 28 Δεκεμβρίου 1916

Προτάσει του ημετέρου επί της Δημοσίας Εκπαιδεύσεως Συμβούλου απεφασίσαμεν και διατάσσομεν.

Επιτρέπομεν, όπως τα εποπτικά συμβούλια της Δημοτικής Εκπαιδεύσεως, οσάκης απαρτίζονται εκ τριών μελών θεωρώνται εν απαρτία αν ευρίσκονται παρόντα δύο των μελών αυτού, εξ ων και ανάγκην το έτερον δέον να είναι ο επιθεωρητής.

Η ισχύς του παρόντος διατάγματος άρχεται από της δημοσιεύσεως αυτού, η δε δημοσίευσις και εκτέλεσις αυτού ανατίθεται εις τον αυτόν ημέτερον Σύμβουλον.

- Εν τη Θεσσαλονίκη τη 4/1/1917

Νομάρχην Φλωρίνης.

Καθηγητής ελληνικών διωρίσθη και κατ'αυτάς έρχεται αυτόσε. Εν πρώτη ευκαιρία διορίσομεν και ετέρος.

- Εν Θεσσαλονίκη τη 5/1/1917

Προς τον κ. Νικόλ. Πουσατήν

Γνωρίζομεν υμών ότι δια της υπ' αριθ 1656 αποφάσεως ημών τη 28 Δεκεμβρίου εκδοθείσης και τη 30^η του αυτού μηνός καταχωρισθείσης εν τω υπ αριθμ 54 φύλλω της εφημερίδος της Κυβερνήσεως διωρίσθητε υπηρέτης του Ημιγυμνασίου Βελβεδού επί μηνιαίω μισθώ δραχμ. τριάκοντα. Όταν παρακαλείσθε να αναλάβητε τα καθήκοντά σας

αφ'ού ομόσητε τον νενομομένον όρκον της υπηρεσίας ενώπιον της αρμόδιας διοικητικής αρχής.

- Εν Κοζάνη τη 9^η Ιανουαρίου 1917

Προς την Σεβαστήν Ανωτάτην Διεύθυνσιν της Δημοσίας Εκπαιδύσεως (Τμήμα Μέσης Παιδείας)

Κύριε Σύμβουλε

Ευσεβάστως αναφέρω, ότι σήμερον 9^η του μηνός Ιανουαρίου προσήλθον πάντες οι εν τις καθ' ημάς Γυμνασίω διδάσκοντες και επανέλαβον τα καθήκοντα αυτών.

- Εν Θεσσαλονίκη τη 9/1/1917

Προς τον κ. Επιθεωρητή των δημοτικών Σχολείων Φλωρίνης

Απαντώντες προς την υπ' αριθ. 641 π.ε. υμετεραν αναφοράν γνωρίζομεν υμίν ότι η νηπιαγωγός Αμαλία Ατονίδου δεν πρέπει πλέον να λογίζεται ως νομίμως κατέχουσα της εν Σόροβιτς θέσιν της.

- Εν Θεσσαλονίκη τη 13 Ιανουαρίου 1917

Προτάσει του ημετέρου επί της Δημοσίας Εκπαιδύσεως Συμβούλου αποφασίζομεν και διατάσσομεν.

Άρθρον 1

Εις το άρθρον 5 του 381 νόμου προστίθεται και στ' ακροτελεύτιον εδάφιον έχον ούτω:

«Οι εκ των διδασκαλείων όμως των αρρένων από του 1914 και εξής απολυθέντες ως και οι ε τω μέλλοντι από τούτων απολυθησόμενοι, εφ' όσον υπηρετούσιν εν Μακεδονία λαμβάνουσιν ως επίδομα οι μέν φέροντες εν τω απολυτηρίω των τον βαθμόν άριστα δραχ. 30, οι δε τον βαθμόν λίαν καλώς δραχ. 20 μηνιαίως, όπερ εξακολουθεί παρεχόμενον αυτοίς ανεξαρτήτως πάσης άλλης αυξήσεως του μισθού των προερχομένης είτε εκ λόγου προαγωγικών εξετάσεων είτε και λόγω συμπληρώσεως πενταετιών

Άρθρον 2

Το παρόν διάταγμα μη έχον αναδρομικήν δύναμιν άρχεται ισχύον από της 1^{ης} Ιανουαρίου 1917.

Εις τον αυτόν ημέτερον Σύμβουλον αναθέτομεν την δημοσίευσιν και εκτέλεσιν του παρόντος διαταγματος.

- Αντικείμενον. Θερμή αίτησις μαθητών τελειοφοίτων Γυμνασίου Φλωρίνης περί αποστολής Γυμνασιάρχου και ενός ακόμη Ελληνιστού.

Εν Φλωρίνη τη 18 Ιανουαρίου 1917

Προς τον Εξοχότατον Πρόεδρον της Σεβαστής Κυβερνήσεως Κύριον Κ^ον Ελευθ. Βενιζέλον.

Εις Θεσσαλονίκην

Κύριεν Πρόεδρε από της ενάρξεως του σχολικού έτους μέχρι της σήμεραν εναγωνίως πάντες οι μαθηταί αναμένομεν το άνοιγμα του γυμνασίου μας ούτινος η ίδρυσις εν τη εσχατιά ταύτη της Μακεδονίας ανέκαθεν οφείλεται εις υμάς και μόνο υμαί.

Η έλλειψις, Κύριε Πρόεδρε απαιτουμένου προσωπικού και δη Γυμνασιάρχου, συνετέλεσεν εις την αργίαν του χαλκείου τούτου των γραμμάτων και απώλειαν δυστυχώς πολυτίμου καιρού καθ' όντα μέγιστα εξημιώθημεν.

Διατρέχοντες ήδη την δευτέραν τριμηνίαν άνευ ουδεμίας υπέρ ημών προνοίας, δικαιούμεθα, Κύριε Πρόεδρε να ανησυχήσομεν και απηλπισμένοι να εκλιπαρίσωμεν την υμετέραν Εξοχότητα, όπως εν τη ιερά Αυτής πατρική μερίμνη ρίψη εν βλέμμα χαροποιόν εισί των αδικουμένων ημών μαθητών και δη των τελειοφοίτων και αποστείλη δύο τουλάχιστον ακόμη πρόσωπα, του ενός ελληνιστού και του ετέρου Γυμνασιάρχου, ων άνευ η λειτουργία όλων των τάξεων τυγχάνει αδύνατος, η όπερ και απευχόμεθα, ν' ανακοινωθή ημών οποία θέλει είσθε η θλιβερά μας τύχη αποσόβησιν του μέλλοντος κινδύνου ον προαισθανόμεθα εκ της απωλείας του σχολικού τούτου έτους.

Εξ' ονόματος όλων των μαθητών οι παρευρισκόμενοι εν Φλωρίνη τελειόφοιτοι

Μετά πολλού σεβασμού Ιωάννης Π. Σταμισούλης, Τιμολέων Αν. Λιάκου, Πέτρος Αν. Τσάλλης, Περικλής Δημ. Μήτκας, Χρήστος Κώττας.

- 21/1/1917

Γενικού Επιθεωρητού Σχολείων Χανιά, Μυτιλήνην, Σύρου, Κοζάνην

Ανακοινούμεν διαταγήν Κυβερνήσεως όπως γίνηται χρήσις ημιφύλλων και καταργηθώσιν ημίκλυστα παρακαλούμεν γνωρίσητε ταύταν πάσαις υφ' υμάς αρχαίς.

- Εν Θεσσαλονίκη τη 23 Ιανουαρίου 1917

Προς τον κ. Ιωάννην Μαργαρόνην πρωτοβάθμιον δημοδιδάσκαλου Μηλεών

Γνωρίζομεν υμίν ότι δί' ημετέρας αποφάσεως τη 18^η του Ιανουαρίου μηνός εκδοθείσης και τη 19^η του αυτού καταχωρισθείσης εν τω υπ' αριθ. 15 (Τεύχει Β΄.) φύλλω της Εφημερίδος της Κυβερνήσεως διωρίσθητε προσωρινός Επιθεωρητής των δημοτικών σχολείων της Εκπαιδευτικής Περιφέρειας Κοζάνης επί ταις αποδοχαίς επιθεωρητού δημοτικών σχολείων.

Όθεν παρακαλείσθε να μεταβήτε εις την θέσιν υμών και αναλάβητε τα καθήκοντά σας, αφ' ου ομόσητε τον της υπηρεσίας όρκον ενώπιον του κ. Γενικού Επιθεωρητού της 11^{ης} Εκπαιδευτικής Περιφέρειας.

- 26/1/1917

Γενικούς Επιθεωρητάς Σχολείων Χανιά, Μυτιλήνην, Σύρου, Κοζάνην.

Εντελλόμεθα τελεσθή σχολική εορτή 30 Ιανουαρίου.

- Εν Θεσσαλονίκη τη 26/1/1917

Προς τας Διευθύνσεις των Σχολείων της Μέσης Εκπαιδεύσεως

Υπομινθήσκοντες υμάς ότι κατά άρθρον 8 του Β. Διατάγματος της 30 Σεπτεμβρίου 1912 την 30 Ιανουαρίου, 25 Μαρτίου και 29^{ην} Μαΐου τελείται σχολική εορτή, ης τα καθ' έκαστα κανονίζονται και απόφασιν του Συλλόγου των διδασκόντων, εντελλόμεθα υμίν όπως συμμορφωθήτε προς τούτο επί τη επικειμένη εορτή της 30 Ιανουαρίου ε.ε.

- Εν Θεσσαλονίκη τη 31/1/1917

Προς τον κ. Νομάρχη Φλωρίνης

Φλώρινα

Ο πρώην Γυμνασιάρχης Φλωρίνης κ. Ευάγ. Τάνος υπέβαλε ημίν καταστάσεις

A) δια κατασκευήν σχολικών σκευών και επίπλων, έδρων, θρανίων, πινάκων κτλ εκ δραχ. 435

B) δια κατασκευήν δυο ερμαρίων προς απόθεσιν της βιβλιοθήκης του Γυμνασίου Μοναστηρίου εκ δραχ. 125 και

Γ) δι' υλικόν θερμάνσεως του Γυμνασίου Φλωρίνης δια τους μήνας Ιανουάριον, Φεβρουάριον και Μάρτιον του σχολικού έτους 1915-1916. Ο εν λόγω Γυμνασιάρχης αναφέρει ημίν ότι δι' άπαντα τα καθυστερούμενα αυτής ανωτέρω δικαιώματα υπέβαλε εις το εν Αθήνας Υπουργείον ότι καθίσταται ανέφικτος η υποβολή νέων τοιούτων.

Όθεν παρακαλούμεν υμάς, όπως εξετάσητε και αναφέρητε ημίν αν όντως αι αναφερόμεναι εργασίαι εγίνοντο και δι' αυτάς καταβληθήσαν τα απαιτούμενα ποσά.

- Εν Θεσσαλονίκη τη 6/2/1917

Προς τον κύριον Νομάρχη Φλωρίνης

Έχοντες υπ' όψει την από 18 Ιανουαρίου ε.ε. αίτησιν 5 τελειοφοίτων του γυμνασίου Φλωρίνης, δι' ης ούτοι αντιπροσωπεύοντες και τους λοιπούς συμμαθητάς των εξαιτούνται την ενίσχυσιν του διδακτικού προσωπικού του ειρημένου γυμνασίου δια του διορισμού ιδία ενός Γυμνασιάρχου να παρακαλέσομεν Υμάς όπως γνωρίσητε τοις ενδιαφερομένοις ότι σοβαρώτατα και απησχόλησε και απασχολεί Ημάς το ζήτημα του αυτόθι Γυμνασίου, αλλ' ατυχώς επί του παρόντος αδυνατούμεν να τοποθετήσωμεν και άλλην διδακτικήν δύναμιν. Το υπάρχον προσωπικόν είθε δυνατόν περικόπτον το ωρολόγιον των μαθημάτων να επαρκέση εις άπάσας τας τάξεις, όπως μη γεννώνται παράπονα, μέχρις εξευρέσεως καταλλήλου προσώπου.

- Προς τον Κυβερνητικόν Αντιπρόσωπον Κοζάνης – Φλωρίνης

απαντώντες εις την υπ' αριθ. 824 24/02/1917 επισημειωματικήν σύστασιν της υπ' αριθ.84 21/02/1917 αναφοράς του Κ. Επιθεωρητού των Δημοτικών Σχολείων Ανασελίτσης λαμβάνομεν την τιμήν να πληροφορήσομεν υμάς, ότι, μολονότι η καθ' υμάς υπηρεσία αναγνωρίζει, τας καλὰς και υπέρ των σχολείων της περιφερείας του η υπέρ του εθνικού κινήματος ενεργείας του αιτούντος επιπρόσθετην αποζημίωσιν Επιθεωρητού διά την ανάθεσιν αυτώ της διοικήσεως η επιθεωρήσεως μέρους της εκπαιδευτικής περιφερείας Γρεβενών εν τούτοις επειδή κωλύεται προς παροχήν ταύτης υπό των κειμένων νόμων διά τούτο ευρίσκειται εις την δυσάρεστον θέσιν να αρνηθή αυτώ την πλήρωσιν της εν λόγω αιτήσεως του ταύτης.

- Εν Φλωρίνη τη 7 Φεβρουαρίου 1917

Προς την Σεβαστήν Ανωτάτην Διοίκησιν των Θρησκευμάτων και της Παιδείας

Εν Θεσσαλονίκην

Κύριε Σύμβουλε

Λαμβάνω την τιμήν να υποβάλω υμών έκθεσιν εν γενικαίς γραμμαίς περί της Εκπαιδευτικής καταστάσεως της Εκπαιδευτικής περιφερείας Φλωρίνης, ήτη ως γνωστόν ευρισκομένη επί της μεθορίου υπέστη και υφίσταται δυνότερον τας συνεπειάς του φοβερού τούτου πολέμου, τον οποίον διεξάγει μετά βεβαίας επιτυχίας το δίκαιον κατά της αδικίας.

Η Εκπαιδευτική περιφερεία Φλωρίνης αποτελουμένη εξ' ογδοήκοντα τριών Κοινοτήτων μεγάλων και μικρών διαιρείται εις τρία τμήματα, εδαφικώς δι' ορέων και φυσικών υψωμάτων κεχωρισμένα αλλήλων, ήτοι εις το τμήμα της Πρέσπας (εγγυτέρα και απωτέρα) το τμήμα της Φλωρίνης (πεδιάς Φλωρίνης) και το τμήμα Σοροβυτίου.

Κατά το λήξαν σχολ. έτος επετεύχθη να λειτουργήσωσι σχολεία εις 66 Κοινοτήτας μετά διδακτικού προσωπικού εξ 125 εν όλω και εις α εφοίτησαν εν όλω αρρένα 3863 και θηλέα 2404.

Κατά το ενεστώς έτος ένεκα των εξαιρετικών γεγονότων μετά την σχετικήν κατάπαυσην της μεγίστης τρικυμίας ην υπέστη η περιφερεία μου μαρτυρικώς κατά την αισχράν υποχώρησιν των Γερμανοβουλγάρων μόλις από των μέσων Οκτωβρίου ή μάλλον από των αρχών Νοεμβρίου, ήρξαντο όπως συν σημειουμένη μικρά, ελάχιστη εκπαιδευτική αποκατάστασις.

Από των μέσων όμως Νοεμβρίου ηδυνήθην να εξασφαλίσω την κανονικήν λειτουργίαν σχολείων εις είκοσι Κοινότητας, τα δέκα εκ των οποίων ουδόλως διέκοψαν ταύτην μέχρι σήμερον.

Αλλά μετά την τμηματικήν αποχώρησιν του Συμ. Στρατού εκ διαφόρων σημείων, έσπευσον ν' αποστέλλω διδακτικόν προσωπικόν προς ανάκλησιν ούτως ειπείν απολεσθέντος εδάφους, και ούτω είχαν αρχίσει λειτουργούντα 15 έτερα σχολεία εν ισαριθμοις Κοινοτήσι. Επαναληφθείσα όμως πολλάκις διέλευσις στρατού δια των χωρίων τούτων, εματαίωσε των ως είρηται σχολείων την κανονικήν λειτουργίαν, ήτη κατ' αυτάς τελείως διεκόπη, εγκατασταθέντος στρατού εντός των διαδακτηρίων τινά των οποίων μετεβλήθησαν εις Νοσοκομεία Στρατιωτικά.

Ένεκα των πολεμικών επιχειρήσεων και της διαρκούς διαμονής στρατού εν 27 χωρίοις, δεν ήτο δυνατόν να λειτουργήσωσι σχολεία, δι' ο και απέφυγον επιμελώς ν' αποστείλω διδ. προσωπικόν εις τας Κοινοτήτας ταύτας προς αποφυγήν προστριβών τόσον μετά των χωρικών, μη δυνάμενων να παραχωρήσωσι κατοικίαν τοις διδασκάλοις, όσον και μετά του στρατού, του Σερβικού ιδία, κατέχοντος τα διδακτήρια, ή και παρενοχλούντος το διδ. προσωπικόν.

Εις 21 δε Κοινοτήτας μικράς, λόγω ελλείψεως προσωπικού, και υπό ομαλάς περιστάσεις ήθελεν είσθαι αδύνατος η λειτουργία σχολείου κατά το ενεστώς σχολ. έτος.

Ούτω λοιπόν δύναμαι να κατατάξω τα σχολεία της περιφερείας μου κατά το έτος τούτο ως εξής:

Πρώτον. Σχολεία λειτουργούντα κανονικώς εν όλω 20.

Δεύτερον. Σχολεία λειτουργήσαντα ατάκτως και διακόψαντα την εργασίαν εν όλω 16.

Τρίτον. Σχολεία μη λειτουργούντα μέχρι σήμερον διαφόρων ένεκα λόγων εν όλω 27.

Τέταρτον. Μικρά σχολεία μέλλοντα να μη λειτουργήσωσι λόγω ελλείψεως προσωπικού και εν η περιπτώσει έλειπον οι σοβαροί του πολέμου λόγοι εν όλω 21.

Έναντι την ανωτέρω διαφόρου είδους σχολείων, έχομεν διδασκάλους εργαζομένους 28 και διδασκαλίσσας εργαζομένας 30, διδασκάλους αργούντα 5 και διδασκαλίσσας αργούσας τελείως 14, διδασκάλους διακόψαντας την εργασίαν 9 και διδασκαλίσσας εις ταύτας 16.

Μεταξύ των εργαζομένων διδασκάλων υπάρχουν απεσπασμένοι 11 και διδασκαλίσσαι 9. Εις δημοδιδάσκαλος ο Μαρτίδης Σταύρος απεσπασμένος εν Φλωρίνη εκ Σοροβιτσίου- αργεί το σχολείον και της Κοινότητος ταύτης- ανεχώρησε προ εβδομάδος δια Κρήτην προσκληθείς εις τας τάξεις του στρατού. Εκ των διδασκάλων του λήξαντος σχολ. έτους απήχθησαν υπό των Βουλγάρων 5 διδάσκαλοι, των οι 4 εκ των εν Πρέσπα θέσεων αυτήν και ο πέμπτος μετά του απαχθέντος λόχου αυτού.

Ενταύθα οφείλω να αναφέρω μετά ευλαβίας, αλλά και μετά βαρυαλγούσης καρδιάς, ότι τα χωρία της απωτέρας Πρέσπας κατελήφθησαν υπό Αλβανών, και ο μόνος απομένων εν Γρασδάνη διδάσκαλος Αντ. Παπαναούμ μετά της σύζυγον αυτού διδασκαλίσσης Αθηνάς Παπαναούμ, εκ φόβου εγκατέλιπον την θέσιν αυτών και εγκατεστάθησαν εν Βιγλίστη. Των άλλων χωρίων Σουλίου, Γυλομποτσάνης, Πουστετσίου οι υπάρχοντες διδάσκαλοι Ιω. Δουγιάκης, Ιω. Γρηγορίου και Ν. Πυρίτας έχουσιν απαχθή – ως ανωτέρω αναφέρω- υπό των Βουλγάρων, και ο του Τουμενετσίου τυγχάνει αγνώστου διαμονής.

Εν τω τμήματι δηλονότι της Πρέσπας ελάχιστα σχολεία, ως της Νιβίτσης, Γερμανίου και Ράμπης μόλις και σχεδόν βία λειτουργούσι σήμερον, ενώ αργούσι 13 εν όλω λειτουργήσαντα κατά το παρελθόν έτος.

Και εν τη πεδιάδι Φλωρίνης εσημειώθη κατ'αυτάς κρούσμα επεμβάσεως του Σερβικού στρατού εις την εκπαίδευσιν την Ελληνικήν. Εν Βοσταράνη, κώμη κεντρικωτάτη εν τη πεδιάδι, αφού εξεδιώχθη η ημετέρα χωροφυλακή προ καιρού, αφού ηνάγκασαν τον ιερέα του χωρίου να λειτουργή Σλαβιστί, και αυτάς ενεκαινίασαν την λειτουργίαν και Σερβικού σχολείου υπό διδάσκαλον εκ των εφédρων στρατιωτών. Ο μεταδώσας τας πληροφορίας ταύτας επίτροπος της ιεράς Εκκλησίας Βοσταράνης ωμολόγησεν, ότι πιεσθείς και βιασθείς παρέδωκεν εις τους Σέρβους χιλίας δραχμάς, ευρεθείσας εν τω ταμείω επί σκοπώ ν'αγορασθώσι δι'αυτών τα αναγκαιούντα διδακτικά βιβλία δια τους μαθητάς. Εν Βοσταράνη, Κύριε Σύμβουλε, είχομεν κοινόν σχολείον μετά δύο διδασκάλων και μιας νηπιαγωγού, εις ο φοίτων εν όλω 25 μαθηταί άρρενες και θηλείς. Η κοινότης στερείται καταλλήλου διδακτηρίου, του υπάρχοντος εκτός του χωρίου και εντός του προαυλίου της ιεράς Εκκλησίας όντος σαθρού και στενοχώρου. Κατά το παρελθόν έτος ενοικιάσθη οίκημα, χρησιμοποιηθέν ως διδακτήριον, επρόκειτο δε να ιδρύση η Κοινότης τη συνδρομή και ου δημοσίου νέον διδακτήριον, αντάξιον της

μεγάλης αυτής Κοινότητας, και όπερ ήθελε χρησιμεύσει ως κεντρικόν σχολείον των πέριξ χωρίων.

Ήδη, οι φίλοι Σέρβοι, οικειοποιούνται το τμήμα τούτο μετά προθέσεως να επεκτείνωσι την κατοχήν αυτών εφ'όλης της σειράς των ορέων από Μοριχόβου μέχρι Βοδενών. Εν παρεκβάσει αναφέρω, ότι μίαν ώραν μακράν της Βοσταράνης και νοτίως αυτής εν Ζαμπιρδάνη, μικρώ χωρίω εκ 579 ψυχών, κενωθέντι υπό του Σερβικού στρατού εγκατέστησα προ δύο εβδομάδων διδάσκαλον, αρχίσαντα να εργάζηται τακτικώς από της 1 Φεβρουαρίου συνωδά τη αναφορά αυτού.

Τας υποψίας μου περί μελετωμένης πιθανώς κατοχής και άλλων χωρίων της περιφέρειας μου υπό των Σέρβων ενισχύσους δύο έτερα γεγονότα τα εξής. Η νηπιαγωγός Κλαδοράπης – χωρίον 1 ½ ώραν μακράν και προς Β. της Φλωρίνης- μεταβάσαι προ δύο εβδομάδων εις την θέσιν της, προσεκλήθη αμέσως υπό του Σέρβου φρουράρχου, όστις ζητήσαι παρ'εκείνης το όνομα του αποστείλαντος ταύτην επιθεωρητού, τη συνέστησε ν'απέλθη του χωρίου, καθόσον δεν είνε δυνατόν να λειτουργήση σχολείον εν τω χωρίω τούτω, το διδακτήριον του οποίου κατέχεται υπό του στρατού.

Εν Μπουρίω, μεγάλω χωρίω, εν ω κοντά ταις πρώταις ημέραις της εν αυτώ εγκαταστάσεως των χιλίων Σέρβων στρατιωτών αφέθη ελεύθερον το περικαλλές και λίαν ευρύχωρον διδακτήριον, αίφνης μετά πάροδον ημερών τινών επετάχθη και τούτο. Αι τρεις διδασκάλισσαι έσχον την τόλμην να παραμείνωσιν εν τω χωρίω άεργοι, αλλ' ενώπιον των ενοχλήσεων από μέρους ανωτέρων βαθμούχων ηναγκάσθησαν να κατέλθωσιν εις Φλώριναν.

Εν αντιθέσει δέεις τα υπό του Γαλλικού στρατού κατεχόμενα χωρία, αφέθησαν πάντοτε ελεύθεροι οι διδάσκαλοι εις την ενάσκησιν των καθηκόντων αυτών. Ούτω εν Ουπερένη τρίωρον και προς Β. της Φλωρίνης επ'αυτής της μεθορίου κειμένη, ο διδάσκαλος Χρ. Ματζάρης ειργάζετο εν τω δωματίω οικίας ιδιωτικής ησύχως, εφ'όσον το χωρίον κατείχον οι ευγενείς Γάλλοι. Α μα όμως τη αντικαταστάσει τούτων υπό των Σέρβων, ο διδάσκαλος δεν έσχεν ησυχίαν. Οι Σέρβοι κατέλαβον πρώτον τον κοιτώνα του διδασκάλου, είτα δέ και το δωμάτιον της παραδόσεως απογυμνώσαντες τούτο και των θρανίων, τα οποία έκαυσαν.

Βεβαίως η τοιαύτη συμπεριφορά των Σέρβων, πληττόντων εις τα καίρια την μόλις αναγεννωμένην ενταύθα Ελληνικήν εκπαίδευσιν, συντελεί σπουδαίως εις την

διαστροφήν του πάντοτε υδαρούς φρονήματος παρά τους σλαυοφώνους πληθυσμούς της της περιφέρειάς μου. Εις πείρας μακράς γνωρίζων τον χαρακτήρα του χωρικού των μερών τούτων, μεθ' ου συζώ από δεκαετίας, δύναμαι να διαβεβαιώσω υμάς. Κύριε Σύμβουλε, ότι η πλειονότης των κατοίκων- δεν υπάρχει αμφιβολία, ότι και ικανή μερίς συμπαθεί προς το ελληνικόν καθεστώς- μάλλον έχουσιν εστραμμένους οφθαλμούς και τεταμένους χείρας, και αδιαφόρως, προς τους Σλαύους, είτε Βούλγαροι λέγονται ούτοι, είτε Σέρβοι, παρά προς τους απελευθερώσαντας τούτους Έλληνας.

Τα έκτακτα γεγονότα τα λαβόντα χώραν πρώτον δια της προδοτικής αποστρατεύσεως, ήτις παρά τοις σλαυοφώνοις χωρικοίς έσχε φυσικοτάτην συνέπειαν την άμεσον δηλητηρίασην του [...]παγιωθέντος ελληνικού φρονήματος – οι επίστρατοι εκήρυττον, ότι τα μέρη αυτά παραχωρεί ο Βασιλεύς εις τους Βουλγάρους- και ακολούθως από του Αυγούστου π.ε. και εφεξής, αι συνεχείς μεταπτώσεις από μιας επικυριαρχίας εις άλλην, η αποχώρησις δηλονότι της χωροφυλακής εν αρχή, η επακολουθήσασα εισβολή των Βουλγάρων, η θριαμβική επάνοδος των Σέρβων, αί διαβεβαιώσεις των πρώτων περί ανακατοχής της Μακεδονίας, ο σωβινισμός των δευτέρων κηρυττούντων, ότι η περιφέρεια αυτή είνε Σερβική, η εις επίμετρον εμφανιζομένη νεαρά προπαγάνδα των Αλβανών, διεκδικούντων και τούτων το τμήμα τούτο της Μακεδονίας, η ένεκα υψηλοτέρων λόγων από μέρους των ημετέρων αρχών τηρουμένη έναντι των τοιούτων υπερβασιών ανοχή, θεωρουμένη παρά των απλοϊκών αδυναμία.

- Εν Θεσσαλονίκη τη 9 Φεβρουαρίου 1917

Προς Φιλομήλου Δροσινά άχρι τούδε δημοδιδασκάλισσαν του Β' δημοτικού σχολείου Κοζάνης

Γνωρίζομεν υμίν, ότι δια του υπ' αριθ. 1348 Διατάγματος της Προσωρινής Κυβερνήσεως τη 31^η του Ιανουαρίου μηνός εκδοθέντος και τη 7^η του Φεβρουαρίου καταχωρισθέντος εν τω υπ' αριθ. 31 (Τεύχει Β'.) φύλλω της Επισήμου Εφημερίδος αυτής απελύθητε της υπηρεσίας ως μη αναλαβούσα τα καθήκοντά σας.

- Εν Θεσσαλονίκη τη 9 Φεβρουαρίου 1917

Προς την κ. Κατίαν Κουτσιμάνη άχρι τούδε δημοδιδασκάλισσαν του Β' δημοτικού σχολείου Κοζάνης

Γνωρίζομεν υμίν, ότι δια του υπ' αριθ. 1348 Διατάγματος της Προσωρινής Κυβερνήσεως τη 31^η του Ιανουαρίου μηνός εκδοθέντος και τη 7^η του Φεβρουαρίου

καταχωρισθέντος εν τω υπ' αριθ. 31 (Τεύχει Β΄.) φύλλω της Επισήμου Εφημερίδος αυτής απελύθητε της υπηρεσίας ως εγκαταλιπούσα την θέσιν σας.

- Εν Θεσσαλονίκη τη 9 Φεβρουαρίου 1917

Προς την κ. Θεοδοσίαν Δεληνάου δημοδιδασκαλίσσαν Σιατίστης

Γνωρίζομεν υμίν, ότι δια του υπ' αριθ 1328 Διατάγματος της Προσωρινής Κυβερνήσεως τη 26^{ης} του Ιανουαρίου μηνός εκδοθέντος και τη 3^η του Φεβρουαρίου καταχωρησθέντος εν τω υπ' αριθ. 27 (Τεύχει Β΄.) φύλλω της επισήμου εφημερίδος Αυτής ηυξήθη ο μισθός υμών κατά δραχμάς δέκα(10) μηνιαίως από της 1^{ης} Σεπτεμβρίου 1916 λόγω συμπληρώσεως μιας πενταετίας εν τη υπηρεσία.

- Εν Θεσσαλονίκη τη 9 Φεβρουαρίου 1917

Προς την κ. Ελένη Κοσμαίδου υποδιδασκάλίσσαν Ραδοβιτσίου Ανασελίτσης

Γνωρίζομεν υμίν, ότι δια του υπ' αριθ. 1328 Διατάγματος της Προσωρινής Κυβερνήσεως τη 26^η του Ιανουαρίου μηνός εκδοθέντος και τη 3^η του Φεβρουαρίου καταχωρισθέντος εν τω υπ' αριθ. 27 (Τεύχει Β΄.) φύλλω της επισήμου Εφημερίδος Αυτής ηυξήθη ο μισθός υμών κατά δραχμάς πέντε (5) μηνιαίως από της ημέρας του διορισμού σας λόγω συμπληρώσεως μιας πενταετίας εν τη υπηρεσία.

- Εν Θεσσαλονίκη τη 9 Φεβρουαρίου 1917

Προς τον κ. Αβραάμ Μιχαήλ δημοδιδάσκαλον Σιατίστης

Γνωρίζομεν υμίν, ότι δια του υπ' αριθ. 1328 Διατάγματος της Προσωρινής Κυβερνήσεως τη 26^η του Ιανουαρίου μηνός εκδοθέντος και τη 3^η του Φεβρουαρίου καταχωρισθέντος εν τω υπ' αριθ. 27 (Τεύχει Β΄) φύλλω της επισήμου Εφημερίδος Αυτής ηυξήθη ο μισθός υμών κατά δραχμάς δέκα(10) μηνιαίως από της 1^{ης} Σεπτεμβρίου 1915 λόγω συμπληρώσεως μιας πενταετίας εν τη υπηρεσία.

- Εν Θεσσαλονίκη τη 9 Φεβρουαρίου 1917

Προς τον κ. Κωσταντ. Μούταρη δημοδιδάσκαλον Σιατίστης

Γνωρίζομεν υμίν, ότι δια του υπ' αριθ. 1328 Διατάγματος της Προσωρινής Κυβερνήσεως τη 26^η του Ιανουαρίου μηνός εκδοθέντος και τη 3^η του Φεβρουαρίου

καταχωρισθέντος εν τω υπ' αριθ. 27 (Τεύχει Β΄) φύλλω της επισήμου Εφημερίδος Αυτής ηυξήθη ο μισθός υμών κατά δραχμάς δέκα(10) μηνιαίως από της 1^{ης} Σεπτεμβρίου 1915 λόγω συμπληρώσεως μιας πενταετίας εν τη υπηρεσία.

- Εν Θεσσαλονίκη τη 9 Φεβρουαρίου 1917

Προς την κ. Κωσταντίαν Παπαγιανοπούλου υποδιδασκάλισσαν Κλειστής Ανασελίτσης

Γνωρίζομεν υμίν, ότι δια του υπ' αριθ. 1328 Διατάγματος της Προσωρινής Κυβερνήσεως τη 26^η του Ιανουαρίου μηνός εκδοθέντος και τη 3^η του Φεβρουαρίου καταχωρισθέντος εν τω υπ' αριθ. 27 (Τεύχει Β΄) φύλλω της επισήμου Εφημερίδος Αυτής ηυξήθη ο μισθός υμών κατά δραχμάς πέντε (5) μηνιαίως από της 1^{ης} Σεπτεμβρίου 1915 λόγω συμπληρώσεως μιας πενταετίας εν τη υπηρεσία.

- Εν Θεσσαλονίκη τη 9 Φεβρουαρίου 1917

Προς την κ. Φανήν Πυλαγώρα δημοδιδασκάλισσαν Τσοτυλιά (Σιατίστσης)

Γνωρίζομεν υμίν, ότι δια του υπ' αριθ. 1328 Διατάγματος της Προσωρινής Κυβερνήσεως τη 26^η του Ιανουαρίου μηνός εκδοθέντος και τη 3^η του Φεβρουαρίου καταχωρισθέντος εν τω υπ' αριθ. 27 (Τεύχει Β΄) φύλλω της επισήμου Εφημερίδος Αυτής ηυξήθη ο μισθός υμών κατά δραχμάς δέκα(10) μηνιαίως από της 1^{ης} Σεπτεμβρίου 1916 λόγω συμπληρώσεως μιας πενταετίας εν τη υπηρεσία.

- Εν Θεσσαλονίκη τη 9 Φεβρουαρίου 1917

Προς τον κ. Μιλτιάδη Αστερίου υποδιδάσκαλον Σβόλιαννης Ανασελίτσης

Γνωρίζομεν υμίν, ότι δια του υπ' αριθ. 1328 Διατάγματος της Προσωρινής Κυβερνήσεως τη 26^η του Ιανουαρίου μηνός εκδοθέντος και τη 3^η του Φεβρουαρίου καταχωρισθέντος εν τω υπ' αριθ. 27 (Τεύχει Β΄) φύλλω της επισήμου Εφημερίδος Αυτής ηυξήθη ο μισθός υμών κατά δραχμάς δέκα(10) μηνιαίως από της ημέρας του διορισμού σας λόγω συμπληρώσεως δυο πενταετιών εν τη υπηρεσία.

- Εν Θεσσαλονίκη τη 9 Φεβρουαρίου 1917

Προς τον κ. Επαμεινώνδαν Βόγκολη υποδιδάσκαλον Πυσιλίστης Ανασελίτσης.

Γνωρίζομεν υμίν, ότι δια του υπ' αριθ. 1328 Διατάγματος της Προσωρινής Κυβερνήσεως τη 26^η του Ιανουαρίου μηνός εκδοθέντος και τη 3^η του Φεβρουαρίου καταχωρισθέντος εν τω υπ' αριθ. 27 (Τεύχει Β΄) φύλλω της επισήμου Εφημερίδος Αυτής ηυξήθη ο μισθός υμών κατά δραχμάς δέκα(10) μηνιαίως από της ημέρας του διορισμού σας λόγω συμπληρώσεως δυο πενταετιών εν τη υπηρεσία.

- Εν Θεσσαλονίκη τη 9 Φεβρουαρίου 1917

Προς τον κ. Ζήσην Γερουσόπουλου υποδιδάσκαλου Τρασουτουστίου Ανασελίτσης

Γνωρίζομεν υμίν, ότι δια του υπ' αριθ. 1328 Διατάγματος της Προσωρινής Κυβερνήσεως τη 26^η του Ιανουαρίου μηνός εκδοθέντος και τη 3^η του Φεβρουαρίου καταχωρισθέντος εν τω υπ' αριθ. 27 (Τεύχει Β΄) φύλλω της επισήμου Εφημερίδος Αυτής ηυξήθη ο μισθός υμών κατά δραχμάς δέκα(10) μηνιαίως από της ημέρας του διορισμού σας λόγω συμπληρώσεως δυο πενταετιών εν τη υπηρεσία.

- Εν Θεσσαλονίκη τη 9 Φεβρουαρίου 1917

Προς τον κ. Χριστόδουλον Ιωαννίδην υποδιδάσκαλον Ντόλου Ανασελίτσης

Γνωρίζομεν υμίν, ότι δια του υπ' αριθ. 1328 Διατάγματος της Προσωρινής Κυβερνήσεως τη 26^η του Ιανουαρίου μηνός εκδοθέντος και τη 3^η του Φεβρουαρίου καταχωρισθέντος εν τω υπ' αριθ. 27 (Τεύχει Β΄) φύλλω της επισήμου Εφημερίδος Αυτής ηυξήθη ο μισθός υμών κατά δραχμάς δέκα(10) μηνιαίως από της ημέρας του διορισμού σας λόγω συμπληρώσεως δυο πενταετιών εν τη υπηρεσία.

- Εν Θεσσαλονίκη τη 9 Φεβρουαρίου 1917

Προς την κ. Φεβρωνίαν Κοσμά υποδιδασκάλισσαν Ζουπανίου Ανασελίτσης

Γνωρίζομεν υμίν, ότι δια του υπ' αριθ. 1328 Διατάγματος της Προσωρινής Κυβερνήσεως τη 26^η του Ιανουαρίου μηνός εκδοθέντος και τη 3^η του Φεβρουαρίου καταχωρισθέντος εν τω υπ' αριθ. 27 (Τεύχει Β΄) φύλλω της επισήμου Εφημερίδος Αυτής ηυξήθη ο μισθός υμών κατά δραχμάς δέκα(10) μηνιαίως από της ημέρας του διορισμού σας λόγω συμπληρώσεως δυο πενταετιών εν τη υπηρεσία.

- Εν Θεσσαλονίκη τη 9 Φεβρουαρίου 1917

Προς τον κ. Ιωάννην Λιάπη υποδιδάσκαλου Σαρμπαδίου Ανασελίτσης

Γνωρίζομεν υμίν, ότι δια του υπ' αριθ. 1328 Διατάγματος της Προσωρινής Κυβερνήσεως τη 26^η του Ιανουαρίου μηνός εκδοθέντος και τη 3^η του Φεβρουαρίου καταχωρισθέντος εν τω υπ' αριθ. 27 (Τεύχει Β΄) φύλλω της επισήμου Εφημερίδος Αυτής ηυξήθη ο μισθός υμών κατά δραχμάς δέκα(10) μηνιαίως από της ημέρας του διορισμού σας λόγω συμπληρώσεως δυο πενταετιών εν τη υπηρεσία.

- Εν Θεσσαλονίκη τη 9 Φεβρουαρίου 1917

Προς τον κ. Κωσταντίνου Μανωλόπουλου υποδιδάσκαλου Λούβρης Ανασελίτσης

Γνωρίζομεν υμίν, ότι δια του υπ' αριθ. 1328 Διατάγματος της Προσωρινής Κυβερνήσεως τη 26^η του Ιανουαρίου μηνός εκδοθέντος και τη 3^η του Φεβρουαρίου καταχωρισθέντος εν τω υπ' αριθ. 27 (Τεύχει Β΄) φύλλω της επισήμου Εφημερίδος Αυτής ηυξήθη ο μισθός υμών κατά δραχμάς δέκα(10) μηνιαίως από της ημέρας του διορισμού σας λόγω συμπληρώσεως δυο πενταετιών εν τη υπηρεσία.

- Εν Θεσσαλονίκη τη 9 Φεβρουαρίου 1917

Προς τον κ. Κωσταντίνου Παπαδημητρίου δημοδιδάσκαλον Βουχωρίνας Ανασελίτσης

Γνωρίζομεν υμίν, ότι δια του υπ' αριθ. 1328 Διατάγματος της Προσωρινής Κυβερνήσεως τη 26^η του Ιανουαρίου μηνός εκδοθέντος και τη 3^η του Φεβρουαρίου καταχωρισθέντος εν τω υπ' αριθ. 27 (Τεύχει Β΄) φύλλω της επισήμου Εφημερίδος Αυτής ηυξήθη ο μισθός υμών κατά δραχμάς είκοσι μηνιαίως από της ημέρας του διορισμού σας λόγω συμπληρώσεως δυο πενταετιών εν τη υπηρεσία.

- Εν Θεσσαλονίκη τη 9 Φεβρουαρίου 1917

Προς τον κ. Παναγιώτη Παπακωστίνου υποδιδασκάλου Μεσυχινίου Ανασελίτσης

Γνωρίζομεν υμίν, ότι δια του υπ' αριθ. 1328 Διατάγματος της Προσωρινής Κυβερνήσεως τη 26^η του Ιανουαρίου μηνός εκδοθέντος και τη 3^η του Φεβρουαρίου καταχωρισθέντος εν τω υπ' αριθ. 27 (Τεύχει Β΄) φύλλω της επισήμου Εφημερίδος Αυτής ηυξήθη ο μισθός υμών κατά δραχμάς δέκα(10) μηνιαίως από της ημέρας του διορισμού σας λόγω συμπληρώσεως δυο πενταετιών εν τη υπηρεσία.

- Εν Θεσσαλονίκη τη 9 Φεβρουαρίου 1917

Προς τον κ. Κωσταντίνον Παπανικολάου υποδιδασκάλου Κλειμενίου Ανασελίτσης

Γνωρίζομεν υμίν, ότι δια του υπ' αριθ. 1328 Διατάγματος της Προσωρινής Κυβερνήσεως τη 26^η του Ιανουαρίου μηνός εκδοθέντος και τη 3^η του Φεβρουαρίου καταχωρισθέντος εν τω υπ' αριθ. 27 (Τεύχει Β΄) φύλλω της επισήμου Εφημερίδος Αυτής ηυξήθη ο μισθός υμών κατά δραχμάς δέκα(10) μηνιαίως από της ημέρας του διορισμού σας λόγω συμπληρώσεως δυο πενταετιών εν τη υπηρεσία.

- Εν Θεσσαλονίκη τη 9 Φεβρουαρίου 1917

Προς τον κ. Γεώργιον Πατρώναν υποδιδασκάλου Κίναμι Ανασελίτσης

Γνωρίζομεν υμίν, ότι δια του υπ' αριθ. 1328 Διατάγματος της Προσωρινής Κυβερνήσεως τη 26^η του Ιανουαρίου μηνός εκδοθέντος και τη 3^η του Φεβρουαρίου καταχωρισθέντος εν τω υπ' αριθ. 27 (Τεύχει Β΄) φύλλω της επισήμου Εφημερίδος Αυτής ηυξήθη ο μισθός υμών κατά δραχμάς δέκα(10) μηνιαίως από της ημέρας του διορισμού σας λόγω συμπληρώσεως δυο πενταετιών εν τη υπηρεσία.

- Εν Θεσσαλονίκη τη 9 Φεβρουαρίου 1917

Προς τον κ. Δημήτριον Πουλίσιου δημοδιδάσκαλον Ντόλου Ανασελίτσης

Γνωρίζομεν υμίν, ότι δια του υπ' αριθ. 1328 Διατάγματος της Προσωρινής Κυβερνήσεως τη 26^η του Ιανουαρίου μηνός εκδοθέντος και τη 3^η του Φεβρουαρίου καταχωρισθέντος εν τω υπ' αριθ. 27 (Τεύχει Β΄) φύλλω της επισήμου Εφημερίδος Αυτής ηυξήθη ο μισθός υμών κατά δραχμάς είκοσι μηνιαίως από της ημέρας του διορισμού σας λόγω συμπληρώσεως δυο πενταετιών εν τη υπηρεσία

- Εν Θεσσαλονίκη τη 9 Φεβρουαρίου 1917

Προς τον κ. Ναούμ Ρούζιον δημοδιδάσκαλου Κωσταντσίκου Ανασελίτσης

Γνωρίζομεν υμίν, ότι δια του υπ' αριθ. 1328 Διατάγματος της Προσωρινής Κυβερνήσεως τη 26^η του Ιανουαρίου μηνός εκδοθέντος και τη 3^η του Φεβρουαρίου καταχωρισθέντος εν τω υπ' αριθ. 27 (Τεύχει Β΄) φύλλω της επισήμου Εφημερίδος Αυτής ηυξήθη ο μισθός υμών κατά δραχμάς είκοσι (20) μηνιαίως από της ημέρας του διορισμού σας λόγω συμπληρώσεως δυο πενταετιών εν τη υπηρεσία

- Προσωρινή Κυβέρνησις

Συμφώνως προς τους κειμένους νόμους και τη προτάσει του ημετέρου επί της Δημοσίας Εκπαιδύσεως Συμβούλου αποφασίζομεν και διατάσσομεν.

Α΄

Αυξάνεται κατά δραχμάς είκοσιν (αριθ.20) μηνιαίως λόγω συμπληρώσεως της α΄ και β΄ πενταετίας ο μισθός των εξής διδασκάλων:

- 4) Του Δημήτρ. Πουλισπούλου Ντόλου (Ανασελίτσης)
- 5) Του Ναούμ Ρουζίου Κων [...] (Ανασελίτσης)
- 6) Του Κωσταντίνου Παπαδημητρίου Βουχωρίνας (Ανασελίτσης)

Απάντων από του διορισμού των κατά του 402 νόμου

Β΄

Αυξάνεται κατά δραχμάς δέκα (αριθ. 10) μηνιαίως λόγω συμπληρώσεως της α΄ πενταετίας εν τη υπηρεσία ο μισθός των εξής δημοδιδασκάλων:

- 1) Του Κωνσταντ. Μούταρη Σιατίστης (Ανασελίτσης) από της 1^η Σ/βρίου 1915
- 2) Του Αβραάμ Μιχαήλ Σιατίστης από της 1^η Σ/βρίου 1915
- 3) Της Φανής Πυλαγόρα Τσοτυλίου (Ανασελίτση) από της 1^η Σ/βρίου 1915
- 4) Της Θεοδοτς Δεληνάν Σιατίστης από της 1^η Σ/βρίου 1915

Γ΄

Αυξάνεται κατά δραχμάς δέκα (αριθ. 10) μηνιαίως λόγω συμπληρώσεως της α΄ πενταετίας εν τη υπηρεσία ο μισθός των επομένων δημοδιδασκάλων:

- 1) Του Παναγιώτου Παπακωνσταντίνου Λιπουχινίου (Ανασελίτσης)
- 2) Του Κωνσταντίνου Παπανικολάου Κλημενίου (Ανασελίτσης)
- 3) Του Γεωργίου Πατρώνα Κίναμη (Ανασελίτσης)
- 4) Του Μιλτιάδου Αστερίου Σβόλιανης (Ανασελίτσης)
- 5) Του Ιωάννου Λιάππη Σιαρμπάδων (Ανασελίτσης)
- 6) Του Χριστόδ. Ιωαννίδου Ντόλου (Ανασελίτσης)
- 7) Του Ζήση [...] (Ανασελίτσης)
- 8) Του Επαμεινώνδου Βόγκολη [...] (Ανασελίτσης)
- 9) Της Φεβρωνίας Κοσμά Ζουπανίδου (Ανασελίτσης)

- Εν Θεσσαλονίκη τη 11/2/1917

Προς τους Γενικούς Επιθεωρητάς και Επιθεωρητάς των δημοτικών Σχολείων

Έχοντες υπόψει ότι πληθύς αναφορών κατακλύζει την καθ'Ημάς Διεύθυνσιν, δι'ών υποβάλλονται παράπονα περί γενομένων αδικημάτων υπό του εν Αθήναις Υπουργείου εις λητούργους της μέσης και δημοτικής Εκπαιδεύσεως ιδία ως προς την προαγωγήν αυτών ή την διαβάθμισιν, σκόπιμον κρίνομεν να γνωρίσωμεν δι'Υμών αυτοίς ότι

- 1) Πάσαι αι αιτήσεις αναφοραί και Εκκλήσεις δέον να υποβάλλονται διά των Διευθύνσεων των Σχολείων, εν οίς οι αιτούμενοι υπηρετούσι, και των οικείων Επιθεωρητών και
- 2) Λαμβάνονται υπό όιν και εξετάζονται εν πνεύματι δικαιοσύνης και επιείκειας αι αιτήσεις, δι'ών ζητείται επανόρθωσις γενομένου πράγματι αδικήματος, εν ω αφ'έτερου ασυζητητί απορρίπτονται πάσαι αι αναφοραί, δι'ών υποδεικνύεται μεταρρυθμίσις των κειμένων διατάξεων, επί τη βάσει των οποίων ως γνωστόν διοικείται και νυν η Εκπαίδευσις πλην ενίων μεταρρυθμίσεων, ας επέβαλεν η θεραπεία γενικωτέρων και απαραίτητων της Εκπαιδεύσεως αναγκών.

- Εν Θεσσαλονίκη 18/2/1917

Γενικού Επιθεωρητού Χανία, Μυτιλήνην, Κοζάνην

Διατάξατε εορτασμό επετείου αλώσεως Ιωαννίνων και διακοπήν μαθημάτων.

- Εν Σιατίστη τη 21 Φεβρουαρίου 1917

Προς τον Κύριον Κυβερνητικόν αντιπρόσωπον Κοζάνης- Φλωρίνης

Υποβάλλοντες υμίν συνημένως ώδε αντίγραφον της υπ' αριθ. Διαταγής της Ανωτάτης Διευθύνσεως της εκπαιδεύσεως δι'ης ανακοινούνται ότι διά του υπ' αριθ. 1277 της 23^{ης} Ιανουαρίου ε.ε. διατάγματος της Σεβαστής Προσωρινής Κυβερνήσεως ανετέθη ημίν προσωρινώς η διοίκηση της εκπαιδευτικής Περιφέρειας Γρεβενών αφ'ει ότε Επιθεωρητής των δημοτικών σχολείων Γρεβενών και ο αναπληρωτής αυτού απέσχον των καθηκόντων των, λαμβάνομεν την τιμήν να παρακαλέσωμεν υμάς όπως ευαρεστούμενοι γνωρίσητε ημίν εάν δια την πρόσθετον ταύτων υπηρεσίαν

δικαιούμεθα αποζημιώσεως ή επι μισθίου τινός και εν τοιαύτη περιπτώσει υποβάλωμεν τας σχετικές καταστάσεις πληρωμής αυτού.

- Εν Κοζάνη τη 22 Φεβρουαρίου 1917

Προς τον Κύριον Κυβερνητικόν Επίτροπον Κοζάνης

Λαμβάνομεν την τιμήν, Κύριε Επίτροπε, ν' αναφέρωμεν υμών, ότι επειδή παρατηρήθη ότι ένεκα λόγων υψίστης ανάγκης και δη εθνικών επιβάλλεται η απόσπασις ενίων διδασκάλων και διδασκαλισσών εις ετέρας θέσεις εν αίς θα αποβώση ούτοι λυσιτερέστεροι δια της αναζωπυρώσεως του εθνικού φρονήματος αφ' ενός και της καταπνίξεως πάσης τυχόν προπαγανδιστικής οργανώσεως αφ' ετέρου, σκοπόν έχουσης την υπονόμευσιν του καθεστώτος της Προσωρινής Κυβερνήσεως, παρακαλούμεν όπως εκφράσητε την ευχήν προς το αρμόδιον Υπουργείον και χορηγηθή εις το παρ' ημών εποπτικού Συμβουλίου το δικαίωμα του διενεργείν δια του επιθεωρητού τοιαύτας αποσπάσεις προς το συμφέρον της εκπαιδεύσεως και του έθνους.

- Εν Θεσσαλονίκη τη Φεβρουάριον 1917

Βασίλειον της Ελλάδος

Ανωτάτη Διεύθυνσις της δημοσίας εκπαιδεύσεως

Προς τον Κ. επιθεωρητήν των Δημοτικών Σχολείων Ανασελίτσης

Γνωρίζομεν υμίν ότι διά του υπ' αριθ. 1277 Διατάγματος της προσωρινής κυβερνήσεως τη 23^η του Ιανουαρίου μηνός εκδοθέντος και τη 26^η του αυτού καταχωρισθέντος εν τω υπ' αριθ. 17 (τεύχει Α') φύλλω της εφημερίδος αυτής εκπαιδευτικά περιφέρειαι Γρεβενών και Ανασελίτσης θεωρούνται ως αποτελούσαι προσωρινώς μίαν εκπαιδευτικήν περιφέρειαν έχουσαν έδραν την Ανασελίτσαν και διοικουμένης υφ' υμών και του καθ' υμάς εποπτικού Συμβουλίου αφ' εις ότε Επιθεωρητής των Δημοτικών Σχολείων Γρεβενών και ο αναπληρωτής αυτού απέσχον των καθηκόντων τους.

- Εν Φλωρίνη τη 24 Φεβρουαρίου 1917

Εξοχώτατε κ. επί της Δ. Εκπαιδεύσεως Υπουργέ

Εις απάντησιν του υπ' αριθμόν πρωτ. 1285 και ημερομ. 13 Δεκεμβρίου 1916 Υμετέρου εγγράφου, όπερ ελάβομεν πολύ αργά, απουσιάζοντες, λαμβάνομεν την τιμήν να

γνωρίσωμεν, ότι όλαι αι κοινότητες της καθ' ημάς εκκλησιαστικής περιφέρειας επί τουρκοκρατίας συντηρούν τα σχολεία των δι επιδομάτων της Ελληνικής Κυβερνήσεως και εξ ελαχίστων εράνων των κατοίκων, άτε μη υπάρχούσης σχολικής περιουσίας εις πολλάς δε μηδέ εκκλησιαστικής, Κατά το πρώτον σχολικόν έτος 1913-1914 εν όσω ανεμιγνύοντο ακόμη εις τα σχολικά και αι κοινότητες επιλοτιμούντο να συνεισφέρουν μικρά τίνα ποσά. Η δε κοινότης Φλωρίνης εισέφερε τότε εκ των εισοδημάτων της εκκλησίας δραχμ. της μη ενοικιάσεως των εκκλησιαστικών κτημάτων και της ελαττώσεως των εισπράξεων των δί σκων ένεκα της αναχωρήσεως του συντάγματος του στρατού και των περιστάσεων αδυνατεί να εισφέρει το άνω ποσόν.

Περί δε των άλλων κοινοτήτων ουδέ λόγος είνε δυνατόν να γίνη, διότι οι χωρικοί ως εκ της αθλίας των καταστάσεως αδυνατούσι να είνε κλειστά από της αρχής του σχολικού έτους.

- Εν Θεσσαλονίκη τη 25/2/1917

Τηλεγράφημα

Γενικούς Επιθεωρητάς Χανιά, Μυτιλήνην, Κοζάνην, Σύρον

Καθισταμένης αδυνάτου εκδόσεως ενταλμάτων διετάχθησαν ταμείαν καταβάλωσι μισθόν Φεβρουαρίου επί βάσει τεθεωρημένων καταστάσεων υπό προϊσταμένων

- Εν Θεσσαλονίκη τη 25/2/1917

Προς τον κ. Γενικόν Επιθεωρητήν της 10^{ης} Εκπαιδευτικής Περιφέρειας

Ενταύθα

Καθισταμένης αδυνάτου της εκδόσεως χρηματικών ενταλμάτων χρήσεως 1917 ως εκ την μη πληρώσεως εισέτι του οικείου προϋπολογισμού, γνωρίζομεν ημίν ότι διετάχθησαν οι ταμιαί του κράτους όπως καταβάλωσιν εις τους δημοσίους υπαλλήλους τον δεδουλευμένον μισθόν του μηνός Φεβρουαρίου ε.ε. επί τη βάσει τεθεωρημένων καταστάσεων υπό των προϊσταμένων των διαφόρων υπηρεσιών.

- Εν Θεσσαλονίκη τη 27/2/1917

Προς τους κ. Γενικούς Επιθεωρητάς και Επιθεωρητάς των Δημοτικών Σχολείων

Δεδομένων ότι [...] η παρ' Ημίν Εκπαίδευσην θα προήγετο και αδροτέρους, τους καρπούς θα παρήγεν αν η οικεία και το Σχολείον δεόντος εκτιμώντα την αξίαν της

σωματικής των παιδιών ευρωστίας μείζονος τούτην προσοχή, κρίνον σκόπιμον κρίνομεν να συστήσωμεν Υμίν όπως συντελέστηκε εις ευρείαν διάδοσιν της νεωστή εκδοθείσης σχολικής υγιεινής υπό του κ. Θ. Νικολαΐδην, σχολικού ιατρού τω Η.΄ Εκπαιδευτικής Περιφέρειας τόσον μεταξύ των δασκάλων όσον η δυνατόν και εντός των οικογενειών, δυναμένων να αρνηθώσιν ευκόλης πληθών πρακτικών και απαιτητών δια μητέρας και διδασκάλους γνώσεων αναφερομένων εις την παιδολογίαν και την σχολικήν υγιεινήν.

Προς τούτοις συνηστώμεν όπως μεριμνήσητε περί διαδόσεως μεταξύ των μαθητών των ελληνικών Σχολείων και των κατωτέρων ίδια τάξεων των Γυμνασίων του υπό του καθηγητού κ. Ν. Α. Πανά εκδοθέντα βιβλιαρίον, όπερ επιγράφεται και τα ολέθριαν αποτελέσματα των οινοπνευματωδών ποτών και του καπνού.

Είνε τόσον διαδεδομένοι παρά τοις μαθηταίς των Σχολείων Ημών η καταχρησις δια του καπνού και τόσον καταφανή τα εκ ταύτης αποτελέσματα, ώστε επιβάλλεται πάσι και ίδια τοις διδασκάλοις άγρυπνον την προσοχήν αυτών να στρέψωσι εις το αυξανόμενον καθ' εκάστην κακόν και κύριον μελημά των να θεωρήσωσι την καταπολέμησιν και εκρίζωσιν έξεων προορισμένων ασφαλή να υποσκαπτωσι την ψυχήν και το σώμα των νέων και περιαγάγωσιν εις κίνδυνον την ύπαρξιν της φυλής Ημών.

Προς τον ειρημένον σκοπόν νομίζομεν ότι και του συνιστωμένου βιβλίου η ανάγνωσις υπό των μαθητών ικανώς και υποβληθέν το δυσχερές των δασκάλων έργον.

- Εν Θεσσαλονίκη τη 28 Φεβρουαρίου 1917

Προς τον κ. Γεώργιου Δρόσου άχρι τούδε δημοδιδάσκαλον Κορυφής

Γνωρίζομεν υμίν, ότι δια του υπ' αριθ. 1609 Διατάγματος της Προσωρινής Κυβερνήσεως τη 21^η του Φεβρουαρίου μηνός εκδοθέντος και τη 25^η του αυτού καταχωρισθέντος εν τω υπ' αριθ. 47 (Τεύχει Β΄.) φύλλω της επισήμου Εφημερίδος αυτής απελύθητε της υπηρεσίας ως εγκαταλείπον την θέσιν σας και αποσχ'ων των καθηκόντων σας υπέρ το δίμηνον.

- Εν Θεσσαλονίκη τη 28^η Φεβρουαρίου 1917

Προς την κ. Μαρίαν Τζανή άχρι τούδε δημοδιδασκάλισσαν του εν Κορυφή πλήρους μεικτού δυταξίου δημοτ. Σχολείου

Γνωρίζομεν υμίν, ότι δια του υπ' αριθ. 1609 Διατάγματος της Προσωρινής Κυβερνήσεως τη 21^η του Φεβρουαρίου μηνός εκδοθέντος και τη 25^η του αυτού καταχωρισθέντος εν τω υπ' αριθ. 47 (Τεύχει Β΄.) φύλλω της επισήμου Εφημερίδος αυτής απελύθητε της υπηρεσίας ως μη προσελθούσα ν' αναλάβητε υπηρεσίαν καίτοι π αρήλθε δίμηνον από του διορισμού σας.

- Αίτησις του πρόσφυγος διδασκάλου Δελίνου Θεοδώρου Αρκούδη περί πληρωμής καθυστερουμένων μηνιαίων μισθών.

Εν Θεσσαλονίκη τη 28^η Φεβρουαρίου 1917

Προς το σεβαστόν το Υπουργείον της Παιδείας,

Ενταύθα Κύριε Υπουργέ

Ο βαθυσεβάστως αποφαινόμενος διδάσκαλος πρόσφυξ εις Σχολαρίον της Θράκης, λαμβάνω την τιμήν να αναφέρω υμίν ότι εργασθείς υπέρ του Γένους και της εθνικής ιδέας ως διδάσκαλος επί 17 έτη εν τη πατρίδι και υπό τας γνωστάς συνθήκας του διωγμού προσφύγων ενταύθα διορίσθην διά του υπ' αρ. 6478 και ημερομηνίαν 23 Δεκεμβρίου 1914 εγγράφου διορισμός του νομάρχου Κοζάνης διδάσκαλος εν τη επαρχία Σερβίων εις το σχολείον Δελίνου ευρισκομένου εκείθεν της ου δευτέρας ζώνης, οπώθεν τελέσαντος κατηγορηθείς ως Βενιζελικός και καταδειχθείς ηνάγκασθην να καταφύγω εκ δευτέρου πρόσφυξ μετά της οικογενείας μου ασθενής στερούμενος των πάντων.

Επειδή Κύριε Υπουργέ τυγχάνω μόνιμος υπάλληλος του σεβαστού Υπουργείου και πατήρ ανηλίκων τέκνων, εξαιτούμαι θερμώς, όπως ευαρεστηθήτε και διατάξητε την πληρωμήν του κανονικού μηνιαίου μισθού μου ως και των καθυστερουμένων μισθών του Δεκεμβρίου, Ιανουαρίου και Φεβρουαρίου μέχρις ότου αναλάβω εκ της ασθενείας και διορισθώ εις θέσιν τινά.

Πεποιθώς εις τα φιλογενή και φιλόφρονα υμών αισθήματα, έχω δι' ελπίδας ότι η αίτησις μου θέλει ληφθή υπ' όψιν.

Ευπειθέστατος Θεόδωρος Αρκούδης διδάσκαλος Δελίνου.

- Εν Θεσσαλονίκη και εν τω ειρηνοδικειακώ καταστήματι σήμερον την πρώτην (1) Μαρτίου 1917 ημέραν Τετάρτην ενώπιον ημών του ειρηνοδίκου

Θεσσαλονίκης Κωσταντίνου Καλούδη, παρουσία και του Γραμματέως Γ. Πουλοπούλου και συνεπεία της από 28^{ης} Φεβρουαρίου 1917 αιτήσεως του Θεοδώρου Αρκούδη, διδασκάλου Δελίνου, κατοίκου Θεσσαλονίκης, δι΄ης αιτείται, όπως βεβαιωθεί ενόρκως ενώπιον υμών υπό των ιατρών Αγγέλου Καλλίδου και Ελευθέριον Αγγελή, κατοίκων Θεσσαλονίκης, η κατάσταση της πασχούσης υγείας του, ενεφανίσθησαν αυτοκλήτως ενώπιον υμών οι

1) Αγγελος Καλλίδης, γεννηθείς, καθ΄α εδήλωσεν ημίν, εν Κουμβάω της Θράκης και κατοικών ενταύθα, ετών 40, ιατρός και χριστιανός ορθόδοξος και

2) Ελευθέριος Αγγελής, γεννηθείς, καθ΄α εδήλωσεν ημίν, εν Σηλυβρία της Θράκης και κατοικών ενταύθα, ετών 37, ιατρός και χριστιανός ορθόδοξος οίτινες ητήσαντο να βεβαιώσωσι τ΄ανωτέρω ενόρκους, θέντες όθεν την δεξιάν των επί τουεπί του Ιερού Ευαγγελίου έδωκαν τον εξής όρκον «Ομνύομεν ειδοτες κάλλιστα τας εις την ψευδορκίαν επιβαλλομένος ποινάς, ότι επισκεψάμενοι τον Θεόδωρον Αρκούδη εύρομεν αυτόν πάσχουσον εκ Νευρασθενείας μετά ρευματοαρθρίτιδας των άκρων και ότι προς αποκατάστασιν της υγείας του έχη ανάγκην δημίνου τουλάχιστον αναπαύσεως ούτως ειη ημίν ο Θεός βοηθός και το Ιερόν αυτού Ευαγγέλιον.

Εφ΄ω συντάγη τη παρούσα, ήτις αναγνωσθείσα και βεβαιωθείσα υπογράφεται νομίμως.

- Εν Θεσσαλονίκη τη 8/3/1917

Προς τον κ. Νικόλαου Βατάλην δημοδιδάσκαλου εν Σόροβιτς της Περιφερείας Φλωρίνης

Γνωρίζομεν υμίν, ότι κυρούμεν το από 31 Ιουλίου 1916 Β.Δ, το δημοσιευθεί εν των υπ΄αριθ. 166 (Τεύχει Γ΄.) της 4 Αυγούστου του αυτού έτους, δι΄ου ηυξήθη ο μίσθος υμών από της ημέρας του διορισμού σας κατά δραχ. είκοσι (20) μηνιαίως λόγω συμπληρώσεως δυο πενταετιών.

- Εν Θεσσαλονίκη τη 8/3/1917

Εγκύκλιος

Προς τους κ.κ. Λειτουργούς της Μέσης και Δημοτικής Εκπαιδεύσεως

Επιτρέπομεν εις πάντας τους λειτουργούς της Εκπαιδεύσεως να εγγραφώσι μέλη του ελληνικού Πολιτειακού Συλλόγου τηρούντες το καταστατικόν αυτού.

- Εν Θεσσαλονίκη τη 8/3/1917

Νομάρχην Φλώριναν

Νηπιαγωγός Αμαλία Ατονίδου δύναται υποβάλη αίτηση νέου διορισμού επιθεωρητού Φλώρινας, έχοντι κενάς θέσεις.

- Εν Θεσσαλονίκη τη 9/3/1917

Προς τον κ. Κυβερνητικόν Αντιπρόσωπον Κοζάνης- Φλωρίνης

Απαντώντας εις τη υπ' αριθ. 814/23-2-1917 υμετέραν επισημειωματική σύσταση της υπ' αριθ. 1737/993 ε.ε. αι αναφοράι του κ. επιθεωρητή των δημοτικών σχολείων Κοζάνης λαμβάνομεν τη τιμή να γνωρίσωμεν υμίν ότι ο νόμος 564 ορίζει τας περιπτώσεις καθ' ας επιτρέπεται η απόσπασις διδασκάλων από των θέσεών των εις ετέρας. Εάν ο κ. Επιθεωρητής νομίζη ότι εν τη περιφερεία του δέον να γίνη εφέτος ευρυτέρα χρήσιν του μέτρου τούτου των αποσπάσεων, τότε δύναται ούτος να εισηγηθεί όπως εξ αυτής νομίζει αναγκαίας, το δε παρ' ημίν Εκπαιδευτικόν Συμβούλιον θα εκτιμήση τους λόγους των ληφθησομένων αποφάσεων και θα εξενέγκη προς ημάς την περί αυτών κρίσιν του.

- Εν Θεσσαλονίκη τη 11 Μαρτίου 1917

Προς τον κ. Ιωάν. Λιάπην άχρι τούτε υποδιδάσκαλον Βελιτσίου Ανασελίτσης

Γνωρίζομεν υμίν ότι δια της υπ' αριθ. 1650 ημετέρας αποφάσεως τη 3^η του Μαρτίου μηνός εκδοθείσης και τη 8^η του αυτού καταχωρισθείσης εν τω υπ' αριθ. 56 φύλλω της Εφημερίδος της Προσωρινής Κυβερνήσεως απελύθητε της υπηρεσίας ως εγκαταλειπόν την θέσιν σας από 1^{ης} Σεπτεμβρίου 1916.

- Εν Σιατίστη τη 11^η Μαρτίου 1917

Προς την Σεβαστήν Ανωτάτην Διεύθυνσιν της Δημοσίας Εκπαιδεύσεως (Τμήμα Δημότ. Εκπαιδεύσεως)

Κατόπιν της υπ' αριθ. 1078 υμετέρας διαταγής λαμβάνομεν την τιμήν ν' αναφέρωμεν υμών, ότι παρομοία μήνυσις και υπό την αυτήν χρονολογίαν υπεβλήθη και ημών αμα τη λήψει της οποίας ενηργήσαμεν δεόντως ώστε να γίνη εκπτώτη ο καταγγεληθείς να ενοικιασθή δε το περί ου πρόκειται δωμάτιον ως γραφείον του κοινοτικού συμβουλίου της κοινότητος Κωνσταντσίκων.

- Εν Χανίους τη 13 Μαρτίου 1917 προς την Σεβαστήν Ανωτάτην της Παιδείας.

Κύριε Σύμβουλε,

Ευσεβάστως αναφέρω ότι κατά τον παρελθόντα Ιούλιον διέταξα τους μαθητάς του Διδασκαλείου Κοζάνης Χρήστου Κοσματόπουλλου και τους αδερφούς Γεωργίου και Αλεξάνδρου Παπανικολάου να εργασθώσιν οι θερινοί διδάσκαλοι εν τας Σλαβοφώναις χωρίαις Γρεβενών συμφώνως σχετική εντολή του Υπουργείου Αθηνών.

Ο μεν Χρήστος Κοσματόπουλος ειργάσθη και ετακτοποίησε το σχολείον Κουσκού, όπερ είνε μεν ελληνόφωνον, αλλ' επειδή αι κάτοικοι κατέρχονται ως κτηνοτρόφοι κατά του χειμώνα εις Θεσσαλίαν, λειτουργεί σχολείον των 5 κατά θέρος, θα ειργάσθη Ιούλιον Αύγουστον και μέρος του Σεπτεμβρίου επί μηνιαίω μισθώ δραχμών 55 και οδοιπορικά κατ'... δραχμάς είκοσι πέντε, διότι είνε της αυτής επαρχίας.

Οι αδελφοί Παπανικολάου θα ειργάσθησαν τον μήνα Αύγουστον και περί τας 15 ημέρας του Σεπτεμβρίου, εισί τω αυτώ μισθώ και οδοιπορικά δι'έκαστον δραχ. 30, διότι είνε εκ της επαρχίας Ανασελίτσης.

[...] αντίγραφον του [...] τηλεγραφήματος, γνωρίζω ευσεβάστως, ότι έγγραφα τω κ. Διευθυντή του Διδασκαλείου Θεσσαλονίκης να διατάξη αυτούς η υποβάλλουν τας σχετικές καταστάσεις προς έκδοσιν του σχετικού εντάλματος, διότι είνε νέοι πτωχοί, αλλ' επιμελείς, [...] τη Μακεδονία. Ακριβώς τας ημέρας καθ' αι ειργάσθησαν θου βεβαιώσιν αυτοί.

- Εν Θεσσαλονίκη τη 13/3/1917

Γενικούς Επιθεωρητάς Θεσσαλονίκη, Χανία, Μυτιλήνην, Κοζάνην, Λάρισαν

Προκείμενον, ίνα δημοσιευθή το νομοθετικόν διάταγμα περί διορισμού προσωρινών αναπληρωτών στρατευομένων επιθεωρητών δημοτικών Σχολείων, παρακαλούμεν ειδοποιήσατε Επιθεωρητάς περιφερείας σας, όπως υποβάλωσιν ημίν τάχιστα πίνακα

πρωτοβαθμίων δημοδιδασκάλων εχόντων υπερδεκαετή υπηρεσίαν μετά γνωμοδοτήσεως αυτών περί των προτιμητέων.

- Εν Θεσσαλονίκη τη 13 Μαρτίου 1917

Εγκύκλιος

Προς τους κ. Γενικούς Επιθεωρητάς, Διευθυντάς Σχολείων της μέσης Εκπαιδεύσεως και Επιθεωρητάς των Δημοτικών Σχολείων.

Έχοντας υπ' όψει ότι επανειλημμένως λητουργοί τίνες της Εκπαιδεύσεως και δη εν των διευθυνόντων υπηρεσίας διαβιβάζουσι τηλεγραφήματα ατελώς, εν ω πρόκειται περί ζητημάτων φύσεως ιδιωτικής και ασχέτων προς δημόσιων υπηρεσίαν επιστώμεν την προσοχήν Υμίν επί του ατόπου τούτου και γνωρίζωμεν Υμίν ότι προς τω καταλογισμώ των τελών εις βαρος του παραβάτου της στοιχειώδους ταύτης διατάξεως, ενεργουμένω υπό του Υπουργείου της Συγκοινωνίας, ΜΜΜ θέλει τιμωρεί αυτόν και η καθ' Ημάς Διεύθυνσις δια πειθαρχικής τίνος ποινής.

- Εν Θεσσαλονίκη τη 16/3/1917

Μήνυσις

Χρήστου Καπρσούτη κατά αδελφών Καραγιάννη

Εν Κωνσταντσίκω 10 Ιανουαρίου 1917

Επιστρέφεται προς τον αιτήσαντα, προς ον γνωρίζωμεν ότι ενεργήθησαν τα δέοντα υπό του αρμοδίου Επιθεωρητού, ώστε να γίνουν έκπτωτοι οι ενοικιασταί του κάτωθι του σχολείου παντοπωλείον τούτο δε χρησιμοποιηθή ως γραφείον του Κοινοτικού Συμβουλίου της κοινότητος Κωνσταντσίκου

- Εν Θεσσαλονίκη τη 20/3/ 1917

Προς τον Κύριον Νομάρχη Φλωρίνης

Εις Φλώριναν

Έχοντας υπ' όψει το τηλεγράφημα υμών, δί' ου επροτείνετε να αναλάβη ο διερμηνευς της καθ' υμάς Νομαρχίας κ. Κόκκινος Μαραζάκης εξάωρον καθ' εβδομάδα

διδασκαλίαν της Γαλλικής εν τω αυτόθι Γυμνασίου λαμβάνομεν την τιμήν να γνωρίσωμεν υμίν ότι ει και καθ' ολοκληρίαν έως διαπράξομεν την υμετέραν πρότασιν ως ορθοτάτην και δυναμένην εκ των ενόντων να θεραπεύση το εκ της μη διδασκαλίας του ειρημένου μαθήματος κατ' ανάγκην απορρέον κακόν, ατυχώς προσκρούοντες εις τυπικούς λόγους προσόντων ους αδυνατούμεν να υπηρετήσωμεν, επιτρέπομεν να αναλάβη ο ειρημένος διερμηνεύς την διδασκαλίαν της Γαλλικής εν ταις δύο ανωτέραις τάξεις του Γυμνασίου ανά τρείς ώρας εβδομαδιαίως, αποζημιούμενος και ιδιαίτερου τινά κονδυλίου της καθ' ημάς Νομαρχίας ή της Δημαρχίας Φλωρίνης.

- Εν Θεσσαλονίκη τη 20 Μαρτίου 1917

Προς την Ανωτάτην Διεύθυνσιν Παιδείας. Ενταύθα

Επιστρέφοντες εγκλείστως την δια του υμετέρου εγγράφου υπ' αριθ 1144/1423 διαβιβασθείσαν έκθεσιν του Επιθεωρητού των Δημοτικών Σχολείων Φλωρίνης έχομεν την τιμήν να σας ανακοινώσωμεν ότι επί της υποδεικνυομένης παρ' αυτού ανάγκης ενεργείας επιθεωρήσεως εν τω υπαίθρω, θα ήτο ανάγκην να έχομεν την γνώμην του Νομάρχου Φλωρίνης ως και το αποτέλεσμα των ενεργειών εις τω ενδεχομένως ήθελε προβή.

- Εν Θεσσαλονίκη τη 22/3/1917

Γενικούς Επιθεωρητάς Σχολείων Κοζάνην Σύρου

Τηλεγραφήσατε αριθμόν Σχολείων μέσης Εκπαιδεύσεως περιφερειών Υμών, είδος αυτών, αριθμόν τάξεων και κενά θέσεων

- Εν Κοζάνη τη 24 Μαρτίου 1917

Προς την Σεβαστήν Ανώτατην Διεύθυνσιν της Δημόσιας Εκπαιδεύσεως (τμήμα Μέσης Παιδείας)

Κύριε Σύμβουλε

Ευσεβάστως υποβάλλω άπαντων εις το υπ' αριθ. 17 της 23 Μαρτίου ε.ε. τηλεγράφημα υμών πίνακα εμφανίοντα τον αριθμόν των σχολείων τον αριθμόν των τάξεων και τας κενάς θέσεις εν τοις σχολείοις της Μέσης Εκπαιδεύσεως της 11 Εκπαιδευτικής περιφέρειας.

Ευπειθέστατος ο Γενικός Επιθεωρητής της 11 Εκπαιδευτικής περιφέρειας κ.α.α.

- Εν Κοζάνη τη 24 Μαρτίου 1917 Γενικός επιθεωρητής της 11 Εκπαιδευτικής περιφέρειας.

Πίναξ εμφαίνων τον αριθμόν των σχολείων τον αριθμόν των τάξεων και τας κενάς θέσεις της Μέσης Εκπαιδεύσεως της 11^{ης} Εκπαιδευτικής περιφέρειας.

Αύξ. Αρίθμ.	Είδος σχολείου	Αριθμός Τάξεων	Κεναί θέσεις	Παρατηρήσεις
1	Γυμνάσιον Κοζάνης	6	1)Γυμνασιάρχου 2)δύο φιλολόγων 3)καθηγ. των φυσικών 4) διδασκάλου των τεχνικών μαθημάτων	-
2	Γυμνάσιον Σιατίστης	6	1)Ενός φιλολόγου 2)διδασκάλου της γυμναστικής	Ο εν τω Γυμνασίω Σιατίστης καθηγητής των ιερών Ι. Παπανικολάου, κατηγορηθεί, ότι δια του λόγου, ον εξεφώνησε κατά την επέτειον της πτώσεως των Ιωαννίνων προσέκρουσεν εις τα καθεστώτα και συλληφθείς ευρίσκεται εν Θεσσαλονίκη.
3	Γυμνάσιον και Ελλην.	7		Των εκπαιδευτήριων τούτων, ων η

	Σχολείον εν Τσοτυλίω			λειτουργία προσωρινή ανεστάλη, το προσωπικόν άμα τη εκρήξει του κινήματος απεχώρησεν εις Π.Ελλάδα πλήν του Ν.Μαλούτα, καθηγητού των Ιερών παραιτηθέντος, και και του διδασκάλου της γυμναστικής Αριστ. Ιωαννίδου, μετατεθέντος εις το εν Φλωρίνη Γυμνάσιον.
4	Γυμνάσιον Φλωρίνης	6	1)Γυμνασιάρχου 2)δύο φιλόλογων 3)καθηγητού των φυσικών 4)καθηγητή των Γαλλικών	1) Ο εν τω Γυμνασίω Φλωρίνης διδάσκαλος των τεχνικών Αδ. Νικολαΐδης συλληφθείς υπό των συμμαχικών αρχών ευρίσκεται εν Θεσσαλονίκη 2) Ο εν τω αυτώ Γυμνασίω διωρισμένος καθηγητής των Γαλλικών Σωτ. Κωσταντινίδης είνε

				απεσπασμένος από του παρελθόντος Σεπτεμβρίου εις το Γυμνάσιον Κοζάνης.
5	Ημιγυμνάσιον Γρεβενών	4	1)δύο φιλολόγων 2)καθηγητού των μαθηματικών 3)καθηγητού των Γαλλικών 4)Γ/θμιου Ελληνοδιδασκάλου	Εν τω εκπαιδευτηρίω τούτω πλην του προϋπάρχοντος Γ/θμιου ελληνοδιδασκάλου Ν. Παπαστεργίου είχαν διορισθή κατά Σεπτέμβριου 1916 δύο έτι φιλόλογοι, καθηγητής των μαθηματικών και καθηγητής της Γαλλικής, αλλά πάντες άμα τη εκρήξει του κινήματος απεχώρησαν εις Π. Ελλάδα
6	Ημιγυμνάσιον Ζουπανίου	2		Το Ημιγυμνάσιον τούτο, ει και ιδρύθη από τριετίας, δεν ελειτούργησεν, είτε διότι οι διορισθέντες είχαν επιστρατευθή, είτε διότι δεν απεδέχθησαν τας θέσεις.

7	Ημιγυμνάσιον Βελβενδού	2		-
8	Ημιγυμνάσιον Βλάστης	1		-
9	Ημιγυμνάσιον Κλεισούρας	1		-
10	Ημιγυμνάσιον Σερβίων	1		-
11	Ημιγυμνάσιον Βογατσίκου	1	Ενός ελληνοδιδασκάλου	Το Ημιγυμνάσιον τούτο, ει και ιδρύθη από τριετίας, δεν ελειτουργήσε δι' ής λόγους και το του Ζουπανίου.

- Εν Θεσσαλονίκη τη 25 Μαρτίου 1917

Προς την κ. Βικτωρίαν Ματζάρη άχρι τούδε υποδιδασκάλισσαν Καλλινικίου Φλωρίνης Γνωρίζομεν υμίν ότι δια της υπ' αριθ. 2080 ημετέρας αποφάσεως την 16^η του Μαρτίου μηνός εκδοθείσης και τη 22^α του αυτού καταχωρισθείσης εν τω υπ' αριθ. 63 (Τεύχει Β΄.) φύλλω της Εφημερίδος της Προσωρινής Κυβερνήσεως εγένετο δεκτή η από της υπηρεσίας παραίτησης υμών.

- Εν Θεσσαλονίκη τη 28/3/1917

Γενική έκθεσις περί της εκπαιδευτικής καταστάσεως εν τη εκπαιδευτική περιφερεία Φλωρίνης.

Εν Φλωρίνη τη 7/2/1917

Διαβιβάζεται επί αποδόσει προς τον κ. Νομάρχη Φλωρίνης, παρακαλούμενον, όπως γνωματεύση κατά πόσον συμφέρει ή υπό του Επιθεωρητού των δημοτικών σχολείων της περιφερείας επιθεώρησις των σχολείων καθώς εάν τούτο υπό τας παρούσας περιστάσεις καθίσταται δυνατόν αυτό.

Εντολή του Συμβούλου ο Τμηματάρχης Δ. Ανδρεάδης.

- Εν Θεσσαλονίκη τη 29/3/1917

Γενικού Επιθεωρητού Σχολείων Χανιά, Μυτιλήνην, Σύρου, Κοζάνην (Γαλλιστί)

Γνωρίσατε Ημίν τάχιστα τίνες διατάξεις εφαρμοζομένον διατάγματος 16 Σεπτεμβρίου 1916 περί εξετάσεων μαθητών Γυμνασίων προσκρούουσαι δια παρόν σχολικόν έτος χρήζουν τροποποιήσεως δι' επερχομένα εξετάσεις.

- Εν Θεσσαλονίκη τη 31^η Μαρτίου 1917

Προς την κ. Φανήν Πυλαγόρα άχρι τούδε διδασκάλισσαν Τσοτυλίου

Γνωρίζομεν υμίν, ότι δια της υπ' αριθ. 1750 Διατάγματος της Προσωρινής Κυβερνήσεως τη 20^η του Μαρτίου μηνός εκδοθέντος και τη 28^η του αυτού καταχωρισθέντος εν τω υπ' αριθ. 66 (Τεύχει Β'.) φύλλω της εφημερίδος αυτής απελύθητε της υπηρεσίας ως εγκαταλείπουσα την θέσιν σας από 10 Σεπτεμβρίου 1916

- Εν Θεσσαλονίκη τη 31^η Μαρτίου 1917

Προς τον κ. Ιωάννην Μουχτάρην άχρι τούδε προσωρινόν δημοδιδάσκαλον εν Λιαψίστη Ανασελίστης

Γνωρίζομεν υμίν ότι δια του υπ. Αριθ. 1765 Διατάγματος της Προσωρινής Κυβερνήσεως τη 20^η του Μαρτίου μηνός εκδοθέντος και τη 28^η του αυτού καταχωρισθέντος εν τω υπ. Αριθ. 66 (Τεύχει Β'.) φύλλω της επισήμου Εφημερίδος αυτής, απελύθητε της υπηρεσίας καθότι ο τακτικός διδάσκαλος, ον προσωρινώς αναπληρούτε, απολυθείς εκ των τάξεων του στρατού ανέλαβε και αύθις τα καθήκοντά του.

- Εν Θεσσαλονίκη τη 31^η Μαρτίου 1917

Προς τον κ. Γ. Σουγκάρην άχρι τούδε δημοδιδάσκαλον Σελίτσης (Ανασελίτσης.)

Γνωρίζομεν υμίν ότι δια του υπ' αριθ. 1765 Διατάγματος της Προσωρινής Κυβερνήσεως τη 20^η του Μαρτίου μηνός εκδοθέντος και τη 28^η του αυτού καταχωρισθέντος εν τω υπ. Αριθ. 66 (Τεύχει Β'.) φύλλω της επισήμου Εφημερίδος

αυτής, απελύθητε της υπηρεσίας ως εγκαταλειπόν αυτογνωμόνως την θέσιν σας, από 18^{ης} Οκτωβρίου 1916.

- Εν Θεσσαλονίκη τη 31 Μαρτίου 1917

Προς τον κ. Θωμάν Ζηκόπουλου υποδιδάσκαλον Πλαζούμης Ανασελίτσης

Γνωρίζομεν υμίν, ότι δια του υπ' αριθ. 1763 Διατάγματος της Προσωρινής Κυβερνήσεως τη 20 του Μαρτίου μηνός εκδοθέντος και τη 28 του αυτού καταχωρισθέντος εν τω υπ' αριθ. 66 (Τεύχει Β΄.) φύλλω της εφημερίδος αυτής ηυξήθη ο μισθός υμών λόγω συμπληρώσεως πενταετούς δυνάμει του νόμου 577 κατά δραχμάς πέντε (5) μηνιαίως από της 1^{ης} Σεπτεμβρίου 1916.

- Εν Θεσσαλονίκη τη 31 Μαρτίου 1917

Προς τον κ. Κωνστ. Μασάδην υποδιδασκαλου Ζηκοβίτσης Ανασελίτσης

Γνωρίζομεν υμίν, ότι δια του υπ' αριθ. 1763 Διατάγματος της Προσωρινής Κυβερνήσεως τη 20 του Μαρτίου μηνός εκδοθέντος και τη 28 του αυτού καταχωρισθέντος εν τω υπ' αριθ. 66 (Τεύχει Β΄.) φύλλω της εφημερίδος αυτής ηυξήθη ο μισθός υμών λόγω συμπληρώσεως πενταετούς δυνάμει του νόμου 577 κατά δραχμάς πέντε (5) μηνιαίως από της 1^{ης} Σεπτεμβρίου 1916.

- Εν Θεσσαλονίκη τη 5/4/1917

Προς τον Βασίλειον Κοκκίνη καθηγητή του Γυμνασίου Φλωρίνης

Γνωρίζομεν Υμίν, ότι δια του υπ' αριθ. 1769 Διατάγματος της Προσωρινής Κυβερνήσεως τη 20^η Μαρτίου μηνός εκδοθέντος και τη 30 του αυτού μηνός καταχωρισθέντος εν τω υπ' αριθ. 67 φύλλω της Εφημερίδος της Κυβερνήσεως χορηγείται επιμίσθιον εκ Δραχμ. 33 μηνιαίως δια πρόσθετον διδασκαλίας ωρώς 4 καθ' εβδομάδα αρχόμενην από της 1^{ης} Μαρτίου ε.ε.

- Εν Θεσσαλονίκη τη 5/4/1917

Προς τον κ. Γερμανόν Χρηστίδη καθηγητή Γυμνασίου Φλωρίνης

Γνωρίζομεν υμίν ότι δια του υπ' αριθμ. 1769 Διατάγματος τη 20^η του Μαρτίου μηνός εκδοθέντος και τη 30 του αυτού καταχωρησθέντος εν τω υπ' αριθμ. 67 (Τεύχει Β΄.)

φύλλω της Εφημερίδος της Προσωρινής Κυβερνήσεως χορηγείται επιμίσθιον εκ δραχμ. 14 μηνιαίως, δια πρόσθετον διδασκαλίας ωρών 2 καθ'εβδομάδα από της 1^{ης} Μαρτίου ε.ε. αρχόμενου.

- Εν Θεσσαλονίκη τη 6 Απριλίου 1917

Προς τον κ. Ιωάννην Παράσχην δημοδιδασκάλου Φλωρίνης

Γνωρίζομεν υμίν ότι δια του υπ'αριθ. 1773 Διατάγματος της Προσωρινής Κυβερνήσεως τη 20 του Μαρτίου μηνός εκδοθέντος και τη 30 του αυτού καταχωρισθέντος εν τω υπ'αριθ. 67 (Τεύχει Β΄.) φύλλω της επισήμου εφημερίδος αυτής ηξιήθη ο μισθός υμών λόγω συμπληρώσεως δεκαπενταετούς υπηρεσίας δυνάμει του νόμου 577 κατά δραχμάς τριάκοντα(30) μηνιαίως από της ημέρας του κατά του 402 νόμου διορισμού σας.

- Εν Θεσσαλονίκη την 9 Απριλίου 1917

Προς τους Σεβασμιωτάτους Μητροπολίτας και Επισκόπους, Προέδρους των Σχολικών Εφορειών των Εκκλησιαστικών Περιφερειών Αυτών. Κοζάνην, Σιάτισταν

Λαμβάνομεν την τιμήν να παρακαλέσωμεν Υμάς όπως εντός 20 ημερών από της λήψεως του παρόντος Ημών εγγράφου υποβάλητε Ημίν υπευθύνως πίνακα συντεταγμένου επί τη βάσει των επισήμων βιβλίων των κοινωτήτων και εμφανίοντα.

Α)Το ποσόν, όπερ εδαπάνησεν εκάστη Κοινότης της εκκλησιαστικής υμών περιφερείας προς συντήρησιν των Σχολείων της κατά τα σχολικά έτη 1910-1911 και 1911-1912.

Β) Πόθεν ακριβώς προήρχοντο οι πόροι ούτοι, τ.ε. εκ κινητής ή ακινήτου περιουσίας, εξ εράνων κ.τ.λ και

Γ)Τα ποσά, όπερ κατεβλήθησαν εις τα Δημόσια ταμεία υπό των ταμιών των Σχολικών Εφορειών συνωδά τω 8^ω Άρθρω του σχετικού Νόμου 402 από της σχολικής αφομοιώσεως, τ.τ. από του Αυγούστου 1914 μέχρι τούδε.

Πεπειθότες ότι οι αιτουμένοι πίνακες θέλουσι συνταχθή μετά πάσης δυνατής ακριβείας και υποβληθή ημίν ταχέως.

- Εν Κοζάνη τη 13 Απριλίου 1917

Προς την Ανωτάτην Διεύθυνσιν Εκκλησιαστικών.

Εις Θεσσαλονίκην.

Λαμβάνομεν την τιμήν να αναφέρωμεν υμίν ότι κατά το πρώτον 10ήμερον του παρελθόντος μηνός Νοεμβρίου του 1916 εξεδόθησαν υφ'ημών τα υπ' αριθ. 398- 404 χρηματικά εντάλματα του Υπουργείου Εκκλησιαστικών επί του ταμείου Σερβίων άτινα και απεστάλησαν προς εξόφλησιν.

Ο εκεί όμως κ. Ταμίας λόγω της επελθούσης μεταπολιτεύσεως ενταύθα μη προσχωρήσας εις το κίνημα ανεχώρησεν εκείθεν, ούτω δε τα εν λόγω εντάλματα δεν προέλαβον αυτόν και επεστράφησαν ήδη ημίν ανεξόφλητα.

Οι εν τοις εντάλμασιν αναφερόμενοι δικαιούχοι, καθ'α φαίνεται επληρώθησαν τον μισθόν των επί τη βάσει αποδείξεων δοθεισών εις τον κ. Ταμίαν εκ μέρους αυτών, ας ούτος απελθών συμπαρέλαβε μαζί του ως δικαιολογητικά, εσχάτως όμως παρουσιάσθη ημίν εις των διδασκάλων της περιφερείας εκείνης συμπεριλαμβανόμενος εν τινι των ανωτέρω ενταλμάτων και παραπονούμενος δια την μη πληρωμήν του μισθού του μηνός Οκτωβρίου π.ε., ενδεχόμενον δε και άλλοι τινές να παρουσιασθώσιν ομοίως, δι' ο παρακαλούμεν υμάς όπως ευαρεστούμενοι γνωρίσητε ημίν αν προς απόληψιν της υπο τοιαύτας συνθήκας καθυστερουμένης μισθοδοσίας των δέον και ούτοι να συμμορφωθώσι προς το υπ' αριθ. 403 π.ε. Διάταγμα της Προσωρινής Κυβερνήσεως.

- Εν Θεσσαλονίκη τη 15 Απριλίου 1917

Προς τον κ. Σταύρου Παλαβούζην τριτοβάθμιον δημοδιδασκάλου του εν Πρόσνικ της Εκπαιδευτικής Περιφερείας Σερρών δημοτ. σχολείου.

Γνωρίζομεν υμίν ότι δια της υπ' αριθμ. 2622 ημετέρας αποφάσεως τη 7^η του Απριλίου μηνός εκδοθείσης και τη 13^η του αυτού καταχωρισθείσης εν τω υπ' αριθ. 74 (Τεύχει Β΄.) φύλλω της Εφημερίδος της Προσωρινής Κυβερνήσεως ετοποθετήθητε προσωρινώς εις την κενήν θέσιν του β΄ διδασκάλου του εν Κορυφή πλήρους διταξίου δημοτικού σχολείου.

- Εν Κοζάνη τη 17 Απριλίου 1917

Προς την Ανωτάτην Διεύθυνσιν, Εκκλησιαστικών και Δημοσίας Εκπαιδεύσεως

Εις Θεσσαλονίκην.

Ο Επιθεωρητής της Δημοτικής Εκπαιδύσεως Περιφέρειας Ανασελίτσης γνωρίζει ημίν ότι διδάσκαλοι τινες κοινοτήτων τινών της περιφέρειας του έχουσι λαμβάνειν μισθούς δια τον χρόνον της εν αυταίς εργασίας των από της προτάσεως του διορισμού αυτών παρά του Εποπτικού Συμβουλίου μέχρι της ορκωμοσίας αυτών, καθ' ο είχαν διαταχθή να αναλάβωσι καθήκοντα διότι λόγω της ταχυδρομικής ανωμαλίας εβράδυνον η διεκπεραίωσις των μέχρι της ορκωμοσίας αυτών απαιτουμένων διατυπώσεων. Και είνε μεν αληθέν ότι ο κ. Επιθεωρητής στηριζόμενος εις σχετικήν εγκύκλιον του Υπουργείου Αθηνών απήτησε παρά των κοινοτήτων τούτων να καταβάλωσιν αύτοι το ανάλογον ποσόν αποζημιώσεως εις τους περί ων πρόκειται δια το από της εγκαταστάσεως μέχρι της ορκωμοσίας των χρονικόν διάστημα. Αι οικείται όπως εφορίαί αρνούνται να συμμορφωθώσι δυσχυριζόμεναι ότι τα ταμεία αυτών είναι κενά και ότι η εθνική Τράπεζα εν η είσι κατατεθειμένα σχολικά χρήματα δεν καταβάλει ως άλλοτε τους ετησίους τόκους πάσα σε άλλη είσπραξις η εισφορά είναι αδύνατος ως εκ της κρισίμου οικονομικής καταστάσεως των κατοίκων.

- Εν Θεσσαλονίκη τη 18/4/1917

Αντιπροσώπους Κυβερνήσεως (Νομάρχην Σύρου) Χανία, Μυτιλήνην, Σάμου, Χίου, Κοζάνην

Παρακαλούμεν γνωρίσατε γενικαίς Επιθεωρηταίς ότι οι μέν λητουργή [...] ανήκοντες κληθείσης κλάσεως δέον παρουσιασθώσιν οικεία στρατολογικά Γραφεία μετά πέρας εξετάσεων, οι δε δημοτικής εκπαιδύσεως εικοστήν Μαΐου στον Επιθεωρητή δημοτικών Σχολείων οφείλουν παρουσιασθώσιν ευθέως.

- Εν Φλωρίνη τη 21 Απριλίου 1917

Προς τον κ. Πρόεδρον της Προσωρινής Κυβερνήσεως.

Κύριε Πρόεδρε, έχω την τιμήν ν' αναφέρω εν σχέσει προς τας ενεργείας της Σερβικής προπαγάνδας, τα εξής:

Εκ της μέχρι τούδε γενομένης υπ' εμού προσωπικής ερεύνης εις προς τας ενεργείας των Σέρβων αξιωματικών και υπαξιωματικών εν τοις χωρίοις της Διοικήσεως Φλωρίνης εμόρφωσα την γνώμην ότι αυταί δεν οφείλονται τη συστηματικήν οργάνωσιν και ανωτέραν επιταγή αλλ' εις την προτοβουλίαν ωρισμένον θερμοαίμων αξιωματικών και υπαξιωματικών . Το ότι δε ουδεμία συστηματική προπαγανδιστική εργασία διεξάγεται προκύπτει και εκ της ουχί μόνον άπαξ σαφώς διαπιστωθείση αντιδράσεις των

μετριοπαθεστέρων Σέρβων αξιωματικών κατά των αδελφών εάν τότε αποπειρών της εν λύγω προπαγάνδας. Ούτω συγκεκριμένως παρατήρησα τα εξής:

Ενώ εν τους χωρίους Ζέλενιτς, Αετός, Στρεμνίτσα, Πάτελι, Τσερόβου οι Σέρβοι αξιωματικοί δεν έπαυσαν καθ'εκάστην μέχρι της ημέρας της αναχωρήσεως των να λέγωσιν εις τους χωρικούς ότι η Μακεδονία είνε Σερβική, ότι οι οικούντες σήμεραν αυτήν είνε Σερβικής καταγωγής, ότι μετά τον πόλεμον η Μακεδονία θα δοθή εις τους Σέρβους. Εν άλλους χωρίους π.χ. εν Καπουτσίστη, Οψύρινα κλπ οι Σέρβοι αξιωματικοί ουδεμίαν απολύτως εξεδήλωσαν τάσιν προς προπαγάνδαν τουναντίον επανελημμένως έλεγον εις τους χωρικούς ότι οφείλουσι να εμμένωσιν εις την ιδέαν του ελληνισμού συνιστώντες αυτοίς και αποταγήν εις την Προσωρινήν Κυβέρνησιν Θεσσαλονίκης.

Εξ άλλου και η προς προπαγάνδα προσπάθεια- προσπάθεια εν πλείστους ερασιτεχνική οφειλομένη εις λόγους μάλλον ψυχολογικούς εξ ατομικής ιδιοσυγκρασίας- διεξήχθη κατά τα διάφορον τρόπον. Οι εν Ζέλενιτς, Στρεμπίνω Τσερόβω, Πάτελι, Σέρβοι αξιωματικοί κατά την διάρκειαν της εκεί διαμονής των ενήργουν την προπαγάνδα περιποιούμενοι τους χωρικούς και καλοπληρώνοντες παν ό,τι αγόραζαν ή επέτασσον, Εις τους απαρτετέρους των χωρικών εχορήγουν ή άρτον. Εδεάθησαν μάλιστα και Σέρβοι στρατιώται βοηθούντες τους χωρικούς εις την καλλιέργειαν των αγρών Τσερόβου. Αντιθέτως εν άλλαις χωρίαις ως π.χ. εν Τοσστεράνη, Νεοκάζι, Κρουσοράτη, Σέτινα, Μπάνιτσα, Σόροβιτς , η Σερβική προπαγάνδα διεξήχθη πειστικώτατα και με τον αδεξιώτατον τρόπον, ήτις είχεν εντελώς αντίθετα αποτελέσματα ως ανέφερον Υμίν κ. Πρόεδρι εν προηγούμενω υπομνήματί μου.

Προ ημερών εγένετο απόπειρα συγκεντρώσεως των μαθητών του χωρίου Νεοκάζι, ίνα Σέρβος διδάσκαλος τους διδάξει την Σερβικήν. Η διδασκαλία αυτή δεν διήρκτησεν ή δύο ημέρας διαβιβασθεισών σχετικών διαταγών εκ μέρους του Βοεβόδα Μίσιτς

Εις το χωρίον Λέσκοβατς μεταβάντες Σέρβοι στρατιώται έκοψαν πολλά καρποφόρα δένδρα λέγοντες εις τους χωρικούς ότι διαπράτουσιν τούτο διότι είνε ελληνικά. Ενεργούνται υπό των Σέρβων ανακρίσεις προς τιμωρίαν των Σέρβων στρατιωτών. Αι τοιαύται εν γένει πίεσεις εξασκηθείσαι εν τους χωρίους κάκιστα διαθέτουσε τους χωρικούς μη λησμονούντας ότι τους αφήρεσαν και ζώα εν χόρτου και πολλούς έρριψαν έξω των εστιών των. Επιμένω εις την ιδέαν ότι η τυραννική αυτή πίεση των Σέρβων, οίτινες προς ταις άλλοις ενεργίαις βιαίως εκάλουν τους χωρικούς τας Κυριακάς εις την

εκκλησίαν όπου ιερούργουν Σέρβοι ιερείς, ενίσχυσε την ελληνικήν ιδέαν παρά τω Μακεδονικώ αγροτικώ κόσμω, όστις αναμένει την ελευθερίαν του από ημάς ύστερα από τόσους μήνας δουλείας εργασθείση υπέρ ημών όσον δεν θα απέφερον προσπάθειαι εικοσαετείς των διδασκάλων, των ιεροκηρύκων και των δημοσίων οργάνων.

Αλλά και εν τοις χωρίαις όπου δεξιότεροι αξιωματικοί περιεποιήθησαν τους χωρικούς δεν απομένει η ανάμνησις δυσμενή της διαβάσεως των Σέρβων. Οι χωρικοί ηύχοντο πάντοτε την αναχώρησιν του στρατού όχι μόνον, διότι κατείχον τας οικείας των, αλλά και δια λόγους φύσεως οικογενειακής. Εν μόνον αποτέλεσμα είχε δυσάρεστον η Σερβική προπαγάνδα εις τα χωρία Ζέλενιτς, Πάτελι κλπ. ότι τινε των χωρικών έπαυσαν επί τινα χρόνον να αποστέλλωσι τα τέκνα των εις τα σχολεία, πράγμα το οποίον ευχερώς επανορθούνται. Εν γένει έχω μορφώσει την πεποίθησιν ότι ο χωρικός του υπ'εμέ Νομού ουδαμώς είνε δυνατόν να συνδεθεί ψυχικώς μετά των Σέρβων. Η Σερβική προπαγάνδα χαλαρωθείσα ήδη κατά πολύ ήτο προωρισμένη εις αποτυχίαν. Και αν ακόμη συμβώσι νέαι απόπειραι, αίτινες δεν αποκλύονται, είνε και αυταί καταδικασμένα εις αποτυχίαν.

Έχω την τιμήν εν τέλει ν'αναφέρω ότι ο Βοεβόδας Μίσιτς δι'επανελημμένων εγκυκλίων κατεδίκασε μέχρι σήμερα πάσαν ενέγειαν προπαγανδιστικήν των Σέρβων αξιωματικών. Εν νεωτέρα εκθέσει μου θα ομιλήσω περί των ενεργειών της Ιταλοαλβανικής προπαγάνδας και της Ρουμανική.

- Εν Φλωρίνη τη 22 Απριλίου 1917

Προς την Ανώτατην Διεύθυνσιν της Παιδείας

Έχω την τιμήν να επιστρέψω συνημμένως την υπ'αριθ. 2381 ε.ε επισημειωτικήν εντολήν υμών με την πληροφορίαν ότι ενηργήσαμεν ήδη παρά ταις Γαλλικαίς Συμμαχικαίς Αρχαίς να δοθή τω επιθεωρητή των Δημ. Σχολείων νέα άδεια κυκλοφορίας εν τω υπ'εμέ Νομώ.

Επί τούτοις υποβάλω συνημμένως εις αντίγραφον της υπό τα στοιχεία Δ.Υ. ε.ε. εκθέσεώς μου προς τον κ. Πρόεδρον της Προσωρινής Κυβερνήσεως με την πληροφορίαν ότι η Σερβική Σχολή Βοστεράνης περί ης αναφέρει εν τη υπ'αριθ. 80 ε.ε. αναφορά ο εν λόγω Επιθεωρητής των Δημοτικών Σχολείων δεν ελειτούργησεν η οκτώ ημέρας κλεισθείσα κατόπιν καταλλήλων ενεργειών.

- Εν Θεσσαλονίκη τη 24/4/1917

Προς τον κ. Νομάρχη Φλωρίνης

Φλώρινα

Συνημμένως πέμπομεν υμίν τας δια του υπ'αρθ. 1513/11/4/1917 ημετέρου επισημειωματικού εγγράφου υποβληθείσας καταστάσεις με την πληροφορίαν ότι η πληρωμή καθυστερουμένων αποδοχών γίνεται επί την βάσει των κεκανονισμένων δικαιολογητικών και υπευθύνου βεβαιώσεως επί των κατατάσεων ότι ο δικαιούχος δεν εισέπραξε παρ' ουδενός Ταμείου του Κράτους τα ζητούμενα ποσά ή εξ όσον η έκδοσης των αντιγράφων αποβαίνει ανέφικτος, επί [...]της υποβολής αντιγράφων των προτοτύπων καταστάσεων μετά της ανωτέρω βεβαιώσεως (Διάταγμα Π. Κυβερνήσεως 403 5 Δεκεμβρίου 1917).

- Εν Θεσσαλονίκη τη 25 Απριλίου 1917

Εγκύκλιος

Προς τους κ. Γενικούς Επιθεωρητάς των Σχολείων

Προς τους κ. Επιθεωρητάς της Δημοτικής Εκπαιδεύσεως

Παρακαλούμεν Υμάς όπως συστήσετε θερμώς τοις εν ταις περιφερείαις Υμών λητουργοί της Μέσης και δημοτικής Εκπαιδεύσεως να εγγραφώσι συνδρομηταί εις το ενταύθα εκδιδόμενον Εκκλησιαστικόν περιοδικόν «Γρηγόριος ο Παλαμάς», αποβλέπον εις την ηθικήν και θρησκευτικήν διάπλασιν των Χριστιανών.

Η ετήσια συνδρομή του περιοδικού τούτου ωρίσθη δια τους λητουργούς της Εκπαιδεύσεως εις Δραχμάς οκτώ.

- Εν Θεσσαλονίκη τη 26 Απριλίου 1917

Προς τον κ. Κωνστ. Ιωαννίδην επιθεωρητού της δημοσ. Σχολείων Φλωρίνης

Γνωρίζομεν υμίν ότι δια του υπ'αριθ. 2133 Διατάγματος της Προσωρινής Κυβερνήσεως τη 18 του Απριλίου μηνός εκδοθέντος και τη 22 του αυτού καταχωρισθέντος εν τω υπ'αριθ. 79 (Τεύχει Β΄.) φύλλω της επισήμου εφημερίδος αυτής ηυξήθη ο μισθός υμών λόγω συμπληρώσεως πενταετούς υπηρεσίας δυνάμει του Νόμου 577 κατά δραχμάς πενήκοντα μηνιαίως από της 19 Οκτωβρίου 1914 ανερχόμενης ούτης της Δραχμ. 290 κατά μήνα.

- Εν Θεσσαλονίκη τη 27/04/ 1917

Προς τον κ. Νομάρχη Κοζάνης

Κοζάνη

Συνημμένως ώδε αποστέλλομεν υμίν τας διά του υπ. Αρίθ. 18152/ 6895 και χρονολογίαν 20 Απριλίου τας επί σημειωματικού εγγράφου Ανωτάτης Διευθύνσεως Δημοτικών διαβιβασθείσας ημίν καταστάσεις προσαυξήσεων του Δημοδιδασκάλου Αθ. Ρεσέγκου με την παρατήρησιν να γνωρίσηται ημίν τη καθ' όλον τω εν ταις καταστάσεσι αναγραφόμενον χρονικόν διάστημα, ο δικαιούχος εμισθοδοτήθη με μη ηυξημένον τον μισθόν του άνευ άλλης κρατήσεως πλύν της 9%.

- Εν Θεσσαλονίκη τη 27/4/1917

Προς τον κ. Νομάρχη Κοζάνης

Κοζάνην.

Απαντώντες εις το υπ' αριθ. 1035 και χρονολογίαν 13 Απριλίου ε, έτους υμέτερον έγγραφον γνωρίζομεν υμίν ότι τα επιστραφέντα υμίν παρά του Ταμείον Σερβίων ανεξόφλητα εντάλματα αφού ακυρώσητε, συστήσητε είτα τοις δικαιούχοις να υποβάλωσι ημίν καταστάσεις συμφώνως της 403 Π. έτους διατάγματι της Προσωρινής Κυβερνήσεως.

- Εν Θεσσαλονίκη τη 27/04/17

Προς τον κ. Νομάρχη Κοζάνης απαντώντες εις την υπ. Αριθ. 1005 ε.ε. υμετέραν αναφοράν γνωρίζομεν υμών, ότι διαγραφέντος εκ τω προυπολογισμώ του τρ. ε. της καθ' ημάς Ανωτάτης Διευθύνσεως των αφορώντως την πληρωμή παντός είδους καθυστερουμένων [...] χρήσεων σχετικών κονδυλίων και αφεθείσης της πληρωμής τούτων εις άλλων ευθετωτέρα χρονία, ουδέν δυνάμεθα να πράξομεν εις του παρόντος προπληρωμή τω την καθυστερουμένη τοις δασκάλοις της εκπαιδευτικής περιφερείας Ανασελίτσης δια του από της αναλήψεως των καθηκόντων μέχρι της ημέρας της ορκωμοσίας των χρόνων.

- Εν Θεσσαλονίκη τη 28/4/1917

Τηλεγράφημα

Αντιπροσώπους Κυβερνήσεως Χανία, Μυτιλήνην, Σάμου, Χίον, Σύρον, Ζάκυνθον, Κοζάνην.

Παρακαλούμεν γνωστή δια Γενικών Επιθεωρητών διευθυνταίς Σχολείων αρρένων μέσης εκπαίδευσης ότι δέον κανονίσωσι σχολικάς εργασίας έχοντες υπόψει περάτωσιν σχολικού έτους 31^η Μαΐου.

- Εν Φλωρίνη τη 30 Απριλίου 1917

Προς την Σεβαστήν Διεύθυνσιν της Δημ. Εκπαίδευσεως

Εις Θεσσαλονίκην

Κύριε Σύμβουλε

Συμμορφούμενος προς την από 5 Μαΐου ν.η. τηλεγραφικήν υμών διαταγήν, λαμβάνω την τιμήν να υποβάλω προς υμάς συνημένως ώδε πίνακα εμφανίοντα τας κενάς θέσεις εν τη εκπαιδ. Περιφερεία Φλωρίνης, όσαι χρήζουσι διδακτικού προσωπικού, απαραίτητου προς απρόσκοπτον λειτουργίαν των διαφόρων σχολείων.

Εκ του πίνακος τούτου καταφαίνεται, ότι προς αντικατάστασιν 62 διδασκάλων αμφοτέρων των φύλων απαιτούνται 21 δημοδιδάσκαλοι και 23 υποδιδάσκαλοι αμφοτέρων των φύλων καθώς και 18 Νηπιαγωγοί, απαραίτητοι, όπως συμπληρωθώσι τα παρατηρούμενα κενά, τα οποία προήλθον και το έτος τούτο κυρίως ένεκα αποχωρήσεως 29 διδασκάλων εξ ων 16 απήλθον εις Π. Ελλάδα και 12 παρητήθησαν εν τω μέσω του έτους.

Το διδακτικόν τούτο προσωπικόν απαιτείται δια 18 τελείως κενάς θέσεις, εκ των οποίων 5 θέλουσιν αντικαταστήσει ισαριθμούς απαχθέντας εκ των Γερμανοβουλγάρων, και δι'ετέρας 27 Κοινότητος τα σχολεία των οποίων έχουσιν ανεπαρκές το διδ. αυτών προσωπικόν.

Εν τέλει του πίνακος τούτου σημειούνται και έτεροι 14 Κοινότητες εις τας οποίας λόγω της σμικρότητος ή και λόγω ελλείψεως προσωπικού είνε δυνατόν να μη λειτουργήσωσι κατά το επιόν σχολ. έτος σχολεία, καίτοι εις 7 εκ τούτων είχομεν αποστείλη προς της αφομοιώσεως διδασκάλους, δι'ών επεχειρήσαμεν να αρχίσωμεν την εξελληνίσιν των ξενοφώνων και εν αυτοίς τοις μικροίς χωρίοις.

- Πίναξ Εμφαινών κενάς θέσεις εν τη εκπαιδευτική περιφερεία Φλωρίνης (1916-1917)

Όνομα Κοινότητας	Αριθμός και βαθμός διδακτικού προσωπικού	Παρατηρήσεις
Φλώρινα		-
Δημ. αρρένων	4 Δημοδιδάσκαλοι	
Κοινόν	1 Δημοδιδάσκαλος	Θέσις κενή
Κοινόν	1 Νηπιαγωγός	
Δημ. Θηλέων	2 Δημοδιδασκάλισσαι	
Αγ. Παρασκευή	1 Νηπιαγωγός	
Βοσταράνη	1 Νηπιαγωγός	
Βύρμπαινη	1 Νηπιαγωγός	
Γκλομποτσάνη	1 υποδιδάσκαλος	Θέσις κενή
Γορνίτσοβον	1 Δημοδιδάσκαλος	
Ζελενήτσι	1 Δημοδιδάσκαλος	
Ζελενήτσι	1 Νηπιαγωγός	
Καλλινίκιον	1 Νηπιαγωγός	
Καμπάσνιτσα	1 υποδιδάσκαλος	
Κλεστίνα Κάτω	1 υποδιδάσκαλος	Θέσις κενή
Κουσκοβαίνη	1 υποδιδάσκαλος	
Λάγκα	1 υποδιδάσκαλος	Θέσις κενή
Λεσκοβέτσι	1 υποδιδάσκαλος	Θέσις κενή
Μπάνιτσα	1 Δημοδιδάσκαλος	
Μπέσφινα	1 Νηπιαγωγός	Θέσις κενή
Μπορέσνιτσα	1 Νηπιαγωγός	Θέσις κενή
Νέβεσκα	1 Νηπιαγωγός	
Νεβολιάνη	2 Δημοδιδάσκαλοι	
Νεγοβάνη	1 Δημοδιδάσκαλος	
Νεοκάζη	1 υποδιδάσκαλος	Θέσις κενή
Νερέτη	1 Δημοδιδάσκαλος	
Νερέτη	1 Νηπιαγωγός	
Νέβιτσα	1 Νηπιαγωγός	
Οροβνίκι	1 Υποδιδάσκαλος	Θέσις κενή
Παπαζάνη	1 Δημοδιδάσκαλος	

Πάτελι	2 Δημοδιδάσκαλοι	
Πάτελι	1 Νηπιαγωγός	
Πεσόσνιτσα	1 υποδιδάσκαλος	
Πεσόσνιτσα	1 Νηπιαγωγός	
Πετοράκι	1 υποδιδάσκαλος	Θέσις κενή
Πέτρεσκον	1 υποδιδάσκαλος	Θέσις κενή
Πέτρεσκον	1 Νηπιαγωγός	
Πισοδέρι	1 Δημοδιδάσκαλος	
Πουστέτσι	1 υποδιδάσκαλος	Θέσις κενή
Πουστέτσι	1 Νηπιαγωγός	
Πρεκοπάνα	1 Νηπιαγωγός	
Ράκοβον	1 Δημοδιδάσκαλος	
Ρόσνα	1 υποδιδάσκαλος	
Ρούδαρη	1 υποδιδάσκαλος	Θέσις κενή
Ρούνικ	1 υποδιδάσκαλος	Θέσις κενή
Σακκούλεβον	1 υποδιδάσκαλος	Θέσις κενή
Σέτινα	1 υποδιδάσκαλος	
Σοροβίτσιον	1 Δημοδιδάσκαλος	
Σοροβίτσιον	2 Νηπιαγωγοί	
Σούλι	1 υποδιδάσκαλος	Θέσις κενή
Στίρκοβον	1 υποδιδάσκαλος	Θέσις κενή
Τουμενέτσι	1 υποδιδάσκαλος	Θέσις κενή
Τύρσια	1 Δημοδιδάσκαλος	
Χασάνοβον	1 υποδιδάσκαλος	
Αχίλλειον	Τριτοβάθμιοι υποδιδάσκαλοι	Ελειτούργησε σχολ. επί εν έτος
Γκόριτσα κάτω		
Δροβίτσιστα		
Ζαρόσκα		Ελειτούργησε σχολ. επί εν έτος
Λάζενη		
Λέσκα		

Μαχαλάς		
Μέδοβον		Ελειτούργησε σχολ. επί δυο έτη
...		Ελειτούργησε σχολ. επί δυο έτη
Παπαδιά		
Ραχμανλή		Ελειτούργησε σχολ. επί εν έτος
...		
Τύρναβον		Ελειτούργησε σχολ. επί εν έτος
Δρένοβον		Ελειτούργησε σχολ. επί εν έτος

- Εν Κοζάνη τη 2 Μαΐου 1917

Προς την Ανωτάτην Διεύθυνση Δημοσίας Εκπαιδύσεως

Εις Θεσσαλονίκην

Εν σχέσει προς την υπ' αριθμ. 6388 από 28 Δεκεμβρίου π.ε αναφοράν ημών λαμβάνομεν την τιμήν να παρακαλέσωμεν, όπως ευαρεστούμενοι διαβιβάσητε ημίν δια την έκδοσιν των ενταλμάτων προς πληρωμήν των διδασάντων περίσω εις ξενοφώνους κοινότητας συμφώνως προς το υπ' αριθ. 1130 από 10^{ης} Δεκεμβρίου π.ε. έγγραφον ημών.

- Εν Θεσσαλονίκη τη 9 Μαΐου 1917

Προς την κ. Ευγενίαν Παπανικολάου νηπιαγωγού Βερμπέν, Φλωρίνης.

Γνωρίζομεν υμίν, ότι δια της υπ' αριθ. 3215 ημετέρας αποφάσεως τη 2 του Μαΐου μηνός εκδοθείσης και τη 6^η του αυτού καταχωρισθείσης εν τω υπ' αριθ. 87 (Τεύχει Β΄.) φύλλω της εφημερίδος της Προσωρινής Κυβερνήσεως ετοποθετήθητε προσωρινώς και από 1^η Ιανουαρίου 1917 εις την κενή θέσιν του εν Εμπορίω της Εκπαιδευτικής Περιφέρειας

Κοζάνης νηπιαγωγείου επειδή λόγω ανωτέρας βίας δεν δύνασθε να υπηρετήτε εις την εν Βερμπένω θέσιν υμών.

- Εν Θεσσαλονίκη τη 9/5/1917

Επιθεωρητήν Δημοτικών Σχολείων Φλώρινας.

Από πόσου χρόνου είνε κεναί δυο θέσεις δημοδιδασκαλισσών δημοτικού Θηλέων Φλωρίνης.

- Εν Θεσσαλονίκη τη 10/5/1917

Αντιπροσώπους Κυβερνήσεως , Μυτιλήνη, Σάμου, Χίου, Σύρου, Ζακύνθου, Κοζάνη

Παρακαλούμεν γνωσθή δι' επιθεωρητών δημοτικών σχολείων ότι εξετάσεις και λοιπαί σχολικαί εργασίαι πλήρων και κοινων δημοτ. Σχολείων αρρένων και μικτών δέον περατωθώσι 20^{ην} τρέχοντος.

- Εν Θεσσαλονίκη τη 19/5/1917

Γενικούς Επιθεωρητάς Μυτιλήνην, Χανία, Κοζάνην, Θεσσαλονίκην, Σύρου

Γνωρίσατε Επιθεωρητάς δημοτικών Σχολείων περιφερειών σας ότι απεφασίσθει αρμοδίως μη απολύθησθε ούτε προσωρινώς αναπληρωταί ούτε προσωρινώς διορισθέντες διδάσκοντες.

- Εν Θεσσαλονίκη τη 11/5/1917

Νομάρχη Φλώρινας

Εγκρίνοντες πρότασιν υμών ετηλεγραφήσαμεν Γυμνασιάρχη παρατείνει μαθήματα μέχρι 25 Ιουνίου, μεθ' ο δύναται ορίση εξετάσει.

- Εν Θεσσαλονίκη τη 13 Μαΐου 1917

Προς τον κ. Τρύφωνα Βρίτσων άχρι τούδε πρωτ. υποδιδάσκαλον του πλήρους δημοτικού σχολείου Νεβέσκης (Φλωρίνης)

Γνωρίζομεν υμίν, ότι δια της υπ' αριθ. 2869 ημετέρας αποφάσεως τη 15^η του Απριλίου μηνός εκδοθείσης και τη 2^α του Μαΐου καταχωρισθείσης εν τω υπ. Αριθ. 85 (Τεύχει Β΄.) φύλλω της Εφημερίδος της Προσωρινής Κυβερνήσεως απελύθητε της υπηρεσίας ως υπεράριθμος.

- Εν Θεσσαλονίκη τη 22/5/1917

Γενικούς Επιθεωρητάς Σχολείων Χανία, Μυτιλήνην, Σύρου, Ζάκυνθου, Κοζάνην

Παρακαλούμεν υποβάλητε Ημίν τάχιστα πίνακα εμφανίοντα 1 είδος και έδραν Σχολείων μέσης Εκπαιδύσεως 2 τάξεις τούτων και τμήματα 3 κενάς οπωσδήποτε θέσεις 4 αριθμόν εγγραφέντων μαθητών εκάστην τάξιν, εξετασθέντων και προαχθέντων ή απολυθέντων.

- Εν Κοζάνη τη 24^η Μαΐου 1917

Προς την Σεβαστήν Ανωτάτην Διεύθυνσιν της Δημοσίας Εκπαιδύσεως

Εις Θεσσαλονίκην (Διά του κ . Επιθεωρητού Κοζάνης)

Κύριε Σύμβουλε, εις εκτέλεσιν της υπ' αριθ. 3724/2443 ε.ε. διαταγής υμών λαμβάνω την τιμήν να γνωρίσω υπευθύνως:

1^{ον}) Ότι εις το βλαχόφωνον χωρίον Περιβόλιον εδίδαξα επί τρεις μήνας, από της 15^{ης} Ιουνίου π.ε. μέχρι της 15^{ης} Σεπτεμβρίου.

2^{ον}) Το επιμίσθιόν μου ωρίσθη δια του υπ' αριθ. 1322/764, του επισυναπτωμένου ώδε, εγγράφου του κ. επιθεωρητού των δημοτικών σχολείων Κοζάνης (αριθ. 100) μηνιαίως.

3^{ον}) Απαντών εις την δί παράγραφον της ως άνω διαταγής υμών γνωρίζω ότι αι καταστάσεις και πάντα τα δικαιολογητικά εμού και των λοιπών συναδέλφων των διδασάντων ωσαύτως κατά το παρελθόν θέρος εις βλαχόφωνα χωρία υπεβλήθησαν προς την ενταύθα Νομαρχίαν υπό του Γεν. Επιθεωρητού ημών, η δε Νομαρχία εδήλωσεν ημίν ότι διεξάγει αλληλογραφίον επί του αντικειμένου τούτου μετά της σεβ. Ανωτάτης Διευθύνσεως αιτησαμένης δι' εγγράφων αυτής υπ' αριθ. 6388 της 22 Δεκεμβρίου 1916 και 1252 της 2^{ας} Μαΐου ε.ε. πιστώσεις προς έκδοσιν του σχετικού εντάλματος πληρωμής και ότι αναμένει τας επί τούτω υμετέρας διαταγάς.

- Αίτησις Παντελή Ασκάρογλου Διευθυντού Καπνεργοστασίου και κηδεμόνος της μαθητρίας Αρτεμισίας Διονυσίου.

Εν Φλωρίνη τη 26 Μαΐου 1917

Προς την Σεβασμιωτάτην Ανωτάτην Διεύθυνσιν Δημοσ. Εκπαιδύσεως

Εις Θεσσαλονίκην

Λαμβάνω την τιμήν να αναφέρω ότι ήμαι ο κηδεμών της εις το γυμνάσιον Φλωρίνης φοιτώσης γυναικαδέλφης μου, Αρτεμισίας Διονυσίου, η οποία εγκατέλειψε τους εν Μικρά Ασία γονείς της προ επτά ετών και με ηκολούθησεν ίνα φοιτήση εις το Γυμνάσιον ένεκα του μεγάλου ζήλου της εις την παιδείαν. Προ ημέρων όμως, εδημοσιεύθη Διάταγμα δια του οποίου προσήχθη εις Διευθυντήν Καπνεργοστασίου εις Καρλόβασι της Σάμου και επομένως οφείλω να αναχωρήσω εκ Φλωρίνης το βραδύτερον μέχρι της 15 Ιουνίου, οπότε θα έλθον αι εξετάσεις συμφώνως τω υπ' αριθ. 2305 Διατάγματος. Αλλ'ως πληροφορούμαι, δι' ειδικής διαταγής εδόθη εξαιρετικώς δια το Γυμνάσιον Φλωρίνης παράτασης του σχολικού έτους επί είκοσι πέντε ημέρας και συνεπώς αι εξετάσεις του ενταύθα Γυμνασίου θα παραταθούν κατά τας αρχάς Ιουλίου μέχρις ου είναι αδύνατον να παραμείνω.

Διό, παρακαλώ την Σεβαστήν Ανωτάτην Διεύθυνσιν, όπως ευαρεστουμένη επιτρέψη και διατάξη την μονομερή εξέτασιν της ως άνω μαθήτριας και τον εφοδιασμόν αυτής δια του σχετικού ενδεικτικού

Ευελπιστών, ότι η Σεβασμοτάτην Ανωτάτην Διεύθυνσις θέλει λάβη υπ' όψει την αίτησίν μου ταύτην, εκφράζω την ευγνωμοσύνην μου.

- Εν Θεσσαλονίκη τη 29/5/1917

Γενικούς Επιθεωρητάς Σχολείων Μυτιλήνην, Σύρου, Ζακύνθου, Κοζάνην

Συνεννοούμενοι μετά υποβάλετε τάχιιστα πίνακα εμφανίοντα απαιτηθησομένην δαπάνην δι' επισκευάς, καθαρισμού και ασβεστόχρισιν σχολείων μέσης Εκπαιδευσεως περιφερειών Υμών, εντελλόμενος Επιθεωρηταί δημοτικών Σχολείων μεριμνήσεως δι' ασβεστόχρισιν δημοτικών Σχολείων δαπάναι οικείων σχολικών Επιτροπών.

- Εν Θεσσαλονίκη τη 31 Μαΐου 1917

Προς τον κ. Τρύφωναν Νικολαΐδην δημοδιδάσκαλου Κατρανίτσης (Κοζάνης)

Γνωρίζομεν υμίν, ότι δια του υπ' αριθ. 2391 Διατάγματος της Προσωρινής Κυβερνήσεως τη 4 του Μαΐου μηνός εκδοθέντος και τη 27 του αυτού καταχωρισθέντος εν τω υπ' αριθ. 96 (Τεύχει Β') φύλλω της επισήμου εφημερίδος αυτής ηυξήθη ο μισθός υμών λόγω συμπληρώσεως πρώτης πενταετίας εν τη υπηρεσία δυνάμει του νόμου 577

κατά δραχμάς 10 μηνιαίως από διορισμού σας λόγω δε συμπληρώσεως και β' πενταετίας καθ' ετέρας δέκα επίσης από της 1^{ης} Σεπτεμβρίου 1916.

- Εν Θεσσαλονίκη τη 31 Μαΐου 1917

Προς τον κ. Αναστάσιον Ρέτζιου διδάσκαλον Γραμματικής Κοζάνης.

Γνωρίζομεν υμίν, ότι δια του υπ' αριθ. 2391 Διατάγματος της Προσωρινής Κυβερνήσεως τη 4 του Μαΐου μηνός εκδοθέντος και τη 27 του αυτού καταχωρισθέντος εν τω υπ' αριθ. 96 (Τεύχει Β' .) φύλλω της επισήμου εφημερίδος αυτής ηυξήθη ο μισθός υμών λόγω συμπληρώσεως πρώτης πενταετίας εν τη υπηρεσία δυνάμει του νόμου 577 κατά δραχμάς 10 μηνιαίως από της 1^{ης} Σεπτεμβρίου 1915.

- Εν Θεσσαλονίκη τη 31 Μαΐου 1917

Προς τον κ. Χατζηχαρίση υποδιδάσκαλον Ορτάκιοϊ (Κοζάνης)

Γνωρίζομεν υμίν, ότι δια του υπ' αριθ. 2391 Διατάγματος της Προσωρινής Κυβερνήσεως τη 4 του Μαΐου μηνός εκδοθέντος και τη 27 του αυτού καταχωρισθέντος εν τω υπ' αριθ. 96 (Τεύχει Β' .) φύλλω της επισήμου εφημερίδος αυτής ηυξήθη ο μισθός υμών λόγω συμπληρώσεως πρώτης πενταετίας εν τη υπηρεσία δυνάμει του νόμου 577 κατά δραχμάς πέντε μηνιαίως από τον διορισμό σας.

- Εν Σιατίστη τη 2^α Ιουνίου 1917

Προς την Ανωτάτην Διεύθυνσιν της Δημοσίας Εκπαιδεύσεως

Εις Θεσσαλονίκην

Εις απάντησιν του υπ' αριθ. Πρωτ. 2686 και από 9 Απριλίου ε.ε. υμετέρου εγγράφου προαγόμεθα όπως δηλώσωμεν υμίν ότι και εν τω πρώτω και δευτέρω εδαφίω ζητουμένας πληροφορίας έχει συλλέξη επιμελώς και εν καιρώ ο ενταύθα επιθεωρητής της δημοτικής εκπαιδεύσεως Ανασελίτσης, ο οποίος καλούμενος βεβαίως θα επιστείλη υμίν ταύτας προθύμεις.

Προκειμένου περί του τρίτου ερωτήματος υμών δηλούμεν ότι εκτός της παρόν τη εθνική τραπέζη της Ελλάδος κατατεθειμένον κληροδοτημάτων ενίων κοινοτήτων, ων οι τόκοι κατεκρατήθησαν, ως γνωστού εν Αθήναις ελάχιστοι αλλά ποσά κατατέθησαν παρά τους αρμοδίους ταμείας Ανασελίτσης, Καϊλαρίων, Κοζάνης, Γρεβενών και Καστοριάς, εξ ων δύνασθε να ζητήσητε τας σχετικές πληροφορίας.

- Εν Κοζάνη τη 3^η Ιουνίου 1917

Προς την Σεβαστήν Ανωτάτην Διεύθυνσιν της Δημοσίας Εκπαιδεύσεως (Τμήμα Μέσης Παιδείας)

Κύριε Σύμβουλε

Ευσεβάστως υποβάλλω, συμμορφούμενος τω 43, άρθρω του από 19 Σεπτεμβρίου 1916 Διατάγματος, αντίγραφον της εκθέσεως των πεπραγμένων κατά το σχολ. Έτος 1916-1917 της απαγγελθήσης κατά σχολικήν εορτήν την επιστέψασαν τας, προαγωγικάς και απολυτηρίου εξετάσεις του Γυμνασίου Κοζάνης.

- Εν Κοζάνη την 3 Ιουνίου 1917

Ερίτιμος και φιλόμουσος ομήγυρι,

Συμφώνως τη διατάξει του 43^{ου} άρθρου του από 19 Σεπτεμβρίου Διατάγματος τας προαγωγικάς και απολυτηρίου εξετάσεις επιστέφει σχολική εορτή, καθ' ην απαγγέλεται υπο του προΐσταμένου του σχολείου βραχεία έκθεσις των κατά τω διαρρεύσαν σχολικόν έτος πεπραγμένων και αποτείνονται παραινέσεις και ευχαί προς τους απολυομένους τη διατάξει ταύτη επόμενως αποφεύγων δε δια μακρόν να καταπονήσω την ευμενή υμών αντίληψιν επιλαμβάνομαι αμέσως του θέματος.

Κατά το διαρρεύσαν σχολικόν έτος ενεγράφησαν εν τω Γυμνασίω εν όλω μαθηταί 168, ων 7 μαθήτριά. Τούτον 49 απετέλεσαν την Α'. τάξιν, 31 την Β'. 33, ων μια μαθήτριά, την Γ'., 12, ων μία μαθήτριά, την Δ'., 25, ων 3 μαθήτριά, την Ε'. και 18, ων 2 μαθήτριά, την ΣΤ'. Εκ του συνόλου των εγγραφέντων μαθητών απεφοίτησαν 37 εις δε' απεβίωσε το ρεύμα των αποφοιτώντων, οφείλομεν εις τας δια την έλλειψιν επαρκούς προσωπικού διαθέσεις περί διαλύσεως του Γυμνασίου ή τάξεων τούτου, ήτο μέγα, ευτυχώς όμως ανεκόπη ταχέως δια της δραστηριοτάτης ενεργείας και φιλοτίμου μερίμνης του Κυβερνητικού Αντιπροσώπου Κοζάνης και Φλωρίνης κ. Ηλιάκη, όστις πλην των υπομνημάτων, άπερ υπέβαλε τη Σεβ. Εθνική Κυβερνήσει, παρακαλών Αυτήν, όπως μεριμνήση περί συμπληρώσεως του προσωπικού, διαβιβάσας αίτησιν των γονέων και κηδεμόνων των τελειοφοίτων, παρακαλούντων, όπως μη πραγματοποιηθή η διάδοσις περί διαλύσεως της ανωτέρας τάξεως του Γυμνασίου, προεκάλεσαν απάντησιν της Σεβ. Ανωτάτης Διευθύνσεως της Δημόσιας Εκπαιδεύσεως, δι' ης εδηλούτο αυτής, ότι η Εθνική Κυβέρνησις ουδέποτε διανοήθη περί διαλύσεως τάξεων

του Γυμνασίου Κοζάνης, αλλ' ότι τουναντίον εν των κυρίων αυτών μελημάτων ήν η συμπλήρωσις του προσωπικού, ήτις δυστυχώς ένεκα των περιστάσεων δεν κατορθώθη.

Εκ των υπολειφθέντων προσήλθον εις εξετάσεις 128 τούτον προήχθησαν 85, εκκρίθησαν επανεξεταστέως 11 και έμειναν στάσιμοι 17, απολύονται δε σήμερον 15.

Το διδακτικόν προσωπικόν απ' αρχής έτι του σχολικού έτους ήν ελλιπές διότι ο μεν καθηγητής των φυσικών Νεόφ. Κεφάλας μετατεθείς εις το Διδασκαλείον Κοζάνης, ου η λειτουργία προσωρινώς ανεστάλη, υπό ουδενός είχεν αντικατασταθή, ο δε εκ των φιλολόγων Γ. Καρατζάς δεν ενεφανίσθη άμα δε τη εκρήξει του εθνικού κινήματος απεχώρησαν ο Γυμνασιάρχης Π. Λιούφης, ο εκ των φιλολόγων Αθ. Διάφας και ο καθηγητής των Γαλλικών Αναστ. Ζηγούρης, αλλά δια της φιλοτίμου αυταπαρνησίας του εναπομείναντος διδακτικού προσωπικού, εις ο προσετέθη αποσπασθείς υπό του Γενικού Επιθεωρητού κ. Στεφανακη ο εν τω Γυμνασιω Φλωρίνης καθηγητή των Γαλλικών Σωτ. Κωνσταντινίδη, αναλαμβάνοντας μαθήματα αλλότρια της ειδικότητας και απαιτούντα δια τούτο μείζω προπαρασκευήν και μετά ζήλου και προθυμίας επιτελέσαντος το καθήκον του επήλθεν εξοικονόμησις τοιαύτης ώστε αι εκ της ελλείψεως του προσωπικού ζημίας των μαθητών να είνε ελάχισται.

Η φοίτησις των μαθητών προς σπουδήν ην κατά το μάλλον και ήτον κανονική, εν τη πνευματική όμως αυτών εργασία επέδρασεν ουσιωδώς η ένεκα ίνα διακοπή της μετά των Αθηνών συγκοινωνίας έλλειψις μεν απαιτουμένων βιβλίων η έλλειψις φωτιστικών υλών κατά τους χειμερινούς μήνας και η σπάνις των τροφίμων κατά τους τελευταίους.

Περί του ήθους των μαθητών προκειμένου δεν δύναμαι παρασιωπήσω ότι εξεφράσθησαν ημών πολλάκις παράπονα από των προΐσταμένων αρχών, ότι πλείστοι των μαθητών εθεώντο διασχίζοντες καθ' ομάδας των την κεντρικήν οδόν και διαμένοντες εν προκεχωρηκυία ώρα της νυχτός εκτός της οικίας. Το κακόν τούτο, όπερ οφείλεται το μεν εις τα δια την έλλειψιν του διδακτικού προσωπικού κενά, καθ' σε αυτόν ξέφευγον την προσοχήν των διδασκόντων, το δε εις την έλλειψιν πάσης εκ μέρους του οίκου συνδρομής εθεραπέυθη επαισθητώς δια του αμερίστου υπέρ της ηθικής των νέων διαπαιδαγωγήσεως ενδιαφέροντος του κ. Νομάρχου Κοζάνης όστις θερμότατα συνέστησε τω αξιοτίμω Δημοτικώ Συμβουλίω τούτο δε προθύμως αποδεξάμενον την σύστασιν ανέγραψεν εν τω προϋπολογισμώ του Δήμου κονδύλιον περί διορισμού παιδονόμου των σχολείων, διορισθέντος τοιούτου από των μέσων

σχεδόν του Μαρτίου τον εις την διδασκάλων κεντρικής σχολής των αρρένων Δ. Κοεμτζή.

Ο εκκλησιασμός των μαθητών και αι υπό του νόμου επιβαλλόμεναι εκδρομαί εξετελούντο τακτικώς, εφ'όσον επιτρέπεν ο καιρός.

Περαίνων την έκθεσιν των πεπραγμένων ουσιώδη θα παρέλειπον καθήκον, εάν η εξέφραζα την βαθυτάτην ευγνωμοσύνην των δε διδασκόντων και διδασκομένων προς τα ευγενεστάτα συμμαχικά αρχάς, αίτινες παρά πάσας τας στρατιωτικάς αυτών ανάγκας απήλλαξαν πάσης επιτάξεως το Γυμνάσιον ούτως ώστε να εξοικονομηθώσιν εν αυτό κατά το δυνατόν αι ανάγκαι τεσσάρων σχολείων.

- Προς την Σεβαστήν Ανωτάτην Διεύθυνσιν της Δημοσίας Εκπαιδεύσεως

(Τμήμα δημοτικής Εκπαιδεύσεως)

Κατόπιν της υπ' αριθ. 3931 υμετέρας διαταγής λαμβάνω την τιμήν να υποβάλλω συννημένως ώδε πίνακα εμφανίοντα το ονοματεπώνυμόν μου, τα πιστοποιητικά σπουδών, τον χρόνον διορισμού κτλ. διά τα περαιτέρω.

Ευπειθέστατος

Ο επιθεωρητής των δημοτικών σχολείων Ανασελίτσης Γρεβενών

- Πίναξ εμφανίων το ονοματεπώνυμον, τα πιστοποιητικά σπουδών, τον χρόνον διορισμού κ.λ.π. του επιθεωρητού των δημοτικών σχολείων της εκπαιδευτικής περιφέρειας Ανασελίτσης.

Όνομα επώνυμ ον υπαλλή λου	Πιστοπ οιητικά Σπουδ ων	Χρόν ος Διορι σμού	Έκπαι δευτι κή Περι φέρει α εν η υπηρ ετή	Έδρα της εκπαι δευτι κής περιφ ερείας	Μισθό ς	Γενν ήσε ως	Δήμος εν ω είνε εγγεγρ αμμέν ος ως δημότ ης	Αύξ ων αρι θμό ς Μη τρώ ου	Μόνιμ ος ή Προσ ωρινό ς
--	----------------------------------	-----------------------------	--	---	------------	-------------------	--	---	-------------------------------------

								αρρ ένω ν	
Παναγι ώτης Α. Μπατσ όντας	Πτυχίο ν Πρωτο βάθμιο υ δημοδι δασκά λου Πτυχίο ν διευθυ ντού εξαταξ ίου δημοτ. σχολεί ου	25 ^η Σεπτ εμβρί ου 1914	Ανας ελίτσ ης	Σιάτι στα	1)Καν ονικός 240 2) Ηυξημ ένος -	9/7/ 187 6 Βελί τσα	Τιθορ έας	792	Μόνι μος

- 6/6/1917

Γενικούς Επιθεωρητάς Χανιά, Μυτίληνην, Σύρου, Κοζάνην

Παραγγείλατε Επιθεωρηταίς δημοτικών Σχολείων περιφερείας σας α) μη προβαίνωσι κατά χρόνον θερινών διακοπών εις εκτέλεντο διορισμών β) παύσωσι θεωρούντες καταστάσεις επί επιμισθίων διορισμένων διδασκαλίων εν ξενοφώνοι, σχολείοις και γ) προτείνωσι τας απολύτους αναγκαίας μεταβολάς προσωπικού περιφερείας των.

- Αντικείμενο: Υποβολή πίνακος

Εν Φλωρίνη τη 9 Ιουνίου 1917

Προς την Σεβαστήν Αν. Διεύθυνσιν της Δημ. Εκπαιδεύσεως

Εις Θεσσαλονίκην

Κύριε Σύμβουλε

Συμμορφούμενος προς την εν τω υπ' αριθ. 3931 υμετέρω εγγράφω εγκύκλιον υμών διαταγήν λαμβάνω την τιμήν να υποβάλλω προς υμάς συνημμένως ώδε τον αιτηθέντα πίνακα, εξ' ου εμφανίζεται, ότι υπηρετώ ως επιθεωρητής των Δημ. Σχολείων από του έτους 1907 – οπότε διορίσθην υπό του Σεβαστού Υπουργείου των εξωτερικών ως προσεκολλήθην εις το εν Μοναστηρίω Προξενείον της Ελλάδος προς επιθεώρησιν των Δημοτικών σχολείων ολοκλήρου του τότε Νομού Μοναστηρίου, και ως τοιούτος διετέλεσα μέχρι του 1914, και ότι από του έτους τούτου ανεδιορίσθην υπό του Σεβαστού Υπουργείου της Παιδείας ως μόνιμος πλέον επιθεωρητής εν τη εκπαιδ. Περιφέρειά Φλωρίνης, εν η και μέχρι σήμερα υπηρετώ.

- Πίναξ Εμφαινών τας δια της υπ' αριθ. 3931 Εγκυκλίου διαταγής της Αν. Δ. της Δ. Εκπ. Αιτουμένας πληροφορίας

Αριθ.	Όνομα επώνυμον	Πιστοποιητικά Σπουδών	Χρόνος Διορισμού και μεταθέσεως	Εκπαίδευτική περιφέρεια εν η υπηρεσία	Έδρα εκπαιδευτικής Περιφέρειας	Μισθός κανονικός και ηυξημένος	Τόπος, έτος, μήνα και ημέρα γεννήσεως	Δήμος εν ω εγγραφή ως δημοτός	Αύξων αριθ. Του Μητρώου	Μόνιμος ή προσωρινός
	Κων. Ιωαννίδης	Πτυχίον Διδασκαλείου Σερρών	Πρώτος διορισμός τω 1907 διαταγή του υπουργείου	Εκπαίδευτική Περιφέρεια Φλωρίνης	Φλώρινα	Συμπληρώσας υπό πολλού πενταετίαν εν τη	Εγεννήθη εν Στραωμίνι τη 20 Απρι	Δήμος Φλωρίνης	88	Από του 1914 ως μόνιμος

			των εξωτε ρικών εν τω επί Τουρκ οκρατί ας Νομώ Μονα στηρίο υ τω 1914 διωρίσ θην επισή μως υπό του Υπουρ γείου της Παιδεί ας μονιμ οποιη θείς			υπηρε σία, λαμβ άνω από του έτους τούτο υ ηυξημ ένον μισθό ν ήτοι δρ. 290	λίου του 1872			
--	--	--	--	--	--	---	---------------------	--	--	--

- Εν Θεσσαλονίκη τη 12/6/1917

Προς τον κ. Αντιπρόσωπον της Κυβερνήσεως εν Κοζάνη

Έχοντες υπόψει της δια του υπ' αριθ. Πρωτ.1863 ε.ε. υμετέρου εγγράφου υποβληθείσαν ημίν αίτησιν από 28 Απριλίου ε.ε. της διδασκαλίσσης Άνω Καϊλαρίων

Ζωής Ματσώνη αιτουμένης ημίν προαγωγήν της δυνάμει του Νόμου 402 και την 358^η πράξιν της ΝΣΤ' συνεδρίας του καθ' ημάς εκπαιδευτικού Συμβουλίου, παρακαλούμεν όπως γνωρίσητε τη αιτουμένη, όπως αποστείλη ημίν αντίγραφον των πτυχίων αυτής.

- Εν Θεσσαλονίκη τη 18/6/1917

Προς τον κ. Θωμάν Παπαθανασίου δημοδιδάσκαλον Σκαλοχωρίου (Ανασελίτσης)

Γνωρίζομεν υμίν, ότι δια του υπ' αριθ. 2734 Διατάγματος της Προσωρινής Κυβερνήσεως τη 4 του Ιουνίου μηνός εκδοθέντος και τη 11 του αυτού μηνός καταχωρισθέντος εν τω υπ' αριθ. 102 (Τεύχει Β'.) φύλλω της επισήμου εφημερίδος αυτής ηυξήθη ο μισθός υμών λόγω συμπληρώσεως πρώτης πενταετίας εν τη υπηρεσία δυνάμει του νόμου 577 κατά δραχμάς 10 μηνιαίως από της 1^{ης} Σεπτεμβρίου 1916.

- Εν Θεσσαλονίκη τη 18/6/1917

Προς τον κ. Νεκ. Ρόστου δημοδιδασκάλου Κάτω συνοικίας Σιατίστης.

Γνωρίζομεν υμίν, ότι δια του υπ' αριθ. 2734 Διατάγματος της Προσωρινής Κυβερνήσεως τη 4 του Ιουνίου μηνός εκδοθέντος και τη 11 του αυτού μηνός καταχωρισθέντος εν τω υπ' αριθ. 102 (Τεύχει Β'.) φύλλω της επισήμου εφημερίδος αυτής ηυξήθη ο μισθός υμών λόγω συμπληρώσεως πρώτης πενταετίας εν τη υπηρεσία δυνάμει του νόμου 577 κατά δραχμάς 10 μηνιαίως από της 1^{ης} Σεπτεμβρίου 1916.

- Εν Θεσσαλονίκη τη 18/6/1917

Προς τον κ. Αθανάσιου Χατζηόπουλου δημοδιδασκάλου Μεστογκοστίου (Ανασελίτσης)

Γνωρίζομεν υμίν, ότι δια του υπ' αριθ. 2734 Διατάγματος της Προσωρινής Κυβερνήσεως τη 4 του Ιουνίου μηνός εκδοθέντος και τη 11 του αυτού μηνός καταχωρισθέντος εν τω υπ' αριθ. 102 (Τεύχει Β'.) φύλλω της επισήμου εφημερίδος αυτής ηυξήθη ο μισθός υμών λόγω συμπληρώσεως πρώτης πενταετίας εν τη υπηρεσία δυνάμει του νόμου 577 κατά δραχμάς 10 μηνιαίως από της 1^{ης} Σεπτεμβρίου 1916.

- 17/6/1917

Προς τον κ. Γενικόν Επιθεωρητή Θεσσαλονίκης, Κοζάνης, Μυτιλήνης, Χανίων, Σύρου Ζακύνθου, Λαρίσης

Συννημένως ώδε πέμποντα Υμίν αντίτυπα των λόγων και άρθρων του κ. Εμ. Ρεπούλη παρακαλούμεν να κατανήμητε ταύτα εις τας τέσσερα γυμνασιακά τάξει των καθ' Υμάς Γυμνασίων δωρεάν, όπως χρησιμεύσωσιν κι αναγνωστικά. Εάν ο αποστελλόμενος αριθμός των αντιτύπων δεν επαρκέση να ζητήσετε παρά του εν Αθήναι Υπουργείου και έτερα προς συμπλήρωσιν σώματα, εάν δε περισσότερα τω εγγραφησομένων εις τας ειρημένας τάξεις μαθητών, παρακαλείσθε να επιστρέψητε τα πλεονάζοντα

- Εν Θεσσαλονίκη τη 18/6/1917

Προς τον Ναούμ Ρούζιον δευτεροβάμιον Ελληνοδιδάσκαλον του εν Σερβίους ημιγυμνασίου

Γνωρίζομεν υμίν, ότι δια του υπ' αριθ. 2728 Διατάγματος της Προσωρινής Κυβερνήσεως τη 4 του Ιουνίου μηνός εκδοθέντος και τη 11 του αυτού καταχωρισθέντος εν τω υπ' αριθ. 102 φύλλω της Εφημερίδος της Κυβερνήσεως αυξάνεται ο μισθός Υμών λόγω συμπληρώσεως πρώτης πενταετίας εν ω έχετε βαθμώ κατά το πεμπτημόριον ήτοι κατά δραχμάς είκοσι του μήνα από 13 Ιανουαρίου 1917 ανερχόμενος ούτω εις Δραχμάς εκατόν πενήκοντα εξ μηνιαίως.

- Εν Θεσσαλονίκη τη 18 Ιουνίου 1917

Προς την κ. Λουκίαν Ιωαννίδου

Γνωρίζομεν υμίν, ότι δι' ημετέρας αποφάσεως υπ' αριθ. 4034 τη 25 του Μαΐου μηνός εκδοθείσης και τη 11 του Ιουνίου μηνός καταχωρισθείσης εν τω υπ' αριθ. 102 (Τεύχει Β΄.) φύλλω της εφημερίδος της Προσωρινής Κυβερνήσεως διωρίσθητε εις την υπό διμήνου και πλέον κενήν θέσιν του Δημοτικού Σχολείου θηλέων Φλωρίνης επί βαθμώ και μισθώ τριτοβαθμίου διδασκαλίσσης.

Όθεν καλείσθε να μεταβήτε εις την θέσιν υμών και αναλάβητε τα καθήκοντά σας, αφ' ου ομόσητε τον νενομισμένον όρκον ενώπιον του Επιθεωρητού ή του ειρηνοδικείου.

- Εν Θεσσαλονίκη τη 18 Ιουνίου 1917

Προς τον κ. Χρ. Γκορτζήν δημοδιδάσκαλον Γκορνιτσόβου (Φλωρίνης)

Γνωρίζομεν Υμίν ότι δια του υπ' αριθ. 2590 Διατάγματος της Προσωρινής Κυβερνήσεως τη 26 του Μαΐου μηνός εκδοθέντος και τη 11 του Ιουνίου μηνός

καταχωρισθέντος εν τω υπ' αριθ. 102 (Τεύχει Β.) φύλλω της Επισήμου Εφημερίδος αυτής, εγένετο δεκτή η από της υπηρεσίας παραίτησις υμών.

- Διάταγμα

Περί προσλήψεως ως υποτρόφου του μαθητού του Γυμνασίου Φλωρίνης Γεωργίου Θ. Μόδη

Προτάσει του ημετέρου επί της Δημοσίας Εκπαιδύσεως Συμβούλου αποφασίζομεν και διατάσσομεν:

Άρθρον Μόνον

Προσλαμβάνεται υπότροφος του Κράτους επί τέσσαρα έτη ο μαθητής του εν Φλωρίνης Γυμνασίου Γεώργιος Θ. Μόδης, τέκνον πατρός μαρτυρήσαντος υπέρ Πατρίδος με μηνιαίον χορήγημα Δραχ. 100

Εις τον αυτόν ημετέρον Σύμβουλον ανατίθεμεν την δημοσίευσιν και την τέλεσιν του παρόντος διατάγματος.

- Επιθεωρητήν Δημοτικών σχολείων

Φλώριναν

Τηλεγραφήσατε πάραυτα αν τέκνον χήρας Μόδη αιτούμενον υποτροφίαν κέκτηται προσόντα ίνα προσληφθή υπότροφον Διδασκαλείου Αρρένων.

- Προς τον κ. Σύμβουλον

Επί των οικονομικών

Συνημένως ώδε διαβιβάζοντες Υμίν

- 1) Ιδίαν αίτησιν του Γεωργίου Θ. Μόδη, την μέν προς τον Κ. Πρόεδρον της Κυβερνήσεως την δε προς τον κ. Επιθεωρητήν των δημοτικών σχολείων Φλωρίνης
- 2) Έκθεσιν του κ. επιθεωρητού τούτου προς τον κ. Πρόεδρον, δί' ης συνιστάται θερμός η πρόσληψης ως υποτρόφου του Κράτους τω ειρημένον νέον.
- 3) Σχέδιον Νόμου, ον [...]να υποβάλωμεν προς κύρωσιν

- 4) Έκθεσιν, δι΄ ης να υποστηρίζομεν την κύρωσιν του Νόμου και
- Τηλεγράφημα του κ. Επιθεωρητού προς Ημάς, συνιστώντες την συνδρομήν της Κυβερνήσεως, όπως πρώτωσι τη σπουδή του ο εν λόγω νέος, λαμβάνομεν την τιμήν να παρακαλέσωμεν Υμάς, όπως ευαρεστούμενος διατάξητε την ενέργειαν των δεόντων, καθ΄ α και προφορικώς συννενοήθημεν επί του προκειμένου ζητήματος.
 - Έκθεσις προς την προσωρινήν Κυβέρνησιν.

Έχοντες υπ΄ όψει αίτησιν του μαθητού του εν Φλωρίνη Γυμνασίου Γεωργίου Θ. Μόδη προς τον κ. Πρόεδρον της Κυβερνήσεως, δι η, αιτείται να προσληφθή υπότροφος του Κράτους προς περάτωσιν των εν τω Γυμνασίω σπουδών του, προς δε την υπ΄ Αριθ. 183 έκθεσιν του επιθεωρητού των δημοτικών σχολείων Φλωρίνης, θερμώς συνηγορούντος υπέρ προστασίας της οικογενείας του αιτουμένου μαθητού, καθ΄ όσον ο πατήρ τούτου ενεργώς μετάσχων του εθνικού εν Μακεδονία αγώνα εμαρτύρησε δολοφονηθείς τω 1904 υπό των Βουλγάρων, λαμβάνομεν την τιμήν θερμώς να συστήσομεν την κύρωσιν του συνημμένου ώδε υποβαλομένου Διατάγματος, πεποιθόντες ότι ούτω δικαίαν αμοιβαίαν και ορισμένην υπό της πατρίδος προστασίαν παρέχομεν εις οικογένειαν του Μοναστηρίου άλλοτε υπερήφανον και εύπορον και πρωτοστατούνταν εν τω εθνικώ αγώνι ,νυν δε πεινασμένην και εκλιπαρούσαν, άρτον προς συντήρησιν και εκπαίδευσιν του μονογενούς αρρένου τους.

- Προς τον Κ. Κυβερνητικόν Επίτροπον

Απαντώντες εις το υπ΄ Αριθ. 795 έγγραφον Υμών λαμβάνομεν την τιμήν να γνωρίσωμεν Υμίν ότι ο κ. Γερμανός Χρηστίδης προήχθη εις Καθηγητήν των Ιερών και ανεκοινώθη αυτώ αύτη δια του υπ΄ Αριθ. 800 εγγράφου Ημών τη 2 Νοεμβρίου ε.ε.

Κυρούντες την ανωτέρω απόφασιν παρακαλούμεν υμάς , όπως αναλάβητε τα καθήκοντά σας.

Ο Σύμβουλος

- Προτάσει του ημετέρου επί της Δημοσίας Εκπαιδεύσεως Συμβούλου απεφασίσαμεν και διατάσσομεν προάγομεν 1) τον εν Τσοτυλίω

ελληνοδιδάσκαλου Ν. Μαλούταν εις καθηγητήν των ιερών εν τω αυτώ Γυμνασίω 2) τον εν Βελβενδώ σχολάρχην Κ. Πηχεώνα εις καθηγητήν των ιερών του εν Καστορία ατελούς Γυμνασίου.

- Γενικού Επιθεωρητού Σχολείων Κοζάνης, Χανιά, Μυτιλήνης

Λειτουργοί μέσης Εκπαιδείσεως δύνανται απομακρυνθώσι θέσεών των από παραμονής Χριστουγέννων μέχρι και 7 Ιανουαρίου.

- Κυβερνητικού Επίτροπου Κοζάνην

Διετάζομεν παραμείνη διδάσκαλος Ρίζος εν Φλωρίνη μέχρι ελεύσεως αντικαταστάτου

- Νομάρχης Φλωρίνης Καλεύρας

Ο Επιθεωρητής Δημοτικών Σχολείων απέλυσε διδασκάλισσαν Σχολείου Σόροβιτς Αμαλίαν Ατονίδου η τη αποθνήσκει της πείνης, χαρακτηρίζοντες την απόλυσιν ταύτην άδικον παρακαλούμεν όπως η διδ. αύτη διορισθή εκ νέου.

- Εκ Φλωρίνης

Προς το Υπουργείον Δημοσίας Εκπαιδείσεως

Διά πολλάς αιτίας ανάγκην Γυμνάσιον επαναρχίσει λειτουργίαν τακτικώς μετά τας εορτάς. Το τοιούτον αδύνατον επιτευχθεί άνευ συμπληρώσεως διδακτικού προσωπικού. Ελλείπουσιν τέσσαρες καθηγηταί.

- Μετά μεγάλης λύπης αναφέρω ότι το Γυμνάσιον Φλωρίνης μένει κλειστό μετά την αποχώρησιν του Διευθυντού κ. Τάνου, αφ'ού δεν διορίσθη αναπληρωτής αυτού.
- Δημόσια Εκπαίδευσις

Αναλαμβάνω, τονίζων, ου πρέπει να δοθή μέγιστην προσοχή εις την εκπαίδευσιν της Δ. Μακεδονίας χάριν του εξελληνισμού αυτής. Δυστυχώς, αντί προόδου η εκπαίδευσις υπέστην κάριον πλήγμα κατά τον λήξαντα μήνα διά της διαλύσεως των Γυμνασίων Τσοτυλίου και Φλωρίνης. Το Γυμνάσιον Τσοτυλίου ελειτούργει λόγω του ότι ηργάζετο και ο γυμνασιάρχης Φλωρίνης κ. Τάνος, τον οποίον είχε εγκαταστήσει εκεί ο Γεν. επιθεωρητής κ. Στεφανάκης. Αλλ' η Αν. Διεύθυνσις τον διέταξε να μεταβή εις

Φλώριναν, όπου μετέβη πράγματι διελθών εντεύθεν, συνεπεία δε' της αναχωρήσεως διελύθη το εν λόγω Γυμνάσιον.

Ο κ. Τάνος πρό του νέου καθεστώτος δούστατο προς των ημετέρων ιδεολογίαν, αλλά δύναμαι να ειπώ ότι ειληκρινώς προσεχώρησε εις το ημέτερον κίνημα και εταύτισε την τύχην του. Είχε εν τούτοις αντιπαθείαν εν Φλωρίνη, και διά τούτο εις την τελευταίαν έκθεσίν μου υπέδειξα ότι θα ήταν καλόν ν' αντεκαθίστατο. Πληροφορούμαι εν τούτοις, ότι αντί ν' αντικατασταθή επαύθην, το δε Γυμνάσιον Φλωρίνης, διελύθη και αυτό εις την διάλυσιν αυτού συνετέλεσε και εις Φλώριναν επάνοδος του επιτελείου του εν Μοναστηρίω μαχόμενου στρατού.

- Προς τον κ. Δήμαρχον Τσοτυλίου

Και προ της λήξεως του υπ' αριθ. 840 εγγράφου υμών είχομεν πληροφορηθή ότι το Γυμνάσιον του Τσοτυλίου, ου την συντήρησιν τοσούτον γενναίως υποστήριζεν ο Δήμος Υμών, διελύθη, Σας βεβαιούμεν, κ. Δήμαρχε, ότι ευρέθημεν προ τετελεσμένα γεγονότα, όπερ κατελύπησεν ολόκληρη την Κυβέρνησιν και ιδιαιτέρως Ημάς η απομάκρυνσις του Γυμνασιάρχου κ. Τάνου επιβάλλοντο διά λόγους ιδιαιτέρους και εξαιρετικούς χωρίς ποσώς να σκοπή δια ταύτης. Η καθ' Ημάς Ανωτάτη Διεύθυνσις να καταργήση Γυμνασίον, τοσαύτη παρέχον υπηρεσίας εις το έθνος.

Επειδή ευρισκόμεθα πλέον προ κακού ανεπανορθώτου, προάγεται να διαβεβαιώσιν Υμαί και δι' Υμών τους κατοίκους των αυτούς κωμοπόλεων, ότι πρότιστον μέλημα Ημών έσται κατά τούτον η ανασύστασις και αναδιοργάνωσις του αυτού Γυμνασίου, ούτως συνεχίση το εθνωφελές του έργον.

- Σύμβουλου Δημοτικής Εκπαιδεύσεως

Οι γονείς των μαθητών του Γυμνασίου Κοζάνης με υπεβάλον έκθεσιν παρακαλούντες με να προβώ εις καταλλήλους ενέργειαν δια την λειτουργίαν του Γυμνασίου. Πολλαί αιτίαι επιβάλλουσι την λειτουργίαν. Ίδετε εγγράφου μου και έκθεσιν Γενικής Επιθεωρήσεως αριθμ. 281 παρακαλούμεν όπως γείνη παν το δυνατόν προς εκπλήρωσιν της δικαίας ταύτης αιτήσεως.

- Ανώτατη διεύθυνσις δημοσίας εκπαιδεύσεως

Προς τον κ. Νομάρχη Φλωρίνης

Συνημμένως ώδε επιστρέφομεν εις[...] τας δια των υπ' αριθ. 261 και 313 αναφορών υμών υποβληθείσας καταστάσεις μισθοδοσίας των διδασκάλων της Περιφέρειας Φλωρίνης με την πληροφορίαν ότι[...]στερουμένως αποδοχών ενερείται μεν κατόπιν εγκρίσεως κ' αποφάσεως του Συμβούλου αλλά πάντοτε βάσει των κεκανονισμένων δικαιολογητικών και αντιγράφων αυτών και υπευθύνου βεβαιώσεως των της καταστάσεως ότι ο δικαιούχος δεν έλαβεν εξ ουδενός ταμείου του Κράτους τα ζητούμενα ποσά/ Διάταγμα 403 αρ.3 Προς. Κυβερνήσεως/ Αι διατυπώσεις αξίες θα γίνονται δι' άπασας τας προς της[...] διακυβερνήσεως της χώρας υπό της Προσωρινής Κυβερνήσεως εκκρεμείς πληρωμάς δημοσίων υπαλλήλων του έτους 1916.

- Προς την Ανωτάτην Διεύθυνσιν Εκπαιδευτικών

Λαμβάνω την τιμήν να αναφέρω, ότι διδάσκαλοι τίνες της ηφ' ημάς περιφέρειας έχουσιν αποσπασθή κατόπιν σχετικής διαταγής του Υπουργείου Αθηνών και αποφάσεως του ενταύθα Εποπτικού Συμβουλίου κατά το παρελθόντα Ιούνιον και εδίδαξαν επί τρίμηνον, κατά το διάστημα δηλονότι των διακοπών μέχρι της 15^{ης} Σεπτεμβρίου ε.ε εις Βλαχόφωνα χωρία της ηφ' ημάς περιφέρειας, ένθα κατά την θερινήν περίοδον γίνεται η συγκέντρωσις των κατοίκων αυτών διεσκορπισμένων εις διάφορα της Θεσσαλίας χωρία δι' εμπορικούς λόγους, καθ' ο διάστημα λειτουργούσι εις τα αυτά χωρία και Ρουμανικά σχολεία και προς εξουδετέρωσιν όσον οίόν τε των προπαγανδιστικών αυτών σκοπών, επί επιμισθίω του ημίσεος του μισθού αυτών.

Οι περί ων πρόκειται διδάσκαλοι υπέβαλον ήδη ημίν τας καταστάσεις αυτών δια την έκδοσιν του οικείου χρηματικού εντάλματος καθόσον λόγω της καταστάσεως δεν ηδύνήθησαν να υποβάλωσι ταύτας προς το Υπουργείον Αθηνών. Επειδή δε εν τω προϋπολογισμώ του 1915 δεν εύρομεν Κεφάλαιον και άρθρον εις ο να υπαγάγωμεν το επιμισθιον τούτο παρακαλούμεν, όπως ευαρεστούμενοι γνωρίσητε ημίν, αν δυνάμεθα να εκδώσωμεν τα περί ων πρόκειται ένταλμα εκ του Κεφαλ. 18 άρθρ. 1 ή διατάξητε ό,τι άλλο ηθέλετε εγκρίνει.

- Προς τον κ. Αθανάσιον Πουλιάδην β/θμιου Ελληνοδιδασκάλου Βλάστης

Γνωρίζομεν υμίν, ότι δια του υπ' αριθ. 1893 Διατάγματος της Προσωρινής Κυβερνήσεως τη 28^η Μαρτίου μηνός εκδοθέντος και τη 8^η του Απριλίου μηνός καταχωρισθέντος εν τω υπ' αριθ. 71 φύλλω της Εφημερίδος της Κυβερνήσεως αυξάναι από της 1^{ης} Δεκεμβρίου 1915 ο μισθός υμών κατά τα δυο πεμπτημόρια ήτος κατά

δραχμάς πενήκοντα δύο κατά μήνα λόγω συμπληρώσεως πεντηκονταετούς υπηρεσίας εν ω έχεινε βαθμώ ανερχόμενος ούτως της Δραχμ. εκατόν ογδοήκοντα δυο μηνιαίως

- Προς τον επί των Οικονομικών

Κ. Σύμβουλον

Εις απάντησιν του υπ'Αριθ. 1026 εγγράφου υμών λαμβάνομεν την τιμήν να γνωρίσωμεν Υμίν ότι δια μισθοδοσίαν του μηνός Νοεμβρίου ε.ε. του ελληνοδιδασκάλου Ν. Μαλούτα εξεδόθη παρά της Νομαρχίας Κοζάνης το υπ'Αριθ.437 ένταλμα επί του Ταμείου Ανασελίτσης

- Προς την Ανώτατην Διεύθυνσιν Εκκλησιαστικών

Θεσσαλονίκη

Εις απάντησιν της από 9/22 Δεκεμβρίου ε.ε. τηλεγραφικής υμών διαταγής λαμβάνομεν την τιμήν να γνωρίσωμεν ότι δια τον Ελληνοδιδάσκαλον Ν. Μαλούταν εξεδόθη το υπ'αριθ. 437 ένταλμα επί του Ταμείου Ανασελίτσης και απεστάλη δια τα περαιτέρω.

- Νομάρχην Κοζάνης

Τηλεγραφήσατε παρακαλούμεν ο ελληνοδιδάσκαλος Ν. Μαλούτας υπέβαλε καταστάσεις πληρωμής μισθού μηνός Νοεμβρίου καταφατική περιπτώσει αν εξεδόθη σχετικόν ένταλμα πληρωμής

- Εν Θεσσαλονίκη τη 1^η Δεκεμβρίου 191

Προς την Ανωτάτην Διεύθυνσιν της Δημοσίας Εκπαιδεύσεως

Εις απάντησιν του υπ'αριθ. 912 εγγράφου υμών λαμβάνομεν την τιμήν να γνωρίσωμεν υμίν ότι δια ταυταρίθμου και ταυτοχρόνου τω παρόντι τηλεγραφήματός μας, ενετάλη ο ταμίας Κοζάνης να καταβάλη την μισθοδοσίαν του μηνός Νοεμβρίου ε.ε. τω Ελληνοδιδασκάλω κ. Ν. Μαλούτα και παρακαλούμεν όπως διατάξητε την αρμόδιαν υπηρεσίαν να εκδώση την σχετικήν εντολήν και αποστείλη ημίν ταύτην δια την έκδοσιν του οικείου χρηματικού εντάλματος προς τακτοποίησιν του εν λόγω ταμίου.

- Προς την Ανωτάτην Διεύθυνσιν του Οικονομικού

Λαμβάνομεν την τιμήν να παρακαλέσωμεν υμάς, Κύριε συνάδελφε ούτως ευαρεστούμενη διατάξητε τηλεγραφικώς το εν Κοζάνη ταμίον πληρωμών να καταβάλη

την μισθοδοσίαν του μηνός Νοεμβρίου τω ελληνοδιδασκάλω κ. Ν. Μαλούτας, καθ' όσον υπηρετών ούτως μέχρι των μέσων Νοεμβρίου εν τω Τσοτυλίω Γυμνασίω η [...]να αναχωρήσει ενταύθα και μεταβή εις Κοζάνην, ατι διατεθέντος του ειρημένου Γυμνασίου Παρακαλούντος Υμάς να ευαρεστηθήτε να γνωρίσητε Ημίν την εκτέλεσιν.

- Προς την Ανωτάτην Διεύθυνσιν των Οικονομικών

Διαλυθέντο Τσοτυλίου Γυμνασίου [...]

Αίτησιν αποσπάσεως μέχρι διακανονισμού. Παρακαλώ διαταχθή ενταύθα Ταμίας ένεκα πληρομών μισθού Νοεμβρίου και λοιπών μισθών

Μαλούτας Ελληνοδιάσκαλος

- Διάταγμα

Περί εγκρίσεως εκτάκτου πιστώσεως εκ δραχμών έξι χιλιάδων τριακοσίων (δρ.6.300) και του ειδικού προϋπολογισμού της Ανωτάτης Διευθύνσεως των Εκκλησιαστικών και της Δημοσίας εκπαιδεύσεως διά τροφεία των εκ της δυτικής Μακεδονίας προσλαμβανομένων υποτροφιών μαθητών εις το Διδασκαλείον αρρένων Θεσσαλονίκης.

Προτάσει των ημετέρων επί των Εκκλησιαστικών και δημοσίας εκπαιδεύσεως και επί των Οικονομικών Συμβούλων αποφασίσαμεν και διατάσσομεν.

Έχοντες υπ' όψει το από Νοεμβρίου ε.ε. Ημετέρου διάταγμα περί αναστολής της λειτουργείας του εν Κοζάνη διδασκαλείου αρρένων επί εν έτος και προσλήψεως των τροφίμων αυτού ως υποτρόφων του Κράτους εις το εν Θεσσαλονίκη Διαδασκαλείου αρρένων, χορηγούμεν έκτακτον[...]

- Προς το Υπουργείον των Εξωτερικών και τας ανωτάτας Διευθύνσεις

Καθισταμένης αδυνάτου της εκδόσεως χρηματικών ενταλμάτων χρήσεως 1917, ως εκ της μη κυρώσεως εισέτι του οικείου προϋπολογισμού, λαμβάνομεν την τιμήν να γνωρίσωμεν υμίν ότι διαετάχθησαν οι ενταύθα ταμίαι Κεντρικοί και Πληρωμών Θεσσαλονίκης ως και η κατά τόπους τοιούτοι όπως καταβάλουσιν εις τους δημοσίους υπαλλήλους και υπηρετάς τον δεδουλευμένον μισθόν αυτών του μηνός Φεβρουαρίου

ε.ε. επί τη βάσει καταστάσεων τεθεωρημένων υπό των προισταμένων των διαφόρων υπηρεσιών.

Συνεπώς παρακαλούμεν υμάς, όπως συστήσητε εις τας υφ' υμάς Διευθύνσεις και Τμήματα καθώς και εις τας υπ' αυτά υπαγομένας επαρχιακάς υπηρεσίας ίνα εις το τέλος τρέχοντος μηνός αποστείλωσιν εις τας αρμόδια ταμεία τας κεκανονισμένας καταστάσεις των υπ' αυτά υπαλλήλων προς πληρωμήν.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Αρχείο Γ.Α.Κ «Προσωρινή Κυβέρνησις Θεσσαλονίκης. Αρχείο Ανώτατης Διευθύνσεως Εκπαιδεύσεως 1916-1917», Αθήνα.

Βάμβουκας, Μ., (2007). *Εισαγωγή στην ψυχοπαιδαγωγική έρευνα και μεθοδολογία*, Η Έκδοση, Αθήνα: Γρηγόρης

Βερέμης, Θ. (2017). *Ελευθέριος Βενιζέλος: Ο οραματιστής του εφικτού*, Μεταίχμιο, Αθήνα.

Βερέμης, Θ., Κολιόπουλος Γ. (2006). «*Ελλάς η σύγχρονη συνέχεια: από το 1821 μέχρι σήμερα*». Καστανιώτης.

Γιανουλόπουλος, Γ. (1999). «*Η ευγενής μας τύφλωσις: εξωτερική πολιτική και εθνικά μας θέματα από την ήττα του 1897 έως τη Μικρασιατική Καταστροφή*».β' έκδ. Βιβλιόραμα.

Γούλη Χ. & Καυκούλα Ε. (2004). «*Η Εκπαίδευση κατά την περίοδο του Ελευθέριου Βενιζέλου*». Πρακτικά 3ου Διεθνούς Συνεδρίου Ιστορίας της Εκπαίδευσης, Συμπόσιο IV.

Δημακοπούλου , Ν. (2022) «*Το γλωσσικό ζήτημα στην εκπαίδευση: Από τη συνταγματική κατοχύρωση της καθαρεύουσας (1911) έως την εκπαιδευτική μεταρρύθμιση του 1917*».

Ζαχαρόπουλος, Ν., (1997). «*Ο Ελευθέριος Βενιζέλος στη Θεσσαλονίκη, Το Κίνημα της Εθνικής Άμυνας στη Θεσσαλονίκη στο ιστορικό πλαίσιο*». Κυριακίδη.

Κολιόπουλος. Ι.(2002). Ιστορία της Ελλάδας από το 1800.τόμ. 2ος. Θεσσαλονίκη. Βάνιας.

Κωστόπουλος, Τ. (2007). *Πόλεμος και Εθνοκάθαρση: Η ξεχασμένη πλευρά μιας δεκαετούς εθνικής εξόρμησης (1912-1922)*. Βιβλιόραμα.

Λεονταρίτης, Γ., (2000). «Η Ελλάδα στον πρώτο παγκόσμιο πόλεμο 1917-1918». μεταφρ. Οικονομίδης, Β., Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής Τραπέζης, Αθήνα.

Λεονταρίτης Γ. (1978) «Η Ελλάς και ο Α΄ Παγκόσμιος Πόλεμος», Ιστορία του Ελληνικού Έθνους τόμος ΙΕ, Αθήνα, Εκδοτική Αθηνών

Λιβάνιος, Α. (2021). *«Η Προσωρινή Κυβέρνηση της Θεσσαλονίκης (1916-1917). Προβλήματα εφοδιασμού-επισιτισμού-συγκοινωνιών-ναυτιλίας: Οι βασικότερες μεταρρυθμίσεις»*. (Μεταπτυχιακή Διατριβή, Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου)

Μαυρογορδάτος, Γ. (1996). Εθνικός Διχασμός και μαζική Οργάνωση: οι επίστρατοι του 1916. Αλεξάνδρεια.

Μαυρογορδάτος, Γ. (2002). «Κωνσταντίνος Α΄, ο Δωδέκατος». Ιστορικά.

Μαυρογορδάτος, Γ., (2015). «1915: Ο Εθνικός Διχασμός.» 16η εκ. Αθήνα: Πατάκης.

Σφέτας Σπυρίδων (2015). «*Από το Σαράγιεβο στη Θεσσαλονίκη: η Βαλκανική διάσταση του Α΄ Παγκόσμιου πολέμου και τα δηλήματα της ελληνικής εξωτερικής πολιτικής (1914/1915)*». Στο Α΄ Παγκόσμιος Πόλεμος 1914-1918. 100 χρόνια από την έναρξή του. Α΄ Παγκόσμιος Πόλεμος 1914- 1918. 100 χρόνια από την έναρξή του. Πρακτικά ημερίδας Θεσσαλονίκη 2014 (επιμ.) Σκαλτσογιάννης Γεώργιος. Αθήνα. Πολεμικό Μουσείο σ.σ.51-56

Πιαδου-Tachou. S, Kipouroπουλου. E, Kouremenou. E, (2022) *Aspects of Modern Greek nationalism: the educational policy of the first period of governance of the Liberal Party in Greece 1915–1924) and ‘national integration’.* *National Identities.*

<https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/14608944.2022.2047016>

Μαυροσκούφης Δ. (1988). «*Εκπαιδευτική πολιτική και παιδαγωγική έρευνα*». Ναύπακτος.

Μαυροσκούφης, Δ., Μπέτσας, Ι. (2011). «Τι πρέπει να κάνουμε για να αφομοιώσουμε τους ξενόφωνους. Το γλωσσοεκπαιδευτικό πρόγραμμα του Εκπαιδευτικού Ομίλου για τη Γλωσσική Αφομοίωση των Ξενόγλωσσων (σε Αττική και Κορινθία)», στο: 6ο Επιστημονικό Συνέδριο Ιστορίας της Εκπαίδευσης με θέμα Ελληνική Γλώσσα και Εκπαίδευση. Πάτρα.

Μουρέλος, Γ. (1982). Η προσωρινή κυβέρνηση της Θεσσαλονίκης και οι σχέσεις της με τους συμμάχους. (Σεπτέμβριος 1916 - Ιούνιος 1917). Μνήμων, 8, 150–188.
<https://ejournals.epublishing.ekt.gr/index.php/mnimon/article/view/7933>

Μουρέλος, Γ. (2007). Τα «Νοεμβριανά» του 1916: από το αρχείο της Μεικτής Επιτροπής Αποζημιώσεων των θυμάτων. Πατάκης.

Μπονίδης (1998) στο S.Iliadou-Tachou Sofia-(2013). *“The Attitudes of the Social Strata and the Political Camps in the City of Florina to the French Occupation of the City in the period 1916-1919 as Revealed by Local Historical Records.”* Στο A. Dagkas *identités culturelles en méditerranée. thessalonique : éditions épiceentre,*

Μπουζάκης, Σ. (2011). *«Πανόραμα Ιστορίας της Εκπαίδευσης Όψεις και Απόψεις. Νεοελληνική Εκπαίδευση(1821- 2010)»*, τ. 2, Αθήνα.

Μπουζάκης Σ. (1994). *«Εκπαιδευτικές μεταρρυθμίσεις στην Ελλάδα. Μεταρρυθμιστικές προσπάθειες 19ος αιώνας 1913, 1929»*. τ. 1, Αθήνα.

Νικολάου, Μ. (2021). *Το Κίνημα Εθνικής Άμυνας (1916) μέσα από τον Τύπο της εποχής.* (Μεταπτυχιακή Διατριβή, Πανεπιστήμιο Νεάπολις Πάφου)

Παπαϊωάννου, Χ. (2018). Η διπλωματία του Εθνικού Διχασμού, 1914-1917. (Μεταπτυχιακή Διατριβή, Πανεπιστήμιο Μακεδονίας).
<https://dspace.lib.uom.gr/handle/2159/22021>

Παπαναστασίου, Κ. & Παπαναστασίου, Ε. (2005). *Μεθοδολογία Εκπαιδευτικής Έρευνας*. Λευκωσία: Kailas Printers & Lithographers.

Πετρίδης, Π., Νάκος, Γ., Αναστασιάδης, Γ., Χιονίδης, Γ., Χεκίμογλου, Ε., Σατραζάνης, Α., (επιμ.). (1994). Ο Ελευθέριος Βενιζέλος στη Θεσσαλονίκη. «Η προσωρινή Κυβέρνηση 1916-1917». Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος, Πολιτιστικό Κέντρο Βορείου Ελλάδος, Θεσσαλονίκη.

Τούντα, Α. (1996). *Θέματα ελληνικής διπλωματικής ιστορίας 1912-1940*. Σιδέρης.

Τριανταφυλλίδης, Μ. (1993). «*Άπαντα, Νεοελληνική Γραμματική Ιστορική Εισαγωγή (1938)*». τ.3. Θεσσαλονίκη.

Φραγκουδάκη, Α. (2004) «*Εκπαιδευτική Μεταρρύθμιση και Φιλελεύθεροι Διανοούμενοι, Άγονοι αγώνες και ιδεολογικά αδιέξοδα στο μεσοπόλεμο*». Αθήνα.

Χιονίδης, Γ. (1994). *Οι δραστηριότητες της «Προσωρινής Κυβέρνησης» του Ελευθερίου Βενιζέλου στη Θεσσαλονίκη το 1916-1917 όπως σκιαγραφούνται στην επίσημη εφημερίδα της*. Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος Πολιτιστικό Κέντρο Βορείου Ελλάδος.

Χριστοδουλίδης, Θ. (1997). *Διπλωματική ιστορία τριών αιώνων*, γ' έκδ. Σιδέρης.

Berelson, B., (1952). «*Content analysis in communication research*». New York: Hafner σ.18.

Cohen.L.,Manion.L., (1994). *Μεθοδολογία της εκπαιδευτικής έρευνας/μετ.* Χ. Μητσοπούλου– Μ. Φιλοπούλου. Αθήνα: Μεταίχμιο, σ. 71.

Geoff, B. (2007) *Διπλωματία: θεωρία και πρακτική*. μετάφρ. Μορφόπουλος, Α. Τουρίκης.

Leon, G. (1974). *Greece and the Great Powers 1914-1917*, Ίδρυμα Μελετών Χερσονήσου του Αίμου.